

JOSEP PERARNAU I ESPELT

LA COMPILACIÓ DE SERMONS DE SANT VICENT FERRER
DE BARCELONA, BIBLIOTECA DE CATALUNYA, MS. 477

Apèndix primer: Text de nou sermons inèdits

Apèndix segon: Quatre versions del sermó de l'ascensió

Al cap de poc d'haver descobert que els sermons del volum 477 de la Biblioteca de Catalunya, de Barcelona, no s'havien d'atribuir a Tomàs Sixillat¹ ans a sant Vicent Ferrer, vaig donar-ne una primera mostra,² que no sembla fer necessari d'insistir en llur autenticitat, almenys directament (car la major part de les coses aportades en aquest article en seran confirmació fàctica, segurament la més demostrativa). Ara, en canvi, m'interessa d'estudiar llur conjunt en tant que tal, a fi d'esbrinar algun dels camins recorreguts per aquelles peces vicentines abans d'arribar als conjunts conservats i a les recopilacions que la impremta convertí pràcticament en definitives.

No havent estat encara descrit amb detall el manuscrit esmentat, començaré per l'estudi tant de la seva composició material com de tots i cada un dels textos que hi són transcrits,³ dels quals —parlo dels vicentins— no sols oferiré les dades individuadores, ans també, en nota, intentaré de completar les notícies que poden contribuir a un seu coneixement més precís. Només després podré plantejar el problema de com el com-

1. *La Biblioteca Dalmaes*, dins «Butlletí de la Biblioteca de Catalunya», III (1916), 33, núm. 477: «M^{TR}E. THOMAS SIXILLAT, O. C., Sermons llatins i catalans predicats en diverses localitats de València i Catalunya... 145», frase que fou traduïda al peu de la lletra en *Apèndice. Inventario de Manuscritos por orden de registro*, existent en la secció de reserva de la Biblioteca de Catalunya, fol. 137, núm. 477: «Tomàs Sixillat, Sermones en latín y catalán predicados en diversas localidades de Valencia y Cataluña». A Tomàs Sixillat és atribuïda explícitament una qüestió *Utrum virgo Maria, nostra advocata, in peccato originali fuerit concepta*, existent en el volum esmentat, ff. 142'-146'.

2. *Sermones de Sant Vicent Ferrer en los manuscritos de Barcelona, Biblioteca de Catalunya, 477 y Avignon, Musée Calvet, 610*, dins «Escritos del Vedat», IV (1974), 611-646.

3. La metodologia bàsica emprada en l'estudi del volum és l'exposada en el meu *Els manuscrits lullians medievals de la «Bayerische Staatsbibliothek» de Munic. I. Volums amb textos catalans. Apèndix: Inventari d'obres lullianes en català* (Studia, textus, subsidia III), Barcelona 1982, 10-16. Les característiques particulars de l'inventari de sermons del nostre volum són exposades en el primer apartat d'aquesta introducció.

pilador arribà a reunir el conjunt dels cinquanta-nou textos d'aquest volum, atribuïbles a sant Vicent Ferrer. Havent comparat en altra ocasió un dels sermons conservats ací en llengua catalana amb una seva traducció llatina,⁴ continuaré aquest exercici, confrontant-ne un dels llatins, el de l'ascensió, amb tres altres versions del mateix. És l'apèndix II. En el primer, el lector podrà trobar nou de les peces vicentines del nostre manuscrit encara no publicades.

I. ANÀLISI DEL VOLUM DE BARCELONA, BIBLIOTECA DE CATALUNYA, MS. 477

El fet que recentment Johannes Divjac s'hagi ocupat de la part agustiniana del volum (ff. 148-162),⁵ em permetrà de concentrar-me en la part vicentina. La primera novetat que el lector constatarà és que els sermons no són documentats únicament per tema bíblic, íncipit i èxplicit, ans també per la o les frases que estructuraven internament l'exposició de la matèria. Vaig arribar a la conclusió que calia oferir tal esquema en adonar-me que aquest és el punt que identifica un sermó, almenys de sant Vicent Ferrer, unit a aquells elements tradicionals acabats d'esmentar. Aquests poden donar pas a esquemes diversos i per tant no són suficients a la identificació. Però també un esquema pot ésser intercanviable i presentar-se després de diferents temes, imposats, aquests, normalment per algun dels fragments bíblics llegits en la missa. Per això calia fer constar tema, íncipit, esquema i èxplicit. Després d'haver arribat a tal constatació, vaig veure que Josep Sanchis i Sivera també l'havia aplicada en la seva presentació del volum d'Avinyó, Musée Calvet, ms. 610.⁶ Tenia, doncs, un precedent il·lustre amb el qual protegir-me.

Ja he dit que, ultra aquesta fitxa de cada peça, ofereixo en nota una sèrie de dades complementàries, estructurades de la manera següent:
a) lloc on el sermó fou pronunciat (si és que és possible de conèixer-lo);
b) data, tant cronològica com litúrgica, i aquesta d'acord amb el missal

4. *Sermones* (citat en la nota 2), 626-642.

5. *Die handschriftliche Überlieferung der Werke des heiligen Augustinus*. Band IV. *Spanien und Portugal. Werkverzeichnis nach Bibliotheken* (Österreichische Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-Historische Klasse. Sitzungsberichte 292. Veröffentlichungen der Kommission zur Herausgabe des Corpus der Lateinischen Kirchenväter. Heft VIII), Viena 1974, 172.

6. *Un códice de sermons de San Vicente Ferrer en Avignon*, dins «Anales del Centro de Cultura Valenciana», 2 (1929), 35-53.

propi de l'orde dominicà; *c*) fragment bíblic real al qual fa referència el sermó; *d*) existència o no d'una peça bàsicament idèntica en les recopilacions impreses dels segles XV i XVI; i *e*) notícies complementàries, si s'escau d'haver-n'hi.

1. Descripció del manuscrit

En el seu estat actual, el volum es presenta enquadrnat amb pergamí llis, la superfície de coberta del qual amida 207 × 148 mm. En el llom, també llis, es troben les inscripcions següents: 49 / *Sixillat / Varii Ser-/mones / ms.*; i en la part inferior del mateix llom 145⁷ / 477 / 477. La cara interna de la contracoberta té, en l'angle inferior dret, una etiqueta que diu DIPUTACIÓN PROVINCIAL / DE BARCELONA / BIBLIOTECA CENTRAL / *Reg.^o Ms. 477 / Sign.^a 4-I*. Un foli de paper de guarda per banda; en l'inicial, recto, cap de pàgina, figura la següent inscripció amb tinta, de mà sembla del s. XVII: *Magistri Thome / Sixillat ordinis Carmelitarum Varii sermones*,⁸ en la cara verso, angle superior esquerre *Ms. 477*, amb tinta. En el foli final de guarda, cara recto, angle superior dret *163 fol.*, escrit amb tinta, sembla, durant el s. XIX.

El cos del volum consta ara de 162 folis de paper, numerats recentment amb llapis; la superfície és de 200 × 141 mm; és constituït de nou plecs, de les característiques següents:

1. Plec coix, de 7/8 (un foli escadusser mancat de la segona meitat [actual f. 1]; sis fulls doblats [ff. 2-13]; un altre foli escadusser mancat de la primera meitat, la qual hauria d'anar immediatament abans de l'actual f. 2 [actual f. 14]; i un darrer foli escadusser, mancat també de la seva primera meitat, la qual aniria abans de l'actual f. 1 [f. 15]; sembla que, de més a més, entre els actuals ff. 1-2 i 14-15 hi ha restes de dos fulls inicials, perduts). Ff. 1-15. Filigrana: estrella de cinc punxes, inscrita en cercle surmuntat d'antena; no es troba en Briquet,⁹ on la més pròxima sem-

7. Tal com hom pot veure en la nota 1, el número 145 és el que corresponia a aquest manuscrit en la Biblioteca Dalmases, de la qual passà a la Biblioteca de Catalunya.

8. L'atribució, doncs, de la Biblioteca de Catalunya (vegeu la nota 1) es limità a reproduir la que hom li havia donat potser en entrar a la Biblioteca Dalmases.

9. Charles Moïse BRIQUET, *Les filigranes. Dictionnaire historique des marques du papier, dès leur apparition envers 1282 jusqu'en 1600*. I-IV, Ginebra 1907; ²Leipzig 1923.

bla ésser la del núm. 6085; tampoc no es troba en Valls i Subirà,¹⁰ on la més semblant és la del núm. 1531, d'Olot 1381. No hi ha numeració de fulls en el plec ni del plec; tampoc no hi ha reclam. Relligat entre els actuals ff. 7-8, reforçat amb franja de paper.

2. Plec normal, de 12×2 . Ff. 16-39. Filigranes: l'estrella del plec primer en els fulls segon i tercer; en els altres, carro semblant al de Briquet 3527, de Perpinyà 1412. Sense numeració de fulls, ni de plec, ni reclam. Relligat central inicialment reforçat, ara senzill.

3. Plec normal, de 13×2 . Ff. 40-65. Filigranes: enclusa en el primer full, i l'estrella que ja coneixem en els altres. Sense numeració de fulls, ni de folis, ni reclam. Relligat senzill al mig del plec; inicialment fou reforçat.

4. Plec coix, ara format per $10/8$; manca la segona meitat dels fulls setè i vuitè, els quals haurien d'anar entre els actuals folis 77 i 78. Ff. 66-83. Filigrana: carro, ja conegut del plec segon. Hi ha restes de numeració primitiva de fulls en el tercer, corresponent als actuals folis 68 i 81. No hi ha numeració de plec; tampoc reclam. Relligat al centre del plec, inicialment reforçat.

5. Plec normal, d' 11×2 . Ff. 84-105. Filigranes: en els fulls primer i tercer, l'estrella que ja coneixem; en els setè, novè i desè, carro com el del plec segon. Sense numeració de fulls, ni del plec, ni reclam. Relligat al mig del plec, inicialment reforçat.

6. Plec normal, de 7×2 . Ff. 106-119. Filigrana: tres turons inscrits en cercle i surmontats d'antena, semblants als del Briquet 11894. Sense numeració dels fulls, ni del plec, ni reclam. Relligat al mig del plec, inicialment reforçat.

7. Plec normal, en tot idèntic a l'anterior. Ff. 120-133.

8. Plec coix, ara constituït de $7/6$, per manca de la segona meitat del full primer, la qual seria el darrer foli del plec i aniria després de l'actual foli 146. Ff. 134-146. Filigrana: enclusa sola, que no he sabut trobar ni en el Briquet ni en el Valls i Subirà. Manca numeració de fulls, del plec i reclam. Relligat al centre del plec, inicialment reforçat.

9. Plec normal, de 8×2 . Ff. 147-162. Filigrana: estrella, ja coneguda. Trobem al foli 148, enganxat, un foli de paper de 158×144 mm. Sense numeració de fulls, ni del plec, ni reclam. Relligat al centre del plec, inicialment reforçat.

10. Oriol VALLS I SUBIRÀ, *El papel y sus filigranas en Catalunya*. Tomo I. *Texto*. Tomo II. *Filigranas* (Monumenta Chartae Papyraceae Historiam illustrantia XII), Amsterdam 1970, XXXIII i 478 pp. i 16 fulls de mapes, el darrer desplegable; i IV i 290 pp. amb 1891 reproduccions.

2. *Inventari dels textos*

I

F. 1^r. *Inc.*: ...tus sum exelsus. Philosophus enim eram jnter omnes magnos nominatissimus et liberalium arcium segacissimus indagator... *Exp.*: ...Dicitur enim a vobis a domino tolle filium tuum [...] cum dicat dominus Tu, qui monachus es, tolle filium tuum...

<Auctoris ignoti: *Fragmentum*>.

II

1. Ff. 2^r-4^r. SERMO FACTUS IN EODEM LOCO DE MURUEDRE DOMINICA DE QUASIMODO ET EST 2us SERMO. <P>*ost dies octo iterum... venit ihesus*. Hoc verbum originaliter Johannis xx^o et recitatum est statim in euangelio hodierno. *Inc.*: Cum hoc quod deus det virtutem et efficaciam in suis sanctis verbis... secundum intellectum historicum seu literalem loquitur de adventu xristi, quando venit ad convertendum sanctum Tomam (!), qui non crediderat... et secundum intellectum mixticum et spirituale(m) (venit *expunc*) loquitur de adventu, quando venit ihesus ad iustificandam aliquam animam, que in peccato est; et ecce duos intellectus et de ambobus volo loqui... *Exp.*: ...in cordibus nostris. Et sic finit sermo noster. Deo gracias. Amen. Amen.¹¹

2. Ff. 4^r-6^r. SERMO FACTUS IN EADEM VILLA DE MORUEDRE IN DIE SANCTORUM PHILIPPI ET IACOBI ET EST 3us SERMO. *Ecce quomodo computati sunt inter filios dei*. Libro sapientie v^o capitulo originaliter et in epistola hodierna recitative. A. *Inc.*: Istud festum et solempnitas hodierna est de sanctis apostolis... Dico quod sanctus philipus habebat tria et ideo non est mirum si per nomen conuertabantur (!) et non per nos. Primo, doctrina celestial. 2°, vida spirituall. 3°, obra diujnall... B. F. 5^v. *Inc.*: Vita sancti iacobi stat in decem conclusionibus, quas causa breujtatis ego perquisiuj...

11. a) Morvedre (Sagunt).

b) 1413 abril 30. — *Dominica in octava pasce (Missale secundum ordinem fratrum praedicatorum, f. 96^b* [en endavant, citat MP], cf. HAIN 11289), diumenge conegut també com «in albis» o de «Quasimodo» o de capvuitada de Pasqua.

c) Io 20, 26.

d) En les edicions dels *Sermones*, volum II, *Dominica in albis, scilicet in octavis pasche, sermo primus*. En endavant, citarem els volums segon i tercer d'aquelles edicions amb la referència d'Edicions II o Edicions III.

Exp.: ...et sic tenuit sanctus Iacobus. Et sic finit sermo noster. Deo gracias.¹²

3. Ff. 6^v-9^v. SERMO FACTUS IN EODEM LOCO DE MURUEDRE IN DIE SANCTE CRUCIS ET EST 5us SERMO. *Euacuatum est scandalum crucis*. Habetur verbum istud originaliter ad Galatas v^o capitulo et recitative in epistola hodierna. *Inc.*: Sicut hodie festum seu solemnitas est de cruce ihesu xristi, in qua ipse... tria scandala peccati erant contra sanctam et beatissimam crucem. [f. 7^r] Primum, de discipulis adherentibus, et hoc fuit per (maliciam *cancell*) ignoranciam. 2^m fuit hominum delinquencium, et hoc fuit per maliciam. 3^m fuit personarum meycrehents, et hoc fuit per duriciam. Primum scandalum fuit euacuatum per gloriosam resurreccionem ihesu xristi. 2^m scandalum fuit euacuatum per luminosam aparicionem. 3^m scandalum fuit euacuatum per miraculosam inuencionem... *Exp.*: ...scandalum crucis dels meys creents per duriciam, per mjraculosa inuenció. Et sic finit sermo noster. Deo gracias. Amen.¹³

4. Ff. 9^v-11^v. SERMO FACTUS IN EODEM LOCO DE MURUEDRE FFERIA VJ PÓST QUASI MODO, DE SANCTO MARCO EUANGELISTA. *Hostendit ei manus et latus*. Habetur verbum illud originaliter johannis xx^o capitulo. *Inc.*: Pro presenti ego intendo predicare de vna materia valde deuota et magne edifficacionis pro animabus, scilicet de plagis ihesu xristi... cum illis v^o plagis resucitaujt. Non quod adhuc sint foraminate manus, pedes, etc., tamen sunt ibi stigmata seu signa et erunt in perpetuum et ego pensauj raciones. Quare inuenj sex pulcras et bonas, confirmatas per sacram scripturam. Prima ratio quare retinujt est conformació de credència. 2ª ratio est demostració de beniuolència. 3ª ratio est per comendacionem victorie. 4ª ratio est per continuacionem penitencie... *Exp.*: ...Placeat ei quod nos mereamur portare. Et sic finit sermo noster. Deo gracias. Amen. Amen.¹⁴

12. a) Morvedre (Sagunt).

b) 1413 maig 1. — Dilluns. *Sanctorum apostolorum Philippi et Iacobi* (MP, f. 148^d).

c) Sap 5, 5. De l'epístola de la missa acabada d'esmentar.

d) Edicions, volum III, *Sermo duorum apostolorum Philippi et Iacobi*.

13. a) Morvedre (Sagunt).

b) 1413 maig 3. — Dimecres. *In inuentione sancte crucis* (MP, f. 150^a).

c) Gal 5, 15. De l'epístola de la missa acabada d'esmentar.

d) Edicions III, *De sancta cruce, iterum*.

14. a) Morvedre (Sagunt).

b) 1413 maig 5. — Divendres. (Potser aquell any fou litúrgicament la festa traslladada de sant Marc; en el MP, calendari del f. 2^r, s'escau el 26 d'abril, aquell any dimecres de Pasqua, cosa que impedí la festa litúrgica en el dia normal).

c) Io 20, 20. Evangeli de la missa del diumenge anterior (cf. nota 11).

d) Edicions II, *De eadem dominica [in albis], sermo quartus*.

5. Ff. 11^v-13^v. SERMO FACTUS IN LOCO DE NULES 7ª DIE MADII, 2ª DOMINICA POST PASCA. *Ego sum pastor bonus*. Johannis .x. capitulo originaliter et recitative in euangelio hodierno scribitur verbum istud. *Inc.*: Noster presens sermo erit de sancto euangelio hodierno... Vnde ista bonitas monstratur in 4. punctis. Prima bonitas, quomodo emit preciose. 2^a bonitas, quomodo custodit studiose. 3^a bonitas, quomodo pascit copiose. 4^a bonitas, quomodo collocat segurosament... *Exp.*: ...vt possimus ire ad illud oujle. Et sic finit sermo noster. Deo gracias. Amen.¹⁵

6. Ff. 13^v-15^v. SERMO FACTUS IN EODEM LOCO DE BURRIANA DIE DOMINICA XIIIJ MADIJ ET EST TERCIA DOMINJCA POST PASCA. *Quid est hoc quod dicit uobis modicum*. Verbum istud habetur originaliter johannis xvj et recitatiue est statim in euangelio hodierno. *Inc.*: Noster sermo presens erit de sancto euangelio hodierno... dico quod uoluit ihesus secrete mostrare quod nos habemus modicum de vij bonis spiritualibus. Primo, habemus modicum de deuocione spirituali. 2°, habemus modicum de dilectione fraternali. 3°, habemus modicum de afflictione penitenciali. 4°, habemus modicum de suieccionem diujnali. 5°, habemus modicum de miseracione proximali. 7°, habemus modicum de discrecione intellectualj... *Exp.*: ...nec non sapiencia increata. Jn secula seculorum. Amen. Amen. Jhesus xristus dominus meus eternus.¹⁶

7. Ff. 16^r-18^r. [SERMO FACTUS IN EODEM LOCO DE] <VILLA REGALI> DIE DOMINJCA 4^a POST RESURRECTIONEM (!), XXJ DIE MADIJ ET EST 4us SERMO. *Cum venerit ille arguet mundum*, iohannis xvi capitulo originaliter et in euangelio hodierno recitatiue scribitur presens verbum. *Inc.*: Pro presenti, ego uolo predicare pro satisfaciendo deuocionj vestre de die iudicii... Et erit in 4^{or} conclusionibus. Prima conclusio, quod in illa die erit ihesus manifestatus generalment, cum dicit *cum venerit*. 2^a conclusio, quia in illa die ihesus erit sociatus solempniter, et hoc est quod dicit *et omnes angeli eius*. 3^a conclusio est quia in illa die ihesus serà collocat altament, et hoc in hoc quod dicit *sedebit*, etc. 4^a conclusio, quia in illa die totum genus humanum erit presentatum coram ihesu personalment, in hoc quod dicit *et congregabuntur oues a dextro* etc... *Exp.*: ...non comu-

15. a) Nules.

b) 1413 maig 7. — *Dominica prima post octavam pasce* (MP, f. 97^b).

c) Io 10, 11. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *Dominica prima post octavam pasche. Sermo primus*.

16. a) Borriana.

b) 1413 maig 14. — *Dominica secunda [post octavam pasce]* (MP, f. 97^d).

c) Io 16, 17. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *Dominica secunda post octavas pasche. Sermo primus*.

nicando cum iudeis, ut supra dictum est. Et sic finit sermo noster, deo gracias.¹⁷

8. Ff. 18^r-20^r. SERMO FACTUS IN EODEM LOCO DE ONDA FERIA IIIJ POST DOMINICAM «SI OBLITUS», XXIIJ (!), ET EST 2us SERMO. c *Vm venerit ille arguet mundum de peccato*. Habetur uerbum illud originaliter Johannis XVJ^o capitulo et recitatiue in euangelio continetur dominice. *Inc.*: Et ad hoc quod det virtutem et efficaciam deus... Nunc, bona gens, ego sum in materia; et videamus de quibus peccatis fiet illa punicio, quoniam thema generaliter loquitur, non dicit de quibus; et inuenj ego in vna auctoritate in psalmo 49°, *Deus deorum*; et sunt decem peccata, de quibus arguet mundum, id est, puniet... ergo, decem peccata sunt et declaremus... *Exp.*: ...hoc fecisti et tacui. Ideo *arguam mundum de peccato etc.* Et sic finit noster sermo.¹⁸

9. Ff. 20^r-21^v. SERMO FACTUS IN EODEM LOCO DE ADZENETA FERIA 2^a IN ROGACIONIBUS, XXIX. MADIJ. p *Etite et dabitur uobis, querite et inuenietis, pulsate et aperietur uobis*. Habetur uerbum illud XIJ^o capitulo et recitatum est est (!) statim in euangelio hodierno. *Inc.*: Ad hoc quod deus det gratiam... Nunc, bona gens, pro declaracione istius uerbi et prosecucione nostri sermonis, isti tres dies dicuntur letanyes, grece idem est quod deprecacio, latine autem Rogacio, et ideo per omnes ecclesias xristianorum fit specialis rogacio, magis quam alio tempore. Dicimus enim «Sancta Maria, ora pro nobis, etc.», et hoc facimus tribus racionibus. Prima racio est ad obtinendum vbertatem terrenalem. 2^a racio, ad possidendum sanitatem corporalem. 3^a racio est ad retinendum vnitatem fraternalem... *Exp.*: ...*et aperietur uobis* posquam (!) quesiuimus. Et sic finjt sermo noster. Deo gracias.¹⁹

10. Ff. 22^r-24^r. SERMO FACTUS IN EADEM UILLA DE ALBOCÀÇER IN

-
17. a) Vila real (?).
 b) 1413 maig 21. — *Dominica III [post octavam pasce]* (MP, f. 98^b).
 c) Io 16, 8. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.
 d) Edicions II, *Dominica tertia post octavam pasche. Sermo primus.*
18. a) Onda.
 b) 1413 maig 24. — Dimecres. En el calendari del MP, f. 3^r, el 24 de maig (=IX kal. iunii) és la *Translatio beati Dominici*; cf. f. 153^a.
 c) Io 16, 8. Evangeli del diumenge anterior.
 d) Edicions II, *De eadem dominica [tertia post octavam pasce], sermo secundus.*
19. a) Adzeneta.
 b) 1413 maig 29. — Dilluns. *Feria II in rogationibus*, MP, f. 99^c.
 c) Lc 11, 9. Evangeli de la celebració acabada d'esmentar.
 d) Edicions II, *Feria secunda in diebus rogationum, sermo secundus.*

DIE ASCENSIONIS, PRIMA DIE JUNIJ ET EST SECUNDUS SERMO. *Videntibus illis elevatus est.* Hoc verbum est originaliter in actibus apostolorum, capitulo primo, et recitative in euangelio hodiernae festivitatis. *Inc.:* Secundum quod scitis, hoc die est festum et solepnitas gloriose ascensionis... et sicut festivitas est de ascensione, ita et noster sermo... [22^{r-v}]... ergo, principium nostre redemptionis fuit secretum et finis fuit manifestus omnibus, et sic sum in materia. Unde tria puncta volo || declarare vobis... Primus punctus est ratio expedient. 2us punctus est modus aut (!) convenient. 3us punctus est finis aut utilitas provenient... *Exp.:* ...Ad quam gloriam, etc. Et sic finit sermo noster. Amen.²⁰

11. Ff. 24^r-26^v. DE ORATIONE DOMINICALI SERMO FACTUS. *Ego dispono vobis sicut disposuit michi pater.* Habetur hoc verbum originaliter Luce 20 capitulo et recitatum est statim in euangelio hodierno. *Inc.:* Bona gens, nunc predicabo de oratione dominicali, nam pauci sunt qui predicent... [24^r]... Sed ad declarationem istius verbi ego inuenio hic v^o gradus bonarum orationum... [24^v] ...hec oratio pater continet in se VII. petitiones, que quidem sunt contra VII peccata capitalia et mortalia... *Exp.:* ...et perducatur vos omnes ad bonum finem Amen.²¹

12. Ff. 26^v-28^v. SERMO FACTUS IN EODEM LOCO DE SANCTO MATHEO DOMINICA INFRA OCTAVAS ASCENSIONIS ET EST 4^a DIES JUNIJ. *Ille testimonium perhibet (!) de me.* Joannis XV capitulo originaliter et in euangelio hodierno recitative scribitur verbum illud. *Inc.:* Ad hoc quod noster presens sermo sit principaliter in honorem et gloriam dei... [27^r] ...proposui istud thema... quomodo ergo ihesus est iudex et testis contra peccata hominum et contra que peccata... Dico quod de VII peccatis... *Exp.:* ...quilibet ves-

20. a) Albocàsser.

b) 1413 juny 1. — Dijous. *In die ascensionis Domini*, MP, f. 100^d.

c) Ac 1, 9. Epístola de la festa acabada d'esmentar.

d) Edicions II, *In die ascensionis Domini. Sermo.* El text del nostre manuscrit, amb altres tres de paral·lels, és publicat en l'apèndix segon d'aquest article.

21. a) Entre Albocàsser i Sant Mateu, segons que sembla.

b) 1413 juny 3. — Dissabte. Dia sense celebració pròpia.

c) Lc 22, 29. En MP només he sabut trobar aquest text bíblic en l'evangeli de la festa de sant Apollinar, màrtir, 23 de juliol, f. 165^a.

d) Les edicions II, *Dominica IIII post octavam pasche. Sermo secundus*, ofereixen un sermó d'explicació de les set peticions del *Pater nostre*, sense, però, la contraposició amb els set pecats capitals. Tal contraposició peticions-pecats es troba, en canvi, en les peces aplegades en l'apèndix de les edicions a cura de Simon Berthier, com és ara la de Lió 1528, ff. 149-164. Però a diferència del nostre únic sermó, allí són set.

trum poterit dicere *ille testimonium etc.*, et sic finit sermo noster, deo gracias.²²

13. Ff. 28^v-31^r. SERMO FACTUS IN EODEM LOCO DE BENICARLÓ IN DIE TRINJTATIS XVII° DIE JUNJ (!) ET EST 2us SERMO. *Nemo potest hec signa facere que tu facis*. Johannis .3°. capitulo originaliter et in euangelio statim recitato scribitur verbum istut. *Inc.*: Festum gloriose sancte ac eterne trinjtatis... [29^r]... ideo deus uidens quod de semet ipso nos non possumus habere directionem (?) dedit nobis signa diuersa per que creature possint venire in cognicionem aliqualem trinitatis... videamus quod signum dedit nobis, dico quod tria dedit nobis signa. Primo, in nostra anjma rationali, 2°, in nobili creatura corporali, 3°, in bona vita spirituali... *Exp.*: ...*que tu facis*. Et sic finit sermo noster. Deo gracias.²³

14. Ff. 31^r-33^r. SERMO FACTUS IN LOCO DE VLLDECONA. IN DIE CORPORIS CHRISTI, XXI^j IUNI^j, ET EST 3us SERMO. *Ego accepi a domjno quod et tradidi uobis*. Verbum istud habetur originaliter primo ad corintios .XJ. capitulo, recitatum in epistola hodierna. *Inc.*: ad hoc quod sermo quem de presenti uolo facere de sancto sacramento altaris... [31^v]... Et sic sum in materia. Vnde inuenio in isto sacramento v^e miracula. Et primum est mutació substanciall. 2^m, est operació sacerdotall. 3^m mirum est habitació sacramental. 4^m mirum est perceptió sensual. 5^m mirum est recepció vsuall... *Exp.*: ...quod et tradidi vobis. Et sic finit sermo noster. Deo gratias. Amen.²⁴

15. Ff. 33^r-34^v. SERMO FACTUS IN CIUJTATE DERTUSE IN DIE SANCTI JOHANNIS ET EST PRIMUS SERMO. *Manus domini erat cum illo*. Habetur verbum illud originaliter luce primo capitulo et recitatum est statim in euangelio hodierno. *Inc.*: Ffestum et solemnitas hodierna est stanti (!) iohannis (!) baptiste, non de ujta... cum in natiuitate sancti Johannis fuit operatus multa mjrabilia, ideo atribuitur manuj, scilicet, virtutem operativam; ergo, si virtus operativa dicitur manus, capiamus ipsam in manu in qua sunt v^e digigiti (!). Ad idem, v^e notabilia: prima vocatur anunciació

-
22. a) Sant Mateu.
 b) 1413 juny 4. — *Dominica infra octavam ascensionis*, MP, f. 101^e.
 c) Io 15, 26. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.
 d) Edicions II, *De eadem dominica [infra octavas ascensionis], sermo alius*.
23. a) Benicarló.
 b) 1413 juny 18. — *In festo sancte Trinitatis*, MP, f. 110^e.
 c) Io 3, 2. Evangeli de la festa acabada d'esmentar.
 d) Edicions II, *De sancta Trinitate, sermo secundus*.
24. a) Ulldecona.
 b) 1413 juny 22. — Dijous. *In festo corporis Christi*, MP, f. 111^b.
 c) 1 Cor 11, 23. Epistola de la festa acabada d'esmentar.
 d) Edicions II, *In festo corporis Christi. Sermo primus*.

gloriosa. 2^m vocatur generatió virtuosa. 3^m vocatur sanctificació graciosa. 4^m vocatur manifestació gaudiosa. 5^m vocatur nomjnació mjraculosa... *Exp.*: ...ergo, manus domini erat cum illo, et sic finjt sermo. Deo gratias. Amen.²⁵

16. Ff. 34^v-37^r. SERMO FACTUS IN EADEM CIUJTATE DERTUSENSI DIE DOMJNICA POST FESTUM SANCTI JOHANNIS ET EST 2us SERMO. *Ego accepi a domino quod et tradidi vobis*, habetur verbum istud originaliter prima ad corintios xj^o capitulo et recitatur in epistola concurrenti. *Inc.*: in presenti sermone ego habeo predicare de sancto sacrificio altaris... [35^r] ...Prima ratio est adoració diujnal. 2ª ratio est refecció humanall. 3ª ratio est oblació principall. 4ª ratio est per recordació speciall. 5ª ratio est eleuació celestially... *Exp.*: ...scilicet a sancta scriptura. Et sic finit sermo noster. Deo gracias. Amen.²⁶

17. Ff. 37^r-39^f. SERMO FACTUS IN EADEM CIUITATE DERTUSENSI IN DIE APOSTOLORUM PETRI ET PAULI ET EST VJ SERMO. *Beatus es simon, bar iona*, mathei xvij capitulo originaliter et in euangelio hodierno recitatiue sequitur verbum istud. *Inc.*: Presens festum et solemitas (!) est duorum apostolorum maiorum... [37^r]... nunc volens predicare de sancto petro... et de istis 4^{or} nominibus potest extrahi quatuor. Primo vocatur beatus per promta obediència, id est, dicit simon, id est, obediens. 2°, vocatur beatus per asperam penitencjam, in hoc quod dicit beatus es simon, id est penitens. 3°, vocatur beatus per dreta intenció, ideo, beatus es, bar, id est, simplex filius. 4°, vocatur beatus per duram passionem, et ideo beatus es bariona... *Exp.*: ...super brachium tuum. Et sic finit sermo noster. Deo gratias.²⁷

18. Ff. 39^r-40^v. SERMO FACTUS IN EADEM CIUJTATE DERTUSE IN DIE COMMEMORATIONIS SANCTI PAULI, VLTIMA DIE JUNIJ. *Notum vobis ffacio euangelium*, habetur verbum istud originaliter ad galatas primo capitulo et recitatum est stratim (!) in epistola hodierna. *Inc.*: Pro presenti, volens

25. a) Tortosa.

b) 1413 juny 24. — Dissabte. *In die [sancti Ioannis]*, MP, f. 157^d.

c) Lc 1, 66. Evangeli de la festa acabada d'esmentar.

d) Edicions III, *De sancto Johanne baptista. Sermo iterum*.

26. a) Tortosa.

b) 1413 juny 25. — *Dominica prima post festum Trinitatis*, MP, f. 111^d.

c) 1 Cor 11, 23. Epístola de la festa de Corpus, dins l'octava del qual es trobava el diumenge esmentat.

d) No sembla haver estat recollit en cap de les edicions. Publicat en l'apèndix primer, I.

27. a) Tortosa.

b) 1413 juny 29. — Dijous. *In die apostolorum Petri et Pauli*, MP, f. 159^d.

c) Mt 16, 17. Evangeli de la festa acabada d'esmentar.

d) Edicions III, *De beato Petro apostolo*.

me conformare cum officio... [39^r] ...faciam sermonem de sancto Paulo et erit breuijs nimis... [39^v] ...Et inuenio ego quod excellentius tenuit istam regulam euangelicam sanctus paulus in suis predicacionibus quam aliquis alius. Primo, fuit plus amplament copiosa. 2°, fuit plus clarament luminosa. 3°, fuit plus longament virtuosa... *Exp.*: ...lucrum, Ad philipenses primo capitulo. Et sic finit sermo noster. Deo gratias.²⁸

19. Ff. 41^r-43^r. SERMO FACTUS IN EADEM CIUITATE DERTUSE PRIMA DIE JULIJ, DE FINE MUNDI, ET EST SERMO 8us, VT SEQUITUR. [I] *Mpletum est tempus pariendi*, habetur verbum istud originaliter luce capitulo primo et recitatum est statim in euangelio hodierno. *Inc.*: jn presenti sermone ego volo vobis declarare per similitudines et conuenientias morales de fine mundi... Noueritis quod 4^{or} sunt terribilia que debent venire ante iudicium. Primum terribile, persecució general. 2^m terribile, aflagració mundanal. 3^m terribile, resurrecció vnjersal. 4^m terribile, diffinició iudicial... et sic sunt (!) in materia. Ergo ad demonstrandum indetermi(n)ate quod scito (!) erit finis mundi... vnus homo vel mulier an debeat morj cito vel non, possumus scire quinque modis sequentibus... que mundo possunt atribui... [41^v] Primum signum est temporall decrepitat. 2^m signum, corporall frigiditat. 3^m signum est general jnfirmat. 4^m signum est sensual obturitat. 5^m signum est ciball respuítat... *Exp.*: ...et sic impletum est tempus pariendi et sic finit sermo noster. Deo gratias. Amen.²⁹

20. Ff. 43^r-45^v. SERMO FACTUS IN EADEM CIUITATE DERTUSENSI DOMINICA DIE QUE VOCATUR 2ª DIES JULIJ ET EST [NONUS SERMO]. *Domine, factum est vt imperasti*, hoc verbum habet (!) originaliter luce .XIIIJ. capitulo, recitative in euangelio presentis dominice. *Inc.*: noster sermo de presenti erit de sancto euangelio istius dominice... [43^r] ...posito fundamento edi(fi)cabo aliquas cameras... edificabo 3. cameras, in quibus, post istam vitam, possumus habitare. Prima camera est (benig *expunct*) diuinal benignitat. 2ª camera est humanal peruersitat. 3ª camera est general humjlitat...

28. a) Tortosa.

b) 1413 juny 30. — Divendres. *In commemoratione sancti Pauli*, MP, f. 160^r.

c) Gal 1, 11. Epístola de la commemoració acabada d'esmentar.

d) Edicions III, *De commemoratione sancti Pauli*.

29. a) Tortosa.

b) 1413 juliol 1. — Dissabte. *Octava sancti Ioannis baptiste*, MP, f. 4^r (calendari).

c) Lc 1, 57. Evangeli del dia de sant Joan i per tant de la capvuitada.

d) Edicions III, *De sancto Iohanne baptista, sermo [primus]* és presidit per la mateixa frase bíblica, però no desenrotlla el mateix esquema. Publicat en l'apèndix primer, II.

Exp.: ...*exteriores, mathei* VIII. capitulo et luce XIII. et sic finit sermo. Deo gratias.³⁰

21. Ff. 45^v-47^r. SERMO FACTUS IN EADEM CIUITATE DERTUSENSI 4ª DIE JULIJ ET EST XJ SERMO. *Quos presciuit et predestinauit*. Habetur verbum illud originaliter ad romanos .VIIJ. capitulo et recitatum est statim in epistola concurrenti ecclesiarum. *Inc.*: Pro presentí, pro satisfaciendo deuotioni et dedesiderio (!)... Nunc, ergo, capio istam materiam predestinacionis per 3. conclusiones. Prima conclusio, quod antequam celum, terra et angeli et homines et creature crearentur, eternaliter deus predestinavit aliquas creaturas certament. 2ª conclusio est quod diui(n)alis predestinacio o la presciencia uel reprobacio malorum non impedit liberum arbitrium creature, ymo dimittit illam in libertate plenament. 3^a conclusio est quod omnes predestinati aut presciti nos debemus parare et disponere ad faciendum bona opera deuotament... *Exp.*: ...ad istam gloriam paradisi, etc. Et sic finit sermo noster. Deo gracias. Amen. Amen.³¹

22. Ff. 47^r-48^v. SERMO FACTUS IN EADEM CIUITATE DERTUSENSI DIE DOMINICA, IX^a. MENSIS JULIJ, ET EST .XVJ. SERMO. *Hic peccatores recipit*. Habetur verbum istud originaliter luce .XX.º capitulo et recitative in euangelio hodierno. *Inc.*: Ego de presenti habeo facere duo. Primo, sermonem breuem. 2°. absolucionem generalem, etc... In sancto euangelio hodierno noster dominus et saluator ihesus xristus ostenditur nobis 4^{or} modis. Primo ostenditur nobis sicut mestre celestia. 2°. ostenditur nobis sic(ut) pastor molt vnjuersall. 3° ostenditur nobis sicut pastor molt humanal. 4° ostenditur nobis sicut senyor vnjuersall... *Exp.*: ...Et sic dimittam .3^m. et .4^m. partes ratione breujtatis, ne videar tediosus ex causis. Et sic finit noster sermo. Deo gratias. Amen.³²

23. Ff. 48^v-51^r. SERMO FACTUS IN LOCO DE CAMBRILS, IN CAMPO TARACONE, JN DIE SANCTE MARGARITE, XIIJ. JULIJ. *Inuenta una preciosa margarita abjt*. Verbum istud habetur originaliter mathei XIIJ capitulo et

-
30. a) Tortosa.
 b) 1413 juliol 2. — *Dominica secunda [post festum Trinitatis]*, MP, f. 112^c.
 c) Lc 14, 22. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.
 d) Edicions II, *Dominica secunda post festum Trinitatis. Sermo primus*.
31. a) Tortosa.
 b) 1413 juliol 4. — Dimarts. *Per octavam apostolorum*, MP, f. 161^b.
 c) Rom 8, 29. Epistola dels dies de la vuitada dels sants apòstols Pere i Pau.
 d) Sembla desconegut fins ara. Publicat en l'apèndix primer, III.
32. a) Tortosa.
 b) 1413 juliol 9. — *Dominica tertia [post festum Trinitatis]*, MP, f. 113^a.
 c) Lc 15, 2. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.
 d) Edicions II, *Dominica tertia post festum Trinitatis. Sermo secundus*.

recitative in euangelio hodierno. *Inc.*: Eo quod hodie sancta mater ecclesia facit officium et missam de sancta margarita, ad idem erit et sermo noster... jnueni quod habuit .v^e. virtutes et perfecciones. Prima virtus est vera humjlitat. 2ª virtus fuit sancta caritat. 3ª virtus fuit ferma stablilitat. 4ª virtus fuit pura cláritat. 5ª virtus fuit plena felicitat... *Exp.*: ...in domum suam, scilicet, in corpus suum. Et sic finit sermo.³³

24. Ff. 51^r-52^r. SERMO FACTUS IN EADEM CIUJTATE TERRACONE, DIE DOMINICA XXJ (!) DIE MENSIS IULIJ ES EST 2us SERMO. *Stote misericordes sicut et pater vester misericors est.* Habetur verbum illud originaliter luce vj capitulo et recitative in euangelio presentis dominice. *Inc.*: Noster sermo erit de sancto euangelio hodierno secundum dominicam... vj. doctrinas, in qujbus possumus esse misericordes. Prima doctrina est de misericórdia proximal. 2ª doctrina est de amjccia fraternal. 3ª doctrina est de paciència virtuell. 4ª doctrina est de confidència supernal. 5ª doctrina est de sapiència diujnal. 6ª doctrina est de proudència humanal... *Exp.*: ...et ideo, stote misericordes, etc. Et sic finit sermo noster. Deo gratias. Amen.³⁴

25. Ff. 52^r-54^r. SERMO FACTUS IN CIUITATE BARCHINONE DIE DOMINICA XXIIJ^a MENSIS JULIJ ET EST 3. SERMO. *Sedens docebat de navicula turbas.* Verbum istud habetur originaliter luce capitulo v^o et recitatum est statim in euangelio presentis dominice. *Inc.*: Et, si Deo placet, habebimus multas bonas doctrinas... in isto sermone pensauj tenere modum nouum, quem tenent magistri domorum... et sic tres cameras edificabo, jn quibus poterimus habitare, deo mediante: prima camera est pro omnibus populis, generalment. 2^a camera est pro dominis temporalibus et rectoribus, specialment. 3ª camera erit pro personis ecclesiasticis, singularment... *Exp.*: ...de tercia camera et ultima. Et sic finit noster sermo. Deo gracias. Amen.³⁵

33. a) Cambrils.

b) 1413 juliol 13. — Dijous. *Sancte Margarite virginis et martyris*, MP, f. 163^c.

c) Mt 13, 46. Epístola de la festa acabada d'esmentar.

d) Edicions III, *De sancta Margareta, sermo*.

34. a) Tarragona.

b) 1413 juliol 16. — *Dominica quarta [post festum Trinitatis]*, MP, f. 113^d.

c) Lc 6, 36. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *Dominica quarta. Sermo primus de euangelio*.

35. a) Barcelona.

b) 1413 juliol 23. — *Dominica quinta [post festum Trinitatis]*, MP, f. 114^b.

c) Lc 5, 3. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *Sermo tertius de eadem dominica* té el mateix tema, però no segueix el mateix esquema.

e) «Presentavimus reverendo magistro Vincentio pisces et un 'barral de malvasia', 5 s., 6 [d.]. Item, die qua reverendus magister Vincentius rediit et ospitavit

26. Ff. 54^r-57^v. SERMO FACTUS BARCHINONE IN FESTO SANCTI IACOBI FERIA IIII. *Crescit in templum sanctum in domjno*, ad ephe[sios] capitulo 2° et in epistola solempnitatis hodiernae. *Inc.*: iam scitis quomodo, bona gens, festiuitas et solenpnitas hodierna est tota illius gloriosi apostoli iacobi, similiter erit et sermo... et sum in materia et reperio quod sanctus iacobus creujt in tribus gradibus, vt posset in celum ascendere. Primus gradus augmenti fuit cum creuit in essendo discipulus apostolicus. 2us gradus augmenti fuit quando fuit assumptus in legatum evangelicum. 3us gradus augmenti est cum fuit assumptus in habitatorem celestem... *Exp.*: ...talem vitam tenere, quod possimus ad gloriam paradisi peruenire. Amen.³⁶

27. Ff. 57^v-61^r. SERMO FACTUS IN CIUITATE BARCHINONE DOMINICA V^a POST TRINITATEM ET EST SERMO [...]. *Veniens offeres munus tuum* habetur originaliter mathei v^o capitulo et in euangelio presentis dominice recitative scribitur verbum istud. *Inc.*: Sermo de presenti erit de hac dominica... ostenduntur nobis 3ª que debemus habere multum necessaria ad saluationem nostram. Et primum est intenció celestia. 2^m dilecció vnjersal. 3^m est deuotió spirituall... *Exp.*: ...et ideo ideo est hic finis huius sermonis. Deo gratias. Amen.³⁷

28. Ff. 61^r-65^v. SERMO FACTUS BARCHINONE IN DIE SANCTI DOMJNICI, DIE SABBATI DOMINICA .VJ. POST TRINITATEM. *Vos estis sal terre* mathei v^o capitulo originaliter, in euangelio hodierno recitative scribitur presens verbum. *Inc.*: Axí com tot lo offici del dia present és de sant domingo, axí matex serà lo nostre sermó... Ara som en la matèria e trop io tres pro-

ad conuentum, emimus pro collatione eiusdem, 'mitja liura de confits de sucre e un brocal de vi greg', 4 s., 6 [d.]. 'Item', decostarunt 'les coses de loguer que serviren al cadafal de mestre Vicent, 15° per 33 dies', 7 s.», *Notícias de sant Vicent Ferrer tretas del llibre de gasto y recibo...*, Barcelona, Biblioteca Universitària, ms. 353, f. 36^r.

36. a) Barcelona.

b) 1413 juliol 25. — Dimarts. *Sancti Iacobi apostoli*, MP, f. 165^b.

c) Ef 2, 21. Epístola de la festa acabada d'esmentar, de fet la *De communi unius vel plurimorum apostolorum*, MP, f. 189^a; cf. f. 165^c.

d) Edicions III, *De beato Jacobo apostolo, sermo*.

37. a) Barcelona.

b) 1413 juliol 30. — *Dominica sexta [post festum Trinitatis]*, MP, f. 115^a.

c) Mt 5, 24. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *Dominica sexta post festum sancte Trinitatis. Sermo primus de euangelio*.

e) «Dominica 1. augusti habuimus de ofertorio orti 113 s.», *Notícias de sant Vicent Ferrer tretas del llibre de gasto y recibo...*, Barcelona, Biblioteca Universitària, ms. 353, f. 36^r. L'anotació no s'ha d'entendre en el sentit que fos diumenge, primer d'agost, ans el diumenge corresponent a la setmana primera d'agost en el res litúrgic.

prietats en la sal, e la primera és que munda de infecció; la segona és que preserua de corrupció; la terca és que delita en refecció... *Exp.*: ...en la magestat increada jn secula seculorum. Amen. Et hec presenti sermone. Deo gracias. Amen.³⁸

29. Ff. 66^v-68^v. <SERMO FACTUS IN EADEM CIVITATE BARCHINONE DOMINICA VIJ POST TRINITATEM>. *Misereor. super turbam, quia ecce iam triduo sustinent me*, marci capitulo viij^o et in euangelio presentis dominice. *Inc.*: Noster sermó serà del sant euangeli de huy e'n confiu... lo sant euangeli de vy nos declara ij. exc(e)ll(è)ncies de nostre senynor déu e saluador ihesu xrist. E la primera és clemència paternal. La segona és potència diujnal. E la terça és prouidència virtual... *Exp.*: ...en gloriós conujt de paradís. E veu ací nostro sermó complit. Deo gracias.³⁹

30. Ff. 68^v-70^r. SERMO FACTUS IN EADEM CIUITATE BARCHINONE IN DIE SANCTI LAURENTIJ ET EST ETC. *Habetis fructum vestrum in sanctificationem*, ad romanos .viij^o. capitulo originaliter et in epistola currentis dominice recitative, scilicet verbum presens. *Inc.*: secundum officium, ffestum et solemitas hodierna erit noster sermo sancti laurentij... Nunc sum in materia et tres fructus sanctificationis inuenio in sancto laurencio. Primus fructus est abstinència personal. 2us fructus est de misericòrdja proximal. 3us fructus est de paciència martirial... *Exp.*: ...quod est thema, et sic finit sermo noster. Deo gratias.⁴⁰

38. a) Barcelona.

b) 1413 agost 5. — Dissabte. *In festo sancti Dominici confessoris*, MP, f. 169^b.

c) Mt 5, 13. Evangeli de la festa acabada d'esmentar.

d) Text llatí en les Edicions III, *De beato Dominico sermo*. Text català abreujat, ENC III, 21-26. Text català del nostre manuscrit en l'apèndix primer, IV.

e) «Sabato sequenti fuit festum beati Dominici, patris nostri, habuimus de ofertorio orti, 94 s.», *Notícias de sant Vicent Ferrer tretas del llibre de gasto i recibo...*, Barcelona, Biblioteca Universitària, ms. 353, f. 36^r.

39. a) Barcelona.

b) 1413 agost 6. — *Dominica septima [post Trinitatem]*, MP, f. 115^r.

c) Mc 8, 2. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.

d) Text llatí, Edicions II, *Dominica septima post Trinitatis. Sermo primus de euangelio*. Text català del nostre ms., en l'apèndix primer, V.

e) «Dominica septima post Trinitatem, et erat in crastinum beati Dominici, habuimus de ofertorio orti, 146 s.», *Notícias* (citades en la nota anterior), f. 36^r.

40. a) Barcelona.

b) 1413 agost 10. — Dijous. *In die [sancti Laurentii martyris]*, MP, f. 171^b.

c) Rom 6, 22. Epístola del diumenge anterior, cf. MP, f. 115^d.

d) Edicions III, *De sancto Laurentio martyre*.

e) «In festo sancti Laurentii habuimus de ofertorio orti, 132 s.», *Notícias* (citades en les dues notes precedents), f. 36^r.

31. Ff. 70^v-72^v. <DOMINICA VIIJ POST TRINITATEM>, BARCHINO-NE. *Attendite a falsis prophetis*. verbum istud habetur originaliter mathei VIJ^o capitulo et recitative in euangelio presentis dominice. *Inc.*: Lo nostre sermó serà del sant euangelii del digmenge present e toquen-s'i grans especulacions... tres virtuts molt necessàries a governació de nostra vida... La primera és prud(è)ncia per squjar perills humans. La 2^a és diligència per ajustar mèrits espirituals. La terca és obediència per guayar premi celestial... *Exp.*: ...acò plau-me; axí matex dels altres staments.⁴¹

32. Ff. 72^v-75^v. SERMO DOMINICA IX POST TRINITATEM. *Ffacite vos amicos de manmona iniquitatis*. Habetur verbum istud orjginaliter luce XVJ. capitulo et recitative in euangelio presentis dominice. *Inc.*: en aquest dia present concorren dues grans solempnitats... [f. 73^r]... vos preïcaré del sant digmenga... ell sant euangeli de uuy uos declara .IIJ. coses necessàries, les quals haurem: prima, iustícia diujnal. 2^a, prudència humanal. 3^a, clemència fraternal... *Exp.*: ...que pugam aconsegujr la glòria eternal amén.⁴²

33. Ff. 75^v-78^r. I HESUS. DOMINICA X^a. *Erat quotidie docens in templo*. Hoc verbum habetur textualiter luce XIX° capitulo et officialiter in euangelio hodierno. *Inc.*: Sermo presens erit de sancto euangelio huius dominice... [76^r] ...modo super hoc fundamento edificare voļo tres cameras... et prima dicitur humanal compasió. 2ª dicitur diujnal cognició. 3ª dicitur paternal correcció... *Exp.*: ...verbo dei, *quod erat quotidie docens in templo*. Explicit sermo noster.⁴³

41. a) Barcelona.

b) 1413 agost 13. — *Dominica octava [post Trinitatem]*, MP, f. 116^a.

c) Mt 7, 15. Evangelii del diumenge acabat d'esmentar.

d) Text llatí, Edicions II, *Dominica octava. Sermo primus*. Text català del nostre manuscrit publicat per mi dins *Sermones* (citat en la nota 2), 626-642.

42. a) (Barcelona).

b) (1413 agost 20). — *Dominica nona post Trinitatem*, MP, f. 116^c.

c) Lc 16, 9. Evangelii del diumenge acabat d'esmentar.

d) Text llatí, Edicions II, *Dominica nona. Sermo primus*. Text català del nostre ms. en l'apèndix primer, VI.

e) «Dominica nona post Trinitatem habuimus de ofertorio orti, 127 s. In festo sancti Bartholomei, habuimus de ofertorio orti, 103 s. Item, eadem die habuimus pro reparatione orti, 37 s., 9 [d.]», *Noticias* (citades en la nota 38), f. 36^v. I més avall, en la mateixa pàgina: «Item, decostitit 'lo cadafall de desfer e tornar les coses manlavades', 4 s., 6 [d.]».

43. b) *Dominica decima [post Trinitatem]*, MP, f. 117^b.

c) Lc 19, 47. Evangelii del diumenge acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *Dominica decima post Trinitatem. Sermo primus*.

34. Ff. 78^r-80^r. SERMO DOMINICE XI. POST TRINITATEM, CUIUS THEMA *Omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur*, Luce xviii^o capitulo. *Inc.*: Sermo noster erit de sancto euangelio huius dominice, et si placet deo... xristus docet nos habere tria multum necessaria ad saluacionem. Et primo docet nos squiuar supèrbia e presumpció. 2°, obseruar deuota oració. 3°, sperar iusta retribució... *Exp.*: ...ipsum recipiens exaltat. Ergo, omjns qui se humiliat exaltabitur, etc. Et hic finis. Deo gracias.⁴⁴

35. Ff. 80^r-81^v. ALIUS SERMO DOMINICA XIJ. POST TRINITATEM, CUIUS THEMA UT SEQUITUR, *Precepit eis ne cui dicerent*, Mathei vii^o capitulo. *Inc.*: noster sermo erit de sancto euangelio presentis dominice... sanctum euangelium hodiernum declarat nobis tria opera virtuosa et miraculosa de ihesu xristo. Et primo, humanal jncarnació. 2°, diujnal miseració. 3°, virtual humjliació... *Exp.*: ...vt publicarent mjraculum in laudem dei et honorem. Explicit.⁴⁵

36. Ff. 81^v-83^v. DOMINICA XIIIJ. POST TRINITATEM, SERMO CUIUS THEMA VT SEQUITUR. *Hoc fac et viues*. Habetur verbum istud originaliter luce x^o capitulo, et recitatum est statim in euangelio hodierno. *Inc.*: Sermo noster erit de sancto euangelio hodierno... xristus ostendit nobis tria multum necessaria ad saluacionem et primo primo (!) cognició de virtut diujnall. 2°, dilecció de karitat integrall. 3°, operació de pietat fraternall... *Exp.*: ...et aujsentur hic presbiteri de missis sancti amatoris. Explicit sermo deo gracias.⁴⁶

37. Ff. 83^v-85^v. DOMINICA XIIIJ. ET ERIT DE EPISTOLA, CUIUS THEMA VT SEQUITUR. *Quj xristi sunt carnem suam crucifixerunt*. Habetur verbum istud ad galatas v^o capitulo etc. *Inc.*: pro huius verbi declaracione et materie predicande (declaracione *cancell*) introductione... [84^r] ...Et primo, in manu dextera per misericordiam largiendo. 2°, in sinistra, per iustitiam restituendo. 3°, in dextro pede per temperancia (!) abstinendo. 4°, jn sinistro, per patientiam obtinendo, 5°, in latere, per penitentiam continuando... *Exp.*: ...in sinistra, clauo iusticie. patet ergo sermo. Deo gracias.⁴⁷

-
44. b) *Dominica undecima [post Trinitatem]*, MP, f. 117^a.
 c) Lc 18, 15. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.
 d) Edicions II, *Dominica undecima post Trinitatem. Sermo primus*.
45. b) *Dominica duodecima [post Trinitatem]*, MP, f. 118^c.
 c) Mc 7, 34. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.
 d) Edicions II, *Dominica duodecima. Sermo secundus*.
46. b) *Dominica decima tertia [post Trinitatem]*, MP, f. 119^a.
 c) Lc 10, 28. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.
 d) Edicions II, *Dominica decima tertia. Sermo primus*.
47. b) *Dominica quarta decima [post Trinitatem]*, MP, f. 119^a.
 c) Gal 5, 24. Epístola del diumenge acabat d'esmentar.
 d) Edicions II, *Sermo tertius de eadem dominica*.

38. Ff. 85^v-88^v. DOMINICA XIIIJ SERMO CUIUS THEMA. *Ite, ostendite vos sacerdotibus.* habetur verbum istud textualiter luce XVIIJ. et officialiter in euangelio hodierno. *Inc.:* sermo noster presens est de sancto euangelio hodierno... inueni quod quintupliciter (!) fuerunt curati. Et primo, curamur per lauament corporal. 2°, curamur per tocament manual. 3°, curamur per mostrament visuall. 4°, curamur per amagament sinuall. 5°, curamur per luyament personal... *Exp.:* ...Ad quam nos perducatur ipse dei filius in seculorum secula Amen. Explicit sermo. Deo gracias.⁴⁸

39. Ff. 89^v-91^r. DOMINICA XV^a. SERMO CUIUS THEMA. *Querite primum regnum dei et iusticiam eius.* habetur verbum istud textualiter mathei IJ^o capitulo et recitatum est statim in euangelio hodierno. *Inc.:* noster presens sermo erit de euangelio huius dominice... in sancto euangelio ostendit nobis tria multum notabilia et vtilia et expediencia ad habendam dictam saluacionem; ostendit enim primo, adherencia diuinal. 2°, confidencia supernal. 3°, diligencia virtual... *Exp.:* ...adicientur vobis. Quod fuit thema. Explicit sermo. Deo gracias. Amen.⁴⁹

40. Ff. 91^r-93^v. SERMO DE DOMINICA XVJ DE EUANGELIO CURRENTI, CUIUS THEMA VT SEQUITUR. *Porte ciuitatis, ecce defunctus efferebatur.* Luce .VIJ^o capitulo, recitatiue in euangelio currentis dominice scribitur verbum istud. Volens impetrare gratiam et benedicionem super nos in hoc presenti sermone... pro intellectu spirituali huius verbi, secundum quem modo volo eum pertractare... per figuram Ciuitatis iherusalem, que habebat .VIJ. portas, que hijs nominibus vocabantur. Prima vocabatur porta fontis. 2^a vocabatur porta sterquilini. 3^a vocabatur porta vallis. 4^a vocabatur porta vetus. 5^a vocabatur porta piscium. 6^a vocabatur porta gregis. Que significant VI. portas celi... *Exp.:* ...regnum celorum, Mathei capitulo v^o. Et hic finis huius sermonis. Explicit, deo gracias.⁵⁰

41. Ff. 93^v-94^v. DOMINICA XVIIJ. SERMO CUIUS THEMA VT SEQUITUR. *Omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur,* habetur verbum istud textualiter luce carto x^o capitulo et recitatiue in euangelio hodierno. *Inc.:* Sermo noster de presenti sancto euangelio huius dominice... vita enim nostra debet esse ordinata quadrupliciter, scilicet primo erga se,

48. b) *Dominica quarta decima [post Trinitatem]*, MP, f. 119^a.

c) Lc 7, 14. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *De eadem dominica. Sermo secundus.*

49. b) *Dominica decima quinta [post Trinitatem]*, MP, f. 120^b.

c) Mt 6, 33. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *Dominica decima quinta. Sermo primus.*

50. b) *Dominica sexta decima [post Trinitatem]*, MP, f. 121^a.

c) Lc 7, 12. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *Sermo quartus de eadem dominica.*

2º erga pauperes, 3º erga inimicos, 4º erga amicos; et ista 4º ostendit nobis xristus. Et primo, que siam ordonats en nos mateys per virtut de temperància. 2º, envès los pobres per virtut (*lect. dub.* virtute) de misericòrdia. 3º, enuès los enemichs per virtut de benjuolència. 4º, en los amichs per virtut de modèstia, scilicet, en manera ordonada de viure... *Exp.: ...coram principe*, prouerbiorum xxºvº. Et hic finis. Explicit deo gracias.⁵¹

42. Ff. 94º-96º. DOMINICA XVIIª, SERMO CUIUS T HEMA VT SEQUITUR. *Nemo poterat ei respondere verbum.* Habetur verbum istut originaliter Mt. XXIº capitulo. *Inc.:* Sermo noster erit de sancto euangelio dominice currentis... In sancto euangelio hodierno fit mensio de tribus magnis disputationibus, que fuerunt inter ihesum xristum ex vna parte et judeos, inimicos xristi, ex alia de altis et subtilibus questionibus theologie. Et prima fuit de la general resurrecció. 2ª fuit de la integral dilecció. 3ª fuit de la eternal generació... *Exp.: ...filios dei fieri.* Et hic finis huius sermonis. Deo gracias. Explicit.⁵²

43. Ff. 96º-98º. DOMINICA XIXª SERMO CUIUS T HEMA VT SEQUITUR. *Ascendens in nauiculam transfretauit et venit in ciuitatem suam.* verbum istut habetur originaliter mathei capitulo IXº, recitatiue in euangelio hodierno. *Inc.:* Noster sermo de presenti erit de sancto euangelio huius dominice... Et in verbis thematis tanguntur IX secreta magna. Et primum secretum est incarnationis. 2º secretum est conuersacionis. 3º secretum est passionis. 4º est resurrectionis. 5º est ascensionis. 6º est gubernacionis. 7º est iustificacionis. 8 est iudicialis examjnacionis. 9 est ad celum regressionis... *Exp.: ...blasfemauer(n)t te. thobie 13º.* Explicit sermo. deo gracias.⁵³

III

1. Ff. 103º-106º. DOMINICA XXª DE EPISTOLA. SERMO TALI SIGNO .Z. *Videte quomodo caute ambuletis.* ad ephesios capitulo 5º et in epistola currentis dominice... *Inc.:* materia hodierna erit quomodo debemus ire ad paradisum... dico quod 5º cavtele sunt servande, siue sunt necessarie cuilibet peregrino. Prima portarum (!) solamet la mesió scasament. 2ª conuersar

51. b) *Dominica decima septima [post Trinitatem]*, MP, f. 121º.

c) Lc 14, 11. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *Dominica decima septima. Sermo primus.*

52. b) *Dominica decima octava [post Trinitatem]*, MP, f. 125º.

c) Mt 22, 46. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *Dominica decima octava. Sermo primus.*

53. b) *Dominica decima nona [post Trinitatem]*, MP, f. 126º.

c) Mt 9, 1. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *Dominica .XIX. post festum sancte Trinitatis. Sermo primus.*

ab la gent pacíficament. 3ª aiustar-se ab bona compayia segurament. 4^a, auisar-se dels passos perillosos discretament. 5^a, albergar de jorn al hostall attentament... *Exp.*: ...novissimorum et desine jnjmicari.⁵⁴

IV

1. Ff. 106^r-108^v. <DE DOMINICA XV POST FESTUM TRINITATIS>. *Ipse vero aprehensum sanauit eum*. Luce 14° capitulo et in euangelio hodierno. *Inc.*: Et in presenti sermone volo vobis predicare et declarare totum cursum medicine, quem xristus seruat in curacione animarum nostrarum... Et inuenio quod medicj secundum cursum medicine seruant x modos. Primo, per suor. 2°, per vòmit. 3°, per dietam. 4°, per vncionem. 5°, per minucionem. 6°, per cauterium. 7°, per cristiri. 8°, per sompnum. 9°, per exercicium. 10, per pocionem vel purgam... *Exp.*: ...eciam pueri xij annorum, *qui manducat carnem* [f. 108^v] meam et bibit sanguinem meum etc., joannis capitulo vj^o.⁵⁵

2. Ff. 108^v-110^v. DE DOMINICA XVIIJ POST TRINITATEM. *Quid vobis videtur de Christo, cuius filius est*. mathei xx2^o. *Inc.*: istut verbum habet difficultatem et subtilitatem in theologia et vt vos intelligatis... Modo predictum thema possum vobis declarare secundum 3. generaciones vel natiujtates qua(s) inuenio in xristo. prima generacio seu natiujtas est Prima, eternal en la sua diuinitat. 2^a, temporal en la nostra humanjtat. 3^a, spiritual en vera sanctedat. Ex prima dicitur fil de déu omnipotent. Ex 2^a, fil de verge accellent. Ex 3^a, fil de la persona penident... *Exp.*: ...si concepistis affectum pereatis effectu. Et hic finis. Deo gracias.⁵⁶

3. Ff. 110^v-112^r. DOMINICA xx^a. *Simjle est regnum celorum homini regi, quj facit nupcias filio suo*, Matei xx2^o capitulo et in euangelio hodierno. *Inc.*: In isto euangelio presentis dominice sunt tria puncta... Et primus, humilitat diuinal. 2us, peruersitat humanal. 3us, indignitat merital... *Exp.*:

-
54. b) *Dominica vigesima [post Trinitatem]*, MP, f. 126^c.
 c) Eph 5, 15. Epístola del diumenge acabat d'esmentar.
 d) Edicions II, *De eadem dominica. Sermo sextus*. Al final del text, el nostre ms. remet a «ffolio 122, tali signo» (estrella); vegeu nota 58, d.
55. b) *Dominica .XVII. [post Trinitatem]*, MP, f. 121^c.
 c) Lc 14, 4. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.
 d) Edicions II, *De eadem dominica. Sermo quartus*.
56. b) *Dominica .XVIII. [post Trinitatem]*, MP, f. 125^b.
 c) Mt. 22, 42. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.
 d) Edicions II, *Sermo secundus de eadem dominica*.

...intrare ad gloriam, ad quam nos perducatur ihesus xristus dominus noster. Amen.⁵⁷

4. Ff. 112^r-114^r. DE EADEM DOMINICA SERMO. *Ecce prandium meum parauit*. Mt. 22° et in euangelio presentis dominice. *Inc.*: Inter alia sancta verba et digna memorie... [f. 112^v]... Et inuenio in sancta scriptura quod xristus parauit nobis 4^{or} optima prandi(a). Et primum prandium est de penitència euangelical. 2^m prandium de eucaristia sacramental. 3^m prandium, de gràcia spiritual. 4^m, de glòria celestial... *Exp.*: ...omnia parata sunt, venite ad nuptias, etc.⁵⁸

5. Ff. 114^r-116^r. DOMINICA XXI^a. *Hora VIJ. reliquid eum febris*. Scribitur verbum istud presens originaliter joanne in capitulo 4° et in euangelio odierno. In presenti sermone cogitauit tenere modum laboratorum seu ortolanorum... [f. 114^v] ...ad perfectam curacionem vel sanacionem animi a febre peccati .VIJ. opera penitencialia quasi VIJ. hore requiruntur et ideo de VIJ. dicit thema... *Exp.*: ...de hac hora singulariter intelligitur thema etc.⁵⁹

6. Ff. 116^r-117^v. DOMINICA XXI^a. *Omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me*. Mt. XVII° et in euangelio hodierno. *Inc.*: In isto sancto euangelio odierno declaratur nobis tria multum necessaria ad sciendum. Primo, pietat diurnal copiosa. 2°, crueltà humanal virtuosa. 3°, equitat diujnal rigo-rosa... *Exp.*: ...eos letificetis seu letificemus.⁶⁰

7. Ff. 117^v-119^v. ALIUS SERMO DE EODEM EUANGELIO. *Oblatus est ei vnus qui debebat X^m*. Mt. XVII° et in euangelio hodierno. *Inc.*: Subtiliter et speculative volens pertractare ista verba oportet duo puncta declarare, 1^m, pro introductione, 2^m, pro prosecucione. In primo declarabitur quis est iste vnus qui est oblitus. In 2° declarantur que sunt ista .x. que debet...

57. b) *Dominica vigesima [post Trinitatem]*, MP, f. 126^c.

c) Mt 22, 2. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *Dominica vigesima. Sermo primus*.

58. b) *Dominica vigesima [post Trinitatem]*, MP, f. 126^c.

c) Mt 22, 4. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *De eadem dominica sermo secundus*. Al final del text, el nostre ms. té aquesta nota de remissió: «Alius sermo de eadem dominica 20, de epistola, tali signo» (estrella), referència al sermó III, 1, corresponent a la nota 54.

59. b) *Dominica vigesima prima [post Trinitatem]*, MP, f. 127^d.

c) Io 4, 52. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *Dominica XXI. Sermo primus*.

60. b) *Dominica vigesima secunda [post Trinitatem]*, MP, f. 127^d.

c) Mt 18, 32. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *Dominica XXII. Sermo primus*.

Exp.: ...et gemitus, ysaie capitulo 35°. Ergo oblatu est ei vnus, qui debebat x^m, etc.⁶¹

8. Ff. 119^v-121^v. SERMO. DOMINICA XXIIJ POST TRINITATEM. *Reddite que sunt cessaris cesari et que sunt dei deo*. Matthei xx2° capitulo et in euangelio hodierno. *Inc.*: Ego cogitauj in isto sermone tenere modum iuristarum, qui quando habent disputare, primo ponunt casum legis planum... [120^r] ...Ecce ergo hic casus dicte legis. modo sunt hic fiende .3. questiones. Prima, super hoc quod dixit: *Licet census dari cesari an non*. 2^a et 3^a super thema... *Exp.*: ...reliquimus omnia, suple, mundo, et secuti sumus te, mathei xix° et hic finis.⁶²

9. Ff. 121^v-123^r. DOMINICA XXIIJ^a. *Accessit retro et tetigit fimbriam vestimenti eius*. Mt. capitulo ix° originaliter, recitatiue vero in euangelio odierno presentis domjce (!) verbum scribitur nunc asumptum. *Inc.*: Jn isto sermone volo declarare qualiter anima peccatis infirma poterit curari... Ego pensauj seu cogitauj pertractare verbum istud propositum secundum .IIJ. intellectus sacre scripture, et Primus jntellectus est ystòrich o literal. 2us erit allegòrich o figural. 3us erit tropològich o moral... *Exp.*: ...et gloriam in alio. Amen. Ecce qualiter dicit thema: *accessit Retro, etc.*⁶³

10. Ff. 123^r-125^v. SERMO DE 4° VIRTUTIBUS CARDINALIBUS. *Virtus de illo exhibat et sanabat omnes* Luce capitulo vj° et in euangelio hodierno. *Inc.*: istud verbum volo vobis declarare dupliciter. Primo, quasi pro introductione declarabitur sententialiter vel scientialiter et speculative pro illuminatione intellectus, 2° moraliter et practice pro instructione vite nostre... *Exp.*: ...dicebat thema: *Virtus de illo exhibat et sanabat omnes*, et hic finis huius sermonis. Deo gracias. Amen.⁶⁴

11. Ff. 125^v-129^r. *Testimonium reddit spiritui nostro*. Habetur ad romanos capitulo viij°. *Inc.*: Pro informatione conuersorum et pro consolatione nostrorum et informatione saracenorum, habeo vobis declarare tria, que fient in tribus sermonibus. Et primo, credentiam certam ad tendendum

-
61. b) *Dominica vigesima secunda [post Trinitatem]*, MP, f. 127^d.
 c) Mt 18, 24. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.
 d) Edicions II, *De eadem dominica. Sermo secundus*.
62. b) *Dominica vigesima tertia [post Trinitatem]*, MP, f. 128^b.
 c) Mt 22, 21. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.
 d) Edicions II, *Dominica XXIII. Sermo primus*.
63. b) *Dominica vigesima quarta [post Trinitatem]*, MP, f. 129^a.
 c) Mt 9, 20. Evangeli del diumenge acabat d'esmentar.
 d) Edicions II, *De eadem dominica. Sermo secundus*.
64. c) Mt 9, 20. Evangeli «De communi plurimorum martyrum» en MP, f. 191^b.
 d) Edicions II, *Sermo quartus [dominicæ X post Trinitatem], speculativus de quatuor virtutibus cardinalibus*.

ad paradisum. 2º, observantiam deuotam, quam quilibet debet tenere et vtrum colendum sit sabbatum. 3º, spem, quam debemus scire, seruando quilibet suam legem... *Exp.*: ...Et ideo iudei et agareni sibi claudunt oculos, scilicet per culpam.⁶⁵

12. Ff. 129^v-133^r. (SERMO FACTUS...). *Spiritus sanctus, quem mittet pater in nomine meo, ille vos docebit omnia*, Joannis 14º capitulo, recitative vero in euangelio hodierno habentur hec verba. Salutetur virgo gloriosa. *Spiritus sanctus*, etc. libro et capitulo quibus supra. *Inc.*: Les paraules, bona gent, a vostra deuoció proposades, són scrites per lo gloriós euangeliste, mosènyer sant johan... En lo present sermó, bona gent, auem a fer IJ. co-ses, co és, primo recitar la istòria festiual. 2º donar alguna instrucció spiritual... *Exp.*: ...per la qual hauran delà la sua glòria. Quam nobis concedere dignetur.⁶⁶

13. Ff. 133^r-137^v. SERMO EIUDEM FESTIUITATIS PENTECOSTES. *Gratia spiritus sancti effusa est*, actuum xº capitulo originaliter, recitatiue uero in epistola hodierna habentur hec verba. Dicatur Aue maria. *Gratia spiritus sancti*, etc., libro et capitulo precotatis. *Inc.*: Les paraules, bona gent, a uostra deuoció proposades són scrites per mosènyer sant luch... [f. 133^v] On, per ço com ir vos prometí, bona gent, que uuy uos preïcaria dels VIJ. dons dell sperit sant moralment... *Exp.*: ...viuit et regnat deus per infinita secula seculorum. Amen.⁶⁷

14. Ff. 137^v-142^r. SERMO PER ME FACTUS IN SE DERTUSENSI DIE PENTECOSTES ANNJ MºCCCC.VIIJ. *Repleti sunt omnes spiritu sancto* actuum 2º et 4º capitulis originaliter et recitative in epistola festiuitatis presentis. Dicatur Aue maria. *Repleti sunt omnes*, etc., libro et capitulo quibus dixi. *Inc.*: les paraules, bona gent, a uostra deuoció proposades són scrites originalment per mosènyer sant luch... [f. 39^{r-v}] ...Mas per entrar en la matèria de què us he a preïcar deuets saber, bona || saber, bona gent, que segons que io he trobat en la sagrada scriptura, a rebre e a tenir lo sperit sant són necessàries IJ. disposicions: La primera és abstinència corporal.

65. c) Rom 8, 16.

66. b) *In die Penthecostes*. MP, f. 104^c.

c) Io 14, 26. Epístola de la festa acabada d'esmentar.

d) Publicat en l'apèndix primer, VII.

67. b) *Feria secunda [post Penthecosten]*, MP, f. 105^c.

c) Act 10, 45. Epístola del dia acabat d'esmentar.

d) Edicions II, *Feria secunda, sermo*. Publicat en l'apèndix primer, VIII.

La segona és oració afectuall. La terça és concòrdia fraternall... *Exp.*: ...nos do deçà la sua gràtia e delà la sua glòria. Amen.⁶⁸

V

1. Ff. 142^v-146^v. VTRUM VIRGO MARIA NOSTRA ADUOCATA JN PECCATO ORIGINALI FUERIT CONCEPTA. *Inc.*: Et arguitur primo quod sic per dictum Paulj ad romanos viij^o, *Omnes in adam peccauerunt*... *Exp.*: ...habuit enim ortum a beato agustino, quj sub eisdem verbis ponit causam in sermone de assumptione virginis marie, etc. Sic patet questio. Explicit questio edita a Reuerendo magistro Thoma Sixillat, ordinis carmelitarum.

Magistri Thomae SIXILLAT, *Quaestio utrum virgo Maria in peccato originali concepta fuerit*.

2. Ff. 147^r-148^r. *Inc.*: ()Vlneratus. quod primo peccato omnia non sunt uulnerata in naturalibus... *Exp.*: ...dicimus esse ypostases 3 et quomodo ibidem. Explicit tabula super 4^{or} libris sententiarum finita et completa anno domini M^o CCC^o LXXIII°, die mensis aprilis xvij per ffatrem Berengarium Cambrills, tempore quo fuit studens parisius, in prenomina Ciujtate.

<Berengarius CAMBRILS, *Tabula super IV libros Sententiarum mag. Petri Lombardi*> (fragment final).

VI

1. Ff. 148^v-149^r. (SERMO) *de lingua dolosa*. *Inc.*: [...] cupio vos scire, fratres karissimj, que sit lingua dolosa, eximio prophetarum daujd... *Exp.*: ...defficiat jn dolore vita et annj mej jn gemjtibus.

<PSEUDO-AUGUSTINI [INCERTI AUCTORIS], *Ad fratres in eremo sermo XXIX*>.

PL 40 (París 1861), 1287-1288.

2. Ff. 149^r-150^v. *Sermo de confessione beati Agustinj*. *Inc.*: Dicere solent homjnes, fratres karissimi, Deus multa nouit... *Exp.*: ...exhibere valeant medecinam jnfirmitatibus, adjuuante domino deo, qui cum patre et spiritu sancto viuigt et regnat jn secula seculorum amen.

68. b) *In die Penthecostes*, MP, f. 104°.

c) Act 2, 4 (i Act 4, 31). Epístola de la festa acabada d'esmentar.

d) Edicions II, *In die sancto Penthecostes. Sermo primus*. Però, ultra els tres apartats del nostre text, aquell en té un altre: «quarta, audiència doctrinalis». Text català publicat en l'apèndix primer, IX.

<PSEUDO-AUGUSTINI [INCERTI AUCTORIS], *Ad fratres in eremo sermo XXX*>.

PL 40 (París 1861), 1288-1289.

3. Ff. 150^v-152^v. *Sermo de superbia et uanitate. Inc.*: Scriptum est, fratres karjssimj, quod mundum non diligamus, quoniam mundus transit... *Exp.*: ...sequentibus se dicet: venjte, benedicti patris mej, posidere regnum quod vobis paratum est ab origine mundi amen.

<PSEUDO-AUGUSTINI [INCERTI AUCTORIS], *Ad fratres in eremo sermo XXXI*>.

PL 40 (París 1861), 1290-1292.

4. Ff. 153^r-154^r. *Sermo ad leprosos beati Agustí. Inc.*: (F)ratres mej dilectissimi, scio quod percusit vos deus et leprosi facti estis... *Exp.*: ...Consoletur vos deus, qui suos consolatur in omni tribulacione. Amen.

<PSEUDO-AUGUSTINI [INCERTI AUCTORIS], *Ad fratres in eremo sermo XXXII*>.

PL 40 (París 1861), 1293-1294.

5. Ff. 154^r-v. *Sermo beati Agustinj de murmure. Inc.*: Non murmurimini, fratres karissimi, si odie ter sermonem, deo auxiliante, profero... *Exp.*: ...et ab omnjbus malis liberet nos senper. Amen.

<PSEUDO-AUGUSTINI [INCERTI AUCTORIS], *Ad fratres in eremo sermo XXXIII*>.

PL 40 (París 1861), 1294-1295.

6. Ff. 154^v-155^v. *Sermo sancti agustinj de sancta obedientia. [F. 155^r] Inc.*: Audistis fratres karissimi, quod lot, nepos abrae, jnter pessimos sodomjtas... *Exp.*: ...ut digne ad montem contemplacionjs volare posimus. Amen.

<PSEUDO-AUGUSTINI [INCERTI AUCTORIS], *Ad fratres in eremo sermo XXXIV*>.

PL 40 (París 1861), 1295-1297.

7. Ff. 155^v-157^r. *Sermo beati Agustinj ad aduotos. Inc.*: [R]ogatus a vobis, o judices, licet cum Fortunato monatarum presbiterorum longa disputatione grauatus... *Exp.*: ...qui pro nobis nasci et morj ignatus est, amen.

<PSEUDO-AUGUSTINI [INCERTI AUCTORIS], *Ad fratres in eremo sermo XXXV*>.

PL 40 (París 1861), 1297-1298.

8. Ff. 157^r-159^v. *Sermo beati Agustinj ad sacerdotes. Inc.*: Ffratres carisimj, ut noujt caritas vestra, oportet manum... *Exp.*: ...de patre episcopo murmurauerit, parcatur illj et orietur pro eo.

<PSEUDO-AUGUSTINI [INCERTI AUCTORIS], *Ad fratres in eremo sermo XXXVI*>.

PL 40 (París 1861), 1298-1301.

9. Ff. 159^v-162^r. *Sermo beati Agustini ad sacerdotes*. Ffratres karissimi, sicut Actus apostolorum narrat jstoria... *Exp.*: ...si sobrie, si juste, si caste vixerimus, quid est benedictus jn secula. amen.

<PSEUDO-AUGUSTINI [INCERTI AUCTORIS], *Ad fratres in eremo sermo XXXVII*>.

PL 40 (París 1861), 1301-1304.

10. F. 162^v. (SERMO) *sacra scriptura*. *Inc.*: Scriptum est, ffratres karissimi, quod moises posuit in tabernaculo... *Exp.*: ...quomodo credamus Deum esse omnipo-[...] (*truncat*).

<PSEUDO-AUGUSTINI [INCERTI AUCTORIS], *Ad fratres in eremo sermo XXXVIII*>.

PL 40 (París 1861), 1304-1305.

3. Notes paleogràfiques

Com que després m'hauré d'ocupar amb més detall de les etapes en les quals foren copiades les peces vicentines d'aquest volum, ara em limitaré a consignar les dades bàsiques sobre la forma com les seves planes són escrites.

La caixa d'escriptura amida 172 × 115 mm, amb el marc assenyalat, no en canvi les línies. No es veuen restes de punteig, potser tallades per la guillotina en el moment de l'enquadernació. Quaranta-nou línies en el f. 36^v, cinquanta en el f. 97^v. El copista principal escriu amb lletra gòtica cursiva, arrodonida i menuda i copià els folis 1^r, 2^r-98^r, 106^r-142^r i 143^r-148^r. Els folis 103^v-105^v i 148^v-162^v són escrits per dues mans diverses amb lletra cursiva humanística. La que copià els folis 103-105 és més tècnica i elegant, l'altra (ff. 148-162) sembla més d'afeccionat. Resta en blanc en el manuscrit l'espai per a la caplletra inicial al f. 2^r, els folis 98^v-103^r i durant alguns anys, els folis 103-105, ara escrits. Les majúscules de la pàgina inicial són assenyalades amb una ratlla vermella i algunes frases, subratllades de forma semblant. Hi ha als marges alguna nota de crida d'atenció, poc posterior a la còpia del volum.

Dataria la còpia d'aquesta manera: el copista principal féu la seva feina en la dècada entre 1430 i 1440.⁶⁹ Els altres dos, un, el dels folis 103-105, potser entorn de 1450 i l'altre vint o trenta anys més tard.

69. Ultra les possibles consideracions paleogràfiques, m'inclina a creure que és possible d'ésser molt precís en aquest punt la següent badada del copista en el sermó segon de l'apèndix primer. Mestre Vicent parla de les edats del món i arriba a la dar-

II. NOTES SOBRE EL NOSTRE CONJUNT DE TEXTOS VICENTINS

Si hom es fixa en la llista de peces analitzades en l'apartat anterior, s'adonarà que en realitat es tracta de dos conjunts. El primer és format per les quaranta-tres primeres (II, 1-43). El segon per les agrupades sota les xifres romanes III i IV, per tant, quinze. El primer grup recull sermons relatius a diumenges i festes importants des del diumenge «in albis» fins al diumenge dinovè «post Trinitatem». El segon, almenys al començament, s'encavalla amb l'anterior, car els sermons aplegats són del diumenge quinzè al vint-i-quatrè, sempre «post Trinitatem», i quatre més d'apèndix. Cal advertir, encara, que el sermó col·locat sota el número romà III pertany, en realitat, al grup segon i més en concret a la colla de tres sermons corresponents al diumenge vintè (IV, 3 i 4 i III). Les pàgines romanes en blanc (les acabem d'indicar al final de l'apartat anterior) indiquen que en la intenció del copista o del compilador que el feia treballar, totes dues agrupacions eren incompletes, la primera per la banda del seu acabament i la segona per la banda del començament. Una altra diferència entre les dues compilacions és que la segona integra més d'una peça per a cada diumenge, gairebé de forma sistemàtica. Totes dues compilacions, però, semblen respondre a una intenció idèntica: la de formar una (o dues) sèrie (o sèries) de sermons de sant Vicent Ferrer corresponents als temps litúrgics posteriors a Pasqua i a Pentecosta, els que configurarien el segon volum dels seus sermons en les compilacions estandarditzades i impreses de darreries del segle xv i de la primera meitat del segle xvi.

Per a obtenir l'objectiu que s'havia proposat, el compilador pogué disposar de materials diversos. En destaca un: el conjunt dels sermons que constitueixen la sèrie de viatge de València a Barcelona entre darrers d'abril i darrers de juliol de 1413, la darrera vegada que mestre Vicent Ferrer recorreria tal trajecte. Els sermons de l'apartat II, núms. 1-32 hi pertanyen. Fixem-nos-hi una mica, car aquella sèrie de viatge sembla un document d'importància difícilment superable. La primera cosa que constatarem —amb evident recança— és que tal sèrie no és ací transcrita completa, ans en són extractades les peces relatives als diumenges i a algunes festes, de precepte o de particular interès per al compilador (Santa Creu o Santa Margarida,

rera: «Septima, decrepitus, et inceptus a Ihesu Christo usque ad finem mundi... Et quantum duravit ipsa etas? Dico quod mille et cccc xxxiii annos...». Tenim, doncs, que l'any 1433 era copiada la part inicial de la nostra compilació. La badada és tan significativa com fàcil d'explicar. El copista trobà en l'original «cccc xiii» i la mà li escriví, segurament sense adonar-se'n, la data que estava acostumat a posar, afegint només dues «xx». Vegeu l'apèndix primer, línia 332.

per exemple). Però si el copista d'aquest recull no copià directament un altre recull, ans ell, o algú que li marcava el treball, trià, això vol dir que la tria fou feta a base de la sèrie completa. Diguem-ho d'altra manera: els trenta-dos primers sermons del volum de Barcelona, Biblioteca de Catalunya, pertanyen a l'esmentada sèrie de viatge, sèrie que arribà al copista, sense ni tan sols acabar d'ésser traduïda en llatí, car alguns dels sermons són en català. Els títols, tan precisos, datant i localitzant la peça, i la conservació de paràgrafs que després serien expurgats dels sermons inclosos en la compilació revisada (cosa ben visible tant pel sermó llatí de l'ascensió publicat en l'apèndix segon com pel del diumenge vuitè «post Trinitatem», ja publicat l'any 1974⁷⁰) demostren la qualitat de tals textos. Constatem, encara, que durant la dècada dels anys 1430 hom podia trobar tals sèries, tot i que, si no m'equivoco, ja existien compilacions de textos revisats.⁷¹ Només podem felicitar-nos pel fet que hom es basquegés a saltar per damunt les versions arranjades i cerqués textos primitius.

Dolguem-nos, però, de la dificultat que tal recerca semblava comportar. Tot, en efecte, condueix a suposar que si el compilador no seguí triant a base d'una sèrie de viatge completa i primitiva fou perquè no la tingué a l'abast de la mà, car tal sèrie existia i fou utilitzada per aquell fra Antoni Anglade, dominicà del convent d'Avinyó, com a material d'on tragué part de la compilació seva, la que actualment es troba a la població esmentada, Musée Calvet, ms. 610.⁷² A la compilació avinyonesa li succeí quelcom de semblant, però complementari, d'allò que trobem en la barcelonina. Aplega sermons de tot el temps litúrgic posterior a Pentecosta, d'Advent i de Nadal, fins a dues setmanes després d'Epifania. Al bell mig de tal compilació, just allà on s'acaba la sèrie de viatge del conjunt barceloní (en el moment en el qual mestre Vicent continua el seu missatge religiós-polític-escatològic dirigint-se a l'illa de Mallorca), comencen els sermons mallorquins de la primera estada a Ciutat (no, en canvi, els del retorn, abans d'embarcar altra vegada vers la Península⁷³) i de la volta per l'illa. Em

70. Vegeu el meu *Sermones* (citat en la nota 2), 626-642.

71. Aquesta dada és certa, car tals volums són diversament documentats, tal com hom pot veure en el meu *El «Liber negotiorum monasterii Praedicatorum Barchinonae» del notari Gabriel Canyelles (1418-1433)*, dins «Escritos del Vedat», X (1980), 503-532, on és documentat un volum de *Sermones* l'any 1423 i indicats els anteriors que ens són coneguts, ja a partir de 1414 (vegeu en particular 521, nota 24).

72. Josep SANCHIS I SIVERA, *Un códice* (citat en la nota 6), 41-48.

73. Els sermons vicentins, ara a Avinyó, localitzats a l'illa de Mallorca, acaben a Porreres sembla el dimecres després del diumenge vint-i-tresè «post Trinitatem», tal com hom pot veure en l'article de Sanchis i Sivera esmentat en la nota anterior, 48. Mestre Vicent és documentat a Ciutat de Mallorca altra vegada almenys a partir del

sembla que en puc deduir que ni el compilador català no disposava de la sèrie de Mallorca ni l'avinyonès de la de València a Barcelona.

Per això, el nostre s'hagué de valdre d'altres fonts que ja començaven d'empobrir-se, com ho demostra el fet que, com a primera providència, perderen localització i datació. És un símbol. El sermó de sant Vicent, en perdre aquells dos elements, era objecte d'interès no pas per allò que podia tenir de concret, ans per allò que era genèric, en tant que podia ésser repetit en qualsevol lloc i en qualsevol any. Com a confirmació d'aquestes afirmacions, el lector pot comprovar que les vint-i-dues peces del precedent inventari, corresponents a les notes 43-64, han passat totes a la compilació de les edicions estandarditzades. En ocasions futures, caldrà veure si els textos concrets de tals sermons en el manuscrit de Barcelona presenten variants gaire importants en relació als textos publicats durant segles.

Només al final tornem a trobar material digne de major atenció. El sermó IV, 11 és adreçat, tal com diuen les paraules inicials, «a conversos, a cristians (vells) i a sarraïns», per tant respon a alguna situació ben concreta d'alguna de les nostres poblacions on era fàcil de trobar i de reunir els tres esmentats grups ètnics i religiosos. Tal com el lector pot veure en la nota corresponent, tal text no sembla haver deixat fins ara cap rastre editorial, quan, per la seva concretesa, bé sembla merèixer un estudi, i justament per aquesta raó no l'he transcrit en el primer apèndix, bo i esperant alguna ocasió no massa llunyana per a dedicar-li una certa atenció.

I vénen els tres sermons de Pentecosta, en català, tots tres transcrits en l'apèndix primer, VII, VIII i IX. Hom diria que, al final, el compilador veié retribuïda la seva recerca amb tres peces que s'ho valen, qui sap si redactades pel mateix autor, i no pas, tal com normalment s'esdevenia, per un estenògraf potser amb experiència notarial. No tindria massa difi-

segon diumenge d'advent, car s'han conservat les xifres de les collectes amb motiu dels seus sermons des de tal jornada fins al diumenge de Quinquagèsima, immediat anterior a la quaresma, de 1414. Les anotacions amb la corresponent datació han estat publicades per Lorenzo PÉREZ MARTÍNEZ, *Misión apostólica de San Vicente Ferrer en Mallorca*, dins «Studia. Revista Mensual de Cultura Religiosa», XXVIII (1957), 133-158 i XXIX (1958), 1-18; les anotacions a les quals ens hem referit es troben en la segona part, 17-18. Les ha recollides també Joan ROSELLÓ LLITERAS, *Solemnidades litúrgicas del convento de Santo Domingo de Mallorca s. XV*, dins «Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana», XXXIX (1983), 449-470, en particular 460-461. Un, en canvi, dels sermons d'aquesta segona estada s'ha conservat, cal suposar que en un primer moment en fascicle escadusser, d'on passaria a una recopilació, la *Col·lecció feta en la seu de Mallorca a preveres e religiosos*, conservat en els volums catalans de l'Arxiu de la Seu de València i publicat dins Sant Vicent FERRER, *Sermons*, volum segon, a cura de Josep SANCHIS I SIVERA (Els nostres clàssics, col·lecció B, 5), Barcelona 1934, 243-259; el lema bíblic que l'encapçala correspon al diumenge després d'Epifania.

cultat a assenyalar la font: un de tants quaderns de sermons escadussers, que no són pas desconeguts en la transmissió de l'«opus» vicentí.⁷⁴ Els quaderns segurament eren dos, un per al sermó darrer i un altre per als dos anteriors, que formen unitat.⁷⁵

El darrer sermó de Pentecosta presenta, en el títol, una certa dificultat. Partint de la convicció que és de sant Vicent Ferrer, pel fet que els seus tres apartats es troben en el primer sermó de Pentecosta de les compilacions publicades, és difícil de lligar la seva presència el dia de Pentecosta a Tortosa l'any 1408, quan tot fa suposar que el predicador voltava per Provença.⁷⁶ En canvi, no és gens estranya la badada d'escriure «v» en comptes de «x», cosa que ens donaria 1413, data que ja seria ben explicable, car en la sèrie de viatge trobem un parèntesi buit, de quinze dies, entre Sant Mateu, on predicà el diumenge abans de Pentecosta, i Benicarló, on predicà el diumenge sobre.⁷⁷ No sols no hi ha dificultat excessiva a suposar un viatge de Sant Mateu a Tortosa a fi de predicar en la solemnitat de Pentecosta (recordem que s'hi celebraven les sessions de la Disputa

74. Sembla ésser-ho l'editat per Clovis BRUNEL, *Le sermon en langue vulgaire prononcé à Toulouse par saint Vincent Ferrer le Vendredi Saint 1416*, dins «Bibliothèque de l'École des chartes», CXI (1953), 1-53. També ho sembla el publicat per Felipe MATEU LLOPIS, *Sobre la «traditio» de los sermones de san Vicente Ferrer. El de Valencia de 1410 acerca de la predestinación*, dins «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», 35 (1959), 139-153, quadern que encara en la segona meitat del segle passat sembla que es trobava en l'arxiu municipal de Vic. I n'hi ha d'altres, almenys cinc o sis més, en català; vegeu també la nota anterior.

75. El sermó del dilluns de Pentecosta, en l'apèndix primer, VIII, no es cansa de referir-se a coses dites el dia abans, en el sermó núm. VII. Vegeu les línies 2167, 2178, 2404 («tal dia com fonch ir», «ir vos prometí»). En canvi, en el sermó núm. VII es troba la promesa del tema del núm. VIII, línies 2094-2095. També consta que el núm. VII fou predicat el dia de Pentecosta, «lo cinquantèn jorn après la resurrecció... per aytal dia com és uy», línies 1707-1708. El sermó de l'apèndix primer, IX abunda també en expressions que colloquen «per tal dia com és vuy» els esdeveniments de Pentecosta, línies 2582, 2667, 2708, 2769-2770, 2799, 2916-2917, 2957.

76. Vegeu, per exemple, Henri Dominique FAGES, *Notes et documents de saint Vincent Ferrer*, Lovaina i París 1905, 140: «...il prêche à Savone le premier dimanche après Pâques 1408, "in solemnitate capituli generalis". Enfin, un document d'Aix en Provence le fait prêcher dans cette ville le 23 octobre 1408». Vegeu també Sigismund BRETTE, *San Vicente Ferrer und sein literarischer Nachlass* (Vorreformationsgeschichtliche Forschungen X), Münster 1924, 51: «...Ende 1406-1407 predigt er in Oberitalien, wie sich aus dem Manuskript von Perugia ergibt. Im November 1408 ist er in Montpellier...».

77. Vegeu més amunt, en l'inventari de textos del volum ms. 477 de la Biblioteca de Catalunya, les fitxes corresponents a II, 12 i 13.

de Tortosa⁷⁸), ans encara em sembla trobar en un dels sermons ací transcrits una frase que potser en seria confirmació: «Dum veniebamus “per lo riu, quant venia en aquesta” villa, dixit puer meus...».⁷⁹ No gaire abans de començaments de juliol de 1413, mestre Vicent, acompanyat d'altres persones en una barca, vingué o anà a Tortosa ell («quant venia en aquesta villa»). Sembla, doncs, que hi ha hagut una anada de sant Vicent a Tortosa que fou una acció d'ell, diguem sol, i no pas de tota la companyia, que, com tothom sap, era formada per algun centenar de persones. Més encara, l'anada a Tortosa, a la qual es refereix en el sermó, fou pel riu i en barca i els acompanyants de viatge feien l'anada pel riu, com ell. Jo dubto que tal anada sigui la de tota la comitiva que arribà a Tortosa la vigília de sant Joan, car crec que es pot descartar que tal viatge fos realitzat pel riu. Per això, opino que és enraonat de pensar en una anada personal de sant Vicent Ferrer, de Sant Mateu a Tortosa a fi de predicar-hi durant les festes de Pentecosta i aquest sermó nostre darrer seria el del mateix dia de la gran solemnitat.

III. LA NOSTRA EDICIÓ

Publiquem en apèndix dos grups de sermons de sant Vicent Ferrer. El primer és format per nou de catalans o de llatins encara no publicats, existents en el volum manuscrit 477 de la Biblioteca de Catalunya. El lector recordarà que un d'aquests sermons catalans ja fou publicat⁸⁰ i que un de llatí dels fins ara desconeguts és reservat per a altra ocasió.⁸¹ El segon grup presenta en columnes paral·leles quatre textos, amb el mateix esquema, de l'únic sermó de l'ascensió, sermó que, pel que sembla, era repetit cada any de forma immutable. En canvi, allò que no són immutables són les versions conservades pels diversos testimonis textuais, i per això hem

78. Antonio PACIOS LÓPEZ, *La disputa de Tortosa*, I-II (Consejo Superior de Investigaciones Científicas. Instituto Arias Montano, Serie B, núm. 5-6), Madrid-Barcelona 1957.

79. Vegeu l'apèndix primer, III, línies 610-611. A fi d'explicar que tals falles de copista com la que ens ocupa no són exclusives del nostre país, recordaré un cas paral·lel. La British Library, Royal Ap., 7, f. 11, data de M CCC VII el sermó de Goeffroy Shale dit davant el concili de Constança, extrem que és fet constar, «in concilio Constantiensi». Evidentment, ha d'ésser M CCCC XVII. Hom pot veure el cas documentat per Adolar ZUMKELLER, *Unbekannte Konstanzer Konzilspredigten der Augustiner-Theologen Gottfried Shale und Dietrich Vrie*, dins «Analecta Augustiniana», 33 (1970), 8-9, 29 i 44.

80. *Sermones* (citats en la nota 2), 626-642.

81. És el de l'apartat IV, 11.

aplegat en l'apèndix segon quatre versions de tal sermó: la que fou publicada en l'edició dels *Sermons* catalans conservats a l'Arxiu de la Catedral de València, la del nostre manuscrit, la del manuscrit 46 de l'Arxiu de la Catedral de Pamplona, sobre el qual penso tornar en data no massa allunyada, i el de les edicions estandarditzades dels segles xv i xvi.⁸²

Una conclusió sembla evident, només de veure la distribució de les quatre columnes: tant com el text de Pamplona és pròxim del de les edicions definitives (tot i que, si no m'erro, és una compilació anterior a la del volum de la Biblioteca de Catalunya), els de València, català, i de Barcelona, llatí, tenen personalitat pròpia i acusada. I, si hom es fixa més en particular en els fragments que són propis del text de Barcelona, segurament coincidirà amb mi en la convicció que només aquells paràgrafs permetran en el seu moment de comprendre allò que representava en el marc de la vida de les nostres poblacions i terres aquell fenomen de tant impacte popular que fou la predicació de mestre Vicent.

La nostra edició, doncs, ha procurat d'oferir en el primer apèndix nou sermons del volum manuscrit 477 de la Biblioteca de Catalunya. Si el lector mira amb una certa detenció l'aparat crític que els acompanya, s'adonarà que hem tractat com si tinguessin ratlla d'abreviació grafies que normalment la porten i que ací en són privades, potser perquè la recopilació era destinada a ús particular i no a ésser venuda. Fora d'això, he normalitzat les grafies de les paraules llatines d'acord amb els diccionaris usuals i en el text català només la puntuació, les majúscules i les «i»/«j» i «u»/«v». S'ha presentat un problema, el de les citacions bíbliques, apuntades en l'original a base d'indicar les paraules inicials i finals. Si hom pogués estar segur de tenir a les mans el text bíblic concret del qual se servia sant Vicent Ferrer (en la suposició que ell o els seus copistes no es refiessin de la memòria, cosa que hom pot sospitar), crec que seria enraonat d'assenyalar on acaben i comencen les esmentades paraules inicials i finals, i completar el fragment citat, a l'interior del mateix text. No essent això, per ara, factible, la solució de completar el text només apuntat a base de les edicions modernes de la *Vulgata* sembla que obligava a no introduir frases concretes que potser l'autor no digué i per això he optat per oferir la frase citada completa, però en l'aparat crític. D'aquesta manera resulta compaginada la completesa amb el respecte del text.

Espero que els nou sermons del primer apèndix, ara publicats per primera vegada, no sols permetran, posem per cas, de tenir un coneixement més precís d'allò que representà el pas i l'estada de mestre Vicent Ferrer

82. Les referències per a cada una d'aquestes quatre versions es troben al començament de l'apèndix segon.

per Tortosa durant la celebració de la cèlebre Disputa judeo-cristiana (i no penso que calgui ésser tan càndid de suposar que tal pas i estada no responia a un disegni, també polític, molt conscientment formulat), ans encara posaran a les mans de l'estudiós textos desestimats pels compiladors de les edicions estandarditzades sobre temes de tant d'interès teològic com el sermó sobre la predestinació i la llibertat, o més general, com el relatiu a la seva visió de la història del món, història que, tal com sabem, ell proclamava pròxima al punt final, «tost, tost e ben tost». Si, de més a més, incitessin a la recerca de més textos d'alguna manera primitius que anessin fent possible una visió més autèntica i completa del personatge i del seu impacte en el nostre món o en l'Europa contemporània, l'actual edició tindria resultats ben satisfactoris.

Barcelona, 17 de juliol de 1985

APENDIX PRIMER

I

SERMO FACTUS IN EADEM CIVITATE DERTUSENSI DIE DOMINICA POST FESTUM SANCTI IOANNIS ET EST SECUNDUS SERMO

[Barcelona, BC, ms. 477, ff. 34^v-37^v]

«Ego accepi a Domino quod et tradidi vobis.»

5 Habetur verbum istud originaliter *Prima ad Corinthios*, xi capitulo et recitative in epistola concurrenti.

In presenti sermone ego habeo predicare de sancto sacrificio altaris et, si Deo placet, erit materia multum utilis nobis christianis, iudeis etiam et sarracenis.

10 Et ad hoc quod Deus det suam bonam gratiam et copiosam benedictionem et sit in honorem, reverentiam, salutabimus beatam virginem Mariam, dicendo «Ave Maria».

«Ego accepi a Domino», etc., libro et capitulo sicut dixi.

3 1 Cor 11, 23

4 istud B i.

5 recitative B reci. | concurrenti B concurrenti 7 multum B mltum

10 reverentiam B reuerhnciam

12 1 Cor 11, 23

f. 35^r Ad dandam brevem declarationem verbo proposito et introductionem materie || noveritis quod tota credentia cordis et ea que predicamus, totum debet esse fundatum in verbis Dei et nullus se debet extendere nisi quantum invenit in sacra scriptura, non secundum intellectum humanum, quoniam nullus intellectus humanus sufficit ad intelligendum ipsum, nec posse nature. Et qui hoc vellet facere in magnos errores caderet. 15

Ratio: nam si aliquis intraret in domum regis et inveniret in coquina aliquam ancillam, que lavaret scutellas, et quereret ab ea quid facit rex in secreto aut camera sua, certe fatuum esset dicere, quoniam ancilla non intervenit in secretis regis, etc. Ad idem, in posse divino, philosophia non est nisi ancilla, que solum cognovit in eis que moventur, scilicet cognoverunt usque ad celum cristallinum. Et ideo dicimus «Benedicite, aque que super celos sunt», etc. Sed in celo empireo non potuerunt intrare, ubi Ihesus stat et beata virgo Maria, etc., sed intrarunt ibi bene patriarche et prophete et isti erant in consilio et ab istis posset peti, sed non ab ancilla, alias fatuum esset. Et ideo, dico quod non regamus nos per sclavam, scilicet, per intellectum humanum, alias, etc. Unde, in libro *Mile*, alias *Proverbiorum*, «Omnis sermo Dei, etc., mendax», *Proverbiorum*, xxx capitulo. Ergo quare vocat «fogaiant» quere in *Sermone Corporis Christi*, etc. 20 25 30

Prima ratio est «adoració divinal».

Secunda ratio est «refecció humanall».

Tertia ratio est «oblació principall».

Quarta ratio est «per recordació speciall».

Quinta ratio est «elevatió celestiall».

Visis hiis, poterimus dicere «Ego accepi a Domino quod et tradidi vobis». 35

Primo, dico quod istud sanctum sacramentum fuit institutum pro adoratione divinali, id est quod Deus veraciter adoraretur et non creatura. Declaro sic per regulam philosophie «nihil est in intellectu quin prius fuerit in sensu», quia aut per visum videndo, aut per auditum audiendo, aut per nares odorando, aut per os gustando, etc., habet intrare, sicut in una ecclesia, que habet quinque portas, in quam nullus potest intrare, nisi ingrediatur per aliquam illarum, sic est de intellectu creature. Unde, Moises petiit a Deo ut ostenderet ei faciem (loquebatur cum eo, sed non poterat ipsum videre) et dixit: «O Domine, et videam faciem tuam». Respondit Deus: «Non me videbit homo vivens», *Exodi*, xxxiii, ergo nec per aliquem 40 45

13 introductionem B introductione 16 secundum B sicut 17 nullus B nllus | intellectus B intus | intelligendum B intelligndum | facere B faceret

20 aliquem B ead man corr aliquam | lavaret B corr leuaret 23 que B quod 24 celum B seq stellatum expunct 24-25 Dan 3, 60 25 sed B set | non B no 27 sed B set 30 Prov 30, 5-6: «Omnis sermo Dei ignitus, clypeus est sperantibus in se. Ne addas quidquam verbis illius, et arguaris inveniariisque mendax» 31 fogaiant B lect dub fogarant | corporis Christi ead man add in mg

37 visis B vassis 37-38 1 Cor 11, 23

39 sacramentum B sacrementum 42 visum B vissum 44 nullus B nllus 45 Moises B Moyses 46 sed B set 48 xxxiii B xxiii | Ex 33, 20 | aliquem B alium 50 postquam

50 sensum. Ergo, quomodo intrabit in intellectum hominis, ut possit adorari sine errore? Dico quod, postquam in sua essentia non potest videri, voluit a principio mundi usque in finem adorari in forma visibili. Primo, antequam daret legem Moisi, legimus quod apparebat patriarchis, non in propria figura sed in figura hominis, et illa figura non erat Deus. Et sic adorabat Abraam et alii patriarche, non illam figuram, sed Deum, ideo quia ante 55 legem homines gubernabant se secundum intellectum naturalem et qui non gubernat se per rationem, non est homo sed bestia, et ideo in figura visibili voluit adorari.

Item, cum dedit legem Moisi mutavit figuram, quia voluit adorari in forma ignis visibilis et non adorabat Moises illam figuram sed Deum verum, 60 qui intus erat. Sed quare sub forma ignis? Ratio: quia, sicut ignis est ardens, forma terribilis et penetrans, ideo sub tali forma voluit adorari ad hoc quod poneret terrorem in eis et timerent eum.

Item, ibidem mandavit Moisi quod faceret unam thecam «ab launes de or» et desuper erat quedam tabula vocata «propiciatori» et ibi adorabatur Deus, non theca sed Deus, ergo sub forma visibili. Ratio: quia, sicut 65 archa continet et conservat quod est intus «a ladres, a rates», || etc., et ideo, quia Deus conservabat tunc illum populum iudeorum a periculis et adversitatibus, voluit sub tali figura per eos adorari, ut in libro *Malaquin*, cum Salomon perfecit templum, Deus apparuit in figura nebule albe et in illa 70 nebula adorabatur. Non adorabant nebulam, sed Deum, qui intus erat: «Dominus dixit ut habitaret in nebula», III *Regum*, VIII capitulo et dum duravit templum, usque ad regem Nabugadonosor cumburit primam domum, scilicet templum, cum voluerunt reedificare templum, non invenerunt thecam nec figuram aliquam sub qua possent Deum adorare, eo quia durante illa secunda domo Deus debebat venire in figura hominis, sicut dixit 75 <Aggeus> propheta «quod maior... veniet desideratus cunctis gentibus» et ideo voluit quod alia figura demonstraretur.

Item, dum Ihesus fuit in mundo, non fuit necessaria aliqua figura, in qua Deus adoraretur, et hoc propter sui presentiam, sed post ascensionem 80 voluit dimittere figuram, scilicet in forma panis «pastat per hòmens», sicut theca que erat facta per manus hominum. Questio: quare in forma panis magis quam in alia forma? Quia, sicut panis dat vitam hominibus, ita Ihesus, qui fuit viaticum vite anime, voluit magis sub illa specie adorari quam sub alia, et ideo ibi adoramus Ihesum Christum verum Deum et

B posquam 51 visibili B visibili 52 Moisi B Moysi | apparebat B aparebat 53 sed B set 54 sed B set 56 sed B set 56-57 visibili B visibili
58 Moisi B Moysi 59 visibilis B visibilis | Moises B Moyses | sed B set 60 sed B set 61 terribilis B teribilis
63 Moisi B Moysi 65 theca B teca | sed B set | visibili B visibili 70 sed B set 71 III B corr IIII cancell 1- 73 voluerunt B voluernt | invenerunt B invenernt 74 thecam B tecam 76 Aggeus B vacat spatium quatuor litterarum | maior B vacat spatium quinque litterarum 77 demonstraretur B demostraretur 79 sed B set 80 dimittere B dimitere 81

hominem, filiumque virginis Marie, non albedinem, non rotunditatem, sed eo modo quo rex intrat ecclesiam faciunt reverentiam non «a les cortines» sed regi, qui est intus. Ad idem, Ihesus sub cortinis voluit adorari, scilicet sub albedine, sub quantitate et rotunditate et in hoc decipiuntur iudei. Nam plus valet panis que est «vianda de vida que lo fust de la arca». Ideo David *Psalmo* c, «Dominus regnavit», «Exaltate dominum Deum vestrum, etc., sanctum est». Dic mihi «qual és lo banquet» dum iudeus Isaie respondebit: «Hec dicit dominus Deus, etc., meorum», *Isaie*, in fine, non intelligitur de celo et de terra quia Deus, quamvis sit in celo in sua gloria sed tamen hostia «és lo banquet» et ideo dicit quod est sanctum et loquitur presbyteris dicendo «Exaltate», etc. Dicit populis «Adorate... quoniam sanctum est». Item, Isaías propheta, loquendo regi mesie: «Te adorabunt teque deprecabuntur, etc., salvator», *Isaie*, XLV capitulo. «Te adorabunt» loquitur regi mesie et clare confitetur esse Deum in hoc quod dicit «adorabunt». Item, in libro *Osee*, in fine, loquendo de rege mesie: «Convertentur sedentes in umbra eius, etc., idola», *Osee*, XIII capitulo, «in umbra eius», scilicet in sua doctrina «per fermentum vivent» in vita spirituali. Et quod est illud fermentum? Certe corpus Ihesu Christi vivum, «Libani», scilicet sanguis Christi. «Ephraim ad quid faciunt exinde ydolos». Et ecce prima ratio quare fuit institutum. Et totum hoc est fundatum in verbo Dei. Et «ego accepi a Domino quod et tradidi vobis».

Secunda ratio. Fuit institutum istud sacramentum per refecció humanal. Unde, homo vel mulier habet singularem conditionem super alias creaturas, quia habet duas substantias, corporalem et spiritualem, et ideo homo habet per substantiam corporalem «sentiment en lo cos» et per substantiam spiritualem in anima. Nulla creatura alia habet istas duas substantias preter hominem. Unde «formavit Deus hominem de limo terre» et ecce corpus, et «inspiravit in faciem eius» et ecce anima, et sic «factus est homo in animam viventem», etc., *Genesis*, secundo capitulo. Ergo, invenio in sancta Scriptura quod omnis creatura viva indiget «vianda corporal o spirituall». Creatura corporalis cibum corporalem, sicut bestie que indigent herba, feno, etc. Ad idem, creature spirituales, sicut angeli, indigent cibo, unde Raphael angelus ad Thobiam: «Ego, cum essem, etc., utor», *Thobie*, XII capitulo. Ergo, si creaturis totaliter || corporalibus Deus dat

f. 36'

theca B teca 85 sed B set 87 sed B set 90-91 Ps 99 (98), 5: «Exaltate Dominum Deum nostrum et adorare scabellum pedum eius, quoniam sanctum est» 91 Isaie B Ysay. 92 Is 66, 1: «Haec dicit Dominus: caelum sedes mea, terra autem scabellum pedum meorum» | Isaie B Ysa. 93 terra B tera 94 sed B set 95 Ps 99 (98), 5 95-96 cf annotationem ad lineam 90-91 96 Isaías B Ysayas 96-97 Is 45, 14-15: «...te adorabunt, teque deprecabuntur. Tantum in te est Deus, et non est absque te Deus. Vere tu es Deus absconditus, Deus Israel, salvator» | Isaie B Ysa. | XLV B LV 99-100 Os 14, 8-9a: «Convertentur sedentes in umbra eius; vivent tritico, et germinabunt quasi vinea, memoriale eius sicut vinum Libani. Ephraim, quid mihi ultra idola?» 103 Ephraim B Efraym 105 1 Cor 11, 23

106 refecció B refecció 107 singularem B singlarem | conditionem B condiconem 111 Gen 2, 7 112 Ibid 112-113 Ibid 114 creatura B seq uni cancell 117 Tob 12, 18-19: «Etenim cum essem vobiscum, per voluntatem Dei eram: ipsum benedicite et cantate illi. Videbar quidem vobiscum manducare, et bibere: sed ego cibo invisibilis, et potu, qui ab hominibus

- cibum corporalem et spiritualibus spiritualem, postquam ergo hominem
 120 fecit de duabus substantiis, corporali videlicet et spirituali, dicamus quod
 indigeat duobus cibis, corporali et spirituali, quoniam Deus non novit opus
 imperfectum, unde «Date magnificentiam Deo meo, etc., opera», *Deute-*
ronomii, xxxii capitulo. Ergo Deus providit hominem a principio mundi
 usque ad adventum mesie regis de cibo corporali, scilicet, de fructibus,
 125 erbis et aqua usque ad Nohe et nunquam aliud comedebant. Et hoc erat
 quia maiorem virtutem habebant herbe, aqua et fructus «que les milós
 viandes de les que ara són», sed post diluvium, *Genesis*, vi et vii, fuit
 devastata terra et iam non habuerunt erbe nec aqua nec fructus tantam
 virtutem. Et ideo *Genesis*, ix, fuit permissum quod comederent carnes et
 130 biberent vinum. Nohe plantavit primam vineam, in prima tacea vini fuit
 inebriatus et duravit usque ad regem Mesie, et hoc quoad corpus. Sed quia
 anima, que est principalis pars hominis, indigebat refectione, nullus pro-
 pheta potuit dare cibum anime, nisi ille qui potuit creare animam, et ideo
 venit Deus et cepit figuram hominis et vocatur ignis, unde «Dominus Deus
 135 tuus ignis consumens est», etc. Ergo, si melior forma est hominis quam
 ignis, non verecunderis tu, iudee, dicere quod Deus sit factus homo. Et
 tunc providit Ihesus de cibo spirituali, quem desiderabant prophete et
 patriarche, *Psalmo* centesimo sexto: «Esurientes et sitientes etc. deficit».
 Nota quod anima deficit que non habet cibum, non dicit quod corpus
 140 deficit. Et ideo venit Ihesus et dedit cibum anime et non vadit in stoma-
 chum corporis, sed vadit in stomachum anime, quoniam cibum est anime
 et quilibet debet recipere, quia est cibum spiritualis, «hic est panis vivus,
 qui de celo, etc., in eternum», *Ioannis*, vi capitulo. Et ecce secunda ratio
 quare fuit.
- 145 Tertia ratio est quare fuit institutum «per oblatió principal», ad hoc
 quod populus haberet quid offerret. Quomodo fundabimus istud? Dico,
 quia a principio mundi voluit Deus quod offerretur sacrificium. Unde, cum
 Adam fuit expulsus a paradiso, statim filii sui Abell et Cain obtulerunt
 sacrificium Deo, nec docuerat pater suus, ideo, et sic de ceteris, quia crea-
 150 tura et totum esse suum et alia adventitia que habet, totum est Dei. Et
 ideo, quilibet debet offerre se Deo. Sed quia nullus debet occidere seme-
 t ipsum, ideo et in signum istud offerebant animalia immunda et ista sacri-
 ficia durarunt usque ad adventum Christi et non debebant amplius durare,
 quoniam, ex quo venit Ihesus numquam Iudei obtulerunt sacrificium. Et

videri non potest, utor» 119 postquam B posquam 122 Deut 32, 3b-4a: «Date magnificen-
 tiam Deo nostro. Dei perfecta sunt opera» 123 xxxii B xxii 124 fructibus B ffructibus
 125 erbis B lect dub cibis 216 habebant B hebant 127 sed B set | Gen 6, 12-7,24 128
 terra B tera 129 Gen 9, 3-4 130 Gen 9, 20 131 Gen 9, 21 | duravit B duraut | sed B
 set 132 nullus B nullus 134-135 Deut 4, 24 136 verecunderis B seq tui cancell 138 Ps
 107 (106), 5: «Esurientes et sitientes, anima eorum in ipsis deficit» 140 deficit B deficit
 140-141 stomachum B stomachum 141 stomachum B stomachum 142-143 Io 6, 50-52: «Hic
 est panis de caelo descendens: ut si quis ex ipso manducaverit, non moriatur. Ego sum panis
 vivus, qui de celo descendi. Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in aeternum»
 146 offerret B offeret 147 offerretur B offeretur 148 expulsus B explsus | Cain B

dabo auctoritates veteris legis amore iudeorum, primo Ieremie prophetando 155
 de adventu Ihesu Christi, unde «Ecce dies veniunt, dicit Dominus, etc.,
 Egypti», *Ieremie*, xxiii capitulo. «Suscitabo David germen», etc. Secre-
 tum loquar, de die iudicii. Quare dicit «suscitabo», videtur quod dormiat.
 Non dormit, sed multe blasphemie per iudeos, mauros, et christianos
 fiunt, renegare, blasphemare, iurare, etc., et Deus tacet, sed «Ecce dies 160
 veniunt», scilicet, dies iudicii, «et suscitabo David germen» etc., et tunc
 omnia peccata manifestabuntur. Et dicent: 'O, Domine, ego credebam
 quod vos dormiretis', «sed suscitabitur». Et ideo Deus spectat iudeos et
 sarracenos, quia, ut alias, convertantur: «Regnabit Deus et faciet iudicium
 et iusticiam». Dicet iudeus: «Non regnabit ut rex noster Ihesus». Dico 165
 quod sic regnabit, sicut David, qui in pueritia fuit unctus in regem, sed
 fuit expulsus de regno, et non regnavit usque ad xxx annos. Et ideo voca-
 tur quia in persecutionibus vixit et in tribulationibus, et habuit recedere a
 regno, sed venit ad Hebron et tunc regnavit. Ad idem Ihesus Christus,
 f. 36^v post xxx annos ascendit ad celum sed veniet ad diem iudicii || et regnabit 170
 ut rex et iudei non cognoverunt, sed ceperunt Barcoban etc. (prosequere
 ur supra). Sed post mortem Antichristi salvabitur Iuda et Israel habitabit
 confidenter et tunc convertentur omnes et in diebus illis non dicent 'bene-
 dictus sit mesias'. Ergo, si dies mesie est preteritus, sacrificium pasce debet
 cessare et, si illud cessat quod est principalius, ad idem et omnia alia 175
 sacrificia. Item, Daniel ix capitulo, «in medio hebdomadis deficiet, etc.,
 finem», *Danielis*, ix capitulo. Mille et quadringenti anni sunt a tempore
 Ihesu Christi quod iudei non fecerunt sacrificium. Item, David, *Psalmo*
 «Dixit Dominus Domino meo», qui non potest exponi ad litteram nisi
 de rege mesie, dicit: «Iuravit Dominus et non penitebit, etc. Melchise- 180
 dec», non dixit 'secundum ordinem Aaron', qui offerebat bestias, sed
 'Melchisedec', *Genesis*, xiiii «obtulit panem et vinum Abrae, qui veniebat
 de bello cum victoria», quere supra et in historia. Istud ergo decebat
 offerri Deo et ideo offertur panis et vinum Deo in sacrificium et non

caym 151 sed B set 153 amplius B ampus 154 sacrificium B iteratur 155 Ieremie B
 Zeremie 156-157 Ier 23, 5-7: «Ecce dies veniunt, dicit Dominus, et suscitabo David germen
 iustum; et regnabit rex, et sapiens erit, et faciet iudicium et iustitiam in terra. In diebus illis
 salvabitur Iuda et Israel habitabit confidenter; et hoc est nomen quod vocabunt eum: Dominus
 iustus noster. Propter hoc ecce dies veniunt, dicit Dominus, et non dicent ultra: vivit Dominus,
 qui eduxit filios Israel de terra AEgypti» 157 Egypti B Egipti | Ieremie B Zere 159 sed
 B set | blasphemie B blasfemie 160 blasphemare B blasfemare | sed B set 162 credebam
 B ead? man corr credanam 163 sed B set 164 convertantur B convertatur 165 regnabit B
 regnavit 166 regnabit B regnavit | sicut B seq ille cancell | sed B set 167 expulsus B
 explsus 168 persecutionibus B persecuconibus | tribulationibus B tribulaconibus 169 sed
 B set | Hebron B Ebron | regnavit B rgnavit 170 sed B set 171 cognoverunt B cognovrnt
 | sed B set 173 confidenter B confidnter 176-177 Dan 9, 27: «...in dimidio hebdomadis
 deficiet hostia et sacrificium, et erit in templo abominatio desolationis, et usque ad consumma-
 tionem et finem perseverabit desolatio» 178 fecerunt B fecernt 180-181 Ps 110 (109), 4:
 «Iuravit Dominus et non poenitebit eum: Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Mel-
 chisedech» | Melchisedec B Melchisedech 182-183 cf Gen 14, 17-18 183 decebat B dicebat

185 animalia: «Non est mihi voluntas in vobis, etc., mundus», *Malachie*, primo. Nota 'hostia munda', non bestias, unde tempore iudeorum non poterat offerri sacrificium nisi in uno loco, sed istud sacrificium 'in omni loco', et ideo hostia pura debet offerri, sicut hostia panis et vini puri, ad demonstrandam puritatem sanguinis Ihesu Christi. Et ecce tertia ratio et
190 «quod accepi a Domino tradidi vobis», quod est thema.

Quarta ratio fuit «per recordació special», ad hoc quod habeamus memoriam illius benedicti Ihesu Christi, qui voluit mori pro nobis et pro redemptione nostra fuit suspensus in cruce ne nos suspenderemus in furca inferni. Bene scitis quod quando Deus faciebat aliquam gratiam creaturis
195 mandavit quod statim fieret festum, unde per primum beneficium mandavit facere festum die sabbati, etc., et sic de aliis festivitibus iudeorum per discursum anni, sed numquam Deus fecit tam magnum beneficium, sicut quando cepit passionem et voluit mori ut omnes redimeret a potestate diaboli. Et ideo, Deus infinitus voluit incarnari in ventre virginali et voluit
200 suspendi. Deus, inquam, humanus, ut latrones liberarentur, etc. Magnum beneficium, et ideo in memoriam eius elevemus hostiam et quando presbiter dicit illa verba, significat sententiam quam protulit Pilatus et, cum elevat, significat crucifixionem Ihesu Christi. Et illa rotunditas significat potestatem infinitam, que non habet principium nec finem. Albedo significat
205 puritatem anime Ihesu Christi et albedinem corporis desanguinati et ideo est memoria passionis Ihesu Christi. Et habemus figuram in Veteri Lege, unde *Exodi*, XII, quando filii Israel voluerunt exire de captivitate Egypti, dixit Deus Moisi ut mandaret iudeis quod caperent unum agnum sine macula et occiderent eum, non frangerent ossa nec alias et quod de sanguine agni ponerent super liminaribus, etc. (hoc proseguere ut in aliis sermonibus). Et ideo Ihesus dixit: «Hoc facite in meam commemoratio-

210 nem», *Prima ad Corinthios*, XI capitulo.
Quinta ratio quare fuit institutum hoc sacramentum est «per sublevació celestial». Unde, nulla creatura quantumcumque sancta potest ascen-
215 dere ad celum propria virtute, sed virtute Ihesu Christi, sicut sol attrahit nebulam et lumen in lampade attrahit oleum in altum, tale est istud sacramentum, quia, si tu bene mundus recipis istud sacramentum, si accepto moriaris, statim cum ipse ascendit in celum, cum ipso ascendis. Et sic, quilibet debet recipere, ut virtute Corporis Ihesu Christi possit sublevari
220 in celum. Unde Helias propheta ascendit in celum cum curribus igneis, sed isti currus erant angeli, qui eum portabant, et ideo dixit Ihesus: «Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem habet vitam eternam»,

185 mihi B nisi | Malachie B Malehie 187 sed B set | istud B istut 190 1 Cor 11, 23
192 (et) pro B seq d cancell 195 fieret B fiereret 197 sed B et 203 crucifixionem
B cruxifixionem 206 habemus B hemus 207 Exodi B Apo(calypsis) | Ex 12, 3.5.7. | Is-
rael B Isrl | Egypti B Egipti 208 Moisi B Moysi 209 occiderent B occiderunt 211 dixit
B dixt 211-212 1 Cor 11, 23

214 celestial B corr spiritual expunct | sancta B lect dub 215 sed B set | attrahit B
attrahit 216 attrahit B atrahit 219 sublevari B sblevari 220 curribus B curibus 221-222

- f. 37^r *Ioannis*, vi capitulo. Sed caveatis vobis, quod bene mundetis cameram ||
 vestram, alias conscientiam, ubi Ihesus habet intrare et facere digestionem
 cum igne caritatis et amoris. Quoniam, si deberetis recipere regem terre- 225
 num, aut aliquem dominum temporalem, pro toto posse vestro mundaretis
 et pararetis bene domum vestram, ut honorifice reciperetis eum. Ergo, si
 rex eternus et dominus dominantium vult intrare in domum conscientie
 vestre, mundetis bene et paretis, quia multum est ei accepta talis habitatio.
 Unde «delicie mee sunt esse cum filiis hominum», *Proverbiorum*, VIII ca- 230
 pitulo. Et isto modo possumus ascendere in celum non propria virtute, sed
 virtute sacramenti corporis Ihesu Christi. Et hoc de quinto.
 Et sic, «ego, quod accepi a Domino, tradidi vobis», scilicet a sancta
 Scriptura.
 Et sic finit sermo noster. 235
 Deo gratias. Amen.

II

[SERMO FACTUS IN EADEM CIVITATE DERTUSENSI] PRIMA DIE IULII
 DE FINE MUNDI ET EST SERMO OCTAVUS, UT SEQUITUR

[Barcelona, BC, ms. 477, ff. 41^r-43^r]

- «[I]mpletum est tempus pariendo.»
 Habetur verbum istud originaliter Luce capitulo primo et recitatum 240
 est statim in evangelio hodierno.
 In presenti sermone ego volo vobis declarare per similitudines et con-
 venientias morales, de fine mundi, qui erit cito, cito et bene cito. Ad hoc,
 ergo, quod materia sit utilis, primo in honorem et gloriam Dei et in me-
 lioramentum nostre vite, salutabimus primo virginem Mariam, dicendo 245
 «Ave Maria».
 «Impletum est [tem]pus», etc., evangelio et capitulo ubi supra.
 Pro declaratione verbi presentis et materie introductione, quam volo
 predicare hodie vobis, noveritis quod quatuor sunt terribilia, que debent
 venire ante iudicium: 250
 Primum terribile, «persecució general».
 Secundum terribile, «conflagratió mundanal».

Io 6, 54 222 meum B meam 223 sed B set 225-226 terrenum B corr eterrenum expuncto
 e- 230 Prov 8, 36b 231 sed B set
 233 1 Cor 11, 23
 239 Lc 1, 57
 243 qui B que
 247 Lc 1, 57 | tempus B lect dub peus
 251 terribile B terrible
 252 conflagratió B aflagratió

Tertium terribile, «resurrecció universal».

Quartum terribile, «diffinició iudicial».

- 255 Primo, «persecució general», quia debet esse unus homo filius diaboli, filius perditionis, filius iniquitatis, et vocabitur tribus modis: Gog et Magog et «Antichrist» et ibit «anganosament» primo «als juheus», id est, «cubertament», dicendo quod ipse est verus messias, qui debet ipsos liberare de perditione seu captivitate et debet ducere in terram promissionis, et sic decipiet eos. Demum, ibit ad sarracenos, «als tartres» et turqueos et 260 ibit «descupertament» cum posse armorum, et ideo vocatur Magog, id est, «descubert». Tertium bellum dabit contra christianos et ideo vocatur Antichristus, quod contra Christum et contra doctrinam eius predicabit, id est, pugnabit. «Erit tribulatio magna, etc., fiet», [Matthei], XXIII capitulo. 265 Et ecce primum quod precedet diem terribilem, «universall iudici».

- Secundo, veniet conflagratio «mundanal», ex quo ille maledictus erit mortuus, quia iudei sentient se deceptos et convertentur ad sanctam fidem christianam et mauri et omnes nationes et post accendetur ignis in quatuor partibus et comburet universum mundum et nihil remanebit in mundo 270 elementatum et de isto loquitur auctoritas: «Veniet dies Domini sicut fur, etc., exurentur», *Secunda Petri*, III capitulo. Quare vocat diem Domini? Quia non veniet naturaliter, sed potestate divina, sicut in diebus Noe et celum mobile quiescet, et ecce secundum.

- Tertio veniet resurrectio «generall vel universal» et omnes resurgemus 275 in corpore et anima et sanctus Miquaell cum tuba, alias cum voce magna, clamabit: «Surgite, mortui, venite ad iudicium» et omnes, ab Abel usque ad ultimum mortuum, resuscitabunt. Et ideo dicit Scriptura «Ecce mysterium vobis dico, etc., tuba», *Prima ad Corinthios*, xv capitulo. «In momento et in ictu oculi», oculus fertur in obiectum, «et in novissima tuba», 280 quantum ad causam instrumentalem.

- Quartum erit «diffinició iudicial», quia in Valle Iosaphat, ubi Christus fuit iudicatus, ibi congregabuntur omnes ad iudicandum et ibi recipiet quilibet secundum sua merita aut demerita: «Ecce dies veniunt, etc., in circuitu», *Ioelis*, et tunc extendetur mare super terram et sic remanebit. 285 Et ideo comparatur iste finis mundi «al part de la dona», quia mulier non scit quando habet parere et subito veniunt sibi «dolors torçons» et num-

256 vocabitur B voca 258 cubertament B cubrtament 259 terram B teram 260 sarracenos B sarracenos 261 vocatur B vogatur 262 bellum B bllum 263 (et) contra B ead man add in mg 264 Mt 24, 21: «Erit enim tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi usque modo, neque fiet»

267 mortuus B mortus 268 accendetur B ascendetur 270 elementatum B eletatum | dies B iteratur, alterum expung 270-271 2 Pt 3, 10: «Adveniet autem dies Domini ut fur: in quo caeli magno impetu transierint, elementa vero calore solventur, terra autem et quae in ipsa sunt opera exurentur» 272 sed B set

276 Abel B abell 277 resuscitabunt B ressucitabunt 277-278 mysterium B misterium | 1 Cor 15, 51-52: «Ecce mysterium vobis dico: Omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur. In momento, in ictu oculi, in novissima tuba...» 283-284 Joel forsan 3, 1 vel 11 284 Ioelis B vacat spatium quatuor litterarum 285 iste B isti 286 parere B perire

quam sentit quousque tenet ipsam. Unde *Psalmo* «Magnus Dominus»: «Ipsi videntes sic admirati sunt, etc., parturientes». «Admirati sunt» sumitur de Antichristo, «turbati sunt» de igne, «commoti sunt», scilicet de resurrectione generali, tremor apprehendit eos, scilicet partus. Ergo «impletum est tempus pariendi». Et sic sum in materia. 290

Ergo, ad demonstrandum indeterminate quod cito erit finis mundi, pro presenti capio unam moralitatem. Et capio sic: quomodo potest homo scire, unus homo vel mulier, an debeat mori cito vel non, possumus scire quinque modis sequentibus, licet non possit homo scire diem nec horam, tamen poterimus dicere: 'in brevi morietur'. Et sunt hec signa sequentia, que mundo possunt attribui seu adaptari, secundum quod poterimus quomodo venire in cognitionem finis mundi. 295

f. 41^v || Primum signum est «temperall decrepitat». 300
 Secundum signum, «corporall frigiditat». 300
 Tertium signum est «general infirmitat». 300
 Quartum signum est «sensual obturitat». 300
 Quintum signum est «ciball respuitat». 300

Et, si omnes iste sunt sufficientes ad cognoscendum utrum quis debeat mori in brevi, de mundo, qui omnes habet istas condiciones, sane possumus dicere quod in brevi debet finiri, et sic «Impletum est tempus pariendi», quod est thema. 305

Primum signum de morte alicuius est «temporal decrepitat». Unde, notetis, septem sunt etates hominum. Prima, infantia, et durat usque ad septem annos, quasi non fans. Secunda, pueritia, usque ad XIII vel XV annum. Tertia est adolescentia, alias crescentia, usque ad XXV annum. Quarta, iuventus, usque ad XL, XLV annos. Quinta, virilitas, usque ad LX annos. Sexta, senectus, usque ad LXXX vel nonaginta annos. Septima est decrepitas, et durat a XC usque ad finem. Quando, ergo, homo transit omnes etates et in ultima vixit multis annis, omnes possunt dicere: 'Iste homo statim morietur', sed non scit homo diem neque horam, sed possumus dicere: 'In brevi morietur'. «Omnis qui antiquatur, etc., in interitum», *Ad Ebreos*, VIII capitulo. Nunc videamus de mundo, qui transit per VII etates et iam processit multum in ultima. Prima, ab Adam usque ad Noe, et illa fuit infantia, quasi non fans, quia non sciebant loqui de Deo, nec habebant libros nec legem. Secunda, pueritia, de Noe usque ad Abraam, quia in illa etate purificavit mundum a multis peccatis. Tertia, 310 315 320

288 parturientes B parturiens 287-288 Ps 48 (47), 6-7: «Ipsi videntes sic admirati sunt, commoti sunt. Tremor apprehendit eos; ibi dolores ut parturientis» 288-289 sumitur B su. 289 commoti B comoti 290 resurrectione B resurtione | tremor B tremomor | apprehendit B aprehndit 290-291 Lc 1, 57 291 sum B sunt 292 demonstrandum B demostrandum | indeterminate B indetermiate | cito B scito 293 moralitatem B mortalitatem 296 tamen B iteratur 297 attribui B atribui 298 finis B fis 301 infirmitat B lect dub infremitat 304 sufficientes B sufficientis 305 sane B lect dub satis 306 Lc 1, 57 310 quasi B q. 311 adolescentia B adoloscentia 312 XLV B XLXV 317 Heb 8, 13: «Quod autem antiquatur, et senescit, prope interitum est» 320 quasi B q. 322 multis B

adolescentia, de Abraam usque ad Moisen, et hic fuerunt prophete. Quarta, iuventus, de Moise usque ad David, quia incepit illum illaqueare Deus
 325 in lege et preceptis. Quinta, virilitas, a David usque ad transmigracionem Babylonis, ubi [...]. Sexta, senectus, a transmigracione Babylonis usque ad adventum Christi. Septima, decrepitas, et incepit a Ihesu Christo usque in finem mundi, et sic in decrepitate iam homo diiudicatur in vicina morte. Ad idem est mundus, qui iam est in illa decrepitate: «Nos sumus in
 330 quos fines, etc., devenerunt», *Prima ad Corinthios*, x capitulo. Ad idem Ioannes, «Filioli mei, etc., est», *Prima Ioannis*, primo capitulo. Et quantum duravit ista etas? Dico quod mille et cccc xxxiii annos et ideo persuasi bene possumus dicere, quod non durabit multum. Iam vidit beatus Gregorius in prima *Omelia*, quare possumus dicere «Impletum est tempus
 335 pariendi». Et habemus instructionem moralem de non confidendo in isto mundo nec amare eum. Si vobis esset revelatum quod una domus de ista civitate deberet comburi et teneret aliquis suas raupas in illa domo, certe fatuus esset, si non mutaret inde raupas suas. Ergo, postquam iste mundus debet cremari, ut Scripture clare testantur, mutemus raupas ponendo
 340 eas in manus pauperum. Unde «Nolite diligere mundum, etc., in eternum», *Prima Ioannis*, secundo capitulo.

Secundum signum est corporalis frigiditas. Unde, quando aliquis homo in sua infirmitate habet tantam frigiditatem quod nec in pulsu nec in corde nec in alia parte corporis invenitur calor, certum est quod non potest
 345 multum vivere et statim dicet medicus 'ego non invenio aliquem calorem in eo'. Factum est uti de rege David: «Et rex David senuerat, habebat, etc., non calefaciebat», etc., *Tertio Regum*, primo capitulo. Ergo, corporalis frigiditas est signum mortis. Nunc videamus si mundus iste habet aliquando calorem. Dico quod totus est frigidus in amore ecclesie et in amore proximi
 350 sui et nullus calor amoris in eo est. Primo, in amore Dei frigidus est. Nam antiquitus, in primitiva ecclesia, homines et mulieres, antequam exirent domum, genibus flexis faciebant orationem, audiebant missam com-

mltis 323 Abraam B Abram | Moisen B Moysen | fuerunt B fuernt 324 Moise B Moyses | incepit B ead man corr cepit add in- in mg 325 a B ad 326 Babylonis B Babilonis | ubi B seq spat vacuum novem litter | Babylonis B Babilonis 329-330 1 Cor 10, 11: «...nostram, in quos fines saeculorum devenerunt» 331 1 Io 2, 18: «Filioli, novissima hora est: et sicut audistis quia antichristus venit: et nunc antichristi multi facti sunt; unde scimus, quia novissima hora est» 332 dico B iteratur 332-333 persuasi B persuasum 333 possumus B posumus | GREGORII MAGNI, *XL homiliarum in evangelia libri duo*, libri primi homilia prima 5, ML 76 (Paris 1857), 1080 C: «...(mundus)...nunc ipsa sua senectute deprimitur et quasi ad vicinam mortem molestiis crescentibus urgetur. Nolite, ergo, fratres mei, diligere quem videtis diu stare non posse» 334-335 Lc 1, 57 335 moralem B seq scilicet 338 postquam B posquam 340-341 1 Io 2, 15-17: «Nolite diligere mundum, neque ea quae in mundo sunt. Si quis diligit mundum, non est charitas Patris in eo: quoniam omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, et concupiscentia oculorum, et superbia vitae: quae non est ex Patre, sed ex mundo est. Et mundus transit, et concupiscentia eius. Qui autem facit voluntatem Dei, manet in aeternum»

346 uti B lect dub unde | senuerat B corr sanuerat | habebat B hebat 346-347 1 Reg 1, 1: «Et rex David senuerat, habebatque aetatis plurimos dies: cumque operiretur vestibus, non calefaciebat» 350 amore B amore 352 missam B misam 353 silentio B silencio 354

f. 42' plete et cum silentio. Nunc vero, qui facit orationem, vestiendo, calciando, non flectendo genua, sed si essent coram papa aut coram rege, flecterent genua. Item, in missa pertractantur omnia negotia, nihil faciunt cum devotione, frigidum est totum, sicut catena putei. Item || versus ecclesiam: quia antiquitus, quando ecclesia indigebat campana, libro vel vestimento aut alias, rector volebat facere, dicebat populus: 'Non facietis vos, ymo nos faciemus'. Super isto contendebant, quilibet volebat facere. Nunc vero dicunt: 'Non faciam ego, ymo vos tenemini facere'. Frigidi sumus. Item, quando aliquis scomunicabatur, omnes flebant, dicendo: 'Istud membrum est abscissum ab ecclesia', rogabant Deum pro eo. Nunc vero dicunt: 'De la casa no-m giten, que de la Sglésia bé m'o soferré', signum est frigiditatis. Antiquitus, cum dividebant bladum in area, numerabant IX mensuras et decimam mittebant ad domum Dei, scilicet ad ecclesiam, et sic de uvis, agnis et hedis et sic de aliis fructibus. Maximus calor erat. Nunc vero extrahunt expensas, et non decimum, sed undecimum, aliqui duodecimum dant ecclesie, et non de meliori sed de peiori dant. Item, versus proximum, quia nullus calor est. Antiquitus, si unus homo mercator aut alterius officii veniebat ad paupertatem, omnes de illo officio elevabant eum, dando quilibet prout poterat, tantus erat calor. Nunc vero, omnes vellent destruere se ad invicem. Item, cum una puella erat in etate nubendi, ibant ad patrem aut ad matrem et 'quare non datis maritum isti puelle?' Dicebat mater: 'Non habeo de quo'. Dicebat ipse: 'Nihil dicatis alicui, ego dabo vobis xxx florenos et date sibi maritum'; et alter dabat xx, alter x. Nunc, si aliquis videt aliquam pulcram puellam male vestitam, statim ponit alcavotam ut possit loqui cum ea, ut strupet, et promittit sibi dare tunicam. Item, dicit Augustinus quod quidam homo portabat ad vendendum «una yoya» et dixit unus mercator: 'Quo pretio dabitis istud?' Dixit alter: 'Si valet medium florenum, date mihi'. Dixit mercator: 'Deceptus estis, quia istud valet XII florenos, sed ego dabo vobis, quia lucrari nolo vobiscum'. Ergo, videte quomodo hodie est frigidus mundus et nullus calor nec amor invenitur in eo nec versus Deum nec versus ecclesiam nec versus proximum. Ideo, in brevi debet finiri. «Quoniam abundavit iniquitas, etc., conservatio», *Matthei*, XXIII capitulo. Ergo, impletum est tempus.

Tertium signum est generalis infirmitas. Ut quando aliquis habet aliquam infirmitatem in aliqua parte corporis et alia membra habet sana, non potest homo dicere quod statim moriatur, sed quando generalem habet infirmitatem, quia non solum in uno membro, sed universaliter et genera-

sed B set 361 scomunicabatur B scomunicabatur 363 sglésia B sglia 367 expensas B expnsas | sed B set 369 est B add quia 369-370 officii B officii 371-372 destruere B destruhere 377 promittit B promittit 378 vendendum B vendndum 381 istud B istut sed B set 384 abundavit B hndabit 384-385 Mt 24, 12-14: «Et quoniam abundavit iniquitas refrigescet charitas multorum: qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. Et praedicabitur hoc Evangelium regni in universo orbe, in testimonium omnibus gentibus: et tunc veniet consummatio»

388 Sed B set 389 membro B mem 391 Isaias B Ysa. | Is 1, 5c-6b: «...omne caput

- 390 liter est infirmus, tunc signum est modice durationis et signum est mortis
et finis illius infirmi. Unde Isaías: «Omne caput languidum, etc., sanitas»,
Isaie, primo capitulo. Ecce ergo destructio. Ergo, videamus istum mundum,
si est infirmus in omnibus membris et primo in principali membro, scilicet
395 in prelati ecclesie. Quia antiquitus sic ducebantur ad prelationes sicut ad
patibulum, quoniam habebant dare compotum de pluribus animabus, quia
ego non habeo nisi unam animam meam, quam in corpore meo porto, et
illam vix possum regere. Unde Iob: «Animam meam corpus meum porto»,
et David: «Anima mea in manibus meis semper». Sed ille qui tantas
400 animas habebat regere et dare compotum de eis, ideo per vim ducebantur
ad eam capiendam. Nunc vero non computant animas, sed florenos in por-
tatis, alias in furtatis, si vultis loqui «de les entrades simoníques, pom-
pas, etc.» et quedam alia. Si vultis considerare in principibus et dominis
temporalibus, qui homicidas, latrones, qui sunt digni morte, precibus ali-
cuius dimittunt, et indignos morte occidunt, dilatant questiones et «pleys»
405 et litigantes destruuntur et alias, et ideo, pro una hora, quam tu dilatas
partes litigantes, stabis «mil mília ayns a la porta de paradís e» || nunquam f. 42'
aperietur tibi, quare, ergo, non expeditis venientes ad vos et litigantes
coram vobis? Ad idem in advocatis, notariis et aliis in domo iustitie, etc.
Ad idem in religiosis, quia antiquitus servabant paupertatem apostolicam,
410 nihil preter victum et vestitum habebant. Nunc vero domos habent «de
mercaders», tunc non tenebant clavem in cella, sed nunc sic. Si dicamus
de castitate, bona vita sit vobis. Si dicamus de obedientia, «obediència
de capon, de cerimònies» ordinis, totum est infirmum. Si loquamur de
presbiteris, antiquitus unus pauper presbiter in sua ecclesia de nocte pul-
415 sabat ad matutinas et recitabat eas flexis genibus coram altari devote et
gentes, cum audiebant sonitum campanarum, laudabant Deum, aliqui venie-
bant. Nunc vero, «matines blanques, al sol exit», aliqui «matines roges,
quant ha bé begut», etc. Item, de mercatoribus, quia omnes sunt usurarii,
aut dando «dinés avançats» habent meliorem forum de mercimoniis, aut
420 «per spera» vendunt carius quam res valeat, etc., prosequere latius, ut
supra. Si loquamur de mulieribus, omnes, pro maiori parte, sunt corrupte,
quamvis multe sunt bone. Et est necesse, sed omnes ville vestre et civitates
sunt infecte, bene tamen potest sustineri lupanar publicum in remedium,
non in laqueum, et tunc sunt multa remedia. Si forte tu vadis ad lupanar,
425 dum eris in medio camini, forte iam erit transacta temptatio. Item, vides
aliquam ecclesiam et facies orationem et transibit temptatio aut alias. Sed,
si stat «la putana» prope, cum veniet temptatio statim adimplebis volun-
tatem tuam, et sic laqueum. Cognoscitis quod sit mundus infirmus? Certe,
sic. Et sic mundus est in fine. Unde Psalmo «Dixit insipientis», 2.º, «Deus

languidum et omne cor moerens. A planta pedis usque ad verticem capitis, non est in eo sani-
tas» 392 *Isaie* B *Ysa.* 397 cf *Iob* 13, 14b 398 *Ps* 119 (118), 109a 399 habebat B
hebat 401 in furtatis B *lect dub* infartatis 403 homicidas B omicidas 405 hora B ora
408 vobis B *lect dub* nobis 411 sed B set 415 eas B eos 422 civitates B sivitates 426
sed B set 428 cognoscitis B *lect dub* cognosetis 429-430 *Ps* 14 (13), 2-3: «Dominus de caelo

de celo respexit, etc., unum». Ecce infirmitas generalis. Hoc dicit propter raritatem. Ergo, si infirmitas generalis est signum mortis hominis vel mulieris, dicamus quod iste mundus, qui generalem habet infirmitatem, debet in brevi mori et finiri. 430

Quartum signum destructionis mundi est «sensual obturitat», scilicet quando amisit iam quinque sensus corporis, in tantum quod non videt nec audit nec sentit in gustu inter dulce et amarum nec in gressibus nec in tactu manuum nec in aliquo sensu sue persone non sentit. Unde, *Secundo Regum*, ix capitulo, dicebat David cuidam diviti, «Veni, comedes mecum», etc. Respondit: «Numquid vigent sensus mei, etc., moriar», et sic est iste mundus, quia omnes amisimus sensus spirituales, quamvis corporales bene sentiamus. Unde, si aliquis homo vel mulier vadit modicum discalciatus vel discalciata, si «encepega en una pedreta», statim sentit, vel una spina, sed si vadit ad divinos vel ad devinas contra preceptum Dei, non sentit. Item, si comedit «arròs» vel alia et est unus lapis parvus in eo, statim sentit in ore, sed cum «renegat» Deum, non sentit. Item, si forte dormis de nocte in lecto et intrat ventus per unum foramen, statim sentis et de mane doles caput, sed cum tu es superbus, non sentis. Item, si sit pulvis in oculo tuo, statim sentis, pulverem avaritiae qui execat intellectum tuum non sentis. Et sic de luxuria, ira et accidia. Unde, potes dicere verbum Salomonis, *Proverbiorum*, xxiii, «Verberarunt et non dolui, etc., sensi». Signum est mortis. Ergo, impletum est tempus pariendi, quod est thema. 435 440 445 450

Quintum signum est «cibal respuitat», id est, abominatio comedendi, scilicet, quando non potest capere, sed, si capiat, statim proicit. Signum est mortis. Ad idem de hoc mundo, qui non potest comedere omnem escam: «Omnis esca abominata est, etc., mortis», *Psalmo* «Confitemini». Nunc videamus que est ista esca que dat vitam. Dico quod illa esca de qua Ihesus dixit: «Hic est panis, etc., mundo», *Ioannis*, vi capitulo. Unde, tantum durabit, quantum durabit sacrificium altaris «in fine seculi», ergo tantum durabit seculum, quantum istud sacrificium. Nunc videamus de clericis, qui habent tantos florenos «de renda» et || vix dicunt tres missas 455 460

f. 43^r

prospexit super filios hominum, ut videat si est intelligens, aut requirens Deum. Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt. Non est qui faciat bonum, non est usque ad unum»

438-439 cf 2 Sam 9, 7 439-440 2 Sam 19, 35-37: «...numquid vigent sensus mei ad discernendum suave aut amarum? Aut delectare potest servum tuum cibis et potus? Vel audire possum ultra vocem cantorum, atque cantatricum? Quare servus tuus sit oneri domino meo regi? Paululum procedam famulus tuus ab Iordane tecum: non indigeo hac vicissitudine, sed obsecro ut revertar servus tuus et moriar...» 440 omnes B oms | spirituales B spuals 440-441 corporales B corporals 442 discalciata B discalciatus 443 devinas B corr deuenas 444 arròs B aròs 445 sed B set 447 de B lect dub da | sed B-set | superbus B stbus 448 oculo B occllo 450 Proverbiorum B al?man add in mg 450-451 Prv 23, 35: «Verberaverunt me, sed non dolui; traxerunt me, et ego non sensi» | dolui B ead? man corr dolor 451 Lc 1, 57

453 abominatio B habomiatio corr hahomiatio | comedendi B comedndi 454 proicit B prohicit 455 idem B hidem 456 omnis B omis | abominata B hahobnata | Ps 107 (106), 18: «Omnem escam abominata est anima eorum, et appropinquaerunt usque ad portas mortis» 458 Io 6, 33: «Panis enim Dei est, qui de caelo descendit, et dat vitam mundo» | vi

in anno. Item, plures presbiteri, qui propter pecunias ter celebrant in
 anno. Item, sunt pauci laici qui recipiant Corpus Christi. Item, sunt aliqui
 465 qui recipiunt, sed cum mala conscientia, quia non bene parati, aliquotiens
 propter irreverentiam, aliquotiens propter verecundiam, et statim proi-
 ciunt, quia statim peccant. Erat quidam rex qui ivit ad venandum «e
 partí's de la sua compayia» et venit ad quamdam villam etc. (prosequere
 ut supra), etc. Ergo, postquam iste mundus venit in ista respuitate ciborum,
 470 dicamus quod in brevi debet finire, quia antiquitus respiciebant quotidie
 Corpus Christi et postmodum fuit restrictum ad diem dominicam, demum
 ad maiores «festes», nunc vero ad diem Pasce, et loco istarum datur panis
 benedictus diebus dominicis et pax in ecclesia (prosequere latius in alio
 sermone). Pauci sunt qui nunc recipiant et aliqui qui recipiunt, statim
 per vomitum «lo giten», alias per peccatum mortale. Ergo, si propter «cibal
 475 respuítat» homo vel mulier iudicatur in brevi moriendus, mundum, qui
 ista quinque signa habet, bene possumus dicere quod statim finietur.
 Et sic impletum est tempus pariendi et sic finit sermo noster.
 Deo gratias. Amen.

III

SERMO FACTUS IN EADEM CIVITATE DERTUSENSI QUARTA DIE IULII
 480 ET EST XI SERMO

[Barcelona, BC, ms. 477, ff. 45^v-47^r]

«Quos prescivit, et predestinavit.» Habetur verbum illud originaliter
Ad Romanos, VIII capitulo et recitatum est statim in epistula concurrenti
 ecclesiarum.

485 Pro presenti, pro satisfaciendo devotioni et desiderio multarum devo-
 tarum personarum, ego intendo predicare de una materia multum subtili
 et alta in theologia, scilicet, de illis quos Deus predestinavit damnandos.
 Sed ante omnia, dicemus «Ave Maria».

«Quos prescivit...», etc. libro et capitulo sicut antea.

490 Intellectus thematis propositi vult dicere: quos Deus sciebat esse salvan-
 dos, illos ordinavit, et pro etiam predestinavit. Nunc, ergo, capio istam

B xvi 462 pecunias B pecunias 463 laici B layci 465-466 proiciunt B prohibiunt 468
 postquam B posquam 470 corpus B corus | postmodum B posmodum 471 maiores B mores
 472 benedictus B bndictus 476 possumus B posumus
 477 Lc 1, 57
 481 Rom 8, 29
 484 presenti B prenti | desiderio B dedesiderio | multarum B mltarum | damnandos B
 dampnandos
 488 Rom 8, 29
 489 intellectus B intus 491 predestinationis B predestiaois 493 crearentur B lect dub
 enerrentur

materiam predestinationis per tres conclusiones.

Prima conclusio, quod antequam celum, terra et angeli et homines et creature crearentur, eternaliter Deus predestinavit aliquas creaturas «certament».

Secunda conclusio est quod divinalis predestinatio «o la presciència» 495 vel reprobatio malorum non impedit liberum arbitrium creature, immo dimittit illam in libertate «plenament».

Tertia conclusio est quod omnes predestinati aut presciti nos debemus parare et disponere ad faciendum bona opera «devotament».

Et prima conclusio est thema propositum, «Quos prescivit...», etc. 500 Non dicit «scivit», sed «prescivit», scilicet, primitus destinatus ad salvationem. Dicit prima conclusio quod antequam celum et terram, etc., quia non erat adhuc nisi Deus Trinus, iam ordinaverat que persone et quot debebant intrare in paradiso «certament». Item, sciebat quod iste debebat esse in mundo et quot debebant salvari et non plures, sic de cardinalibus, patriarchis, etc. et sic de imperatoribus, ducibus et regibus et sic de religiosis, presbiteris, etc., prescivit et quod etiam illos predestinavit, et sic de laicis hominibus, mulieribus, etc., et predestinando istos, sciebat qui et quot debebant salvari et non plures. Unde, «elegit nos ante mundi constitutionem, etc., adoptionis», *Ad Ephesios*, primo capitulo. Et 510 ecce conclusio. Sed ad maiorem evidentiam, dicam similitudinem; quando aliquis rex vel magnus dominus, cum ordinat facere nuptias filio suo, facta ista ordinatione computat quot invitatos debet habere et scribit tantos reges et tales et tantos duces, mulieres, etc. et tales. Et hoc factu, procurat domos ubi comedant, tertio procurat cibaria, quarto ordinat servitores, qui bene serviant in conviviis, quinto providet de loco, ubi parentur 515 omnes de vestibus suis. Ergo, postquam ipse ordinaverit facere nuptias filio suo, statim eligit illos quos intendit invitare et invitat. Ergo, cum Dominus eternaliter ordinavit facere nuptias Filio suo et dedit sibi sponsam nostram humanitatem, «itaque, iam non sunt duo sed una caro», 520 *Matthei*, XIX, non sunt duo, sed una persona divina in duabus substantiis, in divinitate et humanitate. Ad idem, «simile est regnum celorum, etc., suo», *Matthei*, XXII capitulo. Et istud fuit primum et excellentius et maius opus quod Deus || fecit aut faciet, et ideo omnia que sunt facta in mundo, 525 sunt facta ista ratione. Ergo, postquam ordinavit istud matrimonium, videamus qui erunt convitantes, quia tunc non erat celum nec terra, sed in camera sue eternitatis «habitabant eternitatem», *Isaie*, LVII capitulo. Item,

f. 46

495 divinalis B diuialis 496 immo B ymo
500 Rom 8, 29 501-502 salvationem B salvaonem 503 adhuc B aduch 504 paradisu-
sum B paradissum 509 plures B plrs 509-510 Eph 1, 4-5: «...elegit nos in ipso ante mundi
constitutionem, ut essemus sancti et immaculati in conspectu eius in caritate. Qui predestinavit
nos in adoptionem...» | adoptionis B adapcionis 511 similitudinem B slitudinem 513 ordi-
natione B ordinacone 516 conviviis B convivia 517 postquam B posquam 520 Mt 19, 6
522 divinitate B diuitate | regnum B rgnum 522-523 Mt 22, 2: «Simile factum est regnum
coelorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo» 523 excellentius B exellncius 524 fecit
B corr fecicit expunct -ci- 525 postquam B posquam 526 non B no | terra B tera 257 ha-

de prelati istius mundi, ego invito tales et tantos et non plures, scribe «calamus scribe velociter scribentis» et sic de principibus et aliis hominibus et mulieribus. Et illud convivium dicitur predestinatio, quia prius, 530 antequam celum fieret, convivavit, alias invitavit. Et ideo, «quos prescivit, et predestinavit ... fratribus», *Ad Romanos*, VIII capitulo.

Item, dixit Deus: tantam bonam gentem invitavimus et tam excellentem. Oporteret habere bonam domum! Et ista ratione, et non alia, creavit celum, quia iam erant invitati «e va-la entalamar» de tanta pulcritudine 540 inextimabili, que non potest comparari, quia Deus non indigebat celo pro sua habitatione. Et ideo, cum debebunt invitati intrare in convivio, dicit eis: «Venite, benedicti, etc., mundi», *Matthei*, xxv capitulo.

Item, facta domo, ordinavit cibaria, non rivos mellis aut lactis, non 545 «beemot» aut «levietan dels juheus, pex salat, que no-n té Déus de fresch?», sed paravit gradus glorie.

Quarto, ordinavit servitores inter tales personas excellentes et creavit angelos, qui servirent hominibus predestinatis in gloria. Et dicit aliquis: numquid sunt maiores angeli hominibus? Dico quod sic, sed est 550 ratio quod ipsi serviant nobis, quia sumus parentes «de la nòvia, de la humanitat» et angeli non sunt parentes «del nòvio». Item, quia in convivio regis milites serviunt «als rústichs parentes de la nòvia» propter honorem «del novi», posito tamen casu quod «nòvia» sive regina sit de parvo genere, «numquam enim angelos apprehendit etc. vocari», *Ad Hebreos*, 555 secundo capitulo. Ideo dico quod angeli sunt servitores et ministri in ista gloria paradisi, et habemus auctoritatem: «Nonne omnes angeli sunt, etc., salutis», *Ad Hebreos*, secundo capitulo.

Nunc videamus ubi parabitur gens antequam intrent in convivio. Dico quod ordinavit terram principaliter ut paremus nos et simus digni ut 560 intremus in paradisum et mutemus vestes Moisi et Maphometi et induamus vestes Ihesu Christi. Ad idem christiani, vestes superbie, avaritie, luxurie, etc., capiendo humilitatem, misericordiam et castitatem, caritatem, benivolentiam et temperantiam et diligentiam, nam «que parate erant, etc., ad nuptias», *Matthei*, xxv capitulo. Ecce, ergo, conclusio est 565 declarata per istam similitudinem, quia matrimonio facto, statim invitaverit illos qui debebant comedere, et ideo, «quos prescivit», id est, ante

bitabant B iteratur | Isaie B Ysai. | LVII B LXVII | Is 57, 15 529 Ps 45 (44), 2 530 illud B illd 531 fieret B fiereet 531-532 Rom 8, 29: «...quos praescivit, et praedestinavit conformes fieri imaginis Filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus»

533 Deus B Dus 533-534 excellentem B excellntem 543 Mt 25, 34: «Venite, benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi»

546 paravit B parabit 547 tales B tls 548 angelos B anglos 551 angeli B angli 553 del novi B corr de la nòvia eraso -a 554 Heb 2, 16-17: «Nusquam enim angelos apprehendit, sed semen Abrahae apprehendit. Unde debuit per omnia fratribus similari...» | angelos B anglos | apprehendit B prehendit 554-555 Hebreos B Ebreos 555 ideo B io 556 omnes B oms 556-557 Heb 1, 14: «Nonne omnes sunt administratorii spiritus, in ministerium missi propter eos, qui haereditatem capient salutis?» 557 Hebreos B Ebreos

560 paradisum B paradissum | Moisi B Moysi 561 avaritie B auari. 563-564 Mt 25, 10: «...quae paratae erant, intraverunt cum eo ad nuptias» 565 similitudinem B slitudinem

mundi constitutionem, «et predestinavit». Quomodo diceret aliquis: 'Et ad quid parabo per penitentiam me aut alia meritoria, postquam iam sum invitatus et electus et scriptus in libro de predestinatione, qui non potest mentiri? Ad quid parabo me?' 570

Hoc venit per ignorantiam vel per subadvertentiam. Nam fatua est ista questio. Sed ista est necessaria: 'Ego sum invitatus aut predestinatus ad nuptias Ihesu Christi'. Unde, si rex noster facit nuptias filio suo et invitat me et mittit mihi cartas suas, possum dicere: postquam invitatus sum, non me oportet parare de vestibus, ista est questio fatua. Sed si tu dicis: postquam sum invitatus, volo me parare, ista est necessaria. Alias, quamvis sis scriptus, non intrabis. Unde, si rex de duobus militibus istius civitatis, unum invitat, alium non, si ille qui fuit invitatus male indutus vadit et pedester «e-n los peus possosos», cum ibit ad portam regis, dices: 'Homo, et ad quid venis?' Dicit: 'Vos me invitastis ad nuptias filii vestri et ipse ob honorem Dei paraverit se et in hora mortis, scilicet, ad portam, immo, tanquam ribaldum mandavit ipsum ponere in carcere. Si forte alius nobilis, qui non fuerat invitatus, vestit se de vestibus aureis et bene incavalcatus veniat ad sui honorem et venit ad portam regis et dicit || Regi vel «al porter»: 'Et ad quid venis', dicit ipse: 'Domine, audivi quod facis nuptias filio tuo et venio ad faciendum tibi honorem', et cum videt eum bene vestitum et paratum, dicit: 'Bene veneris, intra in convivium', etc. 575

f. 46^v

Porta regis est ipsa mors, unde «Hec porta Domini, etc., mea», *Psalmo* «Confitemini David Dominum», quia per illam, scilicet per mortem, intravit Ihesus et omnes habent per illam intrare. Et ideo, si talis homo vel mulier in porta regis, alias mortis, est male paratus, non intrabit in paradysum, quamvis sit predestinatus. Sed, si forte alias non est predestinatus et ipse ob honorem Dei paravit se et in hora mortis, scilicet, ad portam, erit paratus, quamvis non fuerit predestinatus, intrabit in convivio, unde: «Simile est regnum celorum decem virginibus, etc., quinque erant fatue et quinque prudentes». Fatue non erant parate, et ideo non intrarunt, sed solum quinque, que erant parate et sponsus cum magno honore recepit eas. Cum venerunt male parate, dixerunt: «Domine, Domine, aperi nobis». Dixit sponsus: «Amen dico vobis, nescio vos». Dixerunt: «Domine, scripture sumus in vestro libro». Dixit sponsus: «Non invenio vos, nec intrabitis». Immo, dico fortius, quod si forte unus esset iam in paradiso et non esset bene paratus, eiceretur foras pedibus ligatis et manibus et mitterent in infernum. «Intravit autem rex, ut videret discumbentes, etc., exteriores», 580

568 postquam B posquam 569 predestinatione B predestinacone

572 sum B corr sic 573 Christi B add oportet ergo me parare 574 postquam B posquam 576 postquam B posquam 579 portam B partam 582 immo B ymo 583 nobilis B noblis

588 Ps 118 (117), 20: «Haec porta Domini, iusti intrabunt in eam» 588-592 *lin ducitur in mg* 592 sed B set 593 hora B ora 595-596 Mt 25, 1-2: «...simile erit regnum caelorum decem virginibus: quae accipientes lampades suas exierunt obviam sponso et sponsae. Quinque autem ex eis erant fatuae et quinque prudentes» 596 prudentes B prondnts | sed B set 598 dixerunt B dixernt 599 dixerunt B dixernt 600 dixit B dixt | intrabitis B corr intrabitis *lect dub* 601 immo B ymo 602 mitterent B miterent 603 Mt 22, 11-13: «In-

605 *Matthei*, xxii capitulo. Ergo, si ille qui est intus potest extrahi, quomodo hic adhuc qui non est intrabit paradysum, si male paratus fuerit? Dicit aliquis: 'Non bene satisfacitis questioni, domine frater, quia, si hoc quod vos dicitis esset verum, predestinatio posset deficere, quia dicitis quod, si non est paratus in fine, quod non intrabit'. Dico quod per nullam varietatem aut mutationem potest dici quod in Deo sit variatio, sed videtur

610 «una burla». Dum veniebamus «per lo riu, quant venia en aquesta» villa, dixit puer meus: 'Magister, ecce quomodo currit ista «montaya»'. Satis erat fatuus. Videbatur sibi, propter motum barche, quod terra movebatur. Sic est de nobis, quia nos qui ambulamus in ista barcha, videtur nobis illa mutatio et variatio, sed nulla est in Deo. Unde, *Ezechiel*: «Si dixerio iusto quoniam vita vivet, etc., dicit Dominus», et «si dixerio impio quod nocte, etc., non morietur», *Ezechiel*, xxxiii capitulo. Et ideo, nulla mutatio est in Deo, sed nobis peccatoribus videtur illa mutatio, licet non sit, quare est probata prima conclusio, quomodo Deus ante creationem celi et terre iam predestinaverat illos, qui debebant salvari.

620 Secunda conclusio est que dicit quod divina predestinatio «o» prescientia malorum «o» reprobatio non tollit creature liberum arbitrium, immo dimittit illam in libertate «plenament». Et potest predestinatus, si vult, facere malum, quamvis non faciat, potest facere et damnari. Ad idem, prescitus aut reprobatus ad damnationem potest facere bonum, licet non faciat, et potest salvari. Ratio: quia, si Deus tolleret liberum arbitrium creature, damnaret aliquem sine culpa et salvaret aliquem sine merito, unde *Ecclesiasticus* «Deus ab initio constituit sui consilii», etc. (dicit *Glosa*, «In libertatem arbitrii», *Glosa interlinearis* est etc.), «illi», *Ecclesiastici*, xv capitulo. «Mandata et precepta». Que differentia est? Mandata sunt illa cum quibus quis paratur ad bene vivendum. Precepta sunt moralia, etc., «vida e mort», scilicet, paradysum et infernum. Ecce ergo conclusio quomodo non tollit liberum arbitrium.

Sequitur moralitas: Unde, si in isto castro stat unus homo, magis videt

travit autem rex ut videret discumbentes, et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi: Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris: ligatis manibus et pedibus eius, mittite eum in tenebras exteriores...» | exteriores B exterioris 605 adhuc B aduch | paradysum B paradysum 606 satisfacitis B lect dub satisfantis | frater B frater 607 deficere B defficere 611 currit B curit 612 terra B tera 614 sed B set 614-616 Ex 33, 13-15: «Etiam si dixerio iusto quod vita vivet, et confisus in iustitia sua fecerit iniquitatem, omnes iustitiae eius oblivioni tradentur, et in iniquitate sua, quam operatus est, in ipsa morietur. Si autem dixerio impio: morte morieris, et egerit poenitentiam a peccato suo, faceritque iudicium et iustitiam, et pignus restituet ille impius, rapinamque reddiderit, in mandatis vitae ambulaverit, nec fecerit quodquam iniustum, vita vivet et non morietur» 616 non B ead man add in mag | morietur B corr moriatur 618 Deus B Dus 619 terre B tere

622 immo B ymo 623 damnari B dampnari 624 damnationem B dampnationem 625 tolleret B lect dub tollet 626 damnaret B dampnaret 627 *Ecclesiasticus* B *Ecclesiastici* | *Eccli* 15, 14-18: «Deus ab initio constituit hominem et reliquit illum in manu consilii sui. Adiecit mandata et praecepta sua. Si volueris mandata servare, conservabunt te, et in perpetuum fidem placitam facere. Apposuit tibi aquam et ignem, ad quod volueris porrigere manum tuam. Ante hominem vita et mors, bonum et malum; quod placuerit ei dabitur illi»

quam nos, qui sumus hic «bax». Et, si quis vadit ad Sanctum Mattheum, sunt due vie, «una montayona» et aspera, sed est segura. Est alia via plana et deliciosa, sed est periculum latronum. Iste vie possunt videri a nobis, sed ille qui stat in turri aut castro videt et «cridat» et dicit illis qui vadunt per viam planam. Nunc, ergo, illi periclitantur. Utrum sit redarguendus ille qui est in turri, qui eos avisavit? Certe non, quia iam fecit quod in ipso erat: «O! Amici!» Dicent: «Et quid est?» Dicit ipse: «Avisetis vos, amore Dei, quia ego video latrones, qui spectant vos, et, si non avisatis vos, peribitis». Illi vero non curant, nihilominus periclitantur. Sic est in proposito: Deus, qui stat in alto, ut in alto speculo sue eternitatis, omnia || videt ante creationem mundi. Unde, «Dominus excelsus, etc., eternitatem», *Isaie*, LVII. Sunt due vie ad eundem ad altum mundum, una via aspera et fortis, et ista est penitencia, que est aspera: ieiunia, confessio, flagella, restitutio «dels torts», etc., sed est via segura, «quoniam angusta porta et arcta est via, etc., eam», *Matthei*, VII. Est alia plana via, deliciosa, et ista est vita carnalis, placita, «pompes, vanitatis, avaricia, luxuria», etc., quasi omnes vadunt per istam viam, unde «lata est via que ducit ad perditionem et multi intrant per eam», *Matthei*, VII, et Dominus «cridat», dicens: «Hec via, ambulate in ea, etc., declinetis», *Isaie*, xxx capitulo et omnes volunt ire per istam viam planam et sunt latrones, et Deus scit, sed sua scientia «no's torch», sed nos sic. Unde, nullus nostrum est, si interrogetur quo vult ire aut ad paradisum aut ad infernum, respondebit quod ad paradisum. Si dicatur: 'Et quam viam tenes', dicit: 'Viam superbie, «de pompes e vanitatis», et sic dicatur sibi: 'Et, quo ducit ipsa via?', dicit quod ad infernum. 'Ergo, quomodo dicis quod vadis ad paradisum?' 'Velles ire, sed non vadis', et sic de aliis peccatis. Non est culpa «de la telaya», scilicet, Dei, qui vellet omnes salvos fieri, sed est culpa «tamen hoc bonum acceptum, etc., venire», *Prima ad Timotheum*, secundo capitulo. Et sic non tollitur liberum arbitrium, quia per nostram fatuitatem damnati, et non per culpam «talaye», scilicet, Dei.

Tertia conclusio est que dicit quod omnes qui sumus predestinati aut presciti debemus conare servire Deo devote. Unde, regula quod Deus, quando predestinat aut ordinat aliquem effectum, simul et non primo nec post ordinat media aut causas quare debet venire. Verbi gratia: si Deus ordinavit quod cras veniat magna pluvia, ad idem ordinavit eiusdem causas.

634 Mattheum B Mateum 635 aspera B ead man corr spera add a-int lin | sed B set 637 stat B estat | cridat B credat 638 periclitantur B pereclitantur 641 latrones B latrons | spectant B spetant 643 stat B estat 644-645 cf Is 57, 15ab: «Quia haec dicit Excelsus, et sublimis, habitans aeternitatem...» 645 Isaie B Ysay. | LVII B LXII 647 sed B set | quoniam B quamque 647-648 Mt 7, 14: «Quam angusta porta, et arcta via est, quae ducit ad vitam: et pauci sunt qui inveniunt eam» 648 arcta B arta 650-651 Mt 7, 13 651-652 cridat B credat 652 Is 30, 21bc: «...haec est via; ambulate in ea, et non declinetis neque ad dexteram neque ad sinistram» | Isaie B Ysa. 653 latrones B latrons | Deus B Dus 654 sed B set 655 paradisum B paradissum 660-661 1 Tim 2, 3-4: «Hoc enim bonum est et acceptum coram Salvatore nostro Deo, qui omnes homines vult salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire» 661 Timotheum B Thimo. 662 tollitur B tollr 663 damnati B dampnati 664 qui B quevi 665 presciti B prescisi 666 ordinat B seq idem sunt expunct 668

Quare? Quia elevabuntur vapores de terra in altum et densentur et coagu-
 labunt se et istis mediis veniet pluvia. Item, cum predestinavit sanctum
 670 Petrum, simul ordinavit omnia, per quam viam venirent. Ad idem «de
 Iuda», qui prescitus, simul ordinavit media, per que debebat damnari.
 Ergo, si Deus ordinavit nos ad salvationem, habebitis media, que Deus
 ordinavit, scilicet facere penitentiam et ea que sunt necessaria, alias cum
 675 estis extra viam, ad idem est, extra predestinationem, unde «ipsa eterni
 regni predestinatio, etc., donare», Gregorius, *Primo Dialogorum*. Ad idem
 est de malis satis, de bonis, et ideo apparet fatuitas illorum, qui dicunt:
 «ia s6n donats los albarans». Item, iam Deus ordinavit, si debes habere
 bonum prandium aut malum. Ergo, quare emis carnes nec accendis ignem,
 680 nec ponis ollam, etc., quare paras, postquam Deus scit utrum habebis
 bonum prandium aut malum? Ad idem, si vadis ad medicum, dicitur
 tibi: 'Et ad quid itis ad medicum aut tenetis dietam, quia scit Deus si
 potestis curari aut non', fatuitas est. Ad idem de agricola: 'Quare laborat
 in seminando, etc.?' Ergo, debet quis respondere, quia sicut Deus ordina-
 685 vit quod debeo habere bonum, et sic de singulis. Ad idem, si unus vult
 'conquistare' unam civitatem sarracenorum et facit suum preparamentum
 «de galeres per mar e de gent de armes», et si dicatur sibi: 'Et quare
 facitis?', quia scit Deus, si habebitis vel ne', dicit ipse: 'Si Deus predesti-
 navit quod ego habeam, necessaria sunt media, scilicet quod portem istas
 690 gentes per mare et per terram, alias non possem acquirere, quoniam simul
 ordinavit Deus media et causam, et ideo «fratres, satagite ut per bona
 opera, etc., Ihesu Christi», *Secunda Petri*, primo capitulo. Et ecce tertia
 conclusio.

Et ideo, dicit thema: «Quos prescivit, et predestinavit», et istud per-
 695 tinet vobis scire de predestinatione, et ideo conemur omnes facere bona,
 ut possimus pervenire ad istam gloriam paradisi, etc.

Et sic finit sermo noster. Deo gratias. Amen. Amen.

veniat B corr venias 669 elevabuntur B elevabunur | terra B tera 671 venirent B veirent
 672 prescitus B precissus | damnari B dampnari 673 habebitis B hebitis 675-676 GREGO-
 RII MAGNI, *Dialogorum liber I*, cap. VIII, ML 77 (Paris 1862), 188B, «Nam ipsa quoque peren-
 nis regni praedestinatio ita est ab omnipotenti Deo disposita, ut ad hoc electi ex labore per-
 veniant, quatenus postulando mereantur accipere quod eis omnipotens Deus ante saecula dis-
 posuit donare» 676 primo B prima 677 satis B lect dub sane 680 postquam B posquam
 | habebis B hebis 684 debet B corr debeo? 686 civitatem B lect dub civitaterem | sarrace-
 norum B saracenorum 690 terram B teram 691 fratres B ffratres 691-692 2 Pt 1, 10-11:
 «...fratres, magis satagite ut per bona opera certam vestram vocationem, et electionem faciatis:
 hoc enim facientes, non peccabitis aliquando. Sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus
 in aeternum regnum Domini nostri et Salvatoris Ihesu Christi»

694 Rom 8, 29 695 conemur B conemus

IV

SERMO FACTUS BARCHINONE IN DIE SANCTI DOMINICI,
DIE SABBATI DOMINICA VI POST TRINITATEM[Barcelona, BC, ms. 477, ff. 61^r-65^v]

«Vos estis sal terre», *Matthei*, quinto capitulo originaliter, in evangelio hodierno recitative scribitur presens verbum. 700

Axí com tot lo offici del dia present és de sant Domingo, axí matex serà lo nostre sermó. E, si plau a Déu, haurem moltes bones coses a milorament de nostra vida e algunes especulacions a iiluminació de nostre enteniment. Mas primerament, ab gran humilitat, saludarem la verge Maria, dient «Ave Maria, gratia», etc. 705

«Vos estis sal terre», etc., loco et capitulo sicut dixi.

f. 61^v Per donar alguna declaració a la paraula proposada e introducció de la matèria, és a ssaber, bona gent, que totes quantes creatures són en aquest món han un offici general, || que són representadores de les coses invisibles «et divinales» sinó per semblances e açò fa la carn. Axí com si jo tenia unes uleres verdes, tots vosaltres me semblaríeu verts. Açò no és defaliment dels uls, mes de les uleres, car levades les uleres cascú par en sa color: 'Veus, aquels qui paria vert és blanc, e aquell altre negre'. Axí los uls de la nostra ànima, que són tancats' per les spileres qui són los uls carnals, no poden veure sinó corporals coses, mas tantost com són levades les spileras, és a ssaber, quant la ànima és separada del cos, veu los àngels clarament, e per ço no podem veure sens figuras, «et ideo Philosophus, libro *De anima*, «Oportet quemcumque intelligentem fantasmate speculari». Et Dionysius, libro *De Divinis Nominibus*: «Impossibile est aliter lucere», etc. Et ideo Dominus, videns quod res invisibiles videri non possent, fecit res corporales ut per illas habeamus cognitionem divinatorum, axí com los sants, sant Pere e sant Pau e los altres, no los havem vists, mas lo pintor pintà les figures dels sants per representar. Axí, aquell gran pintor Jhesuchrist ha pintat e fet les creaturas e animals en los retaulos del món per tall que per aquelles conegam les coses sperituals e divinals, e per ço deya sant Pau, *Ad Romanos*, primo capitulo: «Invisibilia Dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque eius virtus et divinitas», per tall com les coses invisibles e sperituals de Nostre Senyor no-s poden veure, à-ns donades creaturas corporalls per les quals puxam conèixer les coses sperituals e divinalls. 710 715 720 725 730

700 Mt 5, 13 701 recitative B reci.

702 com B seq lo expunct 703 moltes B mltes

707 Mt 5, 13 718-719. Philosophus seq p cancell 719 ARISTOTELIS, *De anima* III, lect XIII (versio antiqua), dins THOMAE AQUINATIS, *Opera omnia*, studio ac labore Stanislai Eduardi FRETTE XXIV (Paris 1875), 177, col. 1: «...cum speculetur, necesse est simul phantasma aliquod speculari» 723 Sants B lect dub sauis 724 vist B vists 427 invisibilia B invisibilia 727-229 Rom 1, 20 731 divinales B diuials 737 altres B seq tenien cancell

E veus la primera doctrina declarada, que totes les creaturas generalment han ofici de demostrar e representar les coses invisibles e spirituals.

735 E per çò que aquella doctrina spirituell que se dix als apòstols e als altres que tenien vida apostolical, specialment a sant Domingo, e no se podia entendre sinó per creaturas corporalls, e per ço, dix Jhesuchrist als apòstols e als altres que tenien vida apostolical, specialment a sant Domingo, sant confessor, pare nostre e amich de Déu. «Et ideo in themate 'Vos estis sal terre'», vós, sant Domingo, sou sal de la terra. E veus ací
740 com la sal, que és creatura corporall, per les sues propietats e virtuts, representa sant Domingo.

Ara som en la matèria e trop jo tres propietats en la sal.

E la primera és que munda de infecció.

La segona és que preserva de corrupció.

745 La terça és que delita en refecció.

Primerament, dic jo que sal munda les coses de infecció. E dar-vos he
eximpli, IIII *Regum*, secundo capitulo. Diu que aquell propheta Eliseu
venc en la ciutat de Gericó e van-li dir los hòmens de aquella ciutat,
750 après que l'agueren vissitat: «Ja sabets, Eliseu; la habitació de aquesta nobla ciutat és molt bona, axí com tu matex t'o veus, mas totes les aygües són males e corumpudes e fan la terra stèrill e sens fruyt, e moltes persones ne moren per beure de aquella aygua». E lavòs dix Eliseu: «Afferte vas novum mihi; ara ayam sall, e mateu-la dins l'aygua». E dix: «Hec dicit Dominus: sanavi aquas et non erit in eis ultra mors nec sterilitas».

755 E veus ací secrets molt bells, quatre:

E lo primer, què és aquesta ciutat de Jericó e què signifie.

E lo segon és què són les aygües corruptes e què signifiquen. ||

E lo tercer, què signifie lo vexell nou.

E lo quart és què significa la sall.

760 Quantum ad primum: per la ciutat de Zericó podem entendre, segons la interpretació ebraica, que vol dir luna, ço és, la sglésia universal. E yo trop en lo cors que fa la luna, luna nova, luna crexent, luna plena, luna minvant, e luna girant. Primerament fonch luna nova e açò fou en lo principi, en lo temps dels apòstols. Aprés fonc crexent, en temps dels
765 màrtirs. E après fonc plena, en temps dels doctors. Aprés fonch minvant, de les religions de sant Domingo e de sant Francesch e dels altres religiosos. Ara és girant la luna, que no la veu hom quant se gira. Aquesta luna girant és lo papa vertader, de Luna, e gire's, que no és vist ni conegut. Mas vindrà lo eclipsi de la luna, en lo temps de Antichrist, que los

f. 62^r

739 terre B tere | Mt 5, 13

743 que B ead man add in mg

745 terça B terca

746 infecció F infeció 747-754 4 Reg 1, 19-21 749 ja B. corr ia 750 nobla B lect

dub nobbla 751 terra B tera

765 (doctors) après B apré 766 de les B dels | religions B corr religio<se>s | Francesc

christians no se gosaran confessar ni manifestar e en aquell temps hi aurà 770
 molts màrtirs. E après de la mort de aquell malvat Antichrist serà nova,
 que christians, moros e juheus tots tornaran a la fe sancta de Jhesuchrist
 e lavòs serà la luna perfeta. E per ço diu David en lo *Salm* «Misericordias
 domini», «Sicut luna perfecta in eternum et testis in celo fidelis», etc. La
 sglésia de Déu a la fi del món serà axí com a luna perfeyta, e de açò 775
 havem figura en lo cell, en la luna.

Ara veyam quals són les aygües corruptes, açò és, les males vides de
 les gents. Que abans que sant Domingo vingüés, totes les gents eren
 malautices, car axí com aquestes aygües no jaquien fructificar la terra, que
 ere regade, axí les males vides e peccats dels hòmens no jaquian a la 780
 terra, ço és saber, cristiandad, fer fruyt de devoció ni de virtuts, en tant
 que ella fenia en obliuó. E de aquestes aygües parla sant Johan, *Apoca-
 lypsis*, octavo capitulo: «Multi homines mortui sunt de aquis quia amare
 sunt» etc., «Molts hòmens són morts en peccats de les aygües de mala
 vida e males custumes, car les vides de les gents són tornades amargues». 785

Ara vejam què és lo vexell nou, açò és, la religió de sant Domingo.
 Aquest és vell e nou més que negun orde, vullés més que negun, quant
 a los vots essencials e al offici que és de preïcar per tot lo món. E açò ja
 fo instituït per Jhesuchrist quant los apòstols prometeren probrea apos-
 tolical, obediència e castedat, e après los tremès per tot lo món a preïcar. 790
 Quant en açò, deya jo que la religió de sant Domingo és pus bella e
 pus perfeta, sinó que vulla dir que altra religió aja pus perfeta que la
 dels apòstols e de Jhesuchrist. E veus ací que ofici de preïcadors és anar
 preïcar per lo món, e ne cambres ni rampagols en una ciutat. E açò diu
 lo primer capítoll de la regla, «Nolo quod fratres». E concorda lo evan- 795
 geli: «Euntes in universum mundum predicare evangelium omni crea-
 ture», etc. E ves ací la vida de Jhesuchrist: servar castedat pura e pobrea
 apostolical e obediència universall.

Ara vejam què és la sall, açò és, sant Domingo, que, possat en aquest
 món vexell de la religió, ha guarides moltes infeccions que eren en los 800
 hòmens del món. Primerament probrea, ço és, que si té dues capes que'n
 don la un-a alcun frare pobre, e après anar a preïcar per tot lo món, e
 açò féu sant Domingo e açò deu fer tot bon preïcador e no encarcerar-se
 o encallar en una ciutat, faent cambra; car axí com la nau, des que és
 encallada, no ha qui la faça moure, axí lo preïcador, des que és fermat 805
 en una religió, no pot anar a preïcar per tot lo món, que és son offici.

f. 62^v E || ací podem respondre a una qüestió, que és fort litigiosa entre preveres,

B Francesch 769 mas B seq gires expunct 770 manifestar B maifestar 773-774 Ps 89 (88), 38

777-778 de les B dels 779 terra B tera 783-784 Apoc 8, 11 784 de les B dels 789 probrea B seq spiritual cancell 796-797 Mc 16, 15 800 guarides B guariides | infec- cions B lect dub infeions 803 Domingo B corr Domingony expunct -ny 804 encallar B ead man add in mg 805 faça B faca 806 religió B relegió 809 abans B iteratur 814-816 Act 9, 15

que preveres foren abans que religiosos. Repon: ans, car sapiau que los apòstols per tres ayns abans foren religioses que no fossen preveres, e juraren los tres vots essencials de la sancta religió.

Item més: la religió de sant Domingo és dit vaxell nou, tant com toca a les cerimònias: aportar scapolari blanc e capa negra, e altres serimònias. E per açò dic jo que aquest nostre pare fonc vaxell elegit per Déu, del qual per la Sancta Scriptura, *Actuum*, capitulo ix: «Vas mihi electionis erit, scilicet iste ordo predicatorum, ut portet nomen meum coram gentibus», etc.

Ara veyam que és la sall, açò és, sant Domingo. Car axí com la sal posada en lo vexell ha guarides les aygües, axí sant Domingo posat en aquest vexell de la sancta religió per la sancta sua doctrina ha guarides moltes malauties e infeccions de peccats que eren en los hòmens enaquels que a ell volen creure, car, abans que sant Domingo vingués a preïcar, tot lo món ere ple de peccats. E açò fo demostrat a sa mare, portant-lo en lo ventre, la qual somià que ella paria o infantaria un cadell, e que portaria una falla de foc encesa a dues parts, e que hiria cremant los hòmens per les ciutats e viles metent foc. E lavòs despertà's tota spantada, dient: «O mesquina, e jo he de infantar un cadell, qui ha de cremar tot lo món?» Lavòs no u entenia, mas despuys Déus lo y declarà, que aquest fill que ella infantaria seria preïcador e que la falla seria la sua preïcació encesa a dues parts, a la una per foc de devoció, e a la altra per foch de karitat, e ab aquesta falla enflamaria les gens en amor de Déu e del prohisme, e per la sua sancta vida purgaria les gens de corrupció de peccats.

E primerament de infecció de luxúria. Car tanta era la corrupció de aquest peccat en lo món, abans que vingués sant Domingo, que no s'i salvava carn, ni compares ni cómares, ni padrins ni madrines, axí matex hòmens ab hòmens e hòmens ab bèstias, axí que no s'i servava res, tanta era la corrupció de aquest peccat. Mas venc aquest gloriós sant, ço és sant Domingo, e per la sua bona vida e sancta doctrina corregian-se les gens. E vejau com fonch mostrat a sa mare per nostre Senyor Déus, quant lo traïen de la font del bapisme, que véu que havia una stella en lo front e que de aquella axien raigs que illuminaven tot lo món, a donar entendre que d'ell axiria l'orde dels preïcadors, lo qual seria stella, los raigs de la qual illuminarien tot lo món.

Axí matex eran altres que eran enfecionats per peccat de supèrbia e vanitat. E sant Domingo, per la sua bona vida e sancta doctrina, guarialos, car jaquien pompes, vanitats e superfluitats. Veyau com ho mostrà a sa nodriça que havia, car ella lo metia en lo lit o en lo braçoll, e ell levava lo cap, e si la dida dormia, ell se exia del breçol a quatre peus e

817 Açò B açò 821 a B corr e 834 Domingo B corr lect dub Domingov expunct -nv
839 senyor B lect dub senynor 846 superfluitats B superfluitass 847 nodriça B nodrica | lo (lit) B seq d expunct | braçoll B bracoll 848 breçol B brecol 849 en terra B

gitave's en terra, e la dida, com se despertava, guardava ab una candela e, trobant-lo en terra, tornava'll en lo breçoll. E veus açí com se mostrava la humilitat de sant Domingo, la qual havia a preïcar contra peccat de supèrbia. 850

Axí matex eren altres infeccionats del peccat de gola, e ell, per la sua bona vida e sancta doctrina, guarie'ls de aquesta infecció predicant temperància e parçitat. E veyam com ho mostrà Nostre Senyor Déus, quant son pare lo tremès en studi, e ell, sabent que lo vi li seria dampnós per al estudiar, abstinué's de beure vi bé deu anyns e, ultra açò, dejunave molts dies ha pa e aygua. 855

f. 63^r Encara era altre peccat e infecció, de avarícia per furts e logres, e ell, per la sua bona vida || e sancta doctrina, guarí aquest peccat per virtut de misericòrdia e liberalitat. E veyau com ho mostrà Nostre Senyor Déus: studiant sant Domingo en la ciutat de Palència, un ay, vench tanta de fam en aquella terra, que los pobres se morian de fam, e los de aquella ciutat eren tan scasos e avariciosos que no'ls volien fer neguna karitat, per bé que demanasen. E sant Domingo, veent açò e mogut de gran compassió, va traure los seus libres per ha vendre a la plaça, per comprar pa e donar a menjar als pobres. E los de aquella ciutat, axí com se passaven per la plaça, demanaven de qui eren aquels libres, e los altres responien que tal studiant, que ha nom Domingo, que'ls ven per donar a menjar als pobres de Déu, que moren de fam. E lavòs, deyan los de la ciutat: 'Açò és gran vergoya nostra'; e lavòs enclinaren-se a fer almoyna. 860 865 870

Item, era altra infecció de peccat de ira, car tothom era inclinat a pendre venjança. E ell, per sa bona vida, preïcant virtut de paciència e benignitat, goria'ls. E veyats com ho mostrà Nostre Senyor Déus, car ell stant en França, en una villa apellada Carcasona, preïcava de aquesta virtut, que és paciència. Alguns mals hòmens per scarns ligaven-li lo àbit, altres li gitaven fanc, e ell tot ho sofaria pacientment e, en aquesta manera, él los provocave a paciència. 875

Axí matex, eran altres qui eren fort neligents e ocioses en fer obres de penitència. E veyats ell com los ne goria per bon eximpli, car tres vegades tots dies él se batia ab cadenes de ferre, betent-se fortment. E veus ací que sant Domingo és dit sal, lo qual és posat en lo vexel nou de la orde dels preïcadors: ha guarides les aygües amargues, ço és a ssaber, les males maneres de viure. E veus, podeu dir de la paraula que diu sant Agostí. 880 885

Segonament, la sal ha aquesta propietat, que preserva de corrupció, car no solament serva, mas encara preserva de corrupció. E açò apar clara-

entra 850 terra B tera | breçoll B brecoll

853 infeccionats B infencionats 855 senyor B lect dub senynor 863 terra B tera 864

ciutat B ciutà 866 plaça B placa 868 plaça B placa

874 mostrà B mostre 875 França B Franca

879 neligents B lect dub necligents 882 que B q. 883 dels B dls

866 ha B corr ba 887 corrupció B corrupció 888 sia B corr lect dub sic 893-894

ment per speriència, quar quant algun vol servar pex ho carn, met-hi sall, car la sal strey e ajusta; e jatsia sia clar, mes encara vos ne donaré actoritat, car quant lo sant hom Tobias e ll l'àngel Raphaell anaven a la ciutat de Rages, quant éls foren a un riu apellat Tigris, Tobias pres un peix gran, e de aquell menjaren tant quant agueren mester, e al restant éls gitaren sall. «Et ideo dicitur, *Tobie*, vi: «Cetera vero salierunt, que sufficienter eis in via», etc. E jo trop que sant Domingo ha aguda aquesta propietat de la sal, car trop que aquest món se devia corrompre e perdre. Cent ayns són passats, mas Déus hi tremès sall, ço és, aquell sent Domingo, ell qual ha conservat lo món de corrupció e conserva encara ara, segons que's recompte en lo libre apellat *Flos sanctorum*, en la *Vida de sant Domingo* en dos lochs, que axí com sant Francesch e sant Domingo fossen en Roma, tractant ab lo papa que volgués confermar aquestes dues ordes e religions sanctes, lo papa e los cardanals, veents la cosa tant diffícell, ço és, començar cosa tan alta e àrdua com és offici de preïcació, e que no ayen de què viure sinó de les almoynes, no y volien prestar actoritat.

E no diga negú que altra religió hi aga pus alta, que són aquestes dues. Car, si los altres religiosos contemplen, e més preïcados per lo preïcar. E, si altres disputen, sí's fan aquests. E, si altres dien ofici, e aquests. E, si altres tenen vida activa, que donen a menjar a molts, sí's fan aquests, que donen a menjar a les ànimes viandes de || bones doctrines, axí com faç ara jo. E, si altres remben catius, e més aquests, que remben les ànimes de captivitat, quant per la sua predicació los hòmens han propòsit de abstenir-se dels peccats. f. 63^v

Ítem, ací se dóne a beure als asedeyats, quant per la preïcació vénen làcrimes als uls. Ítem, per aquestes predicacions, són vençudes les batales dels dimonis que fan contra nós. E axí, dir que altra religió pus perfeta que és aquesta és dir que tal religió sia pus perfeta que la de Jhesuchrist, car aquesta religió és aquella que féu e ordonà Jhesuchrist, ço és a ssaber, quant als vots esencials, e anar e preïcar per tot lo món, e per açò se lix *Contra, De Hereticis*, «quod precipuum officium in ecclesia Dei est officium predicandi». E aquest orde és lo pus petit quant a la pobrea, que major probrea no pot ésser que anar mendicar.

E veus que un dia stants aquests dos en Roma, ço és, sant Domingo e sant Francesch ab soç compayons faent oració en la sglésia de Sant Pere de Roma, pregant a nostro senyor Déus que volgués spirar lo cor dell papa a conformar aquestes dues religions sanctes, veent ells ab moltes persones sanctes d'altra part, que vellaven en la sglésia, com nostre Senyor venia irat ab tres lances ab la mà, per destruir lo món, e éls, veent açò,

Tob 6, 6 897 conservat B seq la cor cancell 899 Francesch B Ffrancesch 902 començar B comencar

910 axí B ax | faç B fac 914 vençudes B vencudes 915-916 perfeta que B perfeta que aquesta que

923 Francesch B Ffrancesch 924 senyor B lect dub senyor 926 senyor B lect dub

tots tremoloses digueren: 'A! Nostre Senyor vol destruir lo món e no y ha negun sant qui prech per nosaltres'. Elavòs, ells stants axí, veeren venir la verge Maria —presumir podets ab quina cuyta—, sus axí com si vós veyeu que un ca rabiós venia per mordre a vostre fill, com li secoriríeu, sus axí podeu entendre que venia la verge Maria dient: 'O, mon fill! Lances haveu preses en les vostres mans contra lo món? Vós, senyor, prenguéis claus en les vostres mans per salvar lo món, e ara lances? sus axí podeu entendre que venia la verge Maria, dient: 'O, mon fill! mitigar la vostra ira e sperar un poch de temps'. 930 935

E lovòs, dix Jhesuchrist: 'Mare mia, e puch més fer al món de açò que he fet? Yo los he tremesos prophetas e àn-los morts; après los he tremesos apòstols e no-ls han volguts creura; è-ls tremesos màrtirs e han-los morts e troceyats e han scampada la lur sanc; è-ls tremesos doctors, confesós, verges e no-ls han volgut hoir ne creure, e encara que ara los ne enviàs no-ls creurían'. E lavòs dix la verge Maria: 'E, mon fill, jatsia que ells no meresquen, remembre-vos com jo vos he portat nou mesos en lo meu ventre, e com ab aquestes mameles vos he aletat, e que en aquests braços vos he aportat; e axí, féu per amor de mi. E vós, mon fill, nunca me diguéis de no de res que us pregàs. Donch ara, mon fill, vulau obeir a les mïes pregàries, car ací són dos servidós vostres, ço és a ssaber, Francesch e Domingo, los quals iran preïcant per tot lo || món, e axí matex los frares de les religions, que aquests dos fundaran, e convertir-se ha la gent del món, e si per la preïcació de aquests no-s convertexen, lavòs féu vós ço que a vós plaurà, mon fill'. E lavòs, Jhesuchrist respòs: 'Mara mia, bé-m plau per amor vostra de sperar lo món si se convertex per la preïcació de aquests dos, mas si no-s convertexen, de-qui avant no me pregàsseu, que no-ls perdonaria'. 940 945 950

f. 64^r

E respòs la verge Maria: 'Plau-me, mon fill'. E lavòs, jaquí les lances, e mà per mà tornaren-se'n al cell ensemps ab la verge Maria. 955

Ara havem ací un poch specular, ço és, que les lances són aquestes, les quals Jhesucrist tenia en la mà, les quals, jatsia que sían stoyades, emperò ne són trencades. E la primera lança serà la confregació del món, que vindrà lo foc que cremerà tot lo món, e açò serà après quaranta-cinc dies despuj de la mort de Anticrist. Car, no legim que après de la mort de Antichrist fins a la fi dell món aya pus de quaranta-cinc dies, segons que recita Daniell, a XII capítols: «Et in tempore, cum ablatum fuerit iuge sacrificium, etc., usque ad dies mille CCC XXV». 960

La terça lança, la sentència judicial. E ab aquestes tres lances deu finir lo món, e de açò havem actoritat molt pròpria, mas segons lo enteni- 965

senynor 927 éls B eels 928 senyor B senynor

939 han B *al man corr àn add h-* 947-948 Francesch B Ffrancesch 949 aquests B aquest 951 ço B ça 952-953 preïcació B pricació 961 de la B dla 963 iuge B iugo 963-964 Dan 12, 11: «Et a tempore cum ablatum fuerit iuge sacrificium, et posita fuerit abominatio in desolationem, dies mille ducenti nonaginta. Beatus qui expectat, et pervenit usque ad dies mille trecentos triginta quinque!»

ment allegòrich. Car legim *Secundo Regum*, XVIII capitulo, que David havia un fill traydor e rebell a son para, e David, volent-lo matar per tal que fos rey, un dia, axí com corria un mul, lo qual se meté deval un roure e lo mul passà avant e ell romàs pengat, e lavòs vench Joab, príncep de la cavalaria de David, ab tres lances en la mà, e ficà-les al cor de Absalon. Ara, per matar-lo, bastave-y una lance; hoc encara, que millor colp fa hom ab una lança que ab altres ensemps, car la una empatxe l'autre. Mas açò fonc fet per figura, que Absalon, fill rabell a son para, significa aquest món, traydor e rabel a Déu, ell qual devia morir, e finir per lo príncep de la cavalaria, ço és a ssaber, per Jhesucrist, ab tres lances, ço és a ssaber, ab tres persecucions, ab les quals lo món devia finir, segons que desús és dit. E aquestes eren les tres lances, les quals Jhesucrist brivave contra lo món en temps de sant Domingo e de les lus pròpies órdenes. E donch, lavòs devia finir lo món, segons los mèrits dels peccats dels hòmens del món e segons la rigor de la divinal justícia, si no fossen les pregàries de la verge Maria, que obtengué porrogació condicional, 'si la gent se convertia' || sperant la predicació de sant Francesc e sant Domingo e de les sues ordes. E ací vos prech que atengau un poch, que segon açò no se sosté sinó per aquesta porrogació de la verge Maria condicional, 'si lo món se corregia'. E com lo món no se sia corregit, ans sia envolcat més e pus forts e-n pus greus peccats, car jo trop que ara hi ha més supèrbia e més ponpa en lo món e yamés fo tanta de luxúria, que no s'i salva carn, que yaymay no fonch aytal e tanta, si donch no ere en lo temps de Nohè, car ja no resta sinó que tot sia bordell. Axí matex, nunque fonch tanta de avarícia en lo món, car los eclesiàstics són plens de simonies e los altres plens de rapinas, e de furts, logres, frauds, engans e barataries axí matex. Axí matex tot és ple de enveja, car los uns volrien menjar los altres e los uns volrien haver vist trets los uls als altres per lur mala invídia radicada. Ítem, per peccat de gola, en tant que ya no s'i serva dejuni, de coresma ni de quatre tempres ne altres dejunis manats per sancta mare sglésia. Axí matex tot lo món és ple de peccat de ira, que vuy uns als altres se injurien e tot se maten, que no han més consciència de matar-se uns a altres, més que si mataven un polet o galina o altra cosa mínima. Ítem, és tot ple de peccat de ociositat, que vuy és vengut en açò lo món, que aquelles persones que fan les obres divinals són apelhades, per les altres, persones ocioses e sens poc fruyt, e les que trebàlan en negocis mundanals, ab barats e trefagaries, tals són apelhades diligents; més vos diré, mas ab dolor de cor, que les religions, que són donades a correcció, totes són destrouides e anul·lades, car ja no hi à neguna observància de religió o, si és, és fort poca, en tant, si vuy venia sant Domingo o sant Francesch, no trobarían lur religió pròpia hon stigués, car tot s'és mudat

f. 64^v

967 capitulo B capilo 967-971 2 Reg 18, 9-14 972 millor B millor 973 lança B lanca 974 significa B signica 981-982 de la B dla 988 tanta de B iteratur 990 sia B add in mg al?man 1001 apelhades B apllades 1011 lança B lanca 1015 Apocalypsis B Apo-

- e en cerimònias e en àbit, que no hi à negú que serva res. E, donch, vejau en quin punt sta, que la porrogació és feta sub condició, 'si lo món se corregia', e hom vey clarament que lo món és voluptat en pus greus peccats cruels e forts. En tant, que no resta sinó que vinga la primera lança, la qual un dia, tost e ben tost e breument, ay las! e tant prop vos sta. Ací dien alguns que ans de açò àn a venir Elies e Anoch e preïcar, mas açò és ver, mas quant Antichrist tendrà la monarchia del món o senyoria e ells los meterà, axí ho diu sant Johan, *Apocalypsis*, capítulo XI: «Et cum fugerint testimonium suum, bestia que ascendit de abyssu faciet adversus || 1010
- f. 65^r illos bellum et vincet illos et occidet eos», etc. Altres dien que per quaranta ayns abans de la fi no aparà l'arch de sant Martí en lo cell. Aquesta e moltes d'altres opinions són reprovades, per les rahons recitades en la *Epístola* que jo he tremesa al Papa. E veus ací com sant Domingo ha preservat lo món de corrupció. Per consegüent, no reste sinó que façam gràcias a Déu ensemps, dient ab sancta mare sglésia: «Laudemus Deum, qui mundo donans remedium, missit sanctum Dominicum».
- Tercerament, la sall ha aquesta propietat que delita en refecció. Car la sal dóna bona sabor a les viandes que havem de menjar, e ja diu lo Sant Evangeli «quod si sall evanuerit, in quo salietur? Ad nihilum valet ultra, scilicet cibus, nisi ut mittatur foras», *Matthei*, v capítulo. «Si sal evanuerit id est, deficeret, in quo salietur? Ad nihilum valet ultra cibus, nisi ut mittatur foras ad canes». Ara vejam de sant Domingo, com és sall possat en les viandes, ço és, de les ànimes, car la sal de les ànimes són sal de bona vida e bones obres e de aquest dix Jhesuchrist: «Operamini non cibus, qui perit, sed qui permanet et vitam eternam», *Ioannis*, vi capítulo, no pas vianda temporal ne corporal o corruptible, e per ço dix en altre loch: «Ego cibus habeo manducare, quem vos nescitis», *Ioannis*, quarto capítulo. Car lo menjar de nostre Senyor era la gran consolació que havia de les bones obres que nosaltres feyam, mas per tall com en aquell temps n'i havia alguns qui venien e donaven la justícia e donaven-se a tirannia, ací havia mester sal. E aquest beneventurat sant Domingo, per les suas bonas obras, metie-y sal abstenín-se de aquell vici; e en aquesta forma e manera feya la vianda saborosa. Axí matex eren en aquell temps alguns bisbes e altres prelatos de sancta mare sglésia que no havían cura de las ànimes, mas solament dels propis emoliments de les rendes, dient: 'Jo he tants florins «inportantis», bé puix tenir «ad mei placitum» tantes cavalcadures', mas no defían: 'Jo he donar e retre comte del speritual, ço és, de les ànimes'. E per tal com aquesta aytall vianda ha mala sabor, sant Domingo hi matia de la sua sall, ço és, de la sua bona doctrina, dient 1025
- 1030
- 1035
- 1040
- 1045

calipsis 1015-1017 Apoc 11, 7 1016 fugerint B finierint | abyssu B abisso | adversus B auersus 1021 façam B facam

1024 en B ens 1026 nihilum B nichilum 1026-1027 Mt 5, 13 1027 mittatur B mitatur 1028 deficeret B deficerit | nihilum B nichilum 1031-1032 Io 6, 27 1032 sed B set 1034 quem B corr quain | Io 4, 32 1042 de las B dlas | emoliments B emoliment 1042 de les B dles 1045 de les B dles 1046 ço B co 1048 (convertien)-se B ead man

- que major cura devían haver de les ànimes que de les rendes. E ells rego-
 nexent-se, convertien-se en aquesta manera, e en aquesta manera donava
 1050 la regla en les cerimònies de la sancta religió, e ell per sall de lla sua bona
 vida e doctrina donava'ls sabor e convertien-se. Ítem, sí hi havia molts
 preveres que no deían hores ne ofici, e si ho fayen ha un e dos par, e ell,
 ab la || sall de la sua bona doctrina, convertien-se e en aquesta manera la f. 65^v
 1055 'Prou és. Que aquest sall, lo qual ha tam bona sabor, jo'l vul dur a la
 mia taula', e veus que quant venc lo temps qu'ell devia passar de aquesta
 vida, nostre Senyor Jhesuchrist li aparech en forma de un bell jove, dient:
 'Amich meu, jo vull que vengues a la taula de la mia glòria'. E lavòs, sant
 Domingo apellà dotze frares e va'ls dir: 'Veus que jo me'n vul pertir de
 1060 aquest món, e per ço jo vos jaquesch tot ço que jo he agut en aquest món
 per possessió, ço és, per perfeta humilitat; e que no vulau ésser super-
 biosos, mes hoberdients e humills. Ítem, que servey la pobrea apostolical
 e la castedat evangelicall ho angelicall, e que entre vosaltres haya entegra
 caritat e que us hameu los uns als altres e que no aya entre vosaltres oys
 1065 ni rancós'. E en aquesta forma e manera va'ls tots basar e abraça, prenent
 d'èls comiat. Finalment, que ell reté la sua sancta ànima a Déu Jhesuchrist
 senyor nostro. E veyats que, axí com ell moria, veheren dues scales, la
 una a la una part e l'altra a l'altra e ell que stava al mig. E veheren lo
 1070 cell ubert e Jhesuchrist que tenia la una scala e la verge Maria l'altra, e
 que tirant envers si lo se'n muntaren a la glòria de paradís e ell que anave
 en mig en una cadira de aur, mas ¿per què muntaven per dues scales?
 Per tall com, en aquesta religió, no solament té hom vida contemplativa,
 mas encara vida activa, car altres religiosos són, axí com a cartoxans o de
 sant Benet o Bernat, que solament munta per una scala, ço és a ssaber,
 1075 de contemplació. Mas sant Domingo e altres de aquesta orde o religió,
 per dues scales. E veus ara que lo saber que donave sabor e dolçor al
 món ara lo ha levat nostre Senyor al cell a la sua taula e dóna sabor e
 dolçor als àngels gloriosos de paradís. E jatsesia que ell sia ara en lo cell,
 encara lo podem haver ací per devoció e per nostre intercessió. «Habeatis
 1080 ergo sall», etc., *Matthei*, decimo capitulo.
- Plàcia a nostre Senyor Déus que en tal forma e manera ayam la vida
 present nostra salada, dolça e saborosa que meresquam venir a la taula
 de nostre Senyor Déus, ço és, alt en la glòria de paradís, de la qual parle
 lo salmiste David: «Domine, tu es fons vite et in lumine tuo videbimus

add int lin 1049 molts B corr moltes cancell -e- 1050 de lla B dell 1053 de la B dlla
 1054 senyor B lect dub senyor iteratur 1057 senyor B lect dub senyor 1059 apellà B
 aplà | frares B lect dub ffrarens | va'ls B val 1063 angelicall B anglicall 1064 al B als
 1066 finalment B ffinalment 1067 senyor B lect dub senyor 1076 dolçor B dolcor 1078
 dolçor B dolcor | àngels B corr àngels 1079-1080 Mc 9, 49

1081 senyor B lect dub senyor 1083 ço B co 1084 vite B seq ti cancell 1084-1085
 Ps 36 (35), 10 1085 deçà B deçà

lumen», ço és, deçà per gràcia e delà per glòria trihufant en la Magestat . 1085
increada, «in secula seculorum. Amen».

«Et hec presenti sermone. Deo gratias. Amen. Amen.»

V

f. 66^r

<SERMO FACTUS IN CIVITATE BARCHINONE,
DOMINICA VII POST TRINITATEM>

[Barcelona, BC, ms. 477, ff. 66^r-69^r]

«Misereor super turbam, quia ecce jam triduo sustinent me.» *Marci*, in
capitulo VIII, et in evangelio presentis dominice.

Nostre sermó serà del sant evangeli de huy e confiu ab Déu que 1090
hàurem de bones doctrines speculativas ha il·luminació de nostres intelli-
gències e morals a milorament de nostra vida. Mas primerament, humil-
ment, ab gran reverhència, saludarem la sagrada verge Maria, presentant-li
aquell joyell, que ella molt ame, dient «Ave Maria», etc.

«Misereor super turbam», etc., «loco et capitulo sicut dixi». 1095

Lo sant evangeli de uy nos declara tres exel·lències de nostre Senyor
Déu e Salvador Jesuchrist.

E la primera és clemència paternal.

La segona és potència divinal.

E la terça és providència virtual. 1100

La primera se conté en lo principi del evangeli, la segona exel·lència
se conté en lo mig, la terça se conté a la fi.

E la primera exel·lència que ns mostra nostre Senyor, dic jo que és
clemència paternal. Car axí com para carnal, qui ha molts fils e filles, és
mogut de pietat e misericòrdia paternal, e açò diu lo thema: «Misereor 1105
super turbam», «gran compasió he de aquesta gent, que ja ha tres jorns
me sostenen» la fam. E per ço que millor ho entengam, veus com ho
possa: «Cum turba multa esset cum Jhesu, non haberent quid manduca-
rent, tunc convocatis discipulis dixit: "Misereor super turbam quia ecce
jam triduo sustinet me et si dimiserunt eos, deficiente in via, nam quidam 1110
eorum de longe venerunt". Responderunt discipuli: "Unde poterit istos
quis hic saturare panibus in solitudine". Et interrogavit eos: "Quos panes
habetis?" Qui dixerunt: "Septem". Et precepit turbam discumbere super

1088 sustinent B *lect dub* sustinet | Mc 8, 2

1095 Mc 8, 2

1096 exel·lències B esel·lències | senyor B *lect dub* senynor

1102 terça B terca

1103 exel·lència B exel·lència | senyor B senynor 1104 filles B fills 1105 açò B acò 1108
multa B mlta 1109 discipulis B disciplis 1110 nam B nan 1111 discipuli B discipuli
1112 panibus B paibus 1113 dixerunt B dixernt

1115 terram», etc. E diu Beda que la gent tanta que lo saguia alguns lo saguien per caritat, los altres lo seguïen per necessitat, los altres per curiositat, los altres per malignitat.

Per karitat lo seguïen o'l seguïen alguns, e per devoció, que volien oïr la sua paraula e la sua santa doctrina, car trobaven-hi gran sabor e dolçor, e no era maravella, que la paraula de Déu encarnat era, la qual se representava en los coratges dels hòmens. Los qui lo seguïen per necessitat eran labroses, orbs, contrets, muts, sorts, endemoniats. Altres lo seguïen per curiositat o vanitat, dient: 'Ara veurem si farà algun miracle'. Los altres lo seguïen per malignitat, que si deya alguna paraula que fos contra la Ley, que lo poguesen reprendre e acusar, car staven meravellats sobre la sua doctrina e preïcació que feya, sguardant que sabien que nun-que havia après en scola e pensaven-se que fos fill d'un fuster e axí o deyen ells, e per açò no pot ésser que no erren. O dels fols! Que no sàpian hon havia studiat, car la teulagia que preïcava, en la scola de la santa Trinitat, alt al cel, la havia apresada. E axí, per cascuna de aquestes rahons, la dita gent lo seguia per ciutats, viles e castels, lochs e deserts, he eren en nombre, sens los infants e dones, quatre milia hòmens e axí ho diu sant Matheu a xv capítols a la fi. E dien les gloses que fadrins, que se nomenaven de vint ayns en jus, axí que jo faç compte que hi agués atres tants fadrins et altres tantes dones, axí que en summa eran quinze milia o vint milia hòmens. E per çò diu: «Cum turba multa esset cum Ihesu», stiguieren tres jorns en lo desert, e les provisions que havían portades, axí com són formatges, cebes e als e altres coses, tot era despès, car lo primer jorns no volgueren mengar tota la vianda, mas digueren: 'Menjem-ne la meytat, car no sabem quant starà ací aquest senyor'. E lo segon jorns menjaren-se l'altre part e lo terch dia no agueren què menjar. E, fet lo sermó, lo tercer || jorns, la gent havia fam, e Jhesuchrist veent açò, f. 66^v apellà Jhesús los apòstols. Va·ls dir: «Jo he gran compasió de aquesta gent, que ja ha tres jorns que·m sostenen e no han què menjar», e no·m basta lo cor que·ls jaquesca anar, car defaliran en lo camí, e axí cové que·ls donem recapte. Veyam què hi dieu vosaltres. Ara, lo beneyt senyor ja sabia què havia de fer, mas encara volgué enterrogar als apòstols. E respongueren los apòstols que d'on agueren tant pa per sadolar tanta gent en lo desert. O gran groseria dels apòstols, que en açò duptaven! Car podien dir: 'Senyor, vós qui sots senyor, creador e redemptor de totes creaturas, los podets donar recapte de menjar e de beura'. E veus ací com se demonstra la clemència patenal, que sens que no lo demanaven, los seus fetges se cemogueren de pietat, axí com quant los fills stan devan la taula del pare, e no demanen res, quax qui volen dir: 'Jo son bon fill, qui no deman de

1119 dolçor B dolcor 1122 curiositat B ead man corr curiositat add ·i· int lin 1132 Mt 15, 38 1133 faç B fac 1134 tantes B tants 1139 la B corr m | senyor B lect dub senyor 1142 apellà B apllà 1146 enterrogar B enterogar 1148 açò B acò 1154 senyor B lect dub senyor

la carn', mas lo pare los ne done sens demanar. Axí ho féu nostre Senyor Jhesuchrist, que sens demanar los volgué donar a menjar. 1155

E veus, axí ho diu lo psalmista in *Salmo* «Benedic anima mea», in primo: «Quomodo miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se, quoniam ipse cognovit figmentum nostrum», etc. Ací ha secret, car nós havem figment natural e moral. Natural és que lo oler és dit «figlus», e la obra que fa és dita «figmentum», e lo oller conex sa obra. 1160 Lo oller, «id est, figulus», és Jhesuchrist creador, qui formà Adam de argilla roya, de la qual tots som axits e per ço diu «quod ipse cognovit figmentum nostrum», «lo beneyt senyor conexia que érem de terra», e axí que haviem mester vianda terrenal, e per ço los volch donar a menjar. L'altre és moral, ço és, quant aquesta gent tant stava hoint lo sermó de Jhesuchrist, e fet lo sermó miraren-lo en la cara, quax que volguessen dir: 'Senyor e pare nostre, nosaltres som bons fils que no demanam a menjar', e aquesta és «dicta 'fictio' et bona». E per ço diu: «Quoniam ipse cognovit figmentum nostrum». Ara, per declarar un secret que diu: «Misereor super turbam», vejam, seyor, e per què? «Quia triduo sustinet me». Jhesuchrist asigne què és sufficient a moure ha haver misericòrdia e que tota condició de gents pot haver provissió necessària, si solament susté a Jhesuchrist tres jorns. E trop en lo món set condicions de gents e són aquestes: 1165

- Senyors temporals. 1175
- Prelats ecclesiàstics.
- Frares religioses.
- ⟨Preveres ordonats⟩.
- Lechs conjugats.
- Dones vídues. 1180
- Fadrines virginals.

E si qualsevule persona de aquests staments, si un tríduo sosté Jhesuchrist, ell li donarà provissió bastant, segon son stament.

E primerament los senyors temporals. Si sostenen Jhesuchrist tres jorns, que són tres virtuts, justícia general, modèstia personal e reverhència divina. Justícia general, ço és, que faça justícia axí a grans com a poch, axí a probres com a ríchs, e no se decanta deçà ne delà, per favor ni per amor, ni per oy ni rancor ni per temor, mas que tinga la balança dreita. Modèstia personal, ço és, que sàpian companajar les rendes, e segons aquells tingan son stament, de manera que no ayan ha vendre la justícia per sostenir 1190

1157-1158 Ps 103 (102), 13-14 1163 senyor B lect dub senynor 1164 menjar B ead
 man corr menar add -i- int lin 1166 senyor B lect dub senynor | fils B fls 1172 si sola-
 ment B iteratur

1176 ecclesiàstichs B eeciàstichs

1177 frares B ffreres

1181 fadrines B ffadrines

1185 reverhència B reuerhncia 1186 faça B faca 1188 balança B balanca 1192 re-

la pompa e desrobar los vesals, e no donar a huns grans dons e a'ltres no res, mas que casquí aya sa quitació. E reverhència divinal, que deuen haver en gran reverhència lo sant sacrament del altar, ni parlar en missa, ne guardar les dones, mas star ab gran devoció. E deuen aportar reverhència a la sglésia, defensant-la e no usurpar || jurisdicció ecclesiàstica ni dècimas ni primícias; e, si açò fa, Déus hi provehirà, e li darà victòria de sos enamichs. f. 67^r

Lo segon stament és de prelats ecclesiàstics. Axí matex deuen sostenir Jhesuchrist tres jorns, que són tres virtuts: presidència spiritual, ço és, que sia legítimament elegit, no per prechs de senyors, ni per dinés ni per dons, e que no entre per porteles, mas per la porta, que és legítima elecció, «et ideo dicitur», *Ioannis*, decimo capitulo, «quia qui non intrat per hostium fur est et latro», etc., «car aquell qui no entre per la porta a les ovelles, mas salta o entre per les parets, no és pastor mas lop rabat».

La segona virtut és providència pastoral, ço és, que sien pastors e no senyors. Entigament hom los apellava 'mosènyer', mas ara, qui digués a un bisbe 'mosènyer', él s'o tendria a gran injúria. Mas no u deuen fer, car pastors són, per ço portan la croça e la almitra. La terça virtut és sanc-timònia personal, que deuen ésser casts, e de sancta vida, per tal que los súbdits ne prenguen bon eximpli, no solament de boca, mas de obra, e no ésser exactius al clero, ni curat de rapinas. E, si açò fan, Déu los darà provisió e dirà Jhesuchrist: 'Misereor super turbam, scilicet prelatorum'.

«Tertius status» és de freres religioses, e aquest, si sosté Jhesuchrist tríduo, haurà'n bona provisió. E la un dia és obediència universal, servánt la regla e les cerimònies e obeint a son prelat o prior. L'atre, és castedat angelical, que ni de cor pensant ni de boca parlant ni obra obrant no faça aquella sutzura. La terça virtut és pobresa apostolical, que no tinga neguna cosa pròpria, ni una ploma. E, si açò fan, no ajan paor, que li falega. E lavòs dirà nostre Senyor: «Misereor super turbam, scilicet religiosorum».

Quartament, preveres ordonats deuen sostenir Jhesuchrist tres jorns: diligentment oficiar, ço és, que diguen les ores atentament et ab diligència; devotament celebrant e açò en la missa; tertio, honestament conversant, no anar a caçar, ni fer altres desonestats. E, si açò fan, Déus los provehirà, e dirà: «Misereor super turbam, scilicet clericorum».

«Quintus status est lex conjugatorum», e aquests deuen sostenir Jhesuchrist tres dies. E lo primer és amor cordial, que aquella amor que era entre ells durant lo jorn de les nocés, que aquella amor dur tots temps. E dich cordial, que no deu ésser ficté. Lo segon és feeltat conjugal, ço és, que lo marit no conega altra dona, ni la dona no conega altra hom

verhència B reuerhncia 1195 ecclesiàstica B eccl'iàstica 1196 primícias B promias
 1198 segon B segons | ecclesiàstics B ecciàsticits 1199 presidència B presidncia 1202-
 1203 Io 10, 1 1208 croça B croca | almitra B alalmitra | virtut B lect dub vertut 1216
 faça B faca 1217 terça B terca | apostolical B apical 1218 lavòs B lalavòs
 1221 ço B co 1122 açò B acò 1223 caçar B çazar | açò B acò
 1227 jorn B lect valde dub pan/pati 1229 altra (hom) B seq marit expunct 1232

sinó lo marit. Axí com legim de Abram e Sarra, de Ysach e Rabeca. Lo 1230
tercer és sedulitat doctrinal, ço és, que ajan cura de adocrinar sos fills
e sas filles en amor de Déu, e que non juren de Déu e que façan tots a
matí e vespre oració. E, si açò fan, Déu los darà molt bé spiritual e tem-
poral e dirà: «Misereor super turbam, scilicet conjugatorum».

«Sextus status est» de dones viduals. E aquestes deuen sostenir Jhesu- 1235
christ tres jorns. E lo primer, per devoció spiritual, ço és, que faça tots
jorns oració devota, ficats genols en terra. Açò no pot fer la dona maridada,
que si vol fer oració dirà lo marit que la vol, ço és, que la servesca. Ítem,
la vídua deu-se confesar sovén. Açò no pot fer la dona casada, car dirà
lo marit: 'No u vull que tant sovent visiteu lo capellà o religiós'. Axí 1240
matex deu combregar sovén. Ítem, lo segon dia és aspredat corporal, portar
scilici. Açò no pot fer la dona casada, car son marit no vull que port
cilici, 'que no vul que, quant vos toch, tingau la carn aspre'. Mas, mes
filles, si volets fer penitència, per açò no us scuseu, que jo vos mostraré
com porets enganar a vostres marits, ço és, de bon engan: cosireu un 1245
troç de cilici en la camisa, en alguna part del cos; axí matex deval lo
lançol metre alguna post, si vostre marit no vol que gitats sobre la caxa.
Lo tercer jorn és miseració proximal, ço és, que façam almoynes e visitem
malauts, e moltes altres obres piadoses. E, si açò fan, Déu los proveirà, e
f. 67* dirà lo thema: || «Misereor super turbam, scilicet viduarum». 1250

«Septimus status» est de fadrins virginals. E aquests deuen sostenir
tres dies Jhesuchrist. E lo primer dia és vergoya facial, ço és, que leu
los uls baxos, axí com donzela que va a missa al jorn de les nocés, que
tota va vergoyosa, que no porta los uls alts, axí com a falcó, que és ocel
de rapina, mas com a coloma, que és ocel molt suau. «Et ideo dicitur: 1255
'Oculi mei columbarum'», *Tobie*, IIII capitulo. Lo segon jorn és silenci
vocal, que la donzela o lo jove no sia masa parlar, sinó quant serà interogat;
e'n altra manera no deu parlar. E que'n diga breu. La terça jornada és
subjecció paternal, ço és, que la fadrina o jove no prengua marit o muler
sens consentiment del pare e mare e altres parents, car moltes vegades lo 1260
pare no li plau e donar-la ha a algun altre, e aquesta tal serà putana, car,
pus és sposalda ab lo primer, no pot haver altre marit. Car tot matrimoni
se deu fer en la faç de la sglésia e públicament. E, si açò fan, Déus los
provehirà e dirà: «Misereor super turbam, scilicet virginum».

Pus que sabem la clemència paternal, vejam la potència divinal. E açò 1265
se toca en mig del evangeli, quant Jhesuchrist dix, que, si los enviave
deguns, que defalarian en lo camí, car alguns d'èls són venguts de luy.

filles B fills | façan B facan 1234 turbam B turba

1235 aquestes B aquests 1236 jorns B jornes | ço B co | faça B faca 1238 ço és B
ead man add int lin 1239 sovén B corr sonuén expunct -n- | açò B acò 1241 dia B dies
1242 açò B acò 1245 ço B co 1246 troç B troch 1247 lançol B lancol 1248 ço B
co | façam B facam 1250 turbam B turba

1253 de les B dels 1256 Cant 4, 1 1258 que'n B lect dub que | terça B terca 1259
ço B co 1263 faç B fac | açò B acò

1265 (vejam) la B seq clemència expunct 1271 manifest B maifest 1272 uns B un

E respongueren los apòstols: «Senyor, e qui los porà sedolar de pa, ací en lo desert?» E lavòs, dix Jhesuchrist: 'Ara entremetets-vos e veyats
 1270 quants pans trobarets'. E jatsesia que ell sabés quants n'i havia, mas açò féu per tal que pus manifest aparagés lo miracle. E credaren si hi havia algun que tingués pa e trobaren set pans e uns pochs pexets. E lavòs, dix nostre Senyor que fessen ordonar la gent, e que s'esaguesen. E diu sant March, VI capitulo, «quod fecit discumbere per centenos et quinque-
 1275 genos». Ara digam nosaltres que anasen aquests per centenas e quarentenes, e los carrés eren amples, que los apòstols poguessen passar donant la vianda, axí que era una bella ordinació per renga quaranta centenes o, si volem comptar al trevés, eran quatre centes quarantenas.

Ací ve la moralitat, ço és, que Jhesuchrist no'ls volch donar a menjar
 1280 antrò sus que foren ordonats. Ací nos mostra que, si volem que'ns do a menjar, que'ns ordonem: Los religiosos servant les cerimònies de la orda e los alguns vots. E los preveres que diguen son ofici devotament e certa ora. Car, si un dia se leve a matines, e altre al jorn clar, açò no és regla ni orde, axí que deu dir son offici sots certa ora, matines a sa ora, pri-
 1285 ma a sa ora, e axí de les altres ores. E axí matex los lechs deuen dir tots jorns certa ora, matines e vespres, e açò és dit orde, «et ideo dicitur *Ad Romanos*, XIII capitulo: «Que a Deo sunt ordinata sunt», etc. et alibi: «Omnia honeste secundum ordinem fiant in nobis», *Prima ad Corinthios*, XIII.

E quant la gent fonch ordonada, Jhesuchrist pres los set pans e los
 1290 peys, e féu gràcias a Déu, levant los uls envès lo cell, per dar aximpli a nosaltres, que, abans que comencem a mengar, digam alguna oració, per ço com la primera vianda fonch entuxegada per la serpent del infern e, per consegüent, totes les viandes. E pot se'n gitar la serpent ab la oració,
 1295 que axí com en les coses que són envirnadades hom hi met triaga, axí en les viandes que hom ha de menjar, que són enverinades, abans que les menja deu metre la triaga, que és la oració «Pater noster», o «Ave, Maria», e si és tan golós que no vol dir lo «Pater noster», almeys faça lo seyal de la creu, o almeys faça, dementre se met lo bocí a la boca, diga:
 1300 'Ihesús'; «et ideo dicitur *Prima ad Thimoteum*, IIII capitulo: 'Omnis enim creatura bona', etc., cor jo n'è trobats molts de endemoniats que, quant eran guarits, dien que per ço hi eren entrats || com no faya oració, e f. 68^r
 açò se sdevenç en Lombardia.

Ara vejam Jhesuchrist com multiplicà aquests set pans. Quant los apòs-
 1305 tols prenian lo pa, nostre Senyor tenia lo pa en les mans e deya als apòstols: 'Obriu la falda' e trenquave lo pa, e gitave-lo en la falda dels apòs-

1273 dix B seq la gent cancell 1274-1275 Mc 6, 40 1275 que B seq alguns cancell 1283 açò B açò 1284 offici sots B iteratur 1284-1285 prima B corr matines praemitt pri-cancell -tines 1285 lechs B lochs 1286 açò B açò 1287 Romanos B jo. | Rom 13, 7 1288 1 Cor 14, 40 1295 envirnadades B corr environades 1298 faça B faça 1299 faça B faça 1300 prima B primo | Timotheum B Timo. 1300-1301 1 Tim 4, 4 1302 ço B co 1303 açò B açò 1305 pa B seq los apòstols expunct | senyor B lect dub senyor

tols, e lo pa crexia entre les mans de Jhesuchrist. Secundàriament, crexia quant los apòstols lo donaven a la gent que, quant més ne trahían, tant més multiplicava en la falda. Item, crexia en la mà de aquels qui menjaven.

Ara, ací una bella qüestió. Car lo evangeli fa menzió que Jhesuchrist los donà a menjar, mas no fa menzió que los donàs a beura. E ja sabets que qui sta al sol, comunament ha gran set, e hauria mester a beure, car menjar sens beure no seria perfet convit, e com les obres de Déu sían perfetes, no podem dir que él fes convit imperfet. E si per fet de ventura se levasen a beura a qualque font, l'orde se seria torbat e Jhesuchrist no ho sostenguere, e per ço la resposta se pot dar e traure per tres rahons. Primerament, per pràctica usual, que quant Déus donava alguna cosa al seu poble, ell los donave manne e ayga, quant manà a Moisès que farís de la verga en la roca, e isqué'n aygua, la qual los seguia per tot lo desert, hon se vol que anasen, *Exodi*, xvii et *Numeri*, xx; e donch, si de la roca Déus donava aygua per a beura, qual més del pa, que és humit de sa natura. La segona rahó és per auctoritat scripturall, *Deuteronomii*, xxxii capitulo: «Date magnificentiam Domino Deo nostro, quoniam Dei perfecta sunt opera», etc. La terça rahó és per figura allegorical, e aquesta rahó és millor e pus excellent; car, ja sabeu que al combregar vos donam lo corpus, e no vos donam lo sanch. Donch direu: 'Vós enganau-nos, car vosaltres bevets lo sanguis, e a nosaltres no-ns hen donats'; e per ço, ja vos dic que tanta de sanch ha en la hòstia com en lo calze. E aquesta fonch, sot figura allegoricall, car en aquesta hòstia és Jhesuchrist viu, donch, ànima ha en cors, e per consegüent sanch e la divitat e en aquesta manera se entén *Ioannis*, vi capitulo: «Amen, amen dico vobis: Nisi manducaveritis carnem et biberitis eius sanguinem», «duo coniungit, scilicet, comedere carnem, non potestis intrare in regnum Dei, et ideo sequitur in textu: 'Qui manducat meam carnem', et pro etiam: 'Biberit meum sanguinem'», etc.

La quarta excellència que nos mostra lo sant evangeli de Jhesuchrist és providència virtual. Car aquests, com agueren ben menjat, éls començaren a parlar, que ja nosaltres com començam a mengar no diem res, mas com havets begut una o dues vegades, lavòs vénen les rahons e féu moltes noves. Axí matex aquesta gent, com agueren ben menjat, deïa la un a l'aytre: 'Comparè, com te ha anat?' 'Certes, molt bé, car jamés mengé tan bona cosa'. E deïa l'altre: 'E a tu, compara, com te à anat?' 'Axí matex te dich, que jamés tant saborosa vianda mengí'. E no és maravella, car regla certa és en sancta theologia que les coses que Jhesuchrist feya per miracle són e eren millors que les que fa per natura. Per què, podem dir segurament que aquel pa d'ordi era pus saborós que pa de forment, lo pus bell del món, e axí matex lo pex, lo pus saborós del món. E per ço

1310 bella B blla | evangeli B euangli 1312 comunament B comuament 1320 Ex 17, 6; Num 20, 11 1322 Deut 32, 3b-4a 1324 terça B terca 1331-1332 Io 6, 54 1333-1334 Io 6, 5

1336-1337 començaren B comencaren 1337 començam B comencam | diem B lect dub dien 1346 del B dl 1347 Io 2, 3-10 1348 (que) Architiclí B seq qu cancell 1349 apel-

- legim, *Ioannis*, secundo, que aquella ayga que Jhesuchrist convertí en vi en les noces de Architiclí, era tan saborosa que Architiclí se marevellava d'on era vengut aquell. E apellant lo spos, dient que com havia stogat a la dararia. E per ço aquests, veent la gran sabor dell pa, cascú ne amagava en lo si, dient: || 'Açò aportaré jo per mon fill'. 'E jo', deya l'altre. 'E jo, açò per mon nét'. E per ço quescú ne amegave tant com podia. E veus que, quant agueren tots menjat, manà nostre Senyor Jhesuchrist als apòstols, dient: «Ite et colligite que superaverunt fragmenta, ne pereant».
- 1355 E axí, com éls colien los troces, deïen-los los apòstols: 'Donau-nos ço que és sobrat'. Responían alguns: 'No-ns ha sobrat res'. E Sant Pera deïa-los: 'E aquell que heveu amegat?' Finalment, de aquell que la gent donà volentàriament e de bon grat se-n umpliren set cofins e de açò diu la fi del evangeli: «Et subtulaverunt quod superaverat de fragmentis, septem sportas».

- 1360 Ara, bona gent, guardat que diré: Pus que nosaltres no som stats tan dignes, que ajam pugut menjar en aquell tant solemne convit, façam comte que som probalets o rapaços, e cerquem los quantels que són sobrats, e menjem de aquests, e, si bé cercam, encara nos em poríam sadolar. Ara, bona gent, de aquest convit han sobrat «septem sportas», e aquestes són set obres penitencials. E la primera obra és contrició, e los cantells són làcrimes e jamechs, dient: 'O mesquí, tam mala vida he tenguda que tot-hom me té per bon hom e bon prevere e jo no dich oras, ni-m leu a matines, e lo meu cos, que és cofre e monument del cos de Jhesuchrist, è-l gità en la latrina de luxúria'.

- 1370 La segona sporta és confessió <de> boca e los cantels són los peccats e a ho...atons que ixen per la boca <as>prament, axí com hom sprem un <fl>oronque, que jatsesia que al sprémer hom sente dolor, maiorment com <n>ix la raíl, emperò axí se ha<a f>er, si hom vol <gua>rir, axí és en confessió, que jatsesia que hom aya vergoya, e se aya quax a difamar, dient: 'La gent me té per bon hom, e jo són un gran ribalt', emperò axí se ha de fer, si vol gorir.

- 1375 La terça sporta és corpporal afflicció e los cantells són jejunis, viglies, silicis, disciplines e altres abstinències.
- 1380 La quarta sporta és spiritual oració; los quantels són les paraules e los pensaments que hom ha de ço que diu.

La quinta sporta és «eleemosynarum largitio», e los cantels són donar

lant B apellant 1352 açò B açè 1354 superaverunt B superauernt | Io 6, 12 1355 donau B lect dub donnau/donanu 1357 aquell B al? man corr aquel | finalment B ffinalment 1358 açò B açò 1359-1360 cf Mt 15, 37; Mc 8, 8

1362 convit B conuint corr coniuunt | façam B facam 1363 rapaços B rapacos

1371-1375 (de)...confessió ead man add in mg 1372 ...atons B lect dub ...maçons/... tnacons

1379 altres B altre

1380 spiritual B spual

1382 eleemosynarum B elemosinarum

a rembre catius, e a òrfanas a maridar, o ha hospitals, o a altres obres de misericòrdia.

La sisena sporta és «restitutio ablatorum». Los cantels són lo que hom de rapina o de furt secret, o restituint delmes o promícias, o lexes de difunts o soldades de servents, serventes o de didas. 1385

La setena sporta és «remissio injuriarum». Los cantels són com nós remetem la mort de nostre pare o germà o remateu aquell que vos ha donà una galtada, o altre qualsevol injúria. 1390

f. 69^r E veus ací les set sportes. || Temps vindrà que menjarem en la taula de glòria viandes pus precioses que no eren aquells que menjaren los apòstols ab aquella tanta gent. E de aquests viandes parlava Jhesuchrist, *Luce*, xxii capitulo: «Vos estis qui permansistis mecum in temptationibus meis et ego dispono vos sicut disposuit mihi Pater meus regnum ut edatis et bibatis supra mensam meam in regno meo». Temptacions apella la penitència, molts temptacions. Diu après: «meis», car los afays que hom ha en penitència, Déu los dóna per tal que cresca hom en mèrits. Plàcia a nostre Senyor Jhesuchrist que en tal manera menjam ací de aquests cantels de penitència que merescam venir menjar en gloriós convit de paradís. 1395

E veu ací nostro sermó complit. Deo gratias. 1400

VI

SERMO DOMINICA IX POST TRINITATEM

[Barcelona, BC, ms. 477, ff. 72^v-75^v]

«Facite vos amicos de manmona iniquitatis.» Habetur verbum istud originaliter *Luce*, xvi capitulo et recitative in evangelio presentis dominice.

f. 73^r En aquest dia present concorren dues grans solemnitats, la una dell sant digmenge, l'altre de aquell || gloriós confessor e doctor de sancta mare sglésia, mosènyer sant Bernat. Mas per tal que en un sermó tocar tota la matèria de aquests dues solemnitats seria gran proligitat, e per aquesta rahó, solament vos preïcaré del sant digmenga e un mestre en Teulegia, deprés dinar, vos preïcarà de sant Bernat. E per tal que nostre sermó sia ha honor e reverència de nostre Senyor e après a bona informació e millorament de nostra vida e consolació de les ànimes, humilment e devota salutem la verge Maria, etc. 1405

1385 ablatorum B oblatorum
 1394-1396 Lc 22, 28-30
 1397 meis B corr lect dub meus
 1403 facite B ffacite | Lc 16, 9
 1405 present B prent 1409 rahó B rohó 1411 senyor B lect dub senynor 1412 de les B dles | humilment B huilment 1413 salutem B salu.

- «Facite», et cetera, loco et capitulo, ubi supra.
- 1415 Ell sant evangeli de vuy nos declara tres coses necessàries, les quals haurem:
 Prima, justícia divinal.
 Segona, prudència humanal.
 Terça, clemència fraternal.
- 1420 E de aquesta darrera parla lo thema: «Facite vos amicos de mammona iniquitatis».
- Primerament, veyam la justícia divinal, que és tengut de donar compte strete en lo judici divinal: de cos, com lo ha regit; de la ànima, de quantes cogitacions males que ha agudes; e dels béns temporals e sperituals, com
- 1425 los ha despesos. E açò nos mostra lo evangeli, en ço que diu al principi: «Homo quidam erat dives, qui habebat villicum. Hic diffamatus est apud illum, quasi dissipasset bona illius, et vocavit illum dominus eius, et ait illi: 'Quid hoc audio de te? Redde rationem villicationis tue, jam enim non poteris amplius villicare'». E respòs lo admistrador: 'Senyor, no cregau lo que us han dit, car per enveja ho dien'. Dix lo senyor: 'No vul tenir adminstrador infamat, dóna'm compte, que allí parrà, si has bé adminstrat'.
- En açò ha quatre secrets. Lo primer, qui és aquest hom rich. Aquest és Jhesuchrist. E no diu la Scriptura que seria pobra? «Exulta satis, filia Sion, iubila, filia Iherusalem. Ecce rex tuus venit tibi iustus et salvator, et ipse pauper», *Zacharie*, ix. E donch, com lo apella rich? Per diverses sguarts o respects pot ésser apellat pobre o rich. Ell fon pus pobre que creatura al món, quant a la manera de viure, car no havia diner ni mala, ni casa ni fogar, sinó quant algú per devoció après dell sermó deïa: 'Mestre, pus que vós nos havets donat viandes celestials a menjar a la ànima, plàcia-us de rebre refecció corporall en la mia casa, vós e vostres dexebls'; e, si no'l recolien, axie-se'n defora e anava a casa de sancta Marta, e allí prenfan refecció. E, si per ventura era en temps de meses, prenien de les spigues e de aquells menjaven ell e los dexebls, ço és, apòstols, e açò li durà
- 1440 trenta-tres ayns, per tall que-ns donàs aximpli, que per guayar riqueses no fes hom què foll, bé si Déu les hi dóna de bon just, que les prengua. Mas, si volem parlar de la sua senyoria, senyor és de tot lo món e axí par que rich és. «Unde: Domini est terra et plenitudo eius, orbis terrarum et: universi qui habitant in ea». Guarda que diu «orbis terrarum», que no
- 1450 solament és senyor de christians mas de tot lo món.
- Lo segon secret és qui és aquest dispenser. En tres maneres se pot dir

1414 facite B ffacite | Lc 16, 9

1415 evangeli B euangli | necessàries B nccies

1420-1421 Lc 16, 9

1425 açò B açò 1426-1429 amplius B amplius | senyor B lect dub senyor

1434-1436 Zac 9, 9 1436 apella B aplla 1437 respects B respcts | apellat B apllat

1443 de les B dls 1444 dexebls B dexebls | açò B açò 1447 de la B dla 1448-1449 Ps 24 (23), 1 1449 habitant B hitant

algun ésser dispenser de Déu: per dispensar béns temporals o espirituals o béns personals. Dispensers de béns temporals són dits reys, prínceps, comp-
Prima ad Corinthios, quarto capitulo. Car de tot havem a retre rahó, e
 aquests no-n són seyors, mas dispensers, e no aguessen aquexa ignorància 1455
 o temeritat, que us pensets ésser senyors dels béns temporals que havets,
 car compte ne havets a donar fins al darer diner, com ho havets despès:
 «Unde, sic vos existimet homo sicut ministros Christi et dispensatores»,
 tes, barons, cavellers, ciutadans, mercadés, que han los béns temporals, e
Prima ad Corinthios, quarto capitulo. Car de tot havem a rebre rahó, e
 axí aparalau-vos a donar compte. E, bona gent, si ymaginàveu en açò, que 1460
 no som senyors de les riqueses, squivaríem molt inconvenients, no farfem
 logres ni usaríem mal. E, si fem usures, dispensam en altra manera que
 no vol lo senyor, e per ço som infells, pus que lo senyor no voll que
 sien dispensats los béns e dinés en aquesta manera.

Altres són dispensers dels béns espirituals, axí com papa, cardinals, 1465
 arquebisbes, bisbes, abats, priors, degans, retors, viccaris. Car lo papa no
 és senyor del benefici, mas dispenser, ni dels sacraments; e per açò erren
 aquells que dien que en lo papa no cau simonia, abans vos dich que
 f. 73^v si-||-monia és pus gran peccat en lo papa que en altra persona. E si vuy
 los prelats gordaven en açò, millor dispensarien les rendes e los beneficis, 1470
 que no fan, que no-ls donarien per comares, ni dirien: 'Aquell és mon
 parent, aya un benefici', mas dirien: 'Tal home ha servit tant temps, cové
 que aya algun benefici'. Altres són que no han béns temporals ni sperituals,
 doncs diran: 'Aytals béns van a nosaltres, que no serem tenguts de don- 1475
 nar compte ni rahó, pus que no havem res'. Jo dic que abans has de donar
 gran compte, car a cascun home o dona, encara que no aya adminstració
 de béns espirituals, és comenat regiment de tres ciutats grans, major que
 Roma no fo en son temps, e de quantes villes majors que Perpinyà cas-
 cuna, e de cinc castels. Les tres ciutats són memòria, enteniment e volun- 1480
 tat, que són majors ciutats que sien en lo món. Memòria és una gran ciu-
 tat e ha-y molts habitants, aquests són les recordacions de les coses fetes;
 quant auràs fet algun peccat ab alguna dona, e, recordat del peccat, hi
 prens plaer, e axí matex de totes les recordacions dels altres peccats. De
 cascuna havets a donar comte.

Axí matex la ciutat de la intelligència és tan gran que no-s pot mes- 1485
 surar, «nam capax est infiniti boni», e ha-y molts habitants, aquests són
 les cogitacions infinides que havem, bones e males, e de totes havem a
 retre compte e rahó, car jatsia que lo governador de Catalunya aya a retre
 gran rahó al rey, major rahó à de donar quescú a Déu.

Les quatre villes són quatre potències interiós, ço és, cogitació, fan- 1490

1452 dispenser B dispnser 1456 senyors B lect dub senynors 1458-1459 1 Cor 4, 1
 1461 de les B dels 1463 senyor (no) B lect dub senynor 1467 beneficis B bnfcis | dels
 B dls | açò B acò 1374 van B va | tenguts B tengut 1478 villes B vills 1480 sien B
 ead man corr suyn lect dub 1481 de les B dels 1483 dels B dls
 1485 de la B dla 1487 males B mals 1498 ministri B mistri 1498-1499 cf 2 Cor

- tasia, remiscència e lo sentiment comú. Los cinc castels són los cinc sens corporals, e ha cascun castel dues portes: lo uls, dos, los oyment, dos, oreles e narills, dos forats, gustus dos, per hon entre lo menjar e per altre, vent; tactus, dos mans. Are, veets, haveu a retre compte e rahó de
- 1495 quantes coses haveu gustades, menjades, de quantes coses havem oydes, vistes, de quant odoraments haveu fets, de quants tocament haveu fets ab altre persona o ab vos matex; ara, digau que no haveu a donar acompte! E per açò deïa sant Pau: «Ministri Christi sunt, scilicet pauperes, et ego», *Secunda ad Corinthios*, xi capitulo. E veus, segon secret.
- 1500 Lo terch secret: com se guastan aquests béns del senyor. Primerament, los béns temporals se guasten en pompes e vantats, més que en nessesitats, car al dia de huy en la vestidura que't fas, supèrflua, que't costarà tres cents florins, e bastara que costàs cinquanta florins. E, si cautament e sàvia se destribuïssen, a tot bastaria, e a reembre catius, e a fradins
- 1505 a maridar e a tots béns a fer. Si levàveu les grans coes de drap que rocega per terra, aquells grans mànegues de alcandora, que costaran vint o trenta florins, les grans foradures e sumptuoses; ara, levats-ne los pardalets e meravells, que metets en les cotes, he si açò fets e us restreyets solament en les coses necessàrias, e gitàveu les coses supèrflues, bastaria a fer tot bé.
- 1510 Axí matex, si volem parlar dels dinspensers spirituals, que donen los beneficis per affeccions carnals als parents, servidós e familiars, e seran uns bestials, ignorants e valria més donar-les a alguns qui han servit Jhesuchrist lonch temps, e per açò diu Jhesuchrist: «Quid est hoc quod audio de te? Redde rationem», etc.
- 1515 Axí matex dels béns personals de la memòria, que se devia recordar dels beneficis de la creació, e dels beneficis de la provisió e dels beneficis de la redempció, no se recorda sinó de les injúries, que una injúria que li serà feta li recordarà per deu ayns, e spera 'lo cars que's puxa venjar. Axí matex bé's recorda de molts vicis e peccats, per tall que se puxa
- 1520 tornar. Axí matex lo intelligència, que ha entendre en les coses divinals, no ymagina o entén vanitats e com faran riure a la gent. Axí matex de la volun-|tat, que no desiya sinó vanitats e oradures, e ve-t com se disipen f. 74r los béns del rich home Jhesuchrist. E per açò, deïa ell: «Quis putas est fidelis dispensator et prudens», *Luce*, xii capitulo. Jhesuchrist deïa a sant
- 1525 Pere, deïnt: 'Ve-t que jo t'è fet dispenser meu, qui-d penses que après sia fell dispenser e savi', «et alibi: 'Hic iam queritur inter despensatores ut fidelis quis inveniatur'», *Prima ad Corinthios*, quarto capitulo.
- Lo quart secret és: ¿Quant se demanaré aquest compte e se retrà rahó de aquesta adminstració? A la mort. Mas, ¿quant se farà la vocació o

11, 23 1499 segon B segons

1500 secret B seq quant expunct | del B dls 1508 açò B açò 1513-1514 Lc 16,2
1514 redde B rdde

1516 beneficis B bnfcis | dels B dls | beneficis B bnfcis 1517 de les B dels | injúria
B inúria 1523 per B por 1523-1524 Lc 12, 42 1526-1527 1 Cor 4, 2

citació que vinga lo dispenser a donar compte? Quant tu veus que no pot legir sinó ab uleres, ve-t ací la un misatgé que-t cita. Quant tu veus que la barba te torna florida, ve-te'n ací un altre. Quant tu has alguna infirmitat, ve-t-ne aquí un altre misatger que-t cita. E ve-t ací auctoritat que diu que les malautias són misagés: «Sapientia... misit ancillas ut vocarent», *Proverbiorum*, ix capitulo. Ara veyam per què als misatgés apella «ancillas, in femineo genere». Car, axí com les fembres són fràgills, axí les malauties fan l'ome fràgill, per què pot dir l'om que sta en enfirmatat, que Déus vol posar rahó ab ell. Per què, deveu saber que era un home jove, fort peccador e malvat, e era molt rich e no curave de misses ni sermons, ni de fer neguna penitència ni abstinència, anans se trufava e scarnia a aquells que hoyen sermó. Havia aquest bé, que tots matins feya oració a Déu, pregant: 'Senyor, jo de poques coses te enuge; prech-te que-m faces aquesta gràcia, que no muyra a mort súbita'. E un dia, axí com feya oració a Déu pregant, aparech-li un àngell, dient: 'Sàpies que Déus ha oïda la tua oració, e per ço hauràs, abans que muyres, tres misatgers'. '¿Donch, tres misatgés hauré abans que muyre? Bé pusch fer ara ço que vulla'. E va's donar a fer majors peccats que no havia fets fins aquella ora. E veus que un jorn caygué en una malautia e vingueren los metges e veheren la urina, e digueren-li que-s confesàs e pres-se a riure, dient que: 'Altra malautia he jo', entre son cor, e scarnie-los. E despuxes altra malautia que ha desmenjament e deïen-li que-s confasàs e fes testament e ell sotsria-se'n, quax qui volgués dir que no moria. Tertio, àc altre malautia que ha nom languiment, que ja no podia dormir e ja perdia la paraula. E finalment morí e encontinent fo en lo juy de Déu, e lo diable deïa: 'Senyor, justícia, car aquest, mort és sens confessió e en peccat mortal'. Dic lavors Jhesuchrist a la ànima: 'E tu, què dius?' 'Senyor, aquell traydor me ha enganat, que-m dix que abans que morís hauria tres misatgers'. E dix nostre Senyor: 'E tu no coneys aquell misatger que ha nom febra, e lo segon que ha nom desmenjament, e lo terch, que à nom languiment? E tu no-t volguist aparellar. Ara, ret-me rahó de ta adminstració'. E per ço, bona gent, avisat-vos, vosaltres que sots veylls, que ja no hoyts bé, e los jóvens, que quant han alguna malautia, e per açò deïa Job: «Vocabis me et ego respondebo tibi, operi manuum tuarum porriges dexteram; vocabis, id est, per nuncium, quod est infirmitas, et ego respondebo tibi et tu porriges dexteram», dient: «Euge, euge, serve bone et fidelis», *Matthei*, xxv capitulo.

Segonament, nos mostre prudència humanal, car aquest adminstrador, veent que lo senyor li volia tolra la adminstració, usà de gran saviesa, e

1534-1535 Prv 9, 3 1539 peccador B pecador 1545 ço B co 1551 confasàs B confàs 1555 deïa B diea | senyor B lect dub senynor 1556 senyor B senynor 1558 senyor B lect dub senynor 1560 aparellar B apillar 1562 açò B acò 1562-1563 Ib 14, 15 1563 manum B manum 1564 quod B que 1565 porriges B poriges 1565-1566 Mt 25, 21. 23 1568 senyor B lect dub senynor 1569 açò B acò 1569-1577 Lc 16, 4-8 1572 singu-

açò se toca a la segona part del evangeli, hon diu: «Ayt autem villicus: 1570 'Quid faciam, quia dominus meus aufert a me villicationem? Fodere non valeo, mendicare erubescio. Scio quid faciam, et cum amotus fuero a villicatione recipiat me in domos suas. Convocatis itaque singulis de-||-bitoribus domini sui, et dicebat: 'Quantum debes domino meo'? At ille dixit: 'Centum cados olei'. Dixitque illi: 'Accipe cautionem tuam et sede cito et 1575 scribe quinquaginta'. Deinde alii dixit: 'Tu vero, quantum debes?' Qui ait: 'Centum coros tritici'. Ait illi: 'Accipe litteras tuas et scribe: "Octoginta". Et laudavit dominus villicum iniquitatis quia prudenter fecisset». Ara, aquest dispenser se scusà per dues coses: per impotència, «quia fodere non valeo», segonament per vergoya, «quia mendicare erubescio». «Unde 1580 fodere» és trencar la terra, e per çò se entén penitència, car qui fa penitència trenca lo seu cos, que és dit terra. «Unde, 'formavit Deus hominem de limo terre'», *Genesis*, capitulo tertio. Quant dejunes o fas altres penitències, lavors trenques la terra, mas són molts que se scusen de aquest trencament de terra, dients, quan lo confessor los diu: 'Poríau portar scilici?' 'O sènyer, si la camissa, que és hun poch grossa, me scorxa la squena, 1585 com portaria scilici?' 'Poríau dejunar?' 'O senyor, la nit que jo no sope, no puix dormir de tota la nit'. Finalment, que lo confessor no pot trobar penitència que los plàcia.

Axí matex vindrà dels hòmens un cavaler a confasar, e dir-li ha lo 1590 confessor, si poria portar un silici una setmana, e dirà que no. Mas per lo rey temporall lo ha: porà anar carregat de ferro un ay. Axí matex, si li diu si porà dejunar, respondrà que no, mas sperant son enemich en lo boscatge, bé starà dos dies ab un petit de pa e beure aygua, solament per servir al diable, mas per servir Déu no pot abstenir-se un poch, axí que 1595 «fodere non valeo». Mas, axí com en la batalla de armes lo cor del cavaler sta fort e fa virtuts, e si temps los colps no farà res de bé, axí qui fa penitència, si tem los colps no farà res de bé; mas que diguen: 'Tal sant féu açò, e donch jo no faré qualque sforç, majorment sperant tant gran remuneració?' Car lo rey ha un cavaller, donant-li huy un castell li 1600 fa gran gràcia, e lo cavaler s'o reputa a gran gràcia. Mas nostre Senyor no ns promet los castels, viles, mas lo regne del cell, e per ço nos devem dispondre a fer penitència, «penitentiam age, et appropinquabit regnum celorum», *Matthei* III.

Segonament, se scusa per vergoya, dient: «mendicare erubescio». «Mendicare» és fer oració, que quan la persona devota fa oració al Senyor, 1605 dient: «'Misericòrdia', qualque cantell de pa ne traurà. Aprés, si va al palau de lla regina, e demana, qualque cantel de pa ne traurà. Axí matex, si va al carer dels patriarques e demana, qualque cantell de pa ne traurà,

lis de B *iteratur* 1574 cados B cades 1577 prudenter B prudnter 1580 fodere B sordere
| terra B tera 1581 terra B tera 1581-1582 Gen 2, 7 1585 que B *ead man add int lin*
1592 diu B *add* que 1599 cavaller B cauallr 1600 cavaler B cauallr 1602-1603 Mt
3, 17 1602 appropinquabit B aproiniquabit

axí matex al carer dels apòstols e dels màrtirs, etc. E per açò David, que era lo pus poderós rey del món, parlant de sta matèria de acaptar que deïa «spiritu»: «Expectans spectavi Dominum... Ego autem mendicus sum et pauper, Dominus sollicitus est mei». Car anava acaptant a la cambra de la sancta Trinitat, e après per los òrdens dels àngels; mas ara són molts que no volen mendicar, dient: 'E com mendicaré faent oració, si diran-me que son ypòcrita?' Açò vos dic que 'vergoya fa roya'.

Aprés, diu que aquest dispenser los dóna del oli e dell forment dell Senyor. Lo holi signifie les obres de misericòrdia spirituals, lo forment signifie obres de misericòrdia dels béns temporals. Per ço, si tu has dels béns dell Senyor spirituals, axí com sciència, que instruesques lo fol; si has discreció, que dons consell al duptant. Axí matex, remissió de injúrias al enamich, axí matex, consolar al trist, soportar la muller, pus que sia casta, axí matex, la muller deu soportar lo marit que serà terrible.

Segonament, deù hom donar lo forment del Senyor, que signifie fer misericòrdia dels béns que Déus te ha comanats, donant a menjar als qui han fam e ha beure als qui han set. Mas, per què del oli jaquí més que del forment? Car major misericòrdia fa qui dóna almoyna dels béns spirituals, car més val l'oli que'll forment, car qui instruex al ignorant major almoyna fa que aquell qui dóna pa a aquell qui ha fam, e per açò que tals almoynes són millors, || per açò jaquí del oli cinquanta, e del pa no, sinó vint mesures. E per axò, si no podeu donar del forment, donau del oli.

Tercerament, mostra lo evangeli clemència fraternall. És a saber, que siams caritativus envès los prohimes e açò toque lo thema, en ço que diu: «Facite vobis amicos de mammona iniquitatis», mas algunes persones són que prenen mal exímpli de aquesta paraula, dient que de moneda de iniquitat podem guyar amichs axí que de les riqueses de logre hom pot fer almoyna. Aquesta letra s'entén en tres maneres, e totes són bones:

«Effective.

Causative.

Desertive».

Primerament, «effective» és dita moneda de iniquitat, quant la monya és venguda per logre, o per furt secret o per rapina, axí que iniquitat la ha feyta e pordada. Lavors tu deus de tall moneda fer amichs, donant-la en aquels de qui l'as presa. E axí com abans los havies per enamichs e deïen mal de tu, hara los hauràs per amichs e diran bé de tu: 'O, bona

1609 açò B acò 1611 spiritu B seq que deïa 1611-1612 Ps 40 (39), 18 1612 acaptant B corr captant add a- int lin ead man 1615 diran-me B diram-ne | açò B acò 1616 del B dl 1617 senyor B lect dub senyor | spirituals B spuals | forment B fforment 1619 dels B dls 1622 terrible B terible 1623 senyor B lect dub senyor 1629 almoynes B almoyns | millors B seq són 1632 ssaber B ssabr 1633 ço B co 1634 Lc 16, 9 1536 de les B dls 1638 effective B efective 1640 desertive B disertive 1643 amichs B corr enamichs expunct en- 1646 sènyer B sènerr 1648 façan B

vida ayau, sènyer'. Axí matex, si algun senyor de algun loch o vila haurà exhigit mill florins de sos vasals, congregant-los en la sglésia o altra loch, que li façan alguna gràcia, mas veus com dien: 'No exirem de-çí abans qui li ayau atorgat', e congoixa sos vasals per fer pompa e d'èls, si vols, 1650 pols e puces. Dels vasals volem anar vestits de or e de seda e portar perles en les robes, e per ço dien mal de vós. Ara vós, de aquesta moneda de iniquitat, féu-ne amichs, tornau-ho als vasals, e axí com ne deyan mal ara'n diran-ne bé: 'Bona vida hajau, senyor'. Haveu com ne guayareu amichs. Axí matex, si algú preste a altre dinés, e aquels qui-ls ha presos 1655 emprestats, per supèrbia no-ls vol pagar, tantost ha per enamich lo emprestant. Ara, de aquesta moneda guayats-ne amichs, anats-vos-ne en aquell qui la-u ha enprestada: 'Sènyer, jo per supèrbia, jo no us he volgut pagar ço dell vostre, mas veus-ho ací, e prech-vos que perdoneu'. Ve-t qual has guayat per amich.

1660 Segonament, és dita moneda de iniquitat «causative», que és venguda de bon just, mas causa és de peccat. Car si algun pobre reb coltelada o altre injúria, e és pobre, no-s guasarà venyar, mas si és rich dirà: 'Encara è cinch mlíia florins per venjar-me'. E ve-t com moneda és «causative» ocasió de peccar. Axí matex, si algun pobre se torba o és anemorat de 1665 una dona, dirà: 'Què faràs tu, qui és pobre, e no poràs comprar una petita yoya, que li dons. Més te val que la lexes star'. Mas, si és rich, dirà: 'Què-m seran a mi cent florins, que despenga per aytal dona, puy la haya a mon plaer?' E donch, ve-t com moneda és causa de peccat, encara que sia justa, e per açò és dita moneda de iniquitat. E per açò, en 1670 aquest cas, haveu mester sagnia, car axí com no solament que hom ha mala sanch se sol satgnar, mas encara, com hom ha masa sanch, encara se deu satgnar, sus axí no solament deu hom sagnar la bosa quant hi ha moneda de mal just, restituín-la, mas encara quant hi ha masa dinés, que són causa de peccar, deu hom satnar la bossa per tal que no faça corrompre l'ome en qualque peccat. E donch: «Facite vobis amicos de matmona iniquitatis».

Tercerament, és dita moneda de iniquitat «desertive», car desempara son senyor en lo pas pus perillós. Car, si un scuder era que acompayàs son senyor en taula, en convits e plaers, e quant venia || que-l anemich 1680 volgués matar al seyor, ell fogia, tall scuder vosaltres lo tendríeu per inich e malvat. Axí és la moneda, que quant tu às plaés, ella t'acompanya, mas quant ve lo pas de la mort ella-t fuig e desempara't, e per aquesta rahó és dita moneda de iniquitat «desertive». Mas què deuen fer los heretés: 'O, vós, Na moneda, havets jaquit vostre senyor en lo pas de 1685 la mort?' 'No, que nosaltres vos farem passar delà', e fan-ne almoynes e

f. 75^r

facan 1649 si vols B lect dub ciuols/cuiols/ci uols 1651 ço B co 1653 guanyareu B
 seq senyor expunct 1654 presos B seq nols cancell
 1669 açò B acò 1671 satgnar B satgnà 1674 faça B faca 1675 facite B ffacite
 1675-1676 Lc 16, 9
 1677 desertive B disertive 1686 facite B ffacite

altres béns, lavòs han per amich los morts e per açò diu: «Facite vos amicos», id est, pauperes, mortuos, «de mammona iniquitatis».

Plàcia a nostre Senyor Déu que en tal forma façam amich de la moneda de iniquitat, que pugam aconseguir la glòria eternal. Amén.

VII

f. 129^v

SERMO FACTUS [IN FESTIVITATE PENTECOSTES]

1690

[Barcelona, BC, ms. 477, ff. 129^v-133^r]

«Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia», *Ioannis*, decimo quarto capitulo, recitative vero in evangelio hodierno habentur hec verba.

Salutetur Virgo gloriosa.

«Spiritus sanctus», etc. libro et capitulo quibus supra.

1695

Les paraules, bona gent, a vostra devoció proposades són scrites per lo gloriós evangeliste mosènyer sant Johan en lo quaterzèn capítol del seu sagrat evangeli. Són paraules, les quals lo senyor e mestre de veritat, Jhesuchrist, dix, lo jorn ans que morís, als seus apòstols, e lur sentència literal és aquesta: «l'Esperit Sant, lo qual Déu lo Para tremetrà en lo meu nom, aquel vos ensenyarà e us farà entendre totes les coses que jo vos he dites».

1700

E en lo present sermó, bona gent, avem a fer dues coses, ço és:

primo, recitar la istòria festival;

secundo, donar alguna instrucció spiritual.

On, proseguint lo primer punt, devets saber, bona gent, que segons toca mosènyer sent Luch, secundo capitulo, stants los apòstols, ab molts d'altres, encloses en lo Senacle lo cinquantèn jorn après la resurrecció de Jhesuchrist, ço és, per aytal dia com és uy, a hora de tèrcia, súbitament fon fet un gran e soberch so, a manera de tro, e aparagueren dins lo dit Cenacle, sobre cent vint persones que y havia, cent vint formes a manera de lengües fogajants, qui's posaren sobre quescú de aquels, e de continent foren tots per una excessiva manera recomplits del Sperit Sant, e foren-los donats molts dons, e entre los altres los següents:

1705

primo, que tots los peccats los foren remesos e perdonats, a pena e culpa, «excepta virgine Maria»;

1715

secundo, que los set dons del Sant Sperit los foren donats en gran plaütut e larguea;

1691-1692 Io 14, 26 1693 hodierno B *ead man corr* hodierno

1694 gloriosa B gliosa

1695 Io 14, 26

1697 capítol B .ca.

1702 ço B co

1706 Act 2, 1-4 1708 ço B co

1716 del B dls

- tertio, que les gràcias e virtuts que havien d'abans cresqueren en éls en habundància singular;
- 1720 quarto, que ls fo donada e infusa sciència de les sanctas scripturas, tant com se pertanyia hi-n havian mester a l'offici de la predicació;
- quinto, los fonch donat special do de prophècia;
- sexto, los foren donats tots los linatges de lengües, ço és, que sabesen totes lengües parlar;
- 1725 septimo, los fonch donada fervor, ardor, scalfament e fortalea de cor en tant excessiva manera que sens tota paor preïcaren entre los enemics de Jhesuchrist, lo qual éls prodicionalment havien mort, ésser resucitat, e la sua justícia. De què los jueus de Jherusalem e altres infinits, qui aquí eren ajustats quax de totes les nacions qui jus lo cel són, stigueren e staven
- 1730 meravellats, segons mostra la epístola que s'és legida de present.
- Veent aquestes marevelles, los majors dels jueus digueren, axí com ha hòmens corruptuts e plens de mala intenció, que los apòstols eren plens de most, ço és que eren embriachs. Diu sant Jerònim «corrupta conscientia semper convertit quodlibet ad peius», «l'om de mala e corruptuda conscientia tots temps interprete e convertex totes les coses en la pijor part».
- 1735 La qual cosa hoint mosènyer sant Pere dix: «O barons jueus qui habitats en Jherusalem, no errets tant que pensets que nosaltres siam embriachs, car jueus som e no havem acustumat de beura ans de tèrcia. Mas sapiats que la pròpria scriptura de Joel scrita en lo tercer capítol, en la qual és
- 1740 scrit que Déus scamparia lo seu sperit sobre lo seus servents, e que profetarien, etc., s'és complida en nosaltres, qui som vostres fils, per què no ayats mala intenció». E aquí, mosènyer sant Pere, preïcant lo nom de Jhesuchrist e magnificant la gràcia e los dons del Sant Sperit, obrà molts miracles, d'on se seguí que molts jueus, havents dolor del gran peccat que
- 1745 havien comès, digueren als apòstols, «viri fratres, quid faciemus?», «barons frares nostres, què farem», que-ns puxam salvar? Respòs-los mosènyer sant Pere: «penitentiam agite et baptizetur unusquisque vestrum in nomine Ihesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum et accipietis donum Spiritus Sancti», etc., «fets penitència et bateig-se quesquí de vosaltres en
- 1750 lo nom de Jhesuchrist en remissió de vostres peccats e rebrets lo do del Sant Sperit..., e luyats-vos de aquesta generació damp-||-nada», ço és, dels mestres de la ley e dels fariseus, la qual cosa hoint los jueus luyaren-se

f. 130^r

1718 gràcias B gras
 1720 de les B dls | sanctas B stas 1721 pertanyia B pertania | de la B dla
 1722 special B spal
 1723 ço B co 1724 totes B tots
 1729 totes B tots
 1731 marevelles B marevels 1733 most B lect dub mosch | embriachs B embriach | corrupta B corrupta 1734 corruptuda B corrupuda 1736 habitats B hitats 1736-1742 Act 2, 14-17 1737 errets B erets 1739 pròpria...scrita B lect forsan praeferenda prophècia de Joel scrita 1739 II 2, 28 1744 molts B add dels in mg 1745 Act 2, 37 1747-1749 Act 2, 37 1747 baptizetur B baptizetur 1749 fets B ffets

dels dits rabins e phariseus, e agueren contrició e batayaren-se d'ells tres mília en aquel dia.

E ací ha fi e conclusió la primera part del sermó, en la qual diguí que rescitaria la istòria festival. 1755

Mas diguí après que us donaria alguna instrucció spiritual. On devets ací saber, bona gent, que los sants doctós notan e trahen del thema proposat tres punts que corespoden a tres parts del thema proposat:

lo primer, la gran altea del Senyor, en ço que diu «Spiritus Sanctus»; 1760

lo segon, la gran noblea del Salvador, en ço que diu «quem mittet Pater in nomine meo»;

lo terç, la gran larguea del Doctor, en ço que diu «docebit vos omnia».

Primerament, se nota en les paraules del thema proposat la gran altea del Senyor, en ço que diu «Spiritus Sanctus», lo qual Sperit Sant, quant 1765

és gran e quant excellent mostre-u lo evangelista mosènyer sant Johan, qui, capitulo quarto, diu «Spiritus est Deus», «l'Esperit Sant és Déu». On, com Déus sia lo pus subiran bé que cogitar se puxa, segons diu Ysidorus, primo capitulo, *De summo bono*, e sia de tanta altea e incomprehensibilitat, que humanal ne engelical enteniment no-l pot perfetament entendre ne 1770

comprehndre, e l'Esperit Sant sia Déu, segons dit és, seguex-se donch que ell és senyor de gran altea. La qual altesa volent mostrar Atanasi en lo seu *Símbol* diu «qualis Pater, talis Filius, talis Spiritus Sanctus», «qual és lo Pare, tal és lo Fill e tal és lo Sperit Sant», volent mostrar que axí com lo Pare és Déu de gran altea, de incomprehensible bondat, e de infinida 1775

karitat, axí matex ho són lo Fill e lo Sant Sperit, qui proceex de amdós, com totes aquestes tres persones divínes sían una bondat, una karitat, una deïtat, una dignitat, una eternitat, una felicitat, una magestat, una potestat e una sanctadat.

On, volent mostrar mosènyer sant Ambròs la gran altea del Sperit 1780

Sant, diu sumàriament, en lo libre que ha fet *De Spiritu Sancto*, que ell és:

ver Déu naturalment;

dins Déu tot equalment;

hix de Déu fort altament;

és amor sobre accelent;

és do de dos eternalment

e que d'él tot bé pren comensament.

E mosènyer sant Agustí, parlant del Sant Sperit «in libro» *De Trinitate*, diu: «Est quidam complexus in illa Trinitate non genitus, sed geni-

1755 la primera B *iteratur*

1758 sants B sant

1760 senyor B senyor | ço B ca

1761 ço B co | mittet B m. 1762 pater B p

1763 terç B terch | larguea B largue | ço B co

1766 excellent B excellent 1768 cogitar B *lect dub* congittar 1771 l'Esperit B les sperit

1782 ver Déu B *iteratur*

- 1790 toris genitique suavitas, omnes creaturas pro suo captu ingenti largitate profundens», vol dir lo sant doctor que «en aquella gloriosa e subirana Trinitat és entre lo Para e lo Fill una amor abraçant, beatificant, copulant o ajustant, e viscerant e inflamant aquelles glorioses persones divines per manera incomprehensible, e sobre tot enteniment, e per rahó de aquesta
- 1795 amor infinida les dites persones divines se volen dar de infinit, car axí's pertay».

E com la natura divina sia sobiranament perfeta, per tal no ha a cercar lo do fora si, ans lo gita e-l produex de si, lo qual do produït és persona e Déu, apellat e dit Sant Sperit, e és do que lo Para dóna eternalment

1800 al Fill, e lo Fill al Para, apellat jardí de tots delits, gust sobre amorós, final paradís e nostra plena beneventurança.

- E proceïx aquest Sperit Sant gloriós d'aquell sagrat Pare e Fill, pus excellentment e pus alta, que no fa lo raig del sol, lo jorn de la lum, lo riu de la font, lo fruyt de la flor, la vida del cor, ne lo sentir de la vida.
- 1805 En tant que, axí com diu sant Ambrós «in libro» *De Spiritu Sancto*, aquell proceïment és sobre los principats e dominacions, sobre los trons, cherubins e seraphins, axí que a-quel declarar no-y basten los libres, les penses, les lengües, los hòmens ne || àngels e per rahó de aquesta tan gran
- 1810 que hac dit «Spiritus est Deus», dix, «oportet eos qui adorant eum in spiritu et veritate adorare», «l'Esperit Sant és Déu, per què cové que aquels qui l'adoren lo adoren en sperit e en veritat», ço <és>, que los devots servidós qui l'adoren sien tots spirituals e vertadés e no carnals ni mundanals ni ypòcrits ni fents, car aytals no són dignes adoradós seus
- 1815 ne són per lo Sant Sperit exausits.

- «Sed proch dolor!», diu Rabanus en un seu sermó, ara és vengut lo temps de què nos devem tots dolra e plorar, car tota vida spiritual és periclitada e perduda e majorment en religiosos, e en clergues, e en los majors. Tots, diu aquest doctor, «querunt que sua sunt, non que Ihesu
- 1820 Christi», «demanen e cerquen e són curosos de les coses qui lurs pròprias són, mas no de aquelles qui són de Jhesuchrist». E açò proceïx de poca amor e temor de Déu qui és en nosaltres. E axí com diu mosènyer Sent Gregori, en la *Humelia* de vuy, «de dileccione conditoris lingua, mens et vita requiratur», etc., «de la dilecció e amor del nostre creador interogem-ne la nostra lengua e la nostra pensa e la nostra vida», e vejam si ab la
- 1825 nostra lengua lo loam, lo beneïm hi-l magnificam, si ab la pensa lo adoram,

1791 gloriosa B gliosa 1792 és B seq una amor cancell | abraçant B abracant | beatificant B btificant 1794 incomprehensible B incomprehensible 1795 infinida B lect dub infidan | divines B divies
1799 apellat B apllat 1800 apellat B apllat | delits B delites 1801 beneventurança B beneventuranca
1803 excellentment B excellentment 1804 font B ffont | fruyt B ffruyt 1806 principats B lect dub principals 1810 oportet B oportet | eum B corr eos expunct -os
1816 sed B set 1819-1820 cf Philip 2, 21 1820 demanen B dedemanen | de les B dels 1823 lingua B linga 1824 del B dl 1826 hi-l B corr al 1828 asuaujam B corr

lo oram, hi'l contemplan e si ab nostra bona vida lo retenem, lo mantenim, lo asuaujam, hi'l placam, «quia comprobatio dilectionis exhibitio est operis», la amor de Déu nul temps sta ociosa, ne lexa star ocioses aquels en qui és, car grans coses fa e obra e mostra la amor de Déu en aquels en qui és, e si no hobre, ja la amor de Déu en aquels no és. Cové, donch, bona gent, que ab gran amor, e en sperit, ço és spiritualment, adorem lo Sant Sperit gloriós. 1830

Mas diu après la actoritat que cové que lo Sant Sperit sia adorat en veritat ço és, per vertadés e no fents ni ypòcrits adoradors. Aquesta, diu Rabanus, és tota la valor, és tota la honor, tota la belea e tota la dolçor del hom que ador aquest Sant Sperit, qui és Déu en veritat. De aquesta verdadera adoració desvían e-s luyan quatre linatges de hòmens falsaris e baraters. 1835

Los primers són aquels qui lur mal voler, ço és lur mala volentat, han per ley e per rahó, e volen e s'esforcen, que là hon va e s'enclina lur voluntat vaja e s'enclin la voluntat dels altres, si no, criden e manacen e dien paraules injurioses, e s'agabelen per ço que una vagada lur voluntat mala vaya avant, e de aquel qui aytal és diu lo psalmista, «Comparatus est iumentis insipientibus et similis factus est illis». A les bèstias sens seny, qui van là on l'apetit los enclina e no temen cabestre ne fre, és fet semblant a-quellas, car no curen si ço que volen és dampnós a la cosa pública o als singlars de aquella, ab què complesquen lur mala intenció et capitosa voluntat. 1840

Los segons són aquels qui obmeten e jaquexen, o dilatan e perlonguen fer justícia, per complaura a alguns qui'ls ne pregunen o'ls ne paguen. E contra aytals diu lo psalmista, «Dissipavit Deus ossa eorum qui hominibus placent, confusi sunt quoniam Deus spreuit illos», «dissapats ha e disparà Déu los ossos de aquels qui als hòmens plaen, car dolor e probresa los se menjarà, són e seran confusos, diffamats e envergoyits, car Déu los ha meypresats» e avorits e moltes vegades, Déu ordonant, permatent o volent, vénen en oy de aquels a qui han contra justícia e veritat complotat, e aquels los disipen e-ls destruen sens pietat e bé que u merexen. 1845

Los tercés són aquels qui's reten o's mostren muts, en tant que si són en lo consell o colloqui d'un gran senyor ecclesiàstich o secular, tanta és la paor que han de desplaure al senyor, o li volen tant, tant complaure. 1860

f. 131^r que no gosen dir la veritat, ni conse-||-lar-li ço que és de justícia, o, si són en un capítol o en un consell de ciutat, per complaure a aquel o a l'altre, o per no desplaure, no volen o no gosen sforçar, tant com en éls és, la justícia e la veritat, e puy dien-ho per racons. Senyal és que lo Sant Sperit, qui és amor e karitat, no és ne habita en éls, car segons que diu 1865

suaujam *add a- int lin* 1832 spiritualment B spualment

1835 ço B co 1836 dolçor B dolcor

1840 mala B mal 1844-1845 Ps 49 (48), 13 1846 fet B ffet 1847 semblant B *corr*

semblant 1848 lur B lar 1852-1853 Ps 53 (52), 6 1853 confusi B confussi

1860 ecclesiàstich B ecciàstich 1864 sforçar B sforçar 1867 Joan B Jo 1867-1868

sant Joan en la sua *Canònica*, «Caritas foras mittit timorem et timor non est in karitate», e per ço ve moltes vegades sobre aquests la plaga de pahuruguesa, que Déus cominà als jueus, «fugietis, nemine persequente, et terrebit vos sonitus folii volantis», *Levitici*, xxvi. O mesquins poeruchs, qui no gosats en los consels obrir la boca per veritat e per justícia, vosaltres fugirets sens que algú no us perseguirà, e lo so de la fulla volant, ço és, los crits e les menaces dels petits e malestrucs homenets vos spaordiran. De vosaltres se clamarà lo dia del juy Jhesuchrist al seu eternal

1870
1875 Para, dient: 'Senyor aquests no han gosat confesar lo meu nom devant los hòmens, car per puruguesa non han gosat dir veritat, ne mantinir justícia, per què ni jo-ls vuls confessar per bons crestians devant tu, mas que sían dampnats'.

Los quarts són aquels qui per dues vias contràries volen anar e entrar en lo servey de Déu, car servint al Senyor volen servir al món e aquests són religiosos e religiosas, qui han renunciat al món, e impliquen-se en les coses mundanals, los preveres qui són dedicats al servey de Déu e fan-se causidichs e procuradós dels lechs a plegar lurs censals. E alguns lechs qui són diputats a certes obres devotes e piadoses, e laugerament e ab poca temptació les lexen e tornen atràs, e diu la Scriptura que en aquests per ço com són fenchs e contraris no habita lo Sperit Sant, «Spiritus enim sanctus discipline effugiet fictum et auferet se a cogitationibus que sunt sine intellectu», *Sapientie*, primo capitulo, «l'Esperit Sant qui és dit Sperit de sancta disciplina e doctrina fuyg e-s luya de l'hom feynt, e tol-se e se aparte de aquel qui ha dobles cogitacions» e contraris pensaments, car vol ensemps servir a Déu e al món, e de aquest perillós luyament que lo Sant Sperit fa de aquests és scrit *Osee* ix, «ve eis, cum recessero ab eis», «malaventura serà bé a aquests com jo-m partiré d'èls», per lur ficció, e duplicitat de coratge, car axí com diu la glossa de Aymó sobre aquest pas,

1880
1885
1890
1895 «cum creator recesserit a creatura, necesse est illam omnibus malis implicari, quia recessit a Spiritu et a fonte virtutis ac bonitatis», «com lo creador se partex de la creatura, necessari és que sia donada e implicada a tots mals, a tots vicis, a tots peccats, perquè car tal creatura departida és luyada del Sperit Sant, qui és font de tota virtut e bondat», e com l'Esperit Sant sia dit Sperit de veritat, *Ioannis* xiv, «mittet vobis spiritum veritatis, quem mundus non potest capere», e per çò ama e vol haver servidors, e adoradors spirituals e vertaders. E ací ha, bona gent, fi e acabament lo primer punt principal de nostro sermó, lo qual diguí que mostraria la gran altea del senyor en açò que diu lo thema «Spiritus Sanctus».

1900
1905

Mas dic que segonament se demostra en les paraules del thema proposat

1 Io 4, 18 1869-1870 Levit 26, 17. 36 1870 poeruchs B poeruch 1875 cf Mt 10, 33
1884 laugerament B lect dub laygerament 1886 habita B hita 1886-1888 Sap 1, 5
1892 Os 9, 12c 1897 necessari B nccari 1899-1900 l'Esperit B les Esperit 1900 xiv B
xvi 1900-1901 Io 14, 16-17 1904 senyor B lect dub senynor

- la gran noblea del Salvador en ço que diu «quem mittet Pater in nomine meo». Beda, *Omelia* x, parlant de aquesta noblea, valor, de liberalitat del nostre Salvador, diu axí: «O fratres, redemptoris et salvatoris nomen tante altitudinis, nobilitatis est ut eius gratia nobis Spiritus Sanctus a Patre detur, ymo et omnia alia nobis necessaria concedantur, unde *Marchi* ultimo: in nomine meo demonia eicient», etc. «O frares meus, sapiats que lo nom del nostre redemptor e salvador Jhesuchrist és de tanta valor e noblea que Ell, per sa gràcia, ha merescut que lo Sant Sperit nos sia dat per Déu lo Pare, hoc e que totes les altres coses a nosaltres necessàries, nos sían atorgadas, e per ço és scrit *March* ultimo: en lo meu nom, diu Jhesuchrist, gitarets los demonis dels coses, parlarets novelles lengües, encaçarets les serps e altres bèstias || veïnosas e si bevets metzinas no us nouran, posarets les mans sobre los malauts e seran decontinent gorits e sanats.»
- f. 131^v E diu més havant Beda: «Jhesús és interpretat salvador, en nom del qual nos és dat l'Espirit Sant per ço que sapiam e cregam que tots los seus dons, ço és del Sperit Sant, si-s vol sien dons de natura, si-s vol dons de fortuna, si-s vol de gràcia, tots nos són donats «ad nostram salutem», e salvació, si bé, si justament, si virtuosament e sancta ne usam, car molts, als quals los dits dons del Sperit Sant són stats habundanment donats, se són perduts e dampnats».
- No-s dampnaren, diu Beda, los àngels e Salamó e alguns altres ab lo do de saviesa? E donch, de què confiats, mestres en theologia e grans contempladors?
- No-s dampnaren los grans philòsops ab lo do de sciència? E donch, en què confiats subtils advocats e grans doctós?
- No-s dampnà e no perí lo imperi dels perses, dels caldeus, dels grechs e dels romans ab lo do de potència? E donch, en què confiats emperadós, prínceps e reys?
- No-s dampnà Saül, per Déu elet en son regiment, ab lo do de consell? E en què confiats, procuradós de ciutat, còsols e consellers?
- No-s dampnà Nembrot e altres gigants e poderoses ab lo do de forta-lea? Donchs, en què confiats, hòmens bandoses e cavalers forts?
- No-s dampnà Absalom ab lo do de belea? E donch, en què confiats, Na bella ramandada e pintada, e vós, En bel hom e famós?
- No-s dampnà Judas Scariot ab lo do gran de apostolat? E donch, en què confiats papes, bisbes, arquebisbes, cardanals, rectós e vicaris, dels apòstols successors?
- No-s dampnà Nicholau Antiocenus ab lo do del discipulat? E donch, en què confiats del dexebles de Jhesuchrist successós?

1907-1908 Io 14, 27 1910 nobilitatis B nobilitatis 1911 Mc 16, 17 1916 Mc 16, 17
 1917 novelles B novells | encaçarets B encaçarets
 1923 de B seq natura expunct
 1927 àngels B àngels
 1935 elet B ead man add in mg
 1944 de B dl

No-s dampnen e són dampnats los ypòcrits ab los dons de dejuni, d'almoyna e de oració? E donch, en què confiats oradós devots, almoynés e grans dejunadós?

1950 E no-s dampnaren lo pheriseus e Julià Apòstata ab lo do de religió? E donch, en què confiats vós, En prevere e vós, En religiós?

1955 No-s desconegats, no us elevets en supèrbia, no haiats arogància, ni presumpció dels dons de virtuts ni de les gràcias que havets rebuts et rebudes de aquest Sant Sperit gloriós, mas humiliat-vos, diu aquest doctor Beda, e vivits en lo do de la sua sancta temor, e axí raigar s'àn e fermar s'àn en vosaltres les suas gràcias, e los seus dons, e multiplicar s'àn en vosaltres e no caurets, ni us dampnarets axí com lo sobredits e altres molts. Car, jatsesia, diu aquest doctor, que lo Sperit Sant do les suas gràcias, e tremete los seus dons a aquells a qui-s vol, e quant se vol, e aquels a qui-l dóna, e-ls tramet, ò conegan hi u sàpian, però no cogitant los mesquins

1960 desconexents e presumptuoses que aquestes gràcias e aquests dons lo sían donats a lur salvació, dampnen-se per lur supèrbia, e iniquitat, e vanaglòria, car no són humils ni conexents del do de la gràcia que rebuda han.

1965 E diu mosènyer sant Gregori, *Omèlia septima*: «Tanto humilior atque ad serviendum Deo promptior debet esse quisque ex munere, quanto obligatorem se esse conspicit in reddenda ratione», «tant pus humil e pus prompte e aparalat deu ésser cascú a servir Déu per rahó del do que ha rebut, quant se veu e-s sent ésser pus obligat a retre de aquel do comte e rahó».

1970 Car qui majors dons e majors gràcias reb e ha rebudes de Déu, de més és tengut de dar compte al dia del juy. Veus donch, bona gent, quant és gran la noblea del Salvador, car en lo seu nom nos ha donat Déu lo Para l'Esperit Sant ab los seus dons a nostra salut e salvació.

1975 No, donch, sens mèrit, diu Theophilus, nos ha pronunciat e dit lo apòstol Sant Pau, que en lo nom de Jhesús se deu enclinar tot genol, axí humanal com angelical com diabolical, car en lo seu nom, e per los seus || gloriosos mèrits, nos és stat dat lo pus subiran do, que sia possible a Déu donar, e aquest do és lo Sperit Sant, lo qual, «cum sit omnium artifex», obres coses transedents, e meraveloses en los coratges e en les pensas de aquels qui visita e a qui és tramès. f. 132r

1980 E diu el matex Tedófill, doctor marvellós, que axí com són III linatges de personas que lo Sant Sperit visita, ço és saber, les qui comencen a Déu servir, e les qui aprofiten en lo servey de Déu, e les qui ja són perfetes en lo dit servey, axí dóna a aquels, segons lur differència, lo Sant Sperit

1946 los B al? man corr lo add -s
 1951 haiats B al? man corr haiat add -s 1952 de les B dels 1953 humiliat B huiliat
 1958 tremete B tremetre 1960 aquestes B seq coses expunct 1961 lur B iteratur
 1963 humilior B huilior 1964-1965 obligatorem B obligatorem
 1973 Theophilus B Teophilus
 1975 angelical B anglical
 1981 ço B so | saber B sabr 1984 spirituals B spuals | éls B él seq se cancell 1985
 habita B hita

- los seu spacials e spirituals dons, per los quals éls poden conèxer que lo Sant Sperit és en éls, e habita ab éls. 1985
- E de aquels que comencen a servir Déu, scilicet «incipientium», són aquest los seyals que lo Sant Sperit és en éls e ab éls, ço és saber:
- Com fugen a tots peccats mortals e a la avinensesa de aquels.
- Com prestament e ab dolor e contrició se reparen per confesió, après que són cayguts. 1990
- Com continuen oració e han gran devoció ves Déu.
- Com són solícits e curiosos en servir lo manament de Déu, car axí ho diu lo evangeli de vuy: «Si quis diligit me sermonem meum servabit».
- Com han vers lo proisme e al prohisme, encara que sia lur enemich, ferma amor e dilecció. 1995
- Los seyals que han aquels qui aprofiten, scilicet, «proficiendum», en lo servey de Déu, a mostrar que lo Sant Sperit és ab éls, ultra los sobre-dits, són los següents, ço és:
- Com han profunda prudència, e fan lur gran estudi e diligència a squivar peccats, e exerciten-se en lo contínuu servey de Déu. 2000
- Com han cordial humilitat e meypreen lo món ab totes ses pompes e hufanes.
- Com han forth paciència en les adversitats e persecucions.
- E com ajudats per Déu han victòria en les temptacions.
- Dels perfets en lo servey de Déu són aquests los seyals, ultra los ja dits: 2005
- Que en ells farà habitació lo Sant Sperit, ço és saber:
- Com han freqüents e contínuas consolacions celestial e divinals.
- Com han raubiment extàtics, ço és que l'esperit desempara per excés de alta contemplació los senys forans, que par que sien morts, que no han sentiment. 2010
- Com han fervent e scalfat zell a la justícia e a la veritat, apparats de sofari martiri per mantenir aquells.
- Com han fort e ardent e abraçada amor a Jhesuchrist ab desig de morir e de ésser màrtir per aquell. 2015
- E com han contínuu appetit e desig de morir per aconseguir la glòria celestial e ésser ab Jhesuchrist, qui és lur amor e dilecció cara.
- E de aquests aytals e en persona de aquests diu mosènyer sant Pau *Ad Romanos*, octavo, «ipse enim Spiritus reddit testimonium spiritui nostro, quod filii Dei sumus», «aquest Sperit Sant, qui en nosaltres habita per gràcia singular, red e dóna e fa testimoni al nostre sperit, e a la nostra 2020

1992 manament B maament 1993 Io 14, 23 | meum B m.

1999 profunda B add sciència expunct

2001 humilitat B huilitat

2007 ells B seq ha cancell

2014 abraçada B corr embrada add -ca- int lin

2019 Romanos B Romano | reddit B rddit 2019-2020 Rom 8, 16

consciència que som fils adoptius de Déu», per los grans seyals que en nosaltres mostra.

Aprés fa lo dit doctor Teòfil una devota eclamació, dient: «O quant beneventurats són aquells qui reverentment e digna reben en lur consciència aquest accehent hoste. Aquests són aquells qui tostemp stan e menjan en la sagrada taula de Jhesuchrist. Aquests sols perceben e conceben, quina és la carrera e via del Sant Sperit, “unde, scilicet, veniat aut quo vadat”. Aquests entenen en qual manera e per quals mèrits los sperits dels fils de Adam, ço és, dels hòmens justs e sants, pugen alt a la eternal glòria, e los spirits dels juments, ço és dels hòmens bestialment vivents, devalan baix en los inferns». E seguex-se: «O quant malaventurats són aquells, qui tan gran senyor e prínceps com és l'Espirit Sant gloriós foragiten de lur consciència per peccat». E aquests són tres ma-||-neras e condicions d'òmens. f. 132^v

Los primers són los tebeus e neligens, qui no han ardor del sperit en lo servey, ni en les obres de Déu, contra los quals és scrit *Jeremias*, XLVIII capitulo, «maledictus qui facit Dei opera negligenter», «maleyt és aquel o aquella qui fa les obres de Déu neligentment e ab peresa». Car dien los doctós que més merex lo diligent e scalfat servidor de Déu, e qui ab plaer fa les suas obras en una ora, que no fa lo tebeu e pererós servidor en un ay. Car a aquest axí li'n pren com a l'ase qui per costum sap mils lo camí del molí, que no per delit, e de tals és scrit en lo *Ecclesiàsticb*, XXI capitulo: «Cogitationes robusti semper in habundantia, omnis autem piger in egestate erit», «les cogitacions del robust e diligent servidor de Déu seran tostemp en habundància de mèrits, mas lo tebeu e neligent servidor serà de mèrits freturós». E aquests dolents stoya Déus als trebals inferals.

Los segons són los instables e no fermes, incostants en les bonas obras que han comensades, dels quals diu Jhesuchrist: «Ad tempus credunt et in tempore temptationis recedunt», *Luce*, VIII capitulo, «a temps creen los instables e incostans, e a temps de poca temptació se partexen» de les bonas obras, car no són perseverants. E al propòsit diu en la *Humelia* de vuy mosènyer sant Gregori: «Super hos Spiritus mensiones non facit, quia hoc ipsum quod compuncti fuerant obliviscuntur», «no fa menzió ne habitació sobre los instables e no fermes l'Espirit Sant, car jaquida han la compunció, que en les bones hobres havian haüda abans», com feyan penitència de lus peccats. E a-quests, axí com a cans, qui tornen a la cosa qui han vomitada, meypreant l'Espirit Sant diu: «O quam vilis factus es iterans vias tuas», *Ieremie*, secundo capitulo. «o quant vil e sutza és feta

2027-2028 conceben B conceban 2028-2029 Io 3, 8 2030 dels B dls | ço B co | dels B del 2031 dels B del

2036 tèbeus B seq en les obres de Déu *cancel·l* 2037 *Jeremias* B *Zeremie* 2038 *Ier* 48, 10 | negligenter B neligeiter 2042 (car) a B *ead man add int lin* 2044-2045 *Prv* 21, 5 2050 dels B dls 2050-2051 *Lc* 8, 13 2052 los B lo | instables B instabls 2052-2053 de les B dls 2056 instables B instabls 2059-2060 *Ier* 2, 36

tu, persona instable e inconstant, qui t'est tornada als peccats», de què havies haüda compuncció, de tu s'és partit l'Esperit Sant.

Los terços són los dampnables e reprovats, qui no curen del Sperit Sant ni creen que l'Esperit Sant sia Déu, terça persona en la Sancta Trinitat, dels quals és scrit *Actuum*, XIX: «Neque si Spiritus Sanctus est scimus», «no sabem si és Sperit Sant», ni curam d'Él ni de les suas gràcias, a nostra guissa, a nostre voler e plaer volem viura, e nostres injúrias volem veniar, e quart-s'i qui desplaer nos farà, car tart o primerench, comprar-ho ha. Veus, bona gent, com per lur malícia repugnen e contradien al Sperit Sant, qui és dolç, suau, e benigne, aquests dampnats reprovats, contra los quals diu l'apòstol *Ad Hebreos*, X: «Terribilis est spectatio iudicii, et ignis emulatio, que consumptura est adversarios», et sequitur infra: «Quanto magis qui Spiritui gratie contumeliam fecerit», etc., «terrible és la sperança del juy, qui sobrevindrà sobre los reprovats, e la ardor, pena del foch eternal, qui destruirà aquels, qui són contraris» a la benignitat de Jhesuchrist. E «quant major pena serà a aquells qui faran contumèlia al Sperit de gràcia», ço és, al Sperit Sant meypreant la sua misiò, e lo Pare e lo Fill qui-l han tremès. Cert gran e fort pena los sta aparalada, bona gent. E per ço los admonesta ab dolçor mosènyer sant Pau, dient: «Nolite contristari Spiritum Sanctum Dei», *Ad Ephesios*, quarto, «mos frares, no vullats contristar ne entristair lo Sperit Sant de Déu», ço és, diu sant Gregori: «No vultats procurar a vosaltres mateys eternal mort e tristícia, meypreant <ab> vostra mala <vi>da, lo Sperit Sant, lo qual lo Para nos ha tremès, per pregàrias e mèrits del seu gloriós Fill, lo qual Fil gloriós vos diu, per conclusió de aquest punt: «In nomine meo petetis et ego rogabo Patrem pro vobis et mittet vobis Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere», *Ioannis* XIV, «vosaltres demanarets en lo meu nom, diu Jhesuchrist, e io pregaré lo meu Para per vosaltres, e él trametà-us lo Sperit de veritat, ço és, lo Sperit Sant lo qual || lo món, ço és, l'om peccador e mundanal, no pot rebre» ni retenir per culpa de sa mala vida. E ací ha fi e acabament lo segon punt principal de nostre sermó, lo qual díguí que mostraria la gran noblea del Salvador, en ço que diu lo thema: «Quem mittet Pater in nomine meo».

Tot lo segon punt leixaré a present per a demà que us entén a preïcar breument e moral dels set dons del Sant Sperit.

Mas concloent nostro sermó vos prech e u<s> amonest, bona gent, que siats benignes e suaus, car benigne e suau és lo Sperit Sant gloriós. E guardats-vos que no l'ofanats per culpa de peccat mortal, e majorment

f. 133^r

2063 dampnables B dampnabls 2064 terça B terca 2065-2066 Act 19, 2 2066 de les B dls 2070 dolç B dolch 2071-2072 Heb 10, 27 2073 sperança B speranza 2077 ço B co 2079 dolçor B dolcor 2080 Eph 4, 30 2081 vullats B ullats | ço B co 2083 ab vostra mala vida B ead man add in mg 2084 (fil) gloriós B glos 2085-2087 Io 14, 14.16 | XIV B XVI 2088 meu B ead man add in mg 2089 sperit B corr speriti | sant B santh

2095 dels B dls | del B dl

2096 nostro B lect dub mon 2097 gloriós B gliós 2099 façats B facats 2101-2102 Mt 12, 34

2100 vos guardats que no cometats ne façats aquels greus peccats, qui són contra l'Esperit Sant, dels quals diu Jhesuchrist, *Matthei*, XII et Ioannes in sua *Canonica*, que no són remesos ne perdonats en aquest món ni en l'altre, los quals són aquests:

Lo primer és impugnar ab protèrvia la veritat coneguda, scilicet, imputar o atribuir al demoni ço qui és obre de Déu.

2105 Lo segon és haver maliçosa enveja de la que nostro senyor Déu ha feta al proisme e fa cascun jorn créixer en lo món per la conversió dels infels e dels pecadors.

Lo terç és presumir e haver confiança sens mèrits de la gràcia e misericòrdia de Déu.

2110 Lo quart és ésser obstinat e induraït en mals e en peccats.

E de aquests quatre peccats ne havalen he-n ixen dos molt terribles e malvats, ço és:

final impenitència, que no's vol hom ni s'entén hom a penedir ni grahiria hom a Déu que donàs ha hom temps de penedir.

2115 E desesperació total.

Guardem-nos, donch, de aquests peccats, bona gent, e seguiscam la doctrina del evangelista sent Joan, qui'ns diu, *Apocalypsi*, XIII capitulo: «Amodo iam dicit Spiritus: requiescant a laboribus suis, opera enim illorum sequentur illos», «ja diu de aquí havant lo Sperit, que los bons e adoctrinats en aquest món per lo Sant Sperit, que repòsan de lur treballs, car lur bones obres los han procurada hi'ls procuren» la gràcia de Déu deçà, per la qual hauran delà la sua glòria.

«Quam nobis concedere dignetur.»

VIII

SERMO EIUDEM FESTIVITATIS PENTECOSTES

[Barcelona, BC, ms. 477, ff. 133^r-137^v]

2125 «Gratia Spiritus Sancti effussa est», *Actuum*, x capitulo originaliter, recitative vero in epistola hodierna habentur hec verba.

Dicatur «Ave Maria».

«Gratia Spiritus Sancti», etc. libro et capitulo precotatis.

2104 ço B co
 2105 maliçosa B malicosa | la B *deest* gràcia 2106 dels B dls 2107 dels B dls
 2108 presumir B prosumir | confiança B confiança
 2111 terribles B teribls 2112 ço B co
 2113 final B ffinal 2114 penedir B *corr* penodir
 2117 del B dl 2118-2119 Apoc 14, 13
 2126 Act 10, 45 | epistola B epstola *corr fors* euangelio

Les paraules, bona gent, a vostra devoció proposades, són scrites per mosènyer Sant Luch en lo deèn capítol dels *Actes dels apòstols*, e la lur sentència literal, presa al seyn gramatical, és aquesta: «La gràcia del Sperit Sant s'és spargida o scampada». 2130

Hon, jatsesia, bona gent, que lo Sperit Sant sia ab lo Pare e ab lo Fill un Déu, un Creador, e una simple substància indivisible e inpartible, però les gràcias, les quals ell dóna e tramet, ixen e proceexen en diverses maneres d'ell e fan diverses sanctes e virtuoses operacions en la ànima de aquell a qui són donades o tremesas. E axí com l'arbre no ha sinó un tronch, mas extén-se e pertex-se en molts rams, per ço que faça e habunde en molts fruyts, axí l'Esperit Sant, jatsia que no sia sinó una rael ab lo Pare e ab lo Fill, però extén-se en molts rams, ço és, en moltes gràcias, e en molts dons, per ço que aquells, a qui són donades e tremesas, àyan molt e grans fruyts: «Ego posui vos ut eatis et fructum afferatis et fructus vester maneat», *Ioannis*, xv capitulo, e-lls apòstols «jo us he possats en lo món, per ço que anets preïcant, || com a bon arbres façats fruyt e lo vostre fruyt stiga». Veus donch, bona gent, com un Sperit Sant e la sua gràcia és multiplicada e scampada en molts dons. 2135 2140 2145

f. 133^v

E de açò havets en la sancta scriptura actoritats, axí en lo Vell com en lo Novell Testament. En lo Novell: «Divisiones gratiarum sunt, idem autem Spiritus. Et divisiones ministracionum sunt, idem autem Dominus, et divisiones operacionum sunt, idem vero Deus qui operatur omnia in omnibus», etc., *Prima ad Corinthios*, xii capitulo, «divisas e despartides són les gràcias, mas un sol és l'Esperit Sant, qui les dóna. Divises e departides són les admistracions e los dons, mas un és lo senyor, de qui vénen, e divises e departides són les operacions bones dels hòmens, mas un és lo Déu que les adminstre, lo qual obra totes les coses sanctes, bonas e virtuoses en tots». En lo Veyll Testament ne havem actoritat, qui declara los rams del Sant Sperit, ço és en quantes gràcias e en quant dons se scampa lo Sperit Sant, o la sua gràcia en lo cor e en la pensa de la creatura en qui ve. E diu axí: «Requiescet super eum Spiritus Domini, spiritus sapientie et intellectus, spiritus consilii et fortitudinis, spiritus scientie et pietatis, et replebit eum spiritus timoris Domini», *Isaie*, xi capitulo. Jatsesia, bona gent, que aquesta prophècia fos dita e scrita de la segrada persona de Jhesuchrist, axí com aquella altra que diu: «Apprehendent vii mulieres virum unum», «scilicet, septem virtutes seu vii dona Spiritus Sancti apprehendent Ihesum Christum», però pot-se aplicar e se aplica a aquells e a cascú de aquells a qui ve lo Sperit Sant e és tramés, axí com als sants apòstols per tal dia com fonc ir, *Actuum*, secundo capitulo, e 2150 2155 2160 2165

2129 devoció B devocó 2130 capítol B lect dub capítol
 2136 e virtuoses B ead man add in mg 2138 faça B faca 2142 fruyts B ffruyts | fructus B ffructus 2143 Io 15, 16 | us B script in ras 2146 molts B molt
 2147 scriptura B scriptua 2148-2151 1 Cor 12, 4-6 2153 senyor B senyor 2160 (intellectus,) spiritus B seq fortitud expunct 2161 Isaie B Ysa | Is 11, 2-3 2163 apprehendent B apprehendent 2165 apprehendent B apprehendent 2167 Act 2, 1-4 2169 ço B co

a molts d'altres segons havets en la epístola de vuy, e casquí de nosaltres com plau a ell, e vol dir açò: «Reposar-se ha sobre ell, ço és sobre la ànima
 2170 del sant hom, lo Sperit de Déu, ço és l'Esperit Sant, qui és Sperit de Déu e és Déu, hoc e lo Sperit de sapiència e de enteniment, lo Sperit de consell e de fortalesa, lo sperit de sciència e de pietat, e recomplir l'à lo Sperit de la temor dell Senyor». Veus donch, bona gent, com havem per aquesta actoritat de Ysayas, que VII són los dons e les gràcias dell Sperit
 2175 Sant, qui s'escampen e recumplen la ànima dell virtuós. E açò és què diu lo thema proposat «*Gratia Spiritus Sancti effusa est*». E axí és declarat lo nostre thema.

On, per ço com ir vos prometí, bona gent, que vuy vos preïcaria dels VII dons dell Sperit Sant moralment, per ço los vos vull mostrar de present, e són los següents:

- 2180 Lo primer, sapiència divinal.
 Lo segon, intelligència spirituall.
 Lo tercer, consell evangelicall.
 Lo quart, fortitut virtual.
 2185 Lo quint, sciència morall.
 Lo sisèn, pietat cordial.
 Lo setè, temor filiall.

Dic que lo primer do e la primera gràcia dell Sperit Sant és sapiència divinal. Mosènyer sant Agustí in XIII *De Trinitate*, e lo Mestre de les sentències, en lo tercer, e molts altres doctors, han demanat, inquirit e disputat què és aquesta sapiència ni en què sta e han posades moltes bones declaracions, de les quals a present no cur per squivar prolixitat, mas seguesch la actoritat de la Sancta Scriptura, que diu: «*Sapientia enim doctrina, secundum nomen est eius, et non multis es manifestata. Quibus autem cognita est, permanet usque ad conspectum Domini Dei*», *Ecclesiastici*, VI capitulo. Aquesta auctoritat, bona gent, és quoquomodo intrincada e plena de misteris, e en romanç vol dir açò: «Sapiència de doctrina és segon lo seu nom, ço és, que la sapiència pren lo nom de la cosa que obre e que || fa en aquell, en què és». Què vol dir, bona gent, sapiència? f. 134^r
 2190 Tant com saborosa sciència, que vol dir aytant com haver devoció en la cosa que hom lig e entén. Verbi gracia, possem que algun agués sciència de entendre lo *Pater noster* a la letra, e que aquest aytal dient: «Pare nostre, qui és en lo cel si santificat lo teu nom», se scalfàs en si matex e ab devoció pensàs e digués: «O, las, senyor, e qui só yo vermitxol, pols
 2195 e pudrimer e home sotmès a misèria, qui us gos nomenar pare? No só digne de ésser servent ni sclau, ni moço vostro, e dic-vos pare. O, beneyt siats vós, senyor, qui no per mos mèrits, mas per la vostra gran gràcia,

2171 pietat B corr veritat expunct 2172 senyor B senynor 2176 Act 10,45

2182 intelligència B intlligència

2189 de les B dls 2190 demanat B demanà 2192 de les B dls 2193-2195 Eccli 6, 23 2195 conspectum B cospectum 2197 romanç B romanch 2198 ço B co 2204 digués B corr gués add di- in mg | senyor B lect dub senynor 2207 senyor B lect dub senynor

me havets fet digne que sia vostra fill. Plàcie-us, senyor, que·ns façats gràcia que sia bon fill, conexent e plasant a vós». Açò, bona gent, és dit sapiència, com la cosa que hom entén convertex hom per ardent e scalfada devoció, e alta contemplació, en saborosa sciència. 2210

Ítem, jo he ferma fe e creença que és un Déu, Pare totpoderós, creador del cell e de la terra. Aquesta conexença que jo he de aquest article és dit sciència. Mas com io, creent e confasant, me inflam en devoció, pensant ab sabor de sperit: «O senyor eternall e universal creador, beneyt siats vós qui a servey, usus, e profit meu havets creat cel e terra e tot quant és, e a mi, inútill e miserable, havets format entre aquestes coses e major que aquestes coses après los àngells», lavòs és dit sapiència, ço és, saborosa sciència. E axí de tots los altres articles e liçons de la Sancta Scriptura, etc. 2220

Ítem com vós, en prevere, o vós, en lech, creets que sots la blancor e redonesa que veets en la hòstia sagrada és Jhesuchrist ver Déu e ver hom, aquesta creença és dita «comuniter» sciència. Mas com vós, ab devota contemplació e ab dolçor de cor e d'esperit e ab làgrimes, pensats que nostre mestre e redemptor, acompayat de gran multitut de àngels, és aquí per vostra salut e deïts ab mosènyer sant Agustí: «O Senyor, senta la mia pensa la dolçor de la vostra presència», etc., e lavòs és sapiència, ço és, sàpida o saborosa sciència. E aquesta sapiència és dit do e gràcia dell Sperit Sant. 2225

Mas diu la auctoritat allegada, que aquesta sapiència no és manifestada a molts, car fort poch la han, e aquell qui la han nul temps no la perden, ans diu la fi de la auctoritat que·ls acompaya la sapiència e va e sta ab ells fins al sguart de la magestat de Déu. Car la sapiència dura en aquest món e en l'altre, mas no u fa la sciència, segons diu sant Pau, *Prima ad Corinthios*, XIII capitulo: «Sive prophetie evacuabuntur, sive lingue cessabunt, sive sciencia destruetur», etc. «Si·s vol les prophecies seran evacuades», car delà no y prophetaran, «si·s vol lo do de la lengua», ço és, gràcia de enterpretar e de bé e ordonadament parlar, «cessaran, si·s vol sciència de les scriptures serà destruïda», car delà no y calrà legir ni disputar ni advocar. Tan gran premi essencial hi haurà lo pegès com lo doctor, etc. Mas la sapiència, que sta en sobirana devoció e elevació de sperit e alta contemplació, totstems durarà e romandrà deçà e delà. 2230

E veus, bona gent, quina diferència ha entre sciència philosophical e mundanal e sapiència. Car sapiència no la agueren los philòsops, mas agueren sciència, saberen e conexeren «primam causam esse», ço és Déu, mas no·l adoraren ni·l serviren ni li faeren oració, ni agueren en Ell devo- 2245

2208 que ns B que us | façats B facats

2212 creença B creença 2213 conexença B conexença 2218 ço B co 2219 liçons B licons 2223 comuniter B seq sap cancell 2224 dolçor B dolcor | nostre B lect dub vostre 2225 de gran multitut B ead man add in mg | àngels B àngells 2227 dolçor B dolcor 2233 magestat B magestà 2235-2236 1 Cor 13, 8 2237 de la B dla

ció, axí que agueren sciència, || mas no sapiència e per ço és scrit d'ells: f. 134^v
 «Qui cum cognovissent Deum non sicut Deum glorificaverunt aut gratias
 egerunt, sed evanuerunt in cogitationibus suis, et obscuratum est insipientes
 2250 cor eorum. Dicentes enim se esse sapientes stulti sunt», *Ad Romanos*,
 primo capitulo. Diu que com los philòsops coneguessen Déu, no-l glorifi-
 caren com a Déu, ni li feeren gràcias, mas defalgueren en lus vanes cogi-
 tacions, e lo lur foll coratge fonc scurat e obtenebrat en ells. E dients-se
 e reputans-se savis, foren fets bèsties e fols, car no agueren devoció en
 2255 Déu, lo qual per sciència conexeren. E per ço molts d'èls, ab tota lur
 sciència, faeren mala, vituperosa e vergoyosa fi.

Car Plató, anant riba mar, trobà pescadors qui se splugaven e demanà'ls
 si havien peix. E ells respongueren-li: «Quidquid cepimus non habemus,
 et quotquot non cepimus habemus», Plató demanà peix e los pescadós
 2260 respongueren-li dels polls e per ço, com no u devinà, iaquí's morir de fam.
 E Aristòtill, per tall com no sabé ne póc trobar la causa de un ebulliment
 o elevament de aygua, qui's feya en Cicília, riba mar se negà, dient: «Aqua,
 quia non possum te capere, capias me». E veus, bona gent, com ab tota
 lur sciència foren fets fols e orats, car no agueren gràcia de sapiència, qui
 2265 és lo primer do del Sperit Sant. «Et hec de primo.»

Mas dic après que lo segon do e gràcia del Sperit Sant és intelligència
 sperituall e aquest do havem entendre e apendre segons la etimologia dell
 nom. Què és, bona gent, ni què vol dir «intelligere», sinó tant com «intus
 legere?». Axí que intelligència spiritual vol dir aytant com legir dins si
 2270 matex alcuna cosa spiritualment e entendre aquella segons la voluntat del
 Sant Sperit. E aquesta intelligència spiritual tots la podem haver e cler-
 gues e lechs e hòmens e dones e literats e inliterats, verbi gracia: ve't
 qui tu, hom o dona, clergue o lech, letrat o sens letra, entres en una bella
 sglésia o en un bell palau tot pintat de solempnes istòries devotes. Com,
 2275 veent aquest palau o aquesta església axí solempnament pintats, penses
 dins tu matex: o las, e quina és la glòria de paradís! Et ci, tota la sancta
 Trinitat presidex, l'ayell immaculat Jhesuchrist la illumina, l'aspòs e l'as-
 posa, ço és, Jhesuchrist e cascuna ànima sancta se alegren aquí ab los spe-
 2280 rits angelicals, e ab la excellent Mare de pietat, lavòs te alegres exces-
 sivament, e anemores-te de aquella glòria e lig dins tu matex quanta és
 aquella dolçor, e açò és dit intelligència spiritual.

O com tu, hom o dona, ous dolçament sonar alguns instruments o
 melodiosament, e ab gran sentiment eleves lo teu enteniment en alt e

2247 ço B co 2248-2250 Rom 1, 21-22 2251-2252 glorificaren B glificaren 2252
 gràcias B gras 2253 foll B soll 2255 molts B molt
 2261 e Aristòtill B *iteratur* 2264 fols B *lect dub* sols 2269 spiritual B spual 2271
 spiritual B spual | tots B tot 2273 bella B blla 2274 solempnes B solempns 2276 et ci
 B *lect dub* en 2279 e ab la B *iteratur* | excellent B excellent 2281 dolçor B dolcor | açò
 B açò
 2282 sonar B *corr* sanar 2283 melodiosament B melidiosament *seq* car alguns instru-

- penses: quines melodies, quinas dolçós, quins cants, quins sons ha en
aquella glòria celestial, hon los àngels o sperits angelicals e les santes ver- 2285
ges e los altres sants canten novells cants e de novella matèria; tant crex
més e multiplica lur goyg accidentall, quant més crex lo nombre dels
salvats, com tu pensas açò, lig dins tu matex e és-te donada per lo Sperit
Sant la gràcia de intèl·ligència spirituall. «Exemplum de monaco qui ad
cantum unius avis stetit sic raptus per CCC annos etc. Et de beata Elisa- 2290
bet, filia regis Ungarie, que ad cantum unius avis cantavit dulciter et
tradidit spiritum etc. Et tu quando comedis gallinam vel perdicem et
f. 135^r sapit tibi, cogita de sapore fercu-||-lorum paradisi. Sicut faciebat ille mo-
nacus qui, quando comedebat, flebat meditando in sapore ciborum para-
disi etc. Si odoras violas vel alia odorifera, lege intus quanta debet esse 2295
flagrantia in celo», etc. E aquesta odor sentia e desiyava Salomó, com
deya: «Trahe me post te, in odorem unguentorum tuorum curremus»,
primo *Canticorum*, «Senyor, tira a mi que vaya a tu», car negú no pot
anar a tu si no'l tires, «e fé'm córrer detràs la tua odor». «Et dic hic, si
vis, illud quod beatus Thomas recitat *Super Iob*, xli capitulo, de anelitu 2300
balene, qui est tante odoris, quod trahit ad se pisces» de IIII o v miles.
«Et hic meditare de odore Corporis Christi et beate virginis Marie», etc.
E veus ací, bona gent, què voll dir intèl·ligència spiritual, qui és do del
Sant Sperit, lo qual nos diu «intellectum tibi dabo et instruum te in via
hac qua gradieris, firmabo super te oculos meos», *Psalmo xxxi*, «Yo, diu 2305
lo Sant Sperit, te donaré enteniment spirituall» e clar dels secrets e
amagats misteris de la sancta scriptura e de les coses altes e celestials «e
instruir-t'é com deus anar en la via de aquest» món, e axí com aquell
qui t'am, «fermaré en tu los meus uls o la mia vista». E aquesta és, bona
gent, singular gràcia del Sperit Sant, per la quall som remoguts e tirats 2310
dels plaers e delits corporals e temporals. «Et hoc de secundo dono Spi-
ritus Sancti.»
- Mas dic més havant que lo tercer do o la tercera gràcia dell Sperit
Sant és consell evangelicall, e aquest do, bona gent, és causa, com ve 2315
que'l hom de dues coses bones elegeg la millor, o de dues males la meys
mala, ab què en la una ni en l'altra no aya peccat mortall, car, en aquest
cas, elegir abans morir que pecar mortalment. E aquesta elecció o aquest
consell ve e avalla de gràcia e de do del Sperit Sant, verbi gràcia, ve-t que
ací-t és presentada o posada una camissa de estopa grossa e una altra de
ferra foguegant, e meten-te en elecció, que prengues qual més te plàcia 2320
de abdues, car en pena de qualque delicte la t'as per força a vestir. No

ments *expunct ultimo vocab* 2284 dolçós B dolcós | sons B son 2285 celestial B celestia |
hon B *corr* conon | àngels B àngells 2287 multiplica B mltiplica 2288 açò B acò | lig B
ligs 2289 intèl·ligència B intlligència | spirituall B spuall 2292 tradidit B traddit 2294 me-
ditando B *iteratur* 2297 Cant I, 3 2301 pisces B pices 2303 spiritual B spirituall 2304-
2305 Ps 32 (31), 8 2307 de les B dls 2308 deus B déu
2314 bona gent B *corr* bonament | és B *iteratur* 2317 pecar B peccar 2319 (camis-
sa) de B *seq* spo *cancell* 2320 més B me 2321 força B forca 2322 fogagant B *seq* dels

- pendràs tu abans aquella de stopa grossa que aquella de ferra fogagant? Cert, sí faràs. Axí és en lo propòsit. Nostre Senyor, en pena de tots tos peccats, te possa devant la camissa aspra de penitència e la camissa de ferre fogagant de les penes infernals, bé auràs mal consell, si aquella infernal prens e lexes aquella de la penitència, per aspra que sia, on sens la quall no-t pots salvar. Car scrit és: «Nisi penitentiam egeritis, omnes similiter peribitis», *Luce*, XIII capitulo, «si no fets penitència, diu Jhesuchrist, e no us vestits la sua camissa, tots perirets» hi us haureu a vestir la camissa del foch infernall. Et per ço he legit que, en una ciutat de Itàlia, fonc un jovencell delicat, va e anemorat; aquest hoy preïcar un jorn de les dures, terribles e greus penes de infern; hon, compunt e tocat al cor, jaquí lo món e mès-se en religió e començà a fer aspra penitència de sos peccats. Alguns parents seus e compayons increpant-lo de la penitència que feya, digueren-li que se'n jaquis, car no u poria sofarir, atès que era molt delicat. Ell, apartant-se e recorrent al consell del Sant Sperit, respòs-los: 'Amichs, ver és que jo son molt delicat, e per mon delicament he gran paor de donar en les aspres penes de infern, qui és eternal. Anats-vos-en', etc. Axí, bona gent, hac aquest jove e aconseguí lo do e la gràcia del Sperit Sant, ço és, consell evangelicall, car de dos mals elegí lo menor. E per ço és scrit: «Filii mi, omnia cum consilio fac et non penitebis post factum», *Ecclesiastici*, xxxii, || «fill meu, fes tot quant faràs ab consell» del Sperit Sant o de bones persones e tements Déu «e no te'n penediràs». «Et hic potes dicere istoriam minoris germani beati Bernardi abbatis», etc. Mas ara les melestrugues de gents no curen dell consell del Sperit Sant ni posson lur sperança sinó en les coses corruptibles e terrenals, seguint lo consell del dimoni, e lo appetit de la sensualitat, contra los quals és scrit: «Gens absque consilio est et sine prudentia; ut saperent et intelligerent, et novissima providerent», *Deuteronomii*, xxxii capitulo, la gent del món «gent és sens prudència e sens consell; plagués a Déu que ya asaborasen ells ço que deuen fer en aquest món e entenesen ço que-ls sta aparellat en l'altre, e que y proveysen», mas no curen, car no han aconseguít lo tercer do del Sperit Sant, qui és do de consell evangelicall. «Et hoc de tertio.»
- Mas dic après que lo quart do o la quarta gràcia del Sperit Sant és fortaleza virtual, e aquesta se ha exercitar contra vicis e peccats. Diu hom comunament que aquell fort, qui leva o porta gran pes o luyta fort. Aquesta fortaleza, bona gent, no és dita fortaleza virtual, ni és do del Sperit Sant, mas sabeu qual? Contradir al diable, a la carn e al món, e luytar

f. 135^v

expunct 2325 de les B dels 2325-2326 infernal B infernall 2327 no-t B nots | nisi B ni 2327-2328 Lc 13, 5 2328 similiter B smil 2330 una B un 2333 començà B començà 2336 recorrent B recorent 2339 aconseguí B seq infern qui és eternal *expunct* 2341 fac B ffac 2341-2342 Eccli 32, 24 2344 penediràs B pendiràs | minoris B mioris 2346 del B dl | sperança B sperança 2347 terrenals B terenals | de la B dla 2348-2349 Deut 32, 28-29 2349 Deuteronomii B seq 20 *expunct* 2354 hoc B hc 2357 aquell B deest és 2358 del B dl 2360 açò B acò 2363 que-ls B que-lls |

e endorocar aquests: açò és fortalea virtual e do del Sperit Sant. Verbi 2360
 gràcia, lo diable te met en lo enteniment que-t venges de tall hom qui-t à
 injuriat, e fa't pensar com lo poràs spià e aguaytar, ni en quall loch,
 per ço que-ls puxas matar. Com aquesta temptació te vindrà, senya't e
 torna a tu matex, pensa en la offensa que faràs a Jhesús, qui stant en la
 creu, pregà per los seus perseguadors e injuriadós, etc., e venç ab virtual 2365
 fortelea aquesta temptació diabolicall. Ítem, lo món te tira e te afalaga a
 amar sobergament honors, riqueses e dignitats, e per mantenir aquestes
 fer tots mals barats, usuras e fraus, axí com és vendre lo cafiç del forment
 per LXXX sous a spera de III mesos, qui és lo cumú preu seu, e puyt tu
 matex comprar o fer-lo comprar a ton companyó, qui ha part en lo barat 2370
 e en lo mall guay ab tu, per LXX sous, o fer frau en pes o en mesura. No
 u faces, contrasta-li ab lo do de fortalea virtuall, car d'altra forma no-t
 pots salvar. Ítem, la carn te tempta que no dejuns, ni faces abstinència,
 per ço com és flac o delicat, o has una poca de dolor de cap e mets-te
 al cap que no porias tant endurar. No li consentes, mas pensa e digues 2375
 entre tu matex: O las, Jhesuchrist dejunà XL dies e XL nits per tu, que
 no menjà res, stec penjat en la creu d'ebans de ora de sexta fins ha ora
 de nona, ab gran set que no bec, e tu ara no poràs, per sa reverència e
 per profit de la tua ànima, dejunar los dejunis manats e endurar tro a
 la hora de nona? Cert, sí faràs. Contrasta a la temptació ab lo do de 2380
 fortalea virtual. O si la carn te tempta, o t'empeyn a cometre alguna
 fornicació o adulteri o altre leig peccat, per lo qual pots perdre lo cos e
 la ànima, hi-n vius en la ira de Déus e en hoy et abhominació dels àngells,
 luya-te'n e contrasta-li ab lo do del Sperit Sant, qui és fortalea spiritual.
 Aquesta fortalea hac David, qui deya: «Fortitudinem meam ad te cus- 2385
 todiam, quia Deus susceptor meus, Deus meus, misericordia eius preveniet
 me», *Psalmo LVIII*, «la mia fortalea, la qual tu senyor, Déu meu, me has
 donada, car do és del Sperit Sant o teu, jo la guardaré, mas és mester,
 f. 136^r senyor, que la || tua misericòrdia previnga, ço és, sia ans que jo cayga ne
 pec en mi». No la havem nosaltres aquesta fortalea virtual ne la demanam 2390
 a Déu, mas avem aquella de la qual parle Ysaïas, dient: «Et erit fortitudo
 vestra ut favilla stupe et robur vestrum quasi scintilla et succendetur
 utrumque simul», *Ysaie*, primo capitulo, «e serà la vostra fortalea axí com a
 moxalet o a faviHa de stopa, e lo vostre sforç axí com a cintiHa qui salte
 del foc. Et per ço la vostra fortalea et lo vostre sforç tots periran en lo 2395
 foc infernal ensemps». Hajam, donc, bona gent, fortalea virtuall, qui és
 lo quart do o la quarta gràcia del Sperit Sant. «Et hoc sufficiat de quarto.»

puxàs B puxar 2366 venç B vench 2368 usuras B lect dub useras | cafiç B cafich 2370
 companyó B compayó 2371 mesura B lect dub mesera 2374 flac B flach 2377 stec B
 stech 2378 bec B lect dub bech 2379 de la B dla 2381 virtual B virtuall 2383 abho-
 minació B corr abhominació | dels B dls 2384 li B iteratur 2385-2387 Ps 59 (58), 10-11
 2388 del B dl 2390 pec B lect dub pech 2391 de la B dla 2391-2393 Is 1, 41 2394
 sforç B lect dub sforch 2395 del B dl | foc B foch | fortalea B fotalea | sforç B lect dub
 sforch_ 2396 foc B lect dub foch | donc B lect dub donch

Mas dic après que lo quint do o la quinta gràcia de Sperit Sant és
 2400 sciència morall. No dic solament speculativa, mas moral, e aquesta sta
 en saber les coses que devem obrar et en ben regir e governar la sua
 vida. E no cregats, bona gent, que aquesta sciència sia gramàtica ni lògica
 ne alguna de les set arts liberals, car no u és, ans, axí com dit és, és una
 sciència moral e sancta sciència inspirada e revelada per l'Esperit Sant.
 La qual sciència reheberen per tal dia com fou ir los apòstols en singular
 2405 do et gràcia. E cogitant los sants beneys que tot aquells que en lur temps
 eren he havien ha venir après ells, no havien ni haurían sciència ni cone-
 xença de les santes scripturas, volent provehir a la salut de la ànima de
 tots en les coses que devien creure, instituiren e ordonaren lo *Credo in*
 2410 *Deum*, en lo qual són contenguts tots los articles de la sancta fe cathòlica
 concernents e pertayents axí a la divinitat com a la humanitat, en la con-
 fessió e pura creença dels quals sta nostra salvació. E aquests havem a
 saber e creura, «et hoc est de necessitate salutis». E açò saber e creura
 fermament és dit sciència morall, la qual és do e gràcia del Sperit Sant,
 sens la quall no's pot algun crestià salvar.

2415 Ítem, sta aquesta sciència morall en les coses que devem obrar e fer,
 axí com és servir los manaments, que nostro Senyor donà a Moysès en
 lo munt de Sinay, los quals són: amar Déu sobre totes coses, no jurar
 lo seu sant nom vanament ni voluntària, colre e tenir lo sant digmenge
 e les altres festas per la església manades, honrar pare e mare, no matar
 2420 ni ociure, no furtrar, no fornicar, no fer fals testimoni, no anar detràs ne
 tocar la muler del proïsme, ni cobejar, per via de peccar, la filla ni la
 serventa, ni lo bou ne l'ase ni res que sia d'altre. Axí matex, sta aquesta
 sciència moral en complir les obres de misericòrdia, dues coses concorrents,
 ço és, facultat e necessitat, facultat per part de aquell qui la pot fer, e
 2425 necessitat per part de aquell, a qui s'a a fer; si aquestas dues coses no
 hi són concorrents e stants, no complim les obres de misericòrdia, peccam
 mortalment. E axí matex, sta aquesta sciència en ben regir e governar la
 sua vida, que no offenam Déu ni lo prohisme.

2430 E deu ésser aquesta sciència dins e defora, devant e detràs, desús e
 dejús, a la part drete e squerra. Primo, dins, ço és sabut, en la ànima, que
 la sapiats regir segons vostre stament. (Dic hic de prelati et de curati,
 de simplicibus clericis et de laycis.) Secundo, deu ésser defora, ço és, que
 lo teu anar e lo teu parlar e lo teu guardar, e lo teu vestir, e lo teu
 2435 conversar, sia tot honest e de bona edificació. Tertio, deu ésser desús, ço
 que no solament ves Déu, mas encara ves lo prohisme, ves lo prelat, ves
 lo senyor temporall, ves lo pare e la mare, axí carnals com sperituals, sies

2399 dic B dich 2402 de les B dls 2406-2407 conexença B conexença | de les B de
 la 2408 ordonaren B corr ordoraren 2411 creença B creença 2412 creura B seq és
 expunct

2420 furtrar B ffurtrar | fornicar B ffornicar 2424 facultat (per) B ffacultat
 2432 clericis B clicis | deu B lect dub deui 2433 lo (teu guardar) B la 2434 ço B
 deest és 2436 senyor B lect dub senynor 2437 ço és B iteratur 2445 ço B co

f. 136^v obedient. || Quarto, deu ésser dejús, ço és, que si és prelat o curat o senyor temporal, que governas en tal guissa les ovelles a tu comanades e los vasals, que'n dons lo dia del juy bon compte a Déu. Quinto, deu ésser devant, ço és, que los jutges, com los litigans los són devant, que'ls spatxen en lur justícia, car en altra guissa gran càrech de consciència n'àn. Sexto, deu ésser detràs, ço és, que los servidors e logaders, qui van ha hom detràs, sien ben pagats e de continent. Septimo, deu ésser a la part dreita, ço és, que dels béns que Déus te ha donat, ajudes e secóregues a tos parents indigents, ans que als strays. Octavo, deu ésser a la part squerra, ço és, que perdons al teus enamichs per reverència e honor de Déu. 2440

Axí, bona gent, que com nosaltres creem ço que devem creura e obram ço que devem obrar, e governam e regim bé nostra vida, axí com regir-la devem, lavòs usam de aquesta sciència morall, qui és do e gràcia del Sant Sperit, de la qual és scrit «Scientia sanctorum prudentia», *Proverbiorum*, ix capitulo, «sciència de les sanctes persones e illuminades per lo Sperit Sant és prudència», qui està en saber-sa ben ragir e governar. E de aquesta sciència negun crestià no's pot ni's deu scusar, car tots la havem a saber, si salvar nos volem. E no n'és scusat ni rey ni compte ni baró ni prelat ni clergue ni advocat ni jutge ni cavaler ni ciutadà ni menestral ni pagès, car tots han a ssaber ço que deuen creure e ço que deuen obrar e fer per lur salvació. E, si no u fan, caen en la pena e en lo improperi, de què parla Ysayes, diënt: «Propterea ductus est populus meus captivus, quod non habuerunt scientiam, et nobiles eius interierunt fame», *Isaie*, v capitulo, «per ço lo meu poble e los nobles de aquell són stats fets catius del diable e són mort de fam de virtuts, com no han haüda ni han volguda haver sciència morall», qui és lo quint do o la quinta gràcia del Sperit Sant. «Et hoc sit dictum de quinto.» 2450

Mas dic més havant que lo sisèn do o la sisena gràcia dell Sperit Sant és pietat cordiall. E aquesta, segons lo apòstoll, és dita karitat. Alguns, però, dien que pietat és misericòrdia, e ver se dien, però en més se ha e pus digna és e major, pietat que misericòrdia. Pot-se açò mostrar per les differències següents: Primerament, segons la persona a qui dones, car si dones a persona straya, qui ho ha mester, és misericòrdia, mas, si donas persona pobra de ton linatge, és pietat, e és de major mèrit. Ítem, procurar lo bé de son prohisme és misericòrdia, mas procurar lo bé de la comunitat e de la cosa pública és pietat e de major mèrit. Ítem, se pot mostrar la diferència de pietat e misericòrdia en la cosa que hom dóna, car si dones a un pobre calces o un caperó, misericòrdia fas, mas si dones a algú béns spirituals, ço és, consell o correcció, per lo qual lo tirs de peccat mortall ho'l tragues de alcuna error o de algun defaliment, en què 2455

2447 ço B co 2450 Prv 9, 10b 2451 illuminades B illumiades 2452 prudència B prudncia 2454 saber B ssaber seq e cancell 2456 (ssaber) ço B co 2457 obrar B obrà 2458-2460 Is 5, 13
2470 donàs B deest a 2472 (comunitat) e B corr es expunct -s 2473 piet B pietat

- és o en què cauria si no'l coregias, pietat fas e més molt fas, car milor és la ànima que no lo cors. Ítem, se pot mostrar la diferència en la manera del donar, car donar almoyna al pobre lançant-la-li o ab paraules fexu-
 2480 gues, etc., misericòrdia és; mas donar-la-li ab humilitat e besant-li les mans; pietat és e molt més meritori. E és aquesta la rahó: car qui indecentment o inonesta fa l'aymoyna, solament dóna de la boca, mas qui la fa humil-
 2485 és ton veí, misericòrdia és, mas donar-la-li per sguart de Déu, e per ço com és creat a ymage e semblança sua, e remut ab lo preu del seu preciós || sanch, pietat e molt pus meritori és. Ítem, se pot mostrar la dife-
 rència per la intenció, e segons la intenció de aquell qui dóna la almoyna, f. 137^r
 car donar-la per intenció que Déus quart hom de fretura, o de pobretà
 2490 és; mas fer-la per ço que Jhesuchrist, com hom tocarà ha paradís demanant almoyna («Domine, Domine, aperi nobis»), hobre a hom, pietat és e de gran mèrit. E de aquesta pietat cordiall parle lo Apòstol, dient: «Exerce teipsum ad pietatem, nam corporalis exercitatio ad modicum utilis est,
 2495 pietas autem, *Glossa interlinearis*, que sine dubio caritas dicitur, ad omnia utilis est, habens promissionem vite que nunc est et future», *Prima ad Timotheum*, quarto capitulo, «exercite't, diu lo apòstoll sant Pau, a hobres de pietat, car la corporall exercitació, qui està en les obres de misericòrdia, poc és profitosa, ço és, a pochi temps servex, car no servex en lo món
 2500 present, hon ha pobres. Mas la pietat, qui sens dupte és dita karitat, a totes coses és profitosa, ço és, a la ànima e al cos, havent promissió de conservar l'om en aquesta vida present e de preservar-lo de peccat mortall, e de acompanyar-lo alt en la glòria de paradís, en la qual és vita eterna». E veus, bona gent, com aquesta pietat cordiall és lo sisèn do e la
 2505 sisena gràcia del Sperit Sant. «Et hoc de sexto.»
 Mas dic après que lo setèn do o la setena gràcia dell Sperit Sant és temor filiall. E dic scientment filial, bona gent, a diferència de <te>mor servil, la qual temor no és do ni gràcia dell Sperit Sant, ans pot ensemps
 2510 star ab peccat mortall, e no u fa la filiall. Declar-ho axí: veus que ací ha un sclau, qui tot tot quant fa e obre fa tot per paor de son senyor e no per amor que li aya, ans, si podia, lo mataria. Aquest anytall ha temor servill, e no pas filiall ne meritòria, car tot quant fa, fa per themor de la pena. Mas veus que ací ha un bon fill, lo qual no per paor de scoreyades ni de bastonades, mas per dreta honor e amor que ha vers lo pare, ha
 2515 temor de ofendre'll e de fer-li desplaers, dient: 'Mon pare m'à engenrat e nodrit, e d'ell he, après Déu, ésser. E no seria ben malvat e desconexent

2478 que B qu | mostrar B mostrà 2479 lançant B lancant 2486 semblança B semblanca
 2489 pobretà B lect dub pobreça 2492 cf Mt 25, 11 2493-2496 1 Tim 4, 8 2494 est
 seq glosa cancell 2495 autem B ead man add in mg glossa 2496 habens B hns | prima B
 primo 2499 no fors legendum només 2504 pietat B corr pietà add -t int lin
 2508 servil B servir 2517 manaments B manament 2519 senyor B lect dub senynor

que li fes desplaers, ni passàs sos manaments?' Cert, sí saria. Per aquella amor que li ha, tem-lo. Aquesta temor és dita filiall. Axí és en lo nostre propòsit. Déu gloriós és nostre pare, nostre senyor e nostre creador; d'ell havem totall ésser en la ànima, e en lo cos, ell nos governa e ns regex hi ns pot donar vida e mort, pena o glòria. Si nosaltres per paor de pena temporall o eternal lo temem, temor servill havem, la qual temor no és en caritat, e per consegüent no és do dell Sant Sperit, car no temem per sa reverència, honor e amor, ni ns stam per axò de peccar, mas per amor de nostre propi bé. Emperò bé és bona, que per aquesta venim a la filiall. Mas si ll temem per honor, amor e reverència que havem vers ell, qui per sa infinida bondat e gran excellència és digna de ésser honrat, amat e temut, e elegirem abans morir que ofendre ll per peccat mortall, ni en altra guisa, aquesta casta e sancta temor, qui per reverència e amor de son senyor e creador Déu se engendra en nosaltres, és dita temor filiall, e és do e gràcia dell Sperit Sant, e aquesta és en caritat e sens peccat, e de aquesta és scrit: «Timor Domini expellit peccatum, nam qui sine timore est, non poterit || iustificari», *Ecclesiastici*, primo capitulo. La temor de nostre senyor Déu, qui és dita casta e filiall, foragita de aquell en qui és tot peccat. E aquell qui és sens aquesta temor, no porà ésser justificat. Car gràcia de justificació se atribueix al Sperit Sant, atès qui és acte que proceïx de singular amor e caritat divinall.

E veus ací, bona gent, declarats sumàriament e morall los set dons del Sperit Sant. Donch, podem bé concloure lo tema proposat, qui diu: «Gratia Spiritus Sancti effussa est», «la gràcia del Sperit Sant s'és scampada» en set dons, mijançant los quals, speram haver deçà, de Jhesu-christ, la sua gràcia e delà la sua glòria. «Quam nobis concedere dignetur ipse Christus Ihesus, qui cum Patre et eodem Spiritu Sancto vivit et regnat Deus per infinita secula seculorum. Amen.»

IX

SERMO PER ME FACTUS IN SE<DE> DERTUSENSI DIE PENTECOSTES ANNI M CCCC VIII 2545

[Barcelona, BC, ms. 477, ff. 137^v-142^r]

«Repleti sunt omnes Spiritu Sancto», *Actuum*, secundo et quarto capitulis originaliter et recitative in epistola festivitatis presentis.

2521 pot B pod | vida B vidar 2524 ni ns B ni ms 2527 infinida B infida 2532-2533 Eccli 1, 27-28 2537 singular B singlar
2539 del B dell 2541 mitjançant B mijancant | los B *al man corr* lo *add -s* | quals B qual 2540 Act 10, 45
2546 XIII B VIII
2547 Act 2, 4; 4, 31

Dicatur «Ave Maria».

2550 «Repleti sunt omnes», etc., libro et capitulo, quibus dixi.

Les paraules, bona gent, a vostra devoció proposades són scrites originalment per mosènyer sant Luch en los segon e quart capítols dels *Actes dels apòstols*, e reciten-se en la epístola de vuy, e lur sentència literal és aquesta: «Recomplits són tots del Sperit Sant». Segons doctrina dels sants e catòlics doctors de sancta mare sglésia, la gràcia e presència dell Sperit Sant en diverses maneres és donada e comunicada als hòmens de aquest món, segons diverses disposicions que troba en ells, e axí com no seria just, congruent ni reonable, que una nobla e preciosa liquor fos mesa en un vill e sutze vexell, mas en un bell e dignament preparat e aparallat, axí no seria ni és just, ni congruent ni reonable, que lo Sant Sperit, qui és ver Déu creador dell cell e de la terra e de tot quant és, qui és una subsistent persona en la sancta Trinitat, que és increada amor, egualment inspirada e eternalment procehint del Pare e del Fill, qui és bell e bellesa infnida, qui és sant e santifica tot aquells, en los quals vol per dons de singular gràcia habitar, vengués ne habitàs, se comunicàs, ni-s donàs, ni fos tremès ni donat sinó a aquells qui són nets, bells e mundes de cor e aparellats a ell a rebra dignament. E per ço deya Samuell als fills de Israell: «Preparate corda vestra Domino et servite illi soli», etc., *Primo Regum*, VII capitulo.

2570 Volets, vosaltres christians, qui sots dit vertaders fill de Israell, qui veets Déu per fe e verdadera creença (car açò vol dir Israel), que l'Esperit Sant vinga e habit ab vosaltres? «Aparalats-li los vostres coratges, e servit a ell tot soll», e ell desliurar-vos ha de mans dels philisteus, ço és, de tot cayment e de tota royna (car açò vol dir philisteu), de peccats e de vicis mortals e capitalls. E, per ço, lo propheta Amós, iiluminat e tocat per lo Sperit Sant, deya, capitulo IIII, «prepara te in occursum Dei tui, Iherusalem». O Israell, ço és, o crestià! Ve-t que l'Esperit Sant, qui és Déu, qui és subirana consolació, e dolç aconsolador, vol venir a tu. Aparela't e dispon-te e hix-li a carrera, e axí complir-te ha dels seus dons e de las suas gràcias spirituales. E per ço com los apòstols e dexebles de Jhesuchrist se dispongueren meravelosament hi's aparelaren dignament a rebre || l'Esperit Sant, e per ço venc en ells per tall dia com és vuy e recomplí'ls tots de la sua gràcia, dient lo thema: «Repleti sunt omnes Spiritu Sancto», «recomplits són tots del Sperit Sant».

2585 Hon, per major declaració de aquest thema, devets saber, bona gent, que del Sperit Sant se ligen dues missions o processions, la una eternal

f. 138^r

2550 Act 2, 4: 4, 31

2552 dels B dls 2554 sant B seq en diverses maneres és donada e comunicada *expunct*
 2555 e catòlics B ead man add in mg 2557 diverses B seq exp *expunct* 2561 Déu B seq
 e ver hom *expunct* 2568 1 Reg 7, 3 2571 creença B creença
 2573 dels B dls | ço B co 2575 ço B co 2576-2577 Am 4, 12c 2578 dolç B dolç
 2580 de las B dlas | spirituales B spuals | ço B co 2582 ço B co 2583-2584 Act 2, 4: 4, 31
 2586 ligen B ligens

e l'altre temporall. Segons la eternall, proceïx lo Sperit Sant eternalment
dell Pare e dell Fill, no axí com de dos principis, mas axí com de un
principi, no axí com de dues inspiracions, mas axí com de una inspiració,
he axí ho té hi u confesa he u ha determinat la sancta sglésia romana 2590
en lo capítol únich *De summa Trinitate*, liber vi. E axí ho canta la sglésia
en lo *Credo major*, e axí ho havem a creure de necessitat. E per ço com
aquesta missió o processió dell Sperit Sant és eternall, és incomprehensible
e és inafable, no entén pus a parlar, car matèria és que's deu preïcar lo
digmenge de la sancta Trinitat. 2595

Mas dic que l'altra missió o processió dell Sperit Sant és temporall e
aquesta és en dobla diferència, car o és missió invisibile o visible. Segons
la invisible, proceïx l'Esperit Sant egualment del Pare e dell Fill, e ve
invisiblement en la creatura per santificar e dignificar aquella, e habita
per dons de gràcia singular en la pensa e en lo coratge de aquella, e 2600
fa-la munda habitació, digne temple e sant tabernacle seu, dient mosènyer
sant Pau, *Prima ad Corinthios*, III capitulo, «Nescitis quod templum Dei
estis vos, et Spiritus Dei habitat in vobis? Templum enim Dei sanctum
est, quod estis vos», «e no sabeu vosaltres, christians, qui vivits sens culpa
de peccat mortall, que temple de Déu sots e que lo Sperit Sant habita en 2605
vosaltres? Lo temple de Déu sant és, lo qual temple sots vosaltres», car
en vosaltres «illabitur», ço és, ve invisiblement e habita lo Sant Sperit,
tant com sots e stats en stament de gràcia. E aquesta missió és dita invi-
sible, per ço com no és vista per uls corporalls. E és dita temporal, per ço
com l'Esperit Sant ve e habita en aquells qui viuen sanctament hi, axí 2610
com diu Beda, sta en ells per fer-los fer obres meritòries, e per ço que
elegesquen contrària pobretat, que seguesquen mansuetat, humilitat e
benignitat e per ço que aconseguesquen mundícia de cor e de vida, per ço
que amen justícia, misericòrdia e pau e tranquil·litat e per ço que entenen
en almoynes, dejunis e oracions e altres fruyt de penitència, sens los quals 2615
lo cristià no pot venir a la glòria celestiall, e luye-s per culpa e peccat
mortall. Hoc, o és dit que's luya del passat, que sien en stament de gràcia,
com ve que per ells no fa miracles ni altres obres, per les quals se puja
mostrar la virtut e lur sanctadat, axí com és prophetar o fer senyals, etc.
E de tot açò trobareu larchs e bells tests en los capítols *Querendum est* 2620
interea, caput vi, D. II, *De penitentia*. E de aquesta invisible missió de
Jhesuchrist, *Ioannis*, capitulo quarto, «Spiritus, ubi vult spirat, sed nescis
unde veniat aut quo vadat», «l'Esperit Sant halà hon vol spira», a aquells
a qui vol santificar, no pas per lur voluntat ne per lur sanctadat mas
per la sua gràcia, per la sua ampla amor, infinita karitat, e bona voluntat. 2625
E no sabem a-quels que santifica, «d'on ni quant ve, ni com se'n va».
Car, axí com diu sant Bernat, per sa gràcia e amor e bona voluntat, ve

2602-2604 1 Cor 3, 16 i 17 2614 tranquil·litat B tranqllitat | ço B co 2615 sens los
quals B *iteratur* 2616 culpa B *add lin breviationis* 2620 açò G açò 2621 *interea...pe-*
nitentia B in sanctorum de Pe. 2^a 2622-2623 Io 3, 8 2623 halà B *corr* ialà 2628 te-

- en los humils e tements les sues paraules, e no per mèrits lurs, e va-se'n
 e partex-se d'ells, per lurs culpas e peccats. E a-|l-questa missió és dita f. 138^v
 2630 invisible e temporall. Mas dic que y ha altra missió, que és dita temporal
 e visible, e aquesta missió del Sant Sperit se fa o és feta a demostrar una
 invisible sanctificació, qui és feta en la creatura, a la qual lo Sant Sperit
 ve e és tremès e per ço que per les propietats de la corporall spècia o
 forma, qui-s mostra a part de fora e apar al ull visiblement, sien demos-
 2635 trades e designades les virtuts e gràcias spirituals, qui són visiblement
 infuses e donades, participades e comunicades a part de dins a aquells, als
 quals ve e és tremès aquest Sant Sperit de Déu gloriós. Eximpli: tantost
 legim *Matthei et Luce*, III capitulo que, batzant mosènyer sant Joan
 Jhesuchrist a flum Jordà, l'Esperit Sant develà e vench, e-s mostrà sobre
 2640 ell en forma de visible coloma. Per què en forma de coloma? A demost-
 rar que l'Esperit Sant obre en los coratges de aquells a qui és tremès e
 en qui ve, per les propietats e condicions que ha la coloma. Car la coloma
 per cant dóna gemechs, axí lo Sant Sperit, a aquells en què ve, fa gemeg-
 ar e plorar lurs peccats, *Isaie*, LIX capitulo: «Rugiemus quasi ursi nos
 2645 omnes et quasi columbe meditantés gememus», «brogirem e cridarem tots
 axí com a ósos», per consideració dells nostres peccats, «e axí com a simples
 colomes gemegarem, pensants» en los grans dons, e-n los gran benífices
 e en les grans gràcias que havem rebudes de Déu. La coloma no ha fell,
 axí lo Sant Sperit fa aquells, en qui ve, ésser benignes, suaus, dolços e
 2650 pacients sens amergor de fell e de mala voluntat, *Sapientie*, XII: «O quam
 bonus et suavis est, Domine, spiritus tuus in nobis», «o senyor Déu, hi
 quant bo, suau e humà és lo teu Sperit Sant» en nosaltres, car aquells, en
 qui ve, fa bons e benignes en lo cor, suaus en les paraules, humans et
 tractables en les obres. La coloma en los forats de la roca habita o de la
 2655 pedra. Axí lo Sant Sperit aquells, en qui ve e és tramès, fa per excés de
 pensa contemplant habitat en los preciosos forats, ço és, en les sacratíssim-
 es plagues, de aquella pedra sens mans d'òmens tallada, de la qual parle
 Daniell, la qual, segons sant Pau, és Jhesuchrist, *Canticorum*, secundo:
 «Surge, propera, amica mea et speciosa mea, et veni, columba mea, in
 2660 foraminibus petre, in caverna macerie», etc., «leva't, ànima devota, amiga
 mia, bella sposa mia, "veni", coloma mia, e posa los teus sants desigs
 nodrits en tu per infusió del Sperit Sant en los forats de la pedra», ço
 és, en les plagues del sagrat cos de Jhesuchrist. Per semblant manera, a
 demostrar, segons diu sant Bernat, que los sants apòstols en diverses leng-
 2665 gües e de totes nacions havien a parlar paraules ígneas, e fogajants, havien
 a denunciar e preïcar ley fogajant e scalphada, ço és, ley de amor e de
 dilecció, vench per aytall dia com uy és, en ells temporalment e visible

ments B lect dub tementes 2629 e aquesta B ea-iteratur 2634 fora B forma 2638 Mt 3,
 16; Lc 3, 22 2639 (develà) e B corr es expunct -s 2644 Isaie B Ysay 2644-2645 Is 59, 11
 2648 les B ls | que havem B iteratur 2649 dolços B dolcos 2650-2651 Sap 12, 1 2656
 ço B co 2259-2260 Cant 2, 10b i 14a 2661 posa B seq e po expunct 2662 ço B co
 2664 sants B corr sant add -s 2668 semblança B semblanca 2669 sant B iteratur 2670

lo Sant Sperit en semblança de lengües de foc, per ço que demostràs les grans gràcias, amorosos e scalfats dons, que invissiblement dell Sant Sperit dins ells mateys rabien. E per ço és scrit, *Actuum*, secundo capitulo: «Apparuerunt illis dispertite lingue tanquam ignis seditque super singulos eorum», «aparagueren a aquells, ço és, als apòstols e a tots los altres, qui en lo cenacle eren ab ells, departides lengües, axí com a foch, visiblement e asech invissiblement lo Sant Sperit sobre cascú d'ells», recomplints-los de senchlos dons e gràcias, dels quals diu lo thema proposat: «Repleti sunt omnes Spiritu Sancto».

f. 139^r Mas devets ací notar, bona gent, que jat-||-sesia que's lige que en cinc maneres o visibles spècies se és mostrat lo Sant Sperit, ço és, en spècia de coloma en lo babtisma de Jhesuchrist transfigurat, *Matthei*, XIII, en spècie de flat o de alenda, *Ioannis*, XX, en spècie de foch e en spècia de lengües per tal dia com és vuy, *Actuum* capitulo secundo, però no's lig que Jhesuchrist donàs lo Sant Sperit als apòstols sinó tres vegades. La primera, com los tremès ans de la sua passió e mort de dos en dos a preïcar per les ciutats, villes e castells de Judea lo adveniment dell seu regne e lavòs dix-los: «Nolite cogitare quomodo aut quid loquamini, etc., non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis», *Matthei*, X capitulo, «vosaltres, amichs meus, no vulats, preïcant la mia paraula, cogitar com ni què parlarets, car no sots vosaltres aquells qui parlats, mas lo Sperit dell vostre Pare, qui és l'Esperit Sant, lo qual jo us dons ara sens negun visible seyall, parle en vosaltres». Aquesta vegada los donà Jhesuchrist lo Sperit Sant per ço que preïcant aguessen mundícia de vida e curasen les malauties e gitàsem los dimonis dels cosos dels hòmens. La segona vegada, donà Jhesuchrist lo Sperit Sant als apòstols après la sua resurrecció com los donà actoritat de preïcar per lo món universal e, insufiant e anelant en les sues cares, dix: «Accipite Spiritum Sanctum», etc., *Ioannis*, XX capitulo. «Rehebets lo Sperit Sant; a qui remetrets los pecats, remesos seran, e a-quells de qui-lls retrindrets, seran retenguts.» E aquesta segona vegada los donà per ço com entenien les sanctes scriptures e les prophecies, e per ço que aguessen a lurs prohismes amor, e per ço la lus donà ab insufiant e alenda de la sua sagrada boca, a demostrar que, axí com l'alenda és çalt, axí l'Esperit Sant fa calents en la sua dilecció e amor e vers lo prohisme aquells en qui ve e habita per gràcia. E de aquesta dilecció diu mosènyer sant Gregori en una sua humilia: «In terra datur Spiritus ut diligatur proximus, et a celo datur Spiritus ut diligatur Deus», «en la terra stant Jhesús, donà anelant lo Sperit Sant als apòstols, per ço que lo prohisme fos amat, e dell cell après que se'n fou pugat, lo lurs donà, per ço que Déu fos amat». La terça vegada donà

ço B co 2671-2672 Ac 2, 3 2672 aquells B corr quells add -a inñ lin | ço B co 2675 dels B dls 2675-2676 Act 2, 4; 4, 31
2679 Mt 3, 16 2680 Io 20, 22 2681 lengües B corr longües 2685-2687 Mt 10, 19-20 2689 qual B quals 2692 gitàsem B lect dub gitasen 2695-2696 Io 20, 22 2707

- o tremès Jhesuchrist l'Esperit Sant als apòstols per tal dia com és vuy, en forma e spècia de lengües de foch, segons he demunt dit hi us diré
- 2710 en la istòria, e aquesta vegada la los donà per ço que aguessen notícia e conexença de totes lengües, e aquells poguessen entendre e parlar. E per ço que, de-quí avant, aguessen audàcia e fortalea e no poguessen mortalment peccar, hoc i per ço que fosen ligats e units ab Déu e ab lo
- 2715 lo thema proposat: «Repleti sunt omnes Spiritu Sancto», «recomplits són tots del Sperit Sant». E notats, bona gent, que no diu 'complits', a donar entendre que, jatsesia que les dues precedents vegades, stant Jhesuchrist ab ells, los agués donat lo Sant Sperit, però encara peccaren mortalment, e perseveraren en durícia e incredulitat e dubitació. E de açò los reptà
- 2720 Jhesuchrist com se'n pugà al cell. Mas prèu que agueren rebut lo Sant Sperit, hi-ls fonch stat tremès e donat per aytall die com és vuy, foren axí fortificats e sforçats e confirmats en gràcia, que de-quí avant no peccaren mortalment. E per ço diu lo thema: «Recomplits són tots del Sperit Sant».
- 2725 E veus ací, bona gent, lo thema introduït e declarat.
Mas per entrar en la matèria de què us he a preïcar, devets saber, bona || gent, que segons que jo he trobat en la sagrada scriptura, a rebre e a f. 139^v tenir lo Sperit Sant són necessàries tres disposicions:
- La primera és abstinència corporall.
- 2730 La segona és oració afectuall.
La terça és concòrdia fraternall.
- E per aquestes tres disposicions ve en l'om e és retengut lo Sperit Sant.
- 2735 Dic, donc, que la primera disposició per rebre lo Sant Sperit és abstinència corporall. Certa cosa és, bona gent, que la persona que vol, desiya e és affectada que lo Sperit Sant vingue e habit en ella, cové e és necessari que se abtingue de plaers e delits corporals, axí com és de masa menjar e de masa beure e de viandes delicades, de vestits preciosos e pomposament ornats, de jochs, de riales e de vans parlaments, mas que's separ
- 2740 es s'eparte de totes vanitats, estreyents en si tots los seyns corporals, e aflaquir la sua carn. Car, axí com lo foch material no pot obrar perfetament ni soptosa en l'ayga, sinó que sia seca e ben disposta, axí la gràcia dell Sant Sperit, qui és foch e amor dell Pare e del Fill, no's pot ni's vol ni's deu pendre sinó en lo cor de la persona abstinent de tots delits corporalls,
- 2745 e qui's luya de tots peccats e vicis, e amagrex si matex per abstinències, vigílias e dejunis. E per ço, dix lo propheta: «Ossa arida, audite verbum Dei. Ecce ego introducam in vos Spiritum et vivetis», *Ezechiel*, xxxiii capitulo, «o ossos sechs, ço és, o persones sanctes e devotes, qui, axí com los

terça B terca 2710 ço B co 2711 conexença B conexença 2715 Act 2, 4; 4, 31 2719 açò B açò 2722 sforçats B sforçats 2723 ço B co 2730 afectuall B afctuall 2731 terça B terca 2740 los B lo 2744 deu B seq donar expunct 2746 vigílias B vilias 2746-2747

ossos sostenen lo cos, axí vosaltres per eximpli de vostra bona vida sostenits lo món, e sots sechs per dejunis e per abstinències de delits e de ples corporals, oys e scoltats la paraula e la promissió de Déu. Jo, diu nostre, metré dins vosaltres per dons e singulàs gràcias e virtuts lo meu Sperit e viurets». E veus ací, bona gent, la primera disposició necessària a rebre e a retenir l'Esperit Sant dignament, ço és, abstinència corporall.

E aquesta disposició féu en los apòstols, hoc cert meravelosament, car leig-se que del dia que Jhesuchrist se'n puyà al cell tro al dia de vuy, ells stigueren ab la sagrada verge Maria e ab tots los altres dexebles encloses en lo cenacle dejunant e faent abstinències grans. E açò, bona gent, deya Jhesuchrist als phariseus e als dexebles de sant Johan Bapista, que li demanaren per què los seus dexebles no dejunaven axí com ells. E segons havets *Matthei*, nono, *Marci*, secundo et *Luce*, v, respòs Jhesuchrist: «Nunquid possunt filii sponsi gegunare quamdiu sponus cum illis est? Dico vobis: venient dies, cum ablatu fuerit ab illis sponus et etiam ieiunabunt in illis diebus». «Digats, he poden ni deuen dejunar los fills del spos, de Jhesuchrist, aytant com sta ab ells ell qui és lur spos? Cert no! Mas dic-vos que vendran dies, en los quals per presència corporall los serà tolt lur spòs, e lavòs dejunaran en aquells dies». Dien los sants doctors que aquests dies que los apòstols dejunaren, foren aquells deu dies, qui passaren de la assenció de Jhesuchrist fins al dia de cinquagesma, qui és vuy, en los quals deu dies los apòstols foren privats de la presència corporall de Jhesuchrist. En aquests deu dies se dispoeren los apòstols sants a rebre lo Sant Sperit, per abstinència corporall e foren tots recomplits de aquel, «iuxta dictum thematis: "Repleti sunt omnes Spiritu Sancto". Et hec de prima dispositione».

Mas he dit après que la segona disposició necessària a rebre e retenir lo Sperit Sant és 'oració afectual' Que cové, bona gent, que las persones qui volen tirar a si matexs e rehebre la embrasada e ardent || amor del Sant Sperit, que stiguen en contínua e devota oració ab gemechs, làgrimes e sospirs, car en altra guissa no vindria ni habitaria en ells lo Sant Sperit, dient mosènyer sant Pau, *Ad Romanos*, XIII: «Ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus», *Glossa*: «id est, gementes et postulantes nos facit». Aquell gloriós Sant demana e prega per nosaltres ab gemechs qui no-s poden recomptar, ço és, diu la *Glosa*, fa demanar a nosaltres la gràcia sua ab plos e ab gemechs, hi-ns fa star e perseverar en ardent e scalfada oració, per la qual tiram a nosaltres la sua gràcia e amor. E de ço, bona gent, havem natural experiència e autoritat. Ja veets, bona gent, que la persona qui alenda, gita de si un ayre calt e humit e tire'll fresch.

Ez 37, 4 2750 sechs B sech 2751 scoltats B scoltàs | oys e scoltats B *praemittit* oys e scoltàs 2752 nostre B *deest* senyor

2755 disposició B *disposició* 2761 Mt 9, 14-15; Mc 2, 18-19; Lc 5, 33-35 2765 del B dl 2767 aquells B *corr* *quells* *add a- int lin* 2771 apòstols B aplòstols 2773-2774 Act 2, 4; 4, 31

2779 habitaria B *hitaria* 2780-2781 Rom 8, 26 2782 sant B *deest* *fors* sperit 2783

2790 Així, aquell qui sta en oració, gita de si caldor e ardor e devoció e ab humiditats de làgrimes, e tira a sí la amor e gràcia dell Sperit Sant, que tota la ànima refresca. Açò diu la actoritat: «Os meum aperui et attraxi spiritum, quia mandata tua desiderabam», *Psalmo CXVIII*, «yo, senyor, he oberta la mia boca» per devota oració «e he tirat a mi l'Esperit Sant, e per ço he desiyat servir los teus sants manaments». E veus ací, bona gent, la segona disposició necessària e a reebre e retenir lo Sperit Sant.

2795 He aquesta disposició agueren los apòstols? Cert hoc. Car après que Jhesuchrist se'n fonc puyat en lo cell, ells ab la sagrada verge Maria e ab les altres dones e ab los dexebles se'n tornaren de munt Olivet en Jherusalem e faeren oració en lo temple e de qui puyaren-se'n en lo munt de Sion, enclougueren-se en lo Senacle e aquí stiguieren tro al jorn de uy, sperant ab ardents e devotes oracions lo adveniment del Sperit Sant, se-gons que havem *Luce*, capitulo primo. E de açò és scrit *Actuum*, capitulo primo: «Hi omnes erant perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus et Maria, matre Ihesu, et fratribus eius», «tots aquests», ço és, los apòstols e los dexebles «ab les dones e ab la sagrada mare de Jhesuchrist e ab alguns parents seus, éran endesemps perseverants "in oratione", sperant lo dolç eveniment del Sant Sperit». E de açò canta vuy la sglésia: «Dum ora cunctis tertia, repente mundus intonat, orantibus apostolis, Deum venisse nuntiant», «com tots los apòstols ab los altres, qui ab ells eren, a ora de tèrcia stiguessen en oració, sobitament lo món tronà, e enaxí devallà a ells lo Déu Sperit Sant», qui-ls recomplí de la sua gran amor e benedicció. E açò sia dit de la segona disposició, qui és necessària a rebre lo Sperit Sant.

2815 Mas poria demanar algú de vosaltres: '¿Per què los sants apòstols, ab oracions e làgremes, abstinèncias e dejunis, demanaren lo Sperit Sant, qui ja per Jhesuchrist los era stat promès? ¿Podia venir a meys ne fallir ço que la sobirana veritat Jhesuchrist los havia promès?' No, cert. Mas dien los sants doctós que, jatsesia que Jhesuchrist los agués promès trametre e donar lo Sperit Sant, però en la dita promissió era subentesa una tall condició, ço és, si ells s'i disponien ab abstinència corporal e ab oració afectuall. E per ço diu mosènyer sant Gregori e és test en lo capítol *Obt-rivi*, d. XXIII, q. IIII: «No-s poden obtenir de Déu les coses qui no són predestinades, mas les coses que los sants empctren de Déu són axí predestinades, que ab dejunis, abstinències e oracions se han empctrar. Car la eternal promissió de la glòria eternal o celestiall, a la qual ans de tots los 2825 segles molts són predestinats, axí és per Déu disposta || e ordonada, que en aquella han a pervenir los elets per diverses trebals, dejunis e oracions». E per ço, los apòstols, a qui ere promès lo Sperit Sant, volent dignament f. 140'

ço B co 2790 refresca B refreqsca | attraxi B atraxi 2790-2791 Ps 119 (118), 131 2792 oberta B lect dub uberta 2793 ço B co | sants B ead man add in mg
2802-2803 Act 1, 14 2806 dolç B dolch | del B seq ihi expunct
2815 ço B co 2820-2821 poden B podem 2822 sants B sant 2824 celestiall B celstiall 2825 molts B corr molt add -s int lin 2827 ço B co 2829 affectual B affetual

rebre aquell, aparalaren-s'i per tots aquells deu dies ab abstinència corporal e ab affectual oració, car axí lo havien a rebre. E haveu's ací respost a la demanda e qüestió.

2830

Mas diguí aprés que la terça disposició, qui és necessària a rebra e a retenir lo Sant Sperit, és concòrdia fraternall, ço és, que les persones no ayen unes contra altres oy ni rancor ni mala voluntat, mas que sien suaus, humils e benignes e de bona voluntat, e que visquen en concòrdia e en amor, remetent-se de bon cor totes offenses verbals e actuals. Car, axí com en lo cos humanal, ha un sperit predominant, ço és, la ànima racional o intellectual, qui és forma sustencial del cos e dóna vida a aquell e a tot sos membres, si ab ell són units, en tant que, si algun membre és tallat o mortificat o separat del dit cos, aytall membre no pren vida, axí pròpriament la sglésia militant, ço és, lo ajustament dels fells christians, que és dita un cos místich, pren vida e regiment dell Sperit Sant, car aquest informa, ragex e endreça los prelats ecclesiàstics, los prínceps terrenals e los regidós de la cosa pública del món, hoc hi los singulars de les universitats. Posem, donch, que entre aquests ne aya alguns que entre si ayan oy, yra, divisió e mala voluntat, o sien per peccats mortificats. Aquests aytals són dits inútils membres e dampnosos, departits e talats del cors místich de la sglésia cathòlica, e aytalls, per lurs supèrbies e divisions e per poca amor e temor que han a Déu e al prohisme, no reben ne ve en ells lo Sperit Sant, ni són regits per aquell. Car solament ve e regex los benignes e pacífics e temens Déu, dells quals parle Ysaías al LXI capítol, dient: «Super quem requiescet spiritus meus nisi super humilem et benignum ac trementem sermones meos?», «sobre el quall vendrà e-s reposarà lo meu Sant Sperit, diu nostre Senyor, car no sinó sobre lo humill, pacífich e benigne e qui tem les mies paraules?». E veus ací, bona gent, la terça disposició necessària per a rebre e a retenir lo Sperit Sant. E los sants apòstols agueren aquesta? Dic-vos cert que hoc. Car aprés que Jhesuchrist los àc reptats de poca fe, de incredulitat e de durícia de cor, hi-lls àc promès lo Sperit Sant e se'n fon pujat al cell, segons que havem *Marchi*, ultimo, sabent los dits sants apòstols que, si dignament volien rebre lo Sperit Sant, convenia'ls ésser en amor e concòrdia fraternall, per ço, segons dien los grans doctós contemplatius, los uns demanaren perdó als altres e tots ensemps a la segrada mare de Jhesuchrist. Car sant Tomàs demanà perdó als deu apòstols, per ço com no-ls havia creguts, com li denunciaren que Jhesuchrist era ressucitat. E tots los onze apòstols demanaren perdó a Maria Magdalena e a les altres Marias per ço com no les havien cregudes, com los revelaren que los àngells los havien denunciat que Jhesús era ressucitat, ni les reputaren folles e desmemoriades, *Luce*,

2835

2840

2845

2850

2855

2860

2865

2831 terça B terça 2832 ço B co 2834 humils B huils 2836 ço B co 2837 intellectual B intellectual 2839 axí B ax 2840 ço B co 2842 endreça B endreca 2843 de les B dels 2848 temor B seq de Déu expunct 2849 aquell B aquells 2851-2852 Is 66, 2 2855 terça B terça 2856 sants B sant | cert B cet 2859 Mc 16, 14-19 | sants B sant 2867-2868 Lc 24, 10-11 2868 dexebls B dexebls 2871 aquells B add aquels 2875 ço

- capitulu ultimo. E los dits apòstols, ab los setanta-dos dexeables e altres, qui eren aquí en lo cenacle ajustats, ab gran humilitat, tot agenolats en terra, demanaren perdó a la dita sagrada mare de Jhesuchrist, dients-li: f. 141'
- 2870 'Senyora gloriosa, perdonats-nos, car nosaltres som aquells || malvats qui, vós sola romanent en la fe, havem lexada aquella, desemparant lo vostre fill gloriós'. E axí, tots los beneys staven e habitaven ensemps, ab gran amor e concòrdia fraternall, per ço que fosen dignes de rebre vuy lo Sperit
- 2875 Sant. E per ço és scrit, *Actuum*, secundo capitulo: «Dum complerentur dies Penthecostes erant omnes pariter in eodem loco», «com fosen complits los dies de Penthecostè, qui són cinquanta, staven tots ensemps en un matex loch». Diu la *Glossa interliniar*: «pariter, id est, concorditer et unanimiter», ço és, que eren tots d'un coratge e d'un voler. Et *Actuum*,
- 2880 quarto capitulo, és scrit: «Quia multitudinis credentium erat cor unum et anima una in Deo», diu que de la multitud de aquells qui creyan ere un coratge, una voluntat e una ànima en Déu, per subirana concòrdia, dilecció e amor fraternall. E per ço, canta la sancta sglésia vuy: «Advenit ignis divinus, non comburens sed illuminans, non consumens sed lucens,
- 2885 et invenit corda discipulorum receptacula munda et tribuit eis karismatum dona. Invenit eos concordēs karitatis et conlustravit eos inundans divinitatis deitatem». Stants en lo Cenacle los apòstols sants, venc sobre ells lo foch del Sant Sperit, qui no-ls cremà mas illuminà'ls, no-ls consumé, mas féu-los luent, e trobà los coratges dels dexeables netes e mundes cogitacions e umplits tots dels set dons dell Sperit Sant. E al propòsit se seguex: trobà'ls concordēs en amor e caritat e illuminà'ls ensemps recomplits-los
- 2890 de gràcias divinals, de las quals parlant, lo thema per mi proposat diu: «Repleti sunt omnes Spiritu Sancto», «recomplits són tots dell Sperit Sant». E ací aya fi la terça e darera disposició, e, per consegüent, tot lo sermó.
- 2895 Ara vingam a la breu istòria e façam fi. Devets saber, bona gent, que no-s lig ni-s troba que en aquests deu jorns, qui passaren de la ascensió de Jhesuchrist tro al jorn de vuy, los sants apòstols preïcassen. Mas dien los sants doctors que stigueren tots aquells deu dies enclosos en lo Cenacle, alt en lo mont de Sion, disponent-se ab dejunis, oracions e inflamada
- 2900 amor, a rebre novella ley de gràcia, la qual los devia uy pròpriament donar tota la santa Trinitat per obra dell Sant Sperit apropiadament, car axí com lo misteri de la Incarnació, lo qual tota la santa Trinitat obrà, se aproprie hi-s atribueix al Sant Sperit, dient lo *Credo major* que lo Fill de Déu és stat concebut dell Sperit Sant, e açò per tant com és stada obra
- 2905 de inextimable caritat e de singular amor, qui-s atribueix al Sperit Sant, qui és dita amor e caritat, axí donar aquesta benigna ley de gràcia, la qual és tota fundada en amor e dilecció de Déu e dell prohisme, e és

B co 2875-2876 Act 2, 1 2879 ço B co 2880 quarto B corr secundo 2880-2881 Act 4, 32 2882 subirana B corr supirana 2883 ço B co 2884 sed B set 2890 dels B dis 2893 Act 2, 4; 4, 31 2894 terça B terca
2895 façam B facam 2899 mont B corr mon add -t int lin 2902 obrà B ead man
add in mg 2904 açò B acò 2907 fundada B ffundada | de Déu B iteratur 2909 sants B

- dita ley evangelicall, se atribueix al Sperit Sant apropiadament, però totes les tres persones divinals le donaren. Stants, donch, los dits sants apòstols ab les altres sanctes persones, qui eren en nombre de cent vint, en lo Cenacle e disponent-se a rebre lo Sperit Sant, axí com dit vos he, diu mosènyer sant Gregori que la subirana doctressa e graciosa mestra, la sagrada verge Maria, los féu cascun dels deu jorns una meravellosa col·lació, excitant-los e confirmant-los en la gràcia e amor del seu reverent fill, e en la promissió a ells feta del eveniment del Sant Sperit. E preïcant-los ella axí cascun dia, vinch lo un dia, ço és, lo dia de Cinquagesma, qui és vuy, e per lo matí, a hora de prima, desiyant los sants apòstols rebre l'Esperit Sant a ells promès, axiren ma-||-gres e penitencians de lurs cetletes, e vengueren-se'n en la gran sala dita Cenacle, e aquí, ficants los genols en terra e alçant les mans vers lo cell, dix ab làgrimes mosènyer sant Pere en nom de tots: «Cor mundum crea in me, Deus, et Spiritum Sanctum innova in visceribus meis», *Psalmo* L, o senyor, «Déu molt gloriós, crea cor net e munde en mi» e en aquests altres e tramet-nos ara de novell lo teu Sant Sperit dreturer, no contrestant que ya altres vegades lo'ns ayas donat. Aprés venc Làtzer ab los setanta-dos dexebles e ab altres amichs de Jhesuchrist e, levant en alt los uls, agenolats, ab gemechs digueren: «Sensum tuum quis sciet, Domine, nisi tu dederis sapientiam et miseris Spiritum Sanctum tuum de altissimis?», *Sapientie*, ix capitulo. «O senyor, e qui sabrà lo teu secret seny, si tu no li dones sapiència, e no li tremets de les altees del teu Sant Sperit, e donch tremet-l'i, Senyor.» Venc après la inflamada amadora de Jhesuchrist, Magdalena, ab les Marias e altres dones sanctes e, agenolant-se, ab sospirs per si e per les altres, dix: «Redde mihi letitiam salutaris tui et spiritu principali confirma me», *Psalmo* L. Ay, amor e dileció nostra, qui axí vos sots absentat, «retets-nos alegria de nostra salut, qui sots vós, e confirmats-nos ab lo vostre sperit principall», que'ns havets promès. E après venc la excellent tresorera dels secrets divinals, la sagrada verge Maria, qui sabia la ora que lo Sperit Sant devia venir, ço és, la ora de tèrcia, e mes-se en lo mig de totes aquestas sanctes persones, qui eren cent vint, e agenolada, ab les mans e ab los uls elevats vers lo cell, dix: «Emitte Spiritum tuum et creabuntur et renovabis faciem terre», *Psalmo* CIII. Ay, fill meu molt gloriós, «tramet lo teu Sperit Sant e tots aquests seran creats per renovament de bona e spirituall vida». E, acabades per la Segrada les dites paraules, desaparà soptosament un tro a manera de un ayre soptós e repentí, ab lo qual ensemps aparagueren hi's mostraren cent vint lengas, a manera de foch, qui's possaren sobre los caps de les dites cent vint persones, sengles sobre lo cap de cascú, ço és, una sobre lo cap de la segrada verge Maria e altra sobre lo cap de mosènyer

sant 2917 sants B corr sant add -s int lin 2921-2922 Ps 51 (50), 12 2924 vegades B vegades 2926-2928 Sap 9, 17 2929 de les B dls | del B dl 2932-2933 Ps 51 (50), 14 2937 devia B corr devenia expunct -ve- | ço B co 2940 Ps 104 (103), 30 | man paulo post scrips in mg hora cunctis repente mundus innotat, orantibus apostolis Deum venisse nuntiat 2942 spirituall B spuall 2946 de les B dls | ço B co 2947 lo corr la 2948 dels B dls

sant Pere, e axí dels altres, «et iuxta dictum thematis», foren tots illumi-
 nats e recomplits dels dons e gràcias del Sperit Sant, hon après, ab veus
 2950 de alegria, credaren, dient: «O quam bonus et quam suavis est, Domine,
 Spiritus tuus in nobis», *Sapientie*, XII capitulo, «o Senyor, hi quant bo,
 quant dolch e quant suau és l'Esperit Sant teu en nosaltres». E tantost
 que agueren rebut aquest Sperit Sant gloriós exiren los sants apòstols del
 Cenacle, e ab ardor e singular scalfament de amor e sens temor, comen-
 2955 seren a prehicar e a denunciar Jhesuchrist, lo qual havien abnegat e per
 paor deseparat. E segons determinació dels sants doctors reheberen tots
 quants en lo Cenacle eren uy les gràcies següents:

La primera, que tots los pecats los foren perdonats a pena e a culpa
 2960 copiosament. Emperò en açò no-s entén ni-s comprèn la Gloriosa, en la
 qual no·hac yamés algun peccat.

La segona, qui·l foren donats en habundància e plenitut los set dons
 del Sperit Sant, ço és, do de sapiència e d'enteniment, do de consell e de
 fortalea, do de sciència e de pietat, e do de temor de Déu.

La terça, qui·ls fons infusa copiosa sciència de les sanctes scripturas,
 2965 aytant com || pertayia a lur salvació e al offici de preïcar la sancta fe f. 142^r
 cathòlica.

La quarta, que·ls fo donat do de propheta en gran grau.

La quinta, que parlaven totes lengües, per ço que lur preïcació fos
 entesa per tota nació, o ells parlant en lur pròpia lenga fosen entesos per
 2970 hòmens de tota nació generalment.

La sisena, que reberen e hagueren en si tanta de fervor que sens the-
 mor preïcaven Jhesuchrist crucificat, ressucitat, e al cel puyat, entre los
 juheus e enamichs de la fe, e .ells aparalats de sofarir tot turment per
 aquella.

2975 E axí, reheberen uy tots los dons del Sperit Sant habundantment, lo
 qual per la sua infinida amor, nos do deçà la sua gràcia e delà la sua
 glòria. Amén.

| iuxta B iux 2948-2949 illuminats B illuïnats | dels B dls 2950-2951 Sap 12, 1 2954
 singular B singlar

2961 habundància B hndància 2962 ço B co 2964 de les B dls

2973 enamichs B ead man corr amichs add en- in mg

2975 habundantment B hndantment

APÈNDIX SEGON

[QUATRE VERSIONS DEL SERMÓ DE L'ASCENSIÓ]

IN DIE ASCENSIONIS DOMINI

SERMO FACTUS IN EADEM VILLA
DE ALBOCÀÇER IN DIE ASCENSIONIS
PRIMA DIE IUNII

2980

[Edició d'«Els nostres clàssics» B-3,
Barcelona 1932, 27-34][Barcelona, BC, ms. 477, ff. 22^r-24^r]

2985 «Videntibus illis, elevatus est.»
Habetur verbum istud in *Actibus apostolorum*, capitulo primo, et recitatum est statim in epistola hodierna.

2990 Axí com la present solemnitat és tota de la Ascensió santa del salvador e redemptor, nostre senyor Jesuchrist, axí mateix serà lo nostre present sermó. Más primerament, ab gran reverència, inclinant vostres testes, no moure per no fer rumor, saludarem la mare de Déu, dient: «Ave Maria», etc.

2995 «Videntibus illis, elevatus est.»
Libro et capitulo, sicut dixi.

3000

3005

3010

3015

«Videntibus illis, elevatus est.»
Hoc verbum est originaliter in *Actibus Apostolorum*, capitulo primo et recitative in evangelio hodiernae festivitatis.

Secundum quod scitis, hoc die est festum et solemnitatis gloriose ascensionis Ihesu Christi. Et, sicut festivitas est de Ascensione, ita et noster sermo. Et, si Deo placet, habebimus multas bonas doctrinas ad miloramentum vite nostre et consolationem animarum nostrarum. Sed primo dicemus «Ave Maria».

«Videntibus illis», etc., libro et capitulo sicut dixi.

Ad declarationem presentis verbi nostre bone devotioni, intrabimus declarando in materia, quam volo predicare.

Noveritis quod Ihesus Christus in sua vita servavit istum modum, quod aliqua opera faciebat totaliter secreta, alia vero faciebat publice et volebat quod omnes scirent. Et hoc fecit ad dandum nobis doctrinam quod, si quis vult facere aliqua bona opera, quod faciat secreta ne per vanam gloriam amittat illa bona opera. Unde: «Attendite iustitiam vestram faciatis etc. est», *Matthei*, VI capitulo et ideo faciebat opera secreta. Publica vero faciebat ob honorem Dei Patris, ut ipse Pater laudaretur. Sic et nos, illa que facimus publica, sicut missam, sermonem et disciplinam, que fieri debent

[Pamplona, Biblioteca
de la Catedral, ms. 46,
ff. 14^d-17^a]

[Edició Berthier, Lió 1528,
ff. 57^d-59^c]

2980

«Videntibus illis, elevatus est.»
Verbum istud habetur textualiter
in *Actibus Apostolorum*, capitulo
primo, et officialiter in epistola hodierna.

Secundum quod scitis, hodie est
solempnitas mirabilis ascensionis
domini nostri Ihesu Christi quando,
completo opere nostre redemptionis,
de hoc mundo ascendit in celum pa-
tenter coram virgine, apostolis et
discipulis. Et de hoc sermo noster
erit. Sed primo, salutetur virgo
Maria.

«Videntibus illis, elevatus est.»
Verbum istud habetur textualiter
in *Actibus Apostolorum*, capitulo I
et officialiter in epistola hodierna.

Secundum quod scitis, hodie est
solennitas mirabilis ascensionis
domini nostri Ihesu Christi, quando
completo opere nostre redemptio-
nis de hoc mundo ascendit in celum
patenter coram virgine Maria et
apostolis et discipulis. Et de hac
benedicta ascensione erit sermo nos-
ter. Sed primo salutetur virgo Ma-
ria.

2985

2990

2995

3000

Pro declaratione fundamentali
huius verbi et introductione mate-
rie, sciendum est quod dominus nos-
ter Ihesus Christus in vita, quam
tenuit in hoc mundo, servavit talem
ordinem et modum vivendi in suis
operibus, quare aliqua opera voluit
facere secreta et occulte, aliqua vero
publice et manifeste, et hoc duplici
ratione. Prima, pro nostra instruc-
tione, ut faciamus bona opera secreta,
ut fugiamus vanam gloriam, ideo
sicut abscondit homo thesaurum ita
bona opera sunt abscondenda. Auc-
toritas: «Attendite ne iustitiam ves-
tram», scilicet bona opera, «faciatis
coram hominibus ut videamini, ||

Pro declaratione fundamentali
huius verbi et introductione mate-
rie, sciendum quod dominus noster
Ihesus Christus in vita quam tenuit
in hoc mundo, servavit talem ordi-
nem et modum vivendi in suis ope-
ribus, quod aliqua opera voluit fa-
cere secreta et occulte, alia publice
et manifeste, et hoc duplici ratione.
Prima, pro nostra instructione, ut
faciamus opera bona secreta, ut fu-
giamus vanam gloriam ut, sicut
homo abscondit thesaurum, ita et
bona opera sunt abscondenda. Auc-
toritas: «Attendite ne iustitiam ves-
tram», id est, bona opera «faciatis
coram hominibus, ut videamini ab

3005

3010

3015

3020

in publico, ut servitium Dei augmentetur. Unde: «Sic luceat lux vestra etc. est», *Matthei*, v capitulo et ideo faciebat aliqua secreta, aliqua publica.

3025

3030

3035

Sapiau, bona gent, que gran diferència trobam nosaltres entre la
 3040 Incarnació de Jesuchrist e la sua santa Ascensió: que quan lo fill de Déu se encarnà en lo ventre virginal de la verge Maria, aquella encarnació fo feyta axí secretament, que
 3045 neguna persona, per santa que fos en aquest món, no-n sabé res, ni senta Ana, mare de la verge Maria, ni Joseph, spos seu, ni Johachim, pare seu, ni sent Symeon, aquell
 3050 qui-l prengué en los braços en lo temple; mas tan solament sent Gabriel, qui la denuncià, e la verge Maria, que-u escoltava; finalment, neguna persona humanal no-u sabé.
 3055 La rahó és aquesta: car ell vench per reformar lo humanal linatgè e lo món per humilitat, sabent que per lo peccat de Adam ere || vengut lo mal per aquella supèrbia que no
 3060 volch ésser obedient; e per ço Jesuchrist vench humilment contra supèrbia: per liberalitat contra avarícia (dic de aliis peccatis). E vench tot humilment, que no u sabé degú, axí
 3065 com vos he dit; sus axí com fa hun

Verbi gratia, primum opus fuit sua sacrata incarnatio et tantum fuit secreta quod nullus in isto mundo, preter Mariam, sentiit.

alioquin mercedem non habebitis apud patrem vestrum, qui in celis est», *Matthei*, octavo. Secunda ratio, de illis que faciebat publice et manifeste ut Deus Pater laudaretur, benediceretur et sanctificaretur, instruens nos ut bona que facimus publice, ut predicare, celebrare et alia, que non possent fieri secrete, sint et fiant ad laudem Dei, gloriam et honorem. Ideo dicit ipsemet: «Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona et glorificent patrem vestrum, qui in celis est», *Matthei*, quinto. Ecce quare Christus in sua vita fecit aliqua opera secrete et occulte, aliqua publice et manifeste.

Verbi gratia, primum opus, quod Christus fecit in hoc mundo pro nostra redemptione fuit eius benedicta incarnatio in utero virginali, ut formatur granum infra avellanam, que fuit ita secreta quod nulla persona humana, nisi virgo Maria, scivit aliquid, iuxta prophetiam David: «Descendet sicut pluvia in vellus et sicut stillicidia stillantia super terram», in *Psalmo* «Deus iudicium tuum».

eis, alioquin mercedem non habebitis apud patrem vestrum, qui in celis est». *Matthei*, vi. Secunda ratio est de illis que faciebat publice et manifeste, ut Deus Pater laudaretur et sanctificaretur. Instruimur || nos ut bona que facimus publice, ut predicare et celebrare et alia, que non possunt fieri absconse, sint ad laudem et honorem et gloriam Dei. Ideo dixit ipsemet: «Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona et glorificent Patrem vestrum, qui in celis est», *Matthei*, v. Ecce quare Christus in vita sua fecit aliqua opera secrete et occulte et aliqua publice et manifeste.

Verbi gratia, primum opus quod Christus fecit in hoc mundo pro nostra redemptione fuit eius benedicta incarnatio in utero virginali, ut formatur granum infra avellanam, que fuit secreta, quia nulla persona humana, nisi virgo Maria, scivit, iuxta prophetiam David: «Descendet sicut pluvia in vellus et sicut stillicidia stillantia super terram», inquit Psalmista, *Psalmo* LXXI, scilicet, «Deus, iudicium tuum regi da».

3055

3060

3065

pobre quan va en una vila, que no u sap quasi degú, sus axí féu lo Senyor beneyt. Veus-ne dues prophicies. La una de David (*Psalm LXXI, Deus iudicium*): «Descendet sicut pluvia in vellus et sicut stillicidia stillantia super terram». Devallarà lo fill de Déu en aquest món axí com devalla l'aygua sobre la lana, que no la sent hom, e axí com lo ros sobre la terra, que encara quasi pareu la orella sol, no-n sentireu res. Sus axí fon de la Incarnació. L'altra auctoritat és de Isaïas, parlant en persona de la verge Maria e de sent Gabriel: «A finibus terre laudes audivimus». Ço és: que Déus se sia encarnat e volgut fer home, «gloriam iusti. Et dixi 'Secretum meum mihi, secretum meum mihi'» (*Isaie, vigesimo quarto capitulo*). ¿Per què diu «a finibus terre»? Per tal com era en la derrera edat del món. «'Iusti', dicit per excellentiam.»

3095

3100

3105

3110

Secundum opus fuit manifestum, scilicet nativitas sua, nam in uno porticu voluit nasci ut omnes viderent eum: nox fuit illuminata, angeli cantarunt 'Gloria in excelsis' et bestie adoraverunt Ihesum infantem in presepio, etc. Et ecce quomodo fuit publicum: «Et loquebantur omnibus, etc. Israel», *Luce*, secundo capitulo.

Tertium opus fuit sua conversatio secreta, quia in triginta annis, quibus vixit ante baptismum, nullum miraculum fecit, ymo simpliciter vivebat et honeste, a nullo cognoscebatur in quantum dominus.

3070

3075

3080

3085

3090

Secundum opus fuit eius nativitas et istud fuit publicum et manifestum, quia in vico publico voluit nasci, ut omnes viderent eum, angeli in aere cantarent, animalia ipsum adorarent, stella reges perduxit statim natus, cuius corpus resplenduit ut sol, ita ut nox videretur dies, iuxta prophetiam: «Populus qui ambulabat in tenebris», etc. *Isaie*, nono.

Tertio, opera sue conversationis et vite fuerunt aliqua occulta, aliqua manifesta. Vixit enim circa triginta annos in domo cum Ioseph et Maria matre, quod non faciebat miracula neque cognoscebatur eius divinitas, licet omnes gentes reputarent eum virum castum, sanctum et bonum, non tamen omnes repu-

Secundum opus fuit eius nativitas. Et istud fuit publicum et manifestum, quia in vico publico Christus voluit nasci, ut omnes viderent eum, angeli in aere cantaverunt et animalia ipsum in presepio adoraverunt, stella reges perduxit statim et nox videbatur dies, iuxta prophetiam: «Populus, qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam, habitantibus in regione umbre mortis lux orta est eis», *Isaie*, ix.

Tertium opus fuit opus sue conversationis et vite: aliqua opera sue vite fuerunt occulta et aliqua manifesta. Vixit enim circa xxx annos in domo cum Ioseph et virgine Maria, matre sua, quod non faciebat miracula nec cognoscebatur eius divinitas. Licet omnes gentes reputarent eum virum castum, sanctum

3095

3100

3105

3110

3115

3120

3125

Sed voluit manifestari in baptismo, quia celum fuit apertum medio et descendit Spiritus Sanctus, Deo Patre intonante: «Hic est Filius meus, in quo Mihi complacui». Item, sanctus Ioannes: «Ecce Agnus Dei, qui tollis peccata mundi», *Ioannis*, primo capitulo.

3130

Item, penitentia, quam fecit in deserto fuit secreta, in tantum quod nullus sciebat ubi stabat.

3135

3140

Sed p̄st istud venit predicacio manifesta, unde dicit «Ego palam locutus sum mundo, etc., nihil», *Ioannis*, septimo capitulo.

3145

Item, post fecit suam transfigurationem secretam, in tantum quod nullus scivit, preter tres apostolos et mandavit quod nulli dicerent usque post resurrectionem.

3150

3155

Item, faciebat multa miracula patenter, unde: «Opera que ego facio in nomine Patris mei etc. me», *Ioannis*, decimo capitulo.

tabant ipsum Deum, quia divinitas erat absconsa, iuxta prophetiam: «Vere, tu es Deus absconditus, Deus Israel salvator», *Isaie*, quadragesimo quinto.

Sed in baptismo voluit publicari et manifestari in tantum quod celum fuit visum apertum «mig per mig» et Spiritus Sanctus in specie columbe super eum descendit et vox Patris de celo intonuit, dicens: «Hic est filius || meus dilectus, in quo mihi complacui». Bene tunc Ioannes incepit clamare iudeis circumstantibus: «Ecce agnus Dei, qui tollit peccata mundi», *Ioannis*, primo.

Deinde, statim intravit desertum et fecit quadragesimam ibi, nihil comedens nec bibens in illis quadraginta diebus. Et istud opus fuit secretum, dando nobis exemplum faciendi secrete penitentiam, scilicet ieiunia, orationes, elemosinas et similia.

Deinde, exivit desertum et incepit publice predicare omni populo, ideo dicit coram Anna: «Ego palam locutus sum in mundo et in occulto loquutus sum nihil», *Ioannis*, decimo sexto.

Aliud opus fuit occultum, scilicet eius transfiguratio ostendens suam divinitatem. Intantum voluit esse secretum quod nullus discipulus fuit ibi nec apostolus, nisi solum tres, scilicet Petrus, Iacobus et Ioannes, quibus precepit, dicens: «Nemini dixeritis visionem, donec Filius hominis a mortuis resurgat», *Matthei*, decimo septimo.

et bonum, non tamen omnes reputabant ipsum Dominum, quia divinitas erat absconsa, iuxta prophetiam Isaie, 'Vere tu es Deus absconditus, Deus Israel salvator', *Isaie*, XLV. 3115

Sed in baptismo voluit publicari et manifestari intantum quod celum visum est apertum et Spiritus Sanctus in specie columbe super eum descendit et vox Patris intonuit, dicens: «Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacuit». Tunc Ioannes incepit dicere: «Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi», *Ioannis*, I. 3120 3125

Deinde, statim intravit desertum et fecit ibi quadragesimam, nihil comedens nec bibens in illis XL diebus, etc. Et istud opus fuit opus secretum, dando nobis exemplum faciendi secrete penitentiam, scilicet ieiunia, orationes, elemosynas et similia. 3130 3135

Deinde desertum exivit et incepit publice predicare toti populo. Ideo dixit coram Anna: «Ego palam locutus sum mundo. Ego semper docui in synagoga et in templo, quo || omnes iudei convenerunt et in occulto locutus sum nihil», *Ioannis*, XIII. 3140

Aliud opus fuit occultum, scilicet, eius transfiguratio, in qua ostendit suam divinitatem. Hoc voluit esse secretum, quia nullus discipulorum fuit ibi nec apostolorum, nisi Petrus, Iacobus et Ioannes, quibus precepit: «Nemini dixeritis visionem hanc donec filius hominis a mortuis resurgat», *Matthei*, XVII. 3145 3150

Aliud opus voluit esse publicum, scilicet operationem miraculorum, curando infirmos, suscitando mortuos. Ideo dicebat ipse: «Opera que 3155

3160

Item, aliud opus secretum, scilicet, sacramentum altaris, in tantum quod nullus preter apostolos scivit.

3165

Item, publicum opus fuit sua passio gloriosa et mors manifesta. Ideo dicebat: «O vos omnes, qui transitis per viam», etc. *Threnorum*, primo capitulo.

3170

Item, aliud opus secretum sua resurrectio, in tantum quod nullus fuit in ea.

3175 Mas huy, per lo contrari, en la Ascensió, que volch que totes les persones de Judea que-u vessen com muntave alt al cel, no pas axí com a pobre, mas axí com totpoderós.
3180 E per ço los qui eren devots, axí com la verge Maria, los apòstols e los dexebles, o veren.

Sed fecit aliud opus publicum, scilicet, suam ascensionem factam coram discipulis omnibus, unde: «Vado ad eum, qui misit me, etc. vadis», *Ioannis*, xvi capitulo. Beda: 'ac si aperte dicat, etc., pergam', *Glossa* est Bede.

3185

3190

3195 Ideo dicit thema: «Videntibus illis, elevatus est». Per què? Per tal com se'n tornava en la glòria de paradís axí com a rey e emperador e senyor de totes creatures.

Et hoc dicit thema propositum, «Videntibus illis», etc.

3200

Ergo, principium nostre redemptionis fuit secretum et finis fuit manifestus omnibus.

E per tal com se'n volch muntar

Et sic sum in materia. Unde, tria

Aliud opus fuit occultum, scilicet sacramentum altaris, de quo ipse dicit: «Caro mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus», *Ioannis*, sexto.

Sed opus publicum statim fuit, scilicet, eius dolorosa passio, iuxta prophetiam in persona Christi, dicens: «O vos omnes, qui transitis per viam, attendite et videte, si est dolor similis sicut dolor meus».

Aliud opus occultum et secretum fuit eius gloriosa resurrectio, quia nec virgo Maria nec alii viderunt ipsum resurgentem.

Sed statim sequitur opus publicum et manifestum, scilicet sue gloriose ascensionis, quia virgo Maria et septuaginta discipuli, apostoli et sancte mulieres —inter omnes erant quasi centum viginti— et omnes viderunt ipsum ascendere, ideo dicit ipse: «Vado ad eum qui misit me et nemo ex vobis interrogat me Quo vadis», *Ioannis*, decimo sexto, super quo dicit glossa Bede: «Ac si aperte dicat: 'Revertar ascendendo ad eum qui me incarnari constituit et tanta tamque manifesta erit eiusdem ascensionis || claritas, ut nemini vestrum opus sit interrogare quo vadam, videntibus cunctis quod ad celos pergam'».

Et hoc dicit thema: «Videntibus illis», scilicet virgine Maria, apostolis et discipulis ad oculum, publice et manifeste, «elevatus est».

Ecce qualiter primum opus nostre redemptionis fuit secretum et occultum; et finis, publicus et manifestus. Opera vero media, aliqua fuerunt occulta et aliqua manifesta.

De ista gloriosa ascensione volo

ego facio testimonium perhibent de me», *Ioannis*, v.

Aliud opus occultum fuit sacramentum altaris de quo ipse dicit: «Caro mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus», *Ioannis*, vi. 3160

Sed opus publicum fuit eius dolorosa passio, iuxta prophetiam in persona Christi dicentem: «O vos omnes, qui transitis per viam, attendite et videte, si est dolor sicut dolor meus», *Threnorum*, i. 3165

Aliud opus occultum fuit eius gloriosa resurrectio, quia nec virgo Maria nec alii viderunt ipsum resurgentem. 3170

Sed statim sequitur opus publicum et manifestum, scilicet, sue gloriose ascensionis, quia virgo Maria et LXX discipuli, apostoli et mulieres sancte-inter omnes erant CXX quasi et omnes viderunt ipsum ascendere. 3175
Ideo dicit ipse: «Vado ad eum, qui me misit et nemo interrogat me quo vadis», *Ioannis*, xvi, super quo dicit glossa Bede: «Ac si aperte dicat: 'Revertar ascendendo ad eum, qui me incarnari constituit et tanta tamque manifesta erit eiusdem ascensionis claritas, ut nemini vestrum opus sit interrogare quo vadis, quia videntibus cunctis ad celum pergam'». 3180 3185 3190

Et hoc dicit thema: «Videntibus illis», scilicet, virgine Maria, apostolis et discipulis, ad oculum publice et manifeste «elevatus est». 3195

Ecce qualiter principium nostre redemptionis fuit secretum et occultum et finis publicus et manifestus, opera vero media fuerunt aliqua occulta et aliqua manifesta. 3200

De ista gloriosa ascensione volo

alt e-l cel, ha-y tres rahons, les
3205 quals yo-us declararé:

La primera, rahó theologal.

La 2^a, pràctica ystorial.

3210

La 3^a, utilitat final.

3215 Primo, dico que per rahó theologal se'n volch muntar; car si ell se volgués, tanta glòria haguere ací en aquest món com ha en lo cel. Donchs, per què se'n volch muntar? Veus ací rahó theologal. Diu hun
3220 doctor que amor és una cosa || que tira la persona amant, que quant alguna cosa és amada per altri ardentment, tantost li va lo cor on se vulle que sie. Sus axí com si entre
3225 molta gent havie una persona que fos amada per altre, tantost se giraria de ça e de lla on fos, car la amor de la persona aytal lo tira; o si una persona de matrimoni estava en una
3230 ciutat e si lo marit amava la muller, tantost li irà lo cor, e, per lo contrari, quan és defora la casa, «Oo, què farà?», e «On està?»; sus axí és ço que yo-us dich. Voleu-ne
3235 auctoritat?: «Ubi est thesaurus tuus, ibi est cor tuum» (*Matthei*, sexto capitulo et *Luce*, xii). E per ço, tots los apòstols amaven tant a Jesu-
3240 christ que no podien alçar los huylls al cel, sinó guardar a Jesuchrist; quan fahyen oració, tantost tenien lo cor en Jesuchrist. E per tal que los apòstols alçassen los huylls alt al cel, veus que ell se'n volch muntar
3245 alt, car molt los apagava la presència corporal de Jesuchrist, que no desigaven paraís ni les gràcies spirituals; mas, per tal que alçassen los huylls e la sua amor a la pre-

puncta volo || declarare vobis, in quibus consistit tota materia presentis sermonis:

Primus punctus est ratio expedient.

Secundus punctus est modus aut convenient.

Tertius punctus est finis ut utilitas provenient. Et in hiis declaratis, tota materia sermonis erit expedita.

Primus punctus fuit ratio expediens quare ascendit ad celum coram discipulis. Unde dicit regula Philosophie: «Quando aliquis ardentem amat, trahit ad se corda et animos amantis», unde sol per suum calorem trahit ad se vapores terre vel maris, sic creatura amata tirat corda amantis, sicut lechinus in lampade trahit oleum. «Quan alguna cosa és amada ardentment, tira a si lo cor e lo pensament del amant» ad se, sic amata creatura tirat ad se cor, oculos, «sentiments»; et quamvis sit clarum hoc, sed adhuc dabo auctoritatem Bible: «Ubi est thesaurus tuus, ibi et cor tuum etc. erit», *Luce*, xii capitulo. Ad idem dico ego quod humanitas et presentia corporalis Ihesu Christi amabatur a discipulis in tantum quod non curabant de divinitate, unde: «ipse Pater amat vos, quia vos me amastis», *Ioannis*, xvi capitulo. Et ideo erant multum impediti in amando divinitatem, ut gloriam celestem, quoniam nunquam elevabant corda in altum et ideo presencia sua impediabat eos ne possent elevare cor nec oculos ad celum. Et ideo Ihesus, ut corda eorum elevarentur, oculi et manus, ascendit ad celum et ideo erat necessarium et expediens quod ipse accederet non solum pro apostolis, sed etiam pro nobis. Et istam rationem ponit ipse Mattheus: «Ego verita-

- vobis declarare de presenti tria puncta, in quibus stat tota materia huius festi: 3205
- Primum, la rahó theologal per què aquesta ascensió fou expedient.
- Secundum, la pràctica ystorial com fon convenient.
- Tertium, la utilitat final per ella provenient.
- Quantum ad primum, etc., «ratio theologica» quare Christi ascensio fuit expediens fundatur in quadam regula philosophie, dicente: «Quelibet res ardentè dilecta trahit ad se cor et cogitationes amantum, sicut calore solis trahuntur sursum vapores terre et lux in lampade trahit ad se totum oleum paulatine». Ita, persona ardentè amata trahit ad se amantem ad cogitandum de ea in corde, ad loquendum in ore, oculos ad videndum, quia talis est natura amantis, licet hoc sit verum, tamen adhuc dabo vobis auctoritatem Christi, dicentis: «Ubi est thesaurus tuus, ibi est cor tuum», *Luce*, XII. Quia, ergo, apostoli et alii discipuli ardentissime amabant presentiam corporalem Christi, neque mirum, quia nimium erat amarus ex verbi dulcedine et conversationis gratissime et in aliis, ideo plurimum impediabantur a dilectione et receptione celestium bonorum quamdiu Christus erat in terra, non curabant elevare cor nec desiderium ad celum. 'O, dixit Christus, ego faciam vobis in altum elevare cor, intellectum et cogitationes vestras, quia ego ascendam in celum', ideo, post ascensionem, totum cor, cogitationes, desiderium elevabant sursum. Ecce ratio quare fuit expediens, non solum ipsis, || sed etiam nobis, ut ascenderet, quia nullus cu-
- vobis in presenti predicare tria puncta, in quibus stat tota materia huius festi: 3205
- Primum, est ratio theologalis: quare ista ascensio fuit expediens.
- Secundum, de practica hystorie, quomodo ipsa fuit conveniens. 3210
- Tertium est utilitas finalis, de ista ascensione proveniens.
- Prima ratio theologalis quare Christi ascensio fuit expediens fundatur in quadam regula philosophie dicente: «Quelibet res ardentè dilecta || trahit ad se cor et cogitationes amantis». Sicut calore solis trahuntur sursum vapores terre et lux in lampade trahit ad se totum oleum paulatim. Ita persona ardentè amata trahit ad se amantem ad cogitandum de ea in corde, os ad loquendum, oculos ad videndum, quia talis est natura amoris. Licet hoc sit verum, tamen dabo vobis auctoritatem Christi dicentis: «Ubi thesaurus vester est, ibi et cor vestrum erit», *Luce*, XII. Quia igitur apostoli et alii discipuli ardentissime amabant corporalem presentiam Christi, nec mirum, quia nimium amarus fuit ex verbi dulcedine et conversationis gratissime et in aliis. Ideo plurimum a dilectione et receptione celestium bonorum, quamdiu Christus fuit in terra impediabantur et non curabant elevare cor nec desiderium in celum. 'O, dicit Christus, ego faciam vos elevare cor et intellectum in altum et cogitationes vestras, quia ego ascendam in celum'. Ideo, post ascensionem, totum cor et desiderium et cogitationes elevabant sursum. Ecce ratio quare fuit expediens non solum ipsis apostolis et discipulis, sed etiam nobis, ut ascenderet, quia

3250 sència divinal, ell se'n volch muntar. E veus-ne la auctoritat que-ls havia ja dit Jesuchrist: «Vado ad eum qui misit, et nemo ex vobis interrogat me 'Quo vadis'?» (*Ioannis*, xvi capitulo). E veus aquell doctor Beda què respon sobre aquesta auctoritat: «Expedi vobis ut ego vadam; si ego non abiero, Paraclitus non veniet ad vos; si autem abiero, mittam eum ad vos» (*Ioannis*, decimo sexto capitulo).

E, axí mateix, Jesuchrist se'n volch muntar per profit nostre, per tal que levem lo cor alt al cel; que si ell fos lla en Jerusalem, cascú hi volria anar e passar —«Anem, anem a veure lo Creador nostre»—, e no levaríem lo cor en alt al cel. Açò dix sent Pau: «Si consurrexissetis cum Christo, que sursum sunt querite, non que super terram, [ubi Christus est in dextera Dei] sedens» (*Ad Colossenses*, tertio capitulo). E veus «per locum a minori»: «Si quid est, ad quid maius est?» Veus que si la amor de Jesuchrist tirava tanta perfecció spiritual als apòstols, ¡quan més a nosaltres, quant amam alguna creatura més que no a Déu! O, quanta perfecció li empaxa! E per ço, quan lo marit ama molt sa muller, més que a Jesuchrist, ell li la tol per mort, per tal que lleve alt lo seu cor a ell. E qui fa lo contrari, veus què diu Jesuchrist: «Qui amat patrem aut matrem plus quam me, non est me dignus» (*Matthei*, decimo capitulo). E ara, donchs, ¿com nos devem amar? Yo-us o diré: axí com oli sobre aygua, que tots temps l'oli rode sobre l'aygua, sus axí deu ésser la amor de Jesuchrist a la de la creatura. Di tu, hom o dona, o fill

tem dico vobis: expedi vobis ut ego vadam etc. ad vos», *Ioannis*, xxvi capitulo. Secretum: «non mitam»; quare dicit, «nisi abiero», quasi bene posset mittere Spiritum Sanctum quamvis ipse non iret, quia secum erat dicit *Glossa*, hoc ideo quia apostoli non erant bene parati, quia propter presentiam Ihesu Christi non elevabantur corda in altum, ideo, postquam elevaverint corda, ipse mittet Spiritum Sanctum.

Nunc moraliter: si apostoli et discipuli Ihesu Christi erant impediti ad recipiendum gloriam propter amorem presentie Ihesu Christi, quanto magis propter amorem ardentem rerum terrenalium? Ergo, multum sumus nos impediti propter bona terrenalía. Unde, bene potestis amare res terrenas, sed tamen in illo amore debetis ponere sal, quia si amas bene uxorem tuam, fac temperate, ne obliviscaris Deum, semper temperate. Amas amicos tuos in isto mundo, fac non obliviscaris amicos, qui sunt in paradiso, apostolos, patriarchas, etc. Dicatis, bone homo, vos habetis aliquem honorem in isto mundo. Dicit: 'sic. Ego sum dominus talis ville vel civitatis vel alias' Ergo, temperate vestrum amorem, taliter quod non dimittatis Deum. Si amatis placita istius mundi, temperate cum sale, ne perdatís placita celestia et pro placitis bestiarum relinquatis perdere placita angelorum. Amatis divitias istius mundi? Temperate vos taliter, ne perdatís divitias alterius mundi. Concludemus sic: ergo, si amor ardens, quem habebant apostoli de presentia Ihesu impediébat eos ne possint intelligere divinitatem, quanto magis de nobis, qui sumus impediti in bonis

rasset de celo, sed de Christo, ubi esset. Istam rationem ponit ipsemet dicens apostolis flentibus de suo recessu: «Ego veritatem dico vobis, expedit vobis ut ego vadam, si ego enim non abiero, Paraclitus non veniet ad vos, si autem abiero, mitam eum ad vos», *Ioannis*, decimo sexto. Super quo glossa Bede: «Expedit vobis ut forma servi vestris subtrahatur aspectibus, quatenus amor divinitatis arctius vestris infigatur affectibus».

Moraliter habemus hic doctrinam, arguendo per locum a minori. Si apostoli impediabantur a receptione gratiarum spiritualium ex dilectione presentie Christi, quid erit de nobis miseris, qui ita ardentem diligimus transitoria huius mundi, scilicet divitias, honores, officia, dignitates, delectationes corporis, que non permittunt elevare cor nec intellectum in altum, sed inferius ad negotia terrena, qualiter sumus impediti a receptione bonorum et gratiarum spiritualium. Propter hoc, bona huius mundi diligenda sunt cum sale temperantie. Verbi gratia, divitie huius mundi, qualiter diligende sunt, ne ex hiis perdamus divitias paradisi incorruptibiles, que numquam deficient. Idem de honoribus, ne ex hiis perdamus honores paradisi. Qualis honor est esse in societate sanctorum angelorum, archangelorum et supra et etiam cum patriarchis, etc. Idem de officiis, etc. De deliciis huius mundi, ne ex deliciis bestiarum perdamus delicias et delectationes sanctorum et angelorum. Si vos habetis unam uxorem, vel ipsa mulier habet unum virum, debetis ipsum diligere temperate, ne ex eius amore in corde vestro minuatur amor Dei. Idem de dilectione filio-

nullus curasset de celo, sed de Christo, ubi esset. Istam rationem ponit ipsemet, dicens apostolis flentibus de suo recessu: «Ego veritatem dico vobis, expedit vobis ut ego vadam, si enim non abiero, Paraclitus non veniet ad vos», *Ioannis*, xvi, super quo dicit glossa Bede: «Expedit vobis ut forma servi vestris aspectibus subtrahatur quatenus amor divinitatis arctius vestris imprimatur cordibus». Patet ratio huius benedictæ ascensionis.

Moraliter habemus hic doctrinam arguendi per locum a minori. Si apostoli impediabantur a receptione gratiarum spiritualium ex dilectione Christi, quid erit de nobis miseris, qui ita ardentem non diligimus Christum ut apostoli, sed bona transitoria huius mundi, scilicet divitias, honores, officia, dignitates, delectationes carnis, que non permittunt elevare intellectum in altum sed inferius in negociis terrenis, ecce qualiter sumus impediti a receptione bonorum spiritualium et gratiarum. Propter hoc, bona huius mundi diligenda sunt cum sale temperantie. Verbi gratia, divitie huius mundi taliter diligende sunt ne ex his perdamus divitias paradisi incorruptibiles, que nunquam deficient. Idem de honoribus, ne ex his perdamus honores paradisi. O qualis honor est esse in societate sanctorum angelorum, archangelorum et supra et esse cum patriarchis etc. Idem || de officiis et dignitatibus. Idem de deliciis huius mundi, ne ex deliciis bestiarum perdamus delicias et honores et delectationes angelorum et sanctorum. Si vos habetis bonam uxorem vel ipsa mulier bonum virum, debetis ipsum diligere temperate, ne ex ipsius amore in corde vestro minuatur amor

o filla: «Senyor, bé am ma muller»
 (o, la muller, «mon marit»), «mas,
 Senyor, tot o pos dejús los teus
 peus». Ara façam la rahó: si amor
 3300 de parent o amich tira la amor de
 Jesuchrist, donchs, ¡quant més nos
 devem guardar de altres amors! E
 per ço hi ha tants mals religiosos e
 3305 capellans e altres persones spiri-
 tuals. Donchs, tingam lo consell de
 David (*Psalm* secundo): «Disrum-
 pamus vincula eorum»; e, si tu veus
 una persona santa, no amar massa.
 Ieronimus: «Mulierem, quam bene
 3310 conversantem vidis, mente dilige et
 carnali frequentia ne leseris». A veus
 ací la rahó theolgal.

3315

3320

3325

3330

3335

3340

temporalibus. Unde: «Nolite dili-
 gere mundum», suple nimis, «in
 eternum», *Prima Ioannis*, secundo
 capitulo. Ergo, si finiri habent, qua-
 re ponimus nostrum amorem.

Secretum: mundum istum non est
 karitas. Hoc dicitur contra aliquas
 personas, que propter amorem bo-
 norum terrenalium committunt ali-
 quem excessum, sicut qui furtat aut
 committit usuras, qui magis facit
 propter amorem bonorum quam Dei.
 Item, dicunt aliqui quod furari fruc-
 tus, ortalicias, non est peccatum. Et
 quero ego unde venerunt omnia
 mala istius mundi, quia omnes su-
 mus exulati a paradiso terrestri.
 Item, et sustinemus dolores et tri-
 bulationes, nisi propter furtum,
 quod fuit unicum pomum et solum
 pomum, quod quidem furtum com-
 misit Adam. Ergo, si propter illum
 fructum vetitum venit tantum ma-
 lum et tantum periculum nobis,
 quare nos furtamus contra precep-
 tum Dei, dicentis: || «Non furtum
 facies», numquid incurrimus peri-
 culum magnum? Dico quod sic, et
 ideo tenemur ad restitutionem, alias
 dampnabimur. Item, est aliud fur-
 tum quod facit lingua et est maius
 isto, nam manus furatur raubas aut
 nummos, sed lingua furatur famam,
 et quod est maius. Dicit Salomon:

rum, et e converso. De omnibus istis, auctoritas: «Nolite diligere mundum», suple nimis, «neque ea que in mundo sunt, quoniam || omne quod est in mundo aut concupiscentia carnis est», ecce peccatum luxurie, «et concupiscentia oculorum», ecce peccatum avaritie, «et superbia vite», hic peccatum superbie, ex honoribus, officiis, etc., *Prima catholica Iohannis*, capitulo secundo.

Dei. Idem de dilectione filiorum, et sic de omnibus istis. Auctoritas: «Nolite diligere mundum», supple, nimis, «nec ea que in mundo sunt, quoniam omne quod est in mundo concupiscentia carnis est», ecce hic peccatum luxurie, «et concupiscentia oculorum», ecce hic peccatum avaritie, «et superbia vite», ecce hic peccatum superbie ex honoribus, officiis, etc., I *Ioannis*, II.

3310

3315

3320

3325

3330

3335

3340

- «Melius est nomen bonum, etc., usque gracia», *Proverbiorum*, vigesimo secundo capitulo, et de hoc communiter nullus habet conscientiam. Miraculum in *Vitis patrum*: Erat quidam eremita et iudicavit quemdam, qui comedebat, et erat ieiunium... (require retro). Hoc est generale. Sed dicam vobis speciale, quia sunt multi, qui de illo quod non sciunt iudicant, etc., ut de declaratione regis, etc. Est et aliud furtum, quod committitur in ludo. Aliqui vocant lucrum et est furtum, quia quod perdis non debes recuperare et quod lucraris teneris restituere. Ratio: quia si ego capio nummos tuos et do alteri, quamvis de facto faciam, non possum facere de iure, nec rex nec papa sine causa. Unde, ergo, provenit, quod illud, quod non possunt facere rex et papa, possint facere «dos o tres osets», etc. Ergo, stirpatis istud, alias dabitur intelligere quod prediligitis res terrenas quam Deum. Et hoc est de prima ratio «expedient», quare Ihesus Christus ascendit in celum.
- 3345
- 3350
- 3355
- 3360
- 3365
- 3370 La segona rahó perquè Jesuchrist com se'n volch muntar alt al cel. Veus ací la pràctica ystorial o manera. Segons recompte sent Luch e los evangelistes, Jesuchrist, des que fo resuscitat, volch estar XL jorns en aquest món, per consolació de la sua mare e dels apòstols e dexebles; e veus ací «recumbentibus XI discipulis apparuit illis Iesus»
- 3375
- 3380 (*Marci*, ultimo capitulo).
- 3385 Veus que hun dia, axí com se dinaven, Jesuchrist entrà en la casa, e les portes eren tanquades (car cors gloriós no ha mester que li obren Unde, hodie, cum discipuli pranderent, januis clausis, intravit subito Ihesus intus et ipsi timuerunt, et Ihesus dixit eis: «Pax vobis, pax vo-

Quantum ad secundum punctum
«de la pràctica ystorial, com aquesta
beneyta assenció fo convenient». Ex
quo enim scimus rationem quare
ascendit, videamus modum quomo-
do ascendit. Non enim voluit sta-
tim post resurrectionem in celum
ascendere, sed quadraginta diebus
voluit in hoc mundo remanere et
suam resurrectionem per multa ar-
gumenta probare et apostolos ins-
truere et docere et quadragesimo
die a sua resurrectione voluit ascen-
dere.

Propter hoc, bis apparuit apos-
tolis. De prima apparitione loquitur
evangelium, de secunda epistola ho-
dierna: «Recumbentibus undecim

Quantum ad secundum punctum,
scilicet de practica historiali, quo-
modo ascensio fuit conveniens. Ex
quo enim scilicet scimus rationem
quare ascendit, videamus modum
quomodo ascendit. Non enim voluit
statim post resurrectionem in celum
ascendere, sed XL diebus voluit in
hoc mundo remanere, ut suam re-
surrectionem per multa argumenta
probaret et apostolos instrueret et
doceret et quadragesima die a sua
resurrectione voluit ascendere in
celum.

Propter quod hodie bis apparuit
apostolis. De prima apparitione lo-
quitur evangelium, de secunda, epis-
tola hodierna: «Recumbentibus un-

3345

3350

3355

3360

3365

Quantum ad secundum punctum, 3370
scilicet de practica historiali, quo-
modo ascensio fuit conveniens. Ex
quo enim scilicet scimus rationem
quare ascendit, videamus modum
quomodo ascendit. Non enim voluit
statim post resurrectionem in celum
ascendere, sed XL diebus voluit in
hoc mundo remanere, ut suam re-
surrectionem per multa argumenta
probaret et apostolos instrueret et
doceret et quadragesima die a sua
resurrectione voluit ascendere in
celum.

3375

3380

Propter quod hodie bis apparuit
apostolis. De prima apparitione lo-
quitur evangelium, de secunda, epis-
tola hodierna: «Recumbentibus un-

3385

les portes quan vol entrar en qual-
 que casa; no solament Jesuchrist,
 3390 mas tot altre cors glorificat). E axí
 com ell entrà, axí com lo veren, fo-
 ren tots alegres: «Videntibus illis,
 gavisí sunt gaudio magno» (*Marci*,
 ultimo capitulo). E menjà ab ells
 3395 verdaderament. Ara, ¿per què Je-
 suchrist, quan se'n volch partir,
 menjà ab ells? Per donar exemple
 a || nosaltres, que quan vindrem a
 la fi, que vullam congregar; «quia
 3400 nemo ascendit ad celum, nisi qui
 descendit de celo, filius hominis, qui
 est in celo». Verdader menjar està
 en quatre coses. La primera, ab les
 dents trenquar lo pa; e mastegar;
 3405 e enviar-lo-se'n; e entrar per lo ven-
 tre; mas no havia mester digestió.
 Sus axí com si posau al sol una scu-
 della d'aygua, ella a poch a poch
 se consumirà, sus axí, etc. E veus
 3410 que ell los dix: «Ara veus, mos fills,
 que yo me'n vull muntar e tornar
 al cel»; «opus consumavi quod de-
 dit michi Pater» (scilicet «predica-
 tionem, exemplum vite, miracula,
 3415 abstraxit animas sanctorum pa-
 trum») «a Patre exivi, et iterum
 [relinquo mundum, et vado ad Pa-
 trem]» (*Ioannis*, VII capitulo). E
 quant ells hoiren açò, hagueren-ne
 3420 gran desconsolació, dient-los Jesu-
 christ: «Ara, mos fills, per amor vos-
 tra, yo só stat XL jorns en aquest
 món après la mia resurrecció, ara,
 per consolar-vos e per reformar-vos
 3425 en la fe, e per dar-vos confort a
 açò que-us ha a venir».

E desaparech, e tornà-sse'n a pa-
 raís terrenal; e los apòstols anaren
 a la verge Maria e a les altres santes
 3430 dones que eren ab ella, pensat, tots
 plorosos. E quan la verge Maria veu
 que axí venien tots plorosos e trists,
 dix-los: «Oo, mos fills! E per què

bis», et tunc gavisí sunt discipuli.
 Sed dixit eis: 'Ego volo hodie as-
 cendere in celum'. Et hoc audito,
 apostoli ceperunt flere. Dixit Ihesus:
 'Ne fleatis, quia «si diligitis me etc.,
 me est», *Ioannis*, decimo quarto
 capitulo. Dicebant: 'Bene placet no-
 bis de vestro honore et gloria, sed
 dolemus de vestra absentia'. Et di-
 xit: 'Ne fleatis, quoniam ego come-
 dam vobiscum', et ideo «conves-
 cens», quasi simul vescens aut come-
 dens, a «con-», quod est «simul»,
 etc.

Et hoc facto, dixit Ihesus: 'Va-
 datis ad matrem meam, et omnes
 simul vadatis ad montem Oliveti,
 quia adhuc videbitis iterato me', et
 evanuit ab eorum oculis. Et isti sta-
 tim iverunt ad beatam Mariam et
 invenerunt ipsam prandentem cum

discipulis, apparuit illis Ihesus», *Matthei*, ultimo, salutans eos iuxta modum suum: «Pax vobis, pax vobis», dicens quomodo volebat hodie celum ascendere, ex quo compleverat totum opus nostre redemptionis. Hoc audientes, apostoli inceperunt flere et Christus: «Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem», etc., *Ioannis*, decimo quarto, et illi: 'Domine, gaudemus de honore vestro, sed tristamur, quia dimittitis nos orphanos', neque poterant comedere per tristitiam, ideo Christus amore eorum comedit «et convescens precepit eis ab Iherosolymis ne discederent, sed expectarent promissionem Patris», *Actuum*, primo, 3390

decim discipulis apparuit illis Ihesus», *Matthei*, ultimo, salutans eos iuxta morem suum, dicens: «Pax vobis». Et dixit eis quod hodie volebat ascendere celum ex quo compleverat totum opus nostre redemptionis. Hoc audientes, apostoli inceperunt flere. Et Christus: «Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem», *Ioannis*, XIII. 'Domine, gaudemus de honore vestro, sed tristamur quia dimittitis nos orphanos', nec poterant comedere pre tristitia. Ideo Christus amore eorum comedit, ut ipsi comederent: «Et convescens, precepit eis ab Hierosolymis ne discederent, sed expectarent promissionem Patris», *Actuum*, I. 3395

3400

3405

3410

3415

3420

3425

Quibus dixit quod irent ad virginem Matrem, que comedebat cum Maria Magdalena et Martha. Cum autem virgo videret apostolos fletus, dixit: 'Quid est hoc? Quare fletis?' Qui dixerunt sibi: 'De recessu Filii vestri'. Que incepit flere cum 3430

plorau, que ara mon fill ja és resuscitat?» E ells digueren-li: «Verge Maria, oldre-y ha, que ara vostre fill nos és aparegut, e ha'ns dit que se'n vol muntar alt al cel». E la Verge respòs: «E no-l veurem pus?»

3440 «Sí, beneyta, que al mont de Olivet nos apparrà.»

E anaren a mont Olivet la verge Maria ab los apòstols, e altres santes dones, e dexebls, a manera de

3445 professó, invisibles als de la ciutat, e ascí se ordenaren. E Jesuchrist vench en mig d'ells, ab tots los sants pares e tots los àngels, saludant primer a la verge Maria: «Mare mia, pax vobis»; e après als apòstols: «Pax vobis»; après als dexebls: «Pax vobis». E estant axí féu-los hun sermó, dient-los axí: «Ara yo he || complit les obres de redempció: «primo», quan me encarní prenent carn humana, e volguí nàixer de vós, mare mia; après, he-us volgut dar exemple de bona vida, de humilitat, com deveu ésser humils,

3460 e de misericòrdia e liberalitat, de castedat e altres virtuts que són contra los set peccats mortals». E veus que la verge Maria dix a son fill, quan se'n volie partir: «Hee, mon fill! E feu-me tanta de gràcia que me'n vaja yo ab vós, alt al cel». «¡O, mare mia, encara haveu vós a romandre en aquest món per reformar la fe en los coratges de les gens!» E per ço, quan los apòstols preycaven e algú se llevave contra ells, venien a ella, e ella los responia contra aquelles errors que tenien, e per ço canta santa mare Església de

3475 la verge Maria: «Gaude, virgo Maria, cunctas hereses sola interemisti in universo mundo». Après santa Maria Magdalena dix: «Hee, senyor! E vaja-me'n yo ab vós, que he venut

aliis Mariis, et ipsi flebant. Ipsa enim incepit eos «aconortar», et finaliter cum ipsi dixissent sibi quod Ihesus volebat ascendere in celum, flevit cum illis.

Et dimisso prandio, iverunt usque ad montem Oliveti et erant secundum quod dicit sanctus Lucas, cxx. Cum fuerant congregati ibidem «en un corralet», venit Ihesus in medio et dixit matri et aliis: «Pax vobis». Dixit ipse: 'Mater, ego implevi opus, quod precepit mihi Pater, et sic volo ascendere ad Patrem meum'. Beata autem Maria et apostoli sentiebant odorem sanctorum patrum, quamvis non viderent eos. Et dicebat beata Virgo: 'O fili, et vestri absentia omnes iniuriabunt me et persequentur me'. Dicebat Ihesus: 'Mater, vos eritis destructio contra omnes hereses et tenebitis fidem catholicam et descendetis et illuminabitis omnes ignorantes', unde: «Gaude, Maria virgo, cunctas hereses etc. mundo», in tantum, quod, si aliquis error elevabatur in mundo, iam determinabat et devincebat eum. Ad idem, beata Maria et apostoli rogabant eum quod portaret eos secum. Dicebat Ihesus: 'Adhuc non est hora, quoniam mundus nondum est conversus ad me, sed «predicate evangelium», etc.'.

eis.

3435

3440

Et surrexit et omnes personaliter iverunt ad Montem Oliveti, secundum quod dixerat eis Ihesus. Propter hoc, in multis locis fit hodie processio, et bene. Cum autem fuissent in Monte, Christus visibiliter apparuit eis et salutavit matrem suam et omnes alios, dicens «Pax vobis», dicens eis quomodo perfecerat opus per quod venerat, ideo volebat ascendere in celum ad Patrem. Virgo autem Maria, que sentiebat presentiam sanctorum patrum, qui cum Christo debebant ascendere in celum, dicebat Filio suo cum lachrymis, ut placeret sibi quod || ipsa ascenderet secum. Christus vero, tergens sibi lachrymas, dixit sibi: 'Mater mea, vos remanebitis hic loco mei, consolabitis apostolos propter sapientiam quam dedi vobis, destruetis hereses que insurgunt' —propter hoc dicitur virgini Marie: «Gaude, Maria virgo, cunctas hereses sola interemisti in universo mundo». Item, apostoli rogabant eum ut ascenderent cum eo, ne relinqueret eos orphanos, quibus dixit: «Euntes, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, docentes eos servare omnia, quecumque mandavi vobis», *Matthei*, ultimo. «Non dimittam vos orphanos, ecce ego vobiscum sum», scilicet in sacramento altaris, «usque ad consummationem seculi», *Matthei*, ultimo. Deinde dixit sibi Maria Magdalene: 'Et ego,

Et surrexerunt omnes et processionaliter iverunt ad Montem Oliveti, secundum quod dixerat eis Iesus, propter hoc in multis locis fit hec processio. Cum autem fuissent in Monte, Christus visibiliter apparuit eis et salutavit matrem et omnes alios, dicens «Pax vobis». Et dixit eis quomodo perfecerat opus propter quod venerat. Ideo volebat ascendere in celum ad Patrem. Virgo autem Maria, que sentiebat presentiam sanctorum, qui cum Christo debebant ascendere, dicebat Filio cum lachrymis ut placeret sibi quod ipsa ascende-||ret cum eo. Christus vero tergens sibi lachrymas, dixit: 'Mater benedicta, vos remanebitis, loco mei consolabitis apostolos meos. Et propter sapientiam quam vobis dedi, destruetis hereses que insurgent'. Propter hoc dicitur virgini Marie: «Gaude Maria virgo, cunctas hereses sola interemisti in universo mundo». Item, apostoli rogaverunt eum ut ascenderent cum eo ne relinqueret eos orphanos. Qui dixit: «Euntes, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, docentes eos servare omnia, quecumque mandavi vobis», *Matthei*, ultimo. «Non dimittam vos orphanos, ecce ego vobiscum sum», scilicet in sacramento altaris, «omnibus diebus usque ad consummationem seculi», *Matthei*, ultimo. Deinde dixit sibi Maria Magdalene: 'O Domine, ego eram magna

3445

3450

3455

3460

3465

3470

3475

- 3480 tot quan havia per amor de vós». Dix Jesuchrist: «No encara, que no és hora». E axí mateix los apòstols; e ell respòs que ells havien a romà-nir encara en lo món: «Mas yo só
- 3485 ab vosaltres tots temps, e per ço no-us cal tembre»: «Ecce vobiscum sum usque ad consumationem secu-li» (*Matthei*, capitulo ultimo). E donà-ls regla que anassen preycant
- 3490 per tot lo món, de ciutat en ciutat, de vila en vila, de castell en castell: «Euntes in universum mundum; docete omnes gentes babtizantes eos in nomine Patris, et Filii
- 3495 et Spiritus Sancti; docentes eos servare omnia, quecumque mandavi vobis» (*Matthei*, ultimo capitulo). Havem doctrina, nosaltres preycadors, que no devem tots temps estar en
- 3500 una vila, mas anar de loch en loch, «predicare Evangelium». No diu Virgili ne Dantes. «Ideo, dicebat sanctus Paulus: 'Non erubescio Evangelium, virtus enim Dei est ad sanandum omnes'» (*Ad Romanos*, primo capitulo); e veus perquè dóna aquesta doctrina del sant Evangeli. || E les altres dones dixeren: «Hee, senyor! E nosaltres vajam-nos-ne ab vós».
- 3510 Dix Jesuchrist: «No encara, que bo serà que romangau en lo món, per tal que no solament los hòmens se convertesquen a la fe christiana per exemple, mas encara les dones».
- 3515 E axí mateix los apòstols: «¿E nosaltres?» «Eritis ministros in omni Iudea et Samaria.» E veus que ell se levà de terra en alt. Pensar podeu que tots estaven ploran, e demanaren-li que-ls donàs la benedicció. E ell respòs: «La benedicció de Déu lo Pare, e mia, e del sant Spirit, sie ab vosaltres, emper tots temps».
- 3525 E axí com se'n muntave, dema- Et cum ipse inciperet elevari,

que eram magna baronessa et modo sum pauper! Placeat vobis quod ascendam vobiscum'. Et Christus: 'Vos eritis socia matris', etc.

baronissa et modo sum pauper. Ideo placeat vobis quod ascendam vobiscum'. Et Christus: 'Vos eritis socia matris mee, etc.'.

3485

3490

3495

3500

3505

3510

3515

3520

Cum autem iam elevaretur a ter-

Cum autem Ihesus sic elevaretur 3525

naren-li una qüestió: «Domine, si in tempore hoc restitues regnum Israel? Respondit Iesus: "Non est vestrum nosce tempora vel momenta, que Pater posuit in sua potestate; sed accipietis virtutem supervenientis Spiritus Sancti in vos, et eritis michi testes in Ierusalem, et in omni Iudea et Samaria, et usque ad ultimum terre"» (*Actuum*, primo capitulo).

dixerunt: «O domine, si in tempore hoc restitues regnum Israel?» Noluit dicere quoniam non veniret usque ad diem iudicii, ne eos «desconortaret», sed dixit quod veniret. Et Iesus fuit in suis visceribus commotus propter tristitiam matris et apostolorum, unde «concussis illis singularis dulcedinis visceribus», Bernardus, et tunc dedit eis benedictionem.

3540

3545

E veus que·ls àngels anaven primers, cantant, e los sants après de Jesuchrist, e Jesuchrist anave en mig; e, estant axí, vench una núvol blanqua, e posà's als peus de Jesuchrist. No penseu vosaltres que vingúes per ajudar-li, mas per servir-lo, axí com a creatura, a significar que ell és senyor de totes creatures racionals e irracionals. E donà aquella núvol gran tristícia a la verge Maria e als apòstols e dexebles, perquè·ls tolgué la sua vista. Veus hun doctor quinyes paraules deye: «Quanta putatis, fratres mei... ex alto» (*Ambrosius*).

3565

3570

Et cum fuit elevatus quasi «un tret de balesta», nubes posuit se sub pedibus eius, et evasit ab eorum || oculis, non quod ipse indigeret auxilio, sed ad demonstrandum quod omnia erant subiecta sub pedibus eius et sic non potuerunt amplius ipsum videre. Et statim misit duos angelos, qui dixerunt eis quod de cetero non aspicerent, quia non videbunt eum usque ad diem iudicii. Unde «et ipsi adorantes, egressi sunt etc. Deum», *Luce*, ultimo capitulo.

ra et incepisset ascendere, apostoli interrogaverunt, dicentes: «Domine, si in tempore hoc restitues regnum Israel», *Actuum*, primo capitulo, «O Domine, venietis tam cito ad dandum regnum?», etc. Respondit Christus: «Non est vestrum nosse tempora vel momenta, que Pater posuit in sua potestate, sed accipietis virtutem supervenientis Spiritus Sancti in vos et eritis mihi testes in Iherusalem», etc. Nota «non est vestrum», scilicet, scire determinate et numerando, diem iudicii, sed indeterminate possumus dicere quod cito et bene cito, etc. Cum autem iam ascenderet, et ipsi in altum eum respicientes, dixerunt sibi: 'O Domine, detis nobis benedictionem', «elevatis manibus, benedixit eis», *Matthei*, ultimo, sicut sacerdos post missam dat benedictionem populo.

Tunc nubes suscepit eum ab oculis eorum, non quod ea indigeret ad ascendendum, sed ad innuendum quod omnis creatura est sibi subiecta. David dicit Deo Patri: «Omnia subiecisti sub pedibus eius». Cum autem Christus fuit in celo, quia subito ascendit ex quo apostoli non viderunt ipsum, misit duos angelos ad apostolos adhuc intuentes in celum, qui dixerunt eis: «Viri galilei, quid hic statis aspicientes in celum? Hic Ihesus, qui assumptus est in celum, sic veniet quemadmodum || vidistis eum euntem in celum», *Actuum*, primo. Ecce «prática ystorial», quomodo ista benedicta ascensio fuit conveniens et qualiter ascendit et sedet ad dexteram Dei Patris. Et fuit completa prophetia *Isaie*, sexto: «Vidi Dominum sedentem super solium excelsum et elevatum et plena erat domus maiestate sua». Tunc apostoli et discipuli «adorantes, re-

a terra et cepisset ascendere, apostoli interrogaverunt eum, dicentes: «Domine, si in tempore hoc restitues regnum Israel», *Actuum*, I, 'Domine, venietis cito ad dandum regnum Israel?' Respondit Christus: «Non est vestrum nosse tempora vel momenta, que Pater posuit in sua potestate, sed accipietis virtutem supervenientis Spiritus Sancti in vos et eritis mihi testes in Iherusalem», etc. Nota, non est vestrum scire determinate diem iudicii, sed indeterminate possumus dicere quod cito et bene cito, etc. Cum autem iam ascenderet et ipsi in altum eum respicerent, dixerunt: 'Domine, detis nobis benedictionem', et, «elevatis manibus, benedixit eis», *Luce*, ultimo, sicut sacerdos post missam dat benedictionem populo.

Tunc nubes suscepit eum ab oculis eorum, non quod ea indigeret ad ascendendum, sed ad innuendum quod omnis creatura est sibi subiecta. David dicit de Deo Patre: «Omnia subiecisti sub pedibus eius». Cum autem Christus fuisset in celo, quia subito ascendit, ex quo apostoli non viderunt eum, misit duos angelos ad apostolos adhuc intuentes in celum, qui dixerunt eis: «Viri galilei, quid statis aspicientes in celum. Hic Ihesus, qui assumptus est a vobis in celum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in celum», *Actuum*, I. Ecce practica historialis, quomodo ista benedicta ascensio fuit conveniens et qualiter ascendit et sedet ad dexteram Dei et fuit completa prophetia *Isaie*: «Vidi dominum sedentem super solium excelsum et elevatum et plena erat omnis terra maiestate eius et ea que sub ipso erant replebant tem-

3530

3535

3540

3545

3550

3555

3560

3565

3570

3575

3580

3585

3590

3595

3600

3605

3610

3615

Sequitur moralitas. Hic dicatur quomodo debemus colere festa, quando dicit quod beata Maria cum apostolis reversi sunt, primo cum gaudio magno, secundo «complidament», quia semper erant in templo; tertio debemus colere «devotament», quia laudantes et benedicentes Deum. Et ecce tres modos colendi. Primo debemus colere «alegrament», cessando ab operibus terrenis, capiendo placita sine peccato, maxime die dominico, ideo quia Ihesus per totam vitam habuit labores et dolores et die resurrectionis sue quievit ab omnibus laboribus, et ideo nos cum gaudio, ob reverentiam eius, debemus quiescere sine peccato. Unde, ita est magnum peccatum frangere diem dominicam, quoniam isto precepto veniunt tribulationes et angustie in mundo, nec debemus vendere nec emere, nec salsam, nec etiam, si possibile fuerit, carnes, et quod die sabbati emant, vel, si non possunt, die dominica de mane ante missam emere et debent audire missam, alias, dampnationem inferni habebit «lo carnicer» et ille qui durante missa facit. Sequitur miraculum de Xàtiva, de illo notario, qui volebat conficere instrumentum, contra sui voluntatem, etc. (respice in sermonibus de Valentia). Et sic custodite bene festa, quiescendo et letando honeste et sine peccato, quia plus prodest nostris bonis ista quies istius diei, quam labor totius septimane, alias, si tu frangis diem dominicam aut festivitatem, Deus tollet

gressi sunt in Iherusalem cum magno gaudio et erant semper in templo, laudantes et benedicentes Dominum», *Luce*, ultimo.

Moraliter, cum dicitur, «adorantes», etc., habemus hic instructionem moralem eundi ad ecclesiam et colendi festa cum gaudio, cessando a negotiis temporalibus, ut Christus quievit in die resurrectionis, etc. Secundo, sunt colenda festa perfecte, cum dicitur quod «semper erant in templo», semper, id est, perfecte, plus enim proficiunt bona vestra ex bona observatione festi, quam ex vestris laboribus. Tertio, colenda sunt «devotament», cum dicitur «laudantes et benedicentes Deum», cum silentio audiendo missam. Dicatur contra loquentes in ecclesia.

plum», etc., || *Isaie*, vi. Tunc apostoli et discipuli «adorantes regressi sunt in Iherusalem cum magno gaudio et erant semper in templo, laudantes et benedicentes eum», *Luce*, ultimo.

Moraliter. Hic, cum dicitur: «adorantes», etc., habemus exemplum et instructionem moralem eundi ad ecclesiam et colendi festa cum gaudio, cessando a negotiis temporalibus, ut Christus quievit in die resurrectionis. Et sunt colenda perfecte, quod innuit cum dicitur: «Erant semper in templo», id est perfecte. Plus enim proficiunt bona vestra ex bona observatione festi quam ex vestris laboribus. Tertio, sunt colenda devota mente, cum dicitur «laudantes et benedicentes Deum», scilicet, cum silentio, audiendo missam, *Extra*, *De immunitate ecclesiastica*, Liber vi, *Decet*, sit ad ecclesias humilis et devotus ingressus, sit in eis quieta conversatio, Deo grata, inspicientibus placida, etc. Dicatur contra loquentes in ecclesia, etc.

3575

3580

3585

3590

3595

3600

3605

3610

3615

3620 tibi totum laborem. Unde, noveritis quod in quadam patria habebant siccitatem et indigentiam bonorum, unde: «in penuria vos maledicti estis et me pro quia etc. me», *Malachie*, III capitulo. Item, secundo, debemus colere festa «complidament», quia erant semper in templo, scilicet, quod audiatis complete missam et post ludatis ad ludos honestos «de dart o de tell o a la pilota», non ad taxillos «ne a naips». Et, si vultis credere me, vos agricole, qui propter vestrum laborem excusatis vos a ieiuniis mandatis ab ecclesia, quod ad minus diebus dominicis et festivis vadatis ieiuni ad ecclesiam, scilicet ad missam. Ratio est quia, si haberetis loqui cum rege vel papa non comederetis quousque fuissetis locuti cum eo, ne daretis sibi malum odorem vini o «d'als». Ergo, multo minus debetis comedere aut bibere postquam cum rege paradisi habetis loqui, etc. Et tunc, si sitis ieiuni, dicunt angeli: 'Domine, date istis petitionem suam, postquam ieiuni venerunt ad loquendum vobiscum'. Et ideo, provideatis in istis, et debemus colere diem dominicam «devotament». Et quomodo? «Laudantes et benedicentes Dominum», non loquendo in missa, ut supra in aliis sermonibus. Et hoc faciendo, non habebimus tempestates nec siccitates nec «pedres» nec alias adversitates. Et ideo dixit Ihesua iam in Veteri Testamento: «Memento ut diem sabbati sanctifices etc. es», *Exodi*, vigesimo. Quare dicit 'memento'? Quia, cum tu laboraveris per vi dies, «memento ut diem sabbati», etc.

3660

La III^a rahó és utilitat final anagògica que havem de la Ascensió de Jesuchrist. E de açò havem mol-

Tertius punctus est fructus aut utilitas proveniens. Et fructus quem habet natura humana declaratur in

3620

3625

3630

3635

3640

3645

3650

3655

3660

Quantum ad tertium, scilicet, «de la utilitat final provenient» ex sua ascensione, istam utilitatem sive

Quantum ad tertium punctum, scilicet, de utilitate finali ab ipsa proveniente, ex ipsa, scilicet, ascen-

tes auctoritatis; mas una vos ne
 3665 diré: «Non turbetur cor uestrum,
 quia in domo Patris mei mansiones
 multe sunt: [si quo minus dixissem
 uobis, quia uado parare uobis lo-
 cum; et si abiero, et preparauero
 3670 uobis locum, iterum uenio, et acci-
 piam uos ad || me] uos estis» (*Io.*,
 XIII° ca^o). Ha-y secret: «Mansiones
 multe sunt»; açò són nou órden
 d'àngels. E qui nos o ha dit? Sent
 3675 Pau, a qui fo revelat, qui muntà
 fins al tercer cel; que compte hom
 axí: que lo primer cel és lo ferma-
 ment, ab les VIII speres. E veus
 com: lo cel de la Luna, lo cel de
 3680 Mercúrius, lo cel de Venus, lo IIII
 de Mars, lo v de Júpiter, lo vi de
 Saturnus; lo segon cel és christalí,
 e los philòsofs lo appellaren primum
 mobile; lo terç cel, és lo cel impe-
 3685 rial, e ha-y nou órden d'àngels.
 Veus com: àngels, archàngels, prin-
 cipats, potestats, virtuts, domina-
 cions, trons, cherubins e seraphins.

3690

3695

3700

3705

Evangelio, «In domo patris mei
 mansiones etc. sitis», *Ioannis*, 14 ca-
 pitulo. Hoc dixit apostolis et in per-
 sona illorum nobis omnibus; vocat
 mansiones, plateas ordinum angelo-
 rum etc., *Apocalipsis*, vigesimo pri-
 mo capitulo, ut supra. Finaliter, cum
 dicit Ihesus: «ascendo», etc. 'Et ad
 quid, Domine?' «Vado parare vobis
 locum», «nostre scuder s'és fet Ihe-
 su Christ aut cuyner»? Quia quando
 aliquis dominus vadit ad castrum
 suum, mittit primo aliquem scuti-
 ferum, qui paret sibi prandium.
 Quomodo dicit «parare»? Diceret
 aliquis clericus: 'Quomodo dicit
 vado parare, quia iam legimus in
 evangelio: «Venite, benedicti Patris
 mei etc., quod paratum est ab ori-
 gine mundi», *Matthei*, || xxv capi-
 tulo. Dico, quod si volumus loqui
 de agno celesti, quantum ad dispo-
 sitionem dominicalem, a principio
 mundi est paratum. Sed, si secun-
 dum conditionem humanalem pro
 capienda possessione, hodie paratur.

fructum declaravit ipsemet, dicens: «In domo Patris mei mansiones multe sunt, si quominus», id est, ad minus esset, «dixissem vobis, quia vado vobis parare locum. Si abiero et preparavero vobis locum, iterum venio», id est veniam, «et accipiam vos ad me ipsum, ut ubi sum ego et vos sitis», *Ioannis*, decimo quarto, ecce hic utilitas finalis proveniens. Mansiones multe sunt, id est, ordines angelorum, quas Ioannes vocat platea, *Apocalypsis*, vigesimo primo: «Et platee civitatis aurum mundum, tamquam vitrum perlucidum». Primus ordo sive platea, statim ingressus, est sanctorum angelorum, secundus archangelorum, tertius principatum, quarta potestatum, quinta virtutum, sexta dominationum, septima thronorum, octava cheruborum, nona seraphinorum. Istas mansiones Christus possidet, ideo dicit «vado parare vobis locum». Nota maximam Christi humilitatem. Reges communiter || premittunt aliquos scutiferos ut prepararent, sed Christus, rex glorie, ipsemet voluit ire ad parandum nobis locum, Posset hic fieri argumentum in oppositum, cum Christus dicat «venite, benedicti Patris mei, possidete regnum locum a constitutione mundi», *Matthei*, xxv. Quomodo, ergo, dicit vado parare vobis locum? Respondeo quod hoc potest intelligi dupliciter, vel per «differential distinctionem», vel per «real possessionem». Quantum ad primum, a constitutione mundi iam paratum erat iuxta auctoritatem, *Matthei*, vigesimo quinto, «venite», etc. Secundo autem modo, scilicet per «real possessionem», hodie paravit propter realem distributionem sanctorum, qui cum Christo hodie ascenderunt in ordi-

sione. Istam utilitatem sive fructum declaravit ipsemet dicens: «In domo Patris mei mansiones multe sunt, si quominus», id est, aliquid minus, «dixissem vobis, quia vado parare vobis locum. Et, si abiero et preparavero vobis locum, iterum venio et accipiam vos ad me», *Ioannis*, XIII. Ecce hec utilitas finalis proveniens. Nota: «mansiones multe» sunt novem ordines angelorum, quos Ioannes vocat plateas, *Apocalypsis*, XXI: «Et platea civitatis aurum mundum tanquam vitrum perlucidum». Primus ordo seu prima platea, statim in ingressu, est sanctorum angelorum. Secunda, archangelorum. Tertia, principatum. Quarta, potestatum. Quinta, virtutum. Sexta, dominationum. Septima, thronorum. Octava, cheruborum. Nona, seraphinorum. Istas mansiones Christus paravit. Ideo dixit: «Vado parare vobis locum». Nota maximam Christi humilitatem. Reges communiter premittunt nuntios et scutiferos ut prepararent locum, sed Christus, rex glorie, ipsemet voluit ire ad parandum nobis locum. Posset hic fieri argumentum in oppositum, cum Christus dicat: «Venite, benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi», *Matthei*, xxv. Quomodo dicit ergo, «Vado parare vobis locum?». Responsio: quod hoc potest intelligi dupliciter, scilicet, vel per differentiam-||-lem (!) distinctionem, vel per realem possessionem. Quantum ad primum, a constitutione mundi iam paratum erat, iuxta auctoritatem *Matthei*, xxv: «Venite, benedicti». Secundo autem modo, scilicet per realem possessionem, hodie paravit propter realem distributionem sanctorum, qui cum Christo ascenderunt

3710

E axí com Jesuchrist muntave,
 3715 passà per la plaça dels àngels; al-
 guns sants digueren: «Senyor, veus
 ací scrit lo meu nom en esta cadi-
 ra». «Haa, mon fill, assenta't assí!»
 E allí feu reposar totes les ànimes
 3720 de vera penitència. Aprés, en la pla-
 ça, ja millor e major, ¡ooo, quinya
 festa li fo feyta! E appellà totes les
 persones de devoció spiritual: «Mos
 fills, seyn-vos quiscú en sa cadira».
 3725 Aprés, en la terça plaça, etc., «ut
 infra in sermone diei iudicii, prima
 dominica adventus Domini». E veus
 per què dix: «Vado parare vobis
 locum» (*Ioannis*, XIII capitulo). E
 3730 aprés, ¡quinya festa féu Déu lo Pare
 a son Fill Jesuchrist, en quant hom!
 Que ell se agenollà als seus peus,
 etc., «ut infra in fine sermonis primi
 sabbati».

3735

3740

3745

3750

3755

Etenim, intravit Ihesus in celo
 et fuit in platea angelorum. Dixit:
 'Filii, videatis qui vestrum servivit
 mihi in operibus penitentie, quia
 illi aut illis pertinet illa platea'. Et
 statim ponebat eos in possessione.
 Item, secundo, in platea archange-
 lorum, posuit illos qui steterunt in
 orationibus et operibus spirituali-
 bus. In tertia platea principatum,
 posuit personas misericordes, que
 multas elemosinas fecerunt, et in
 istis erat Tobias et plures alii. In
 quarta platea potestatum posuit per-
 sonas, que habuerunt patientiam in
 suis adversitatibus. In quinta pla-
 tea virtutum posuit personas paci-
 ficas, que noluerunt vindictam de
 inimicis, nec habuerunt malam vo-
 luntatem contra eos. In sexta platea
 posuit religiosos. In octava, «dels
 cherubins», posuit persones «arrapa-
 des» in contemplationibus. In nona,
 «de seraphins», posuit personas ar-
 dentes in amore Dei et ista die para-
 vit eis «per possessió eternall». Et
 ideo, si nos stamus in bonis operibus
 supradictis in possessione glorie pa-
 radisi.

Et iste est fructus aut utilitas pro-
 veniens de ascensione Domini.

Ad quam gloriam, etc.

Et sic finit sermo noster. Amen.

inibus angelorum, iuxta meritum cuiusque, quia numquam antea intravit aliquis usque hodie.

Dicatur «prática», quomodo quando fuit in celo cum sanctis patribus, tot «mil milia milions», in prima platea angelorum ipse collocavit illos, qui in hoc mundo servierunt sibi in penitentia, quemlibet in sua cathedra. Iam nomen cuiuslibet erat ibi scriptum et cuilibet imponendo suam coronam in capite. In secundo ordine archangelorum collocavit illos qui servierunt sibi in operibus spiritualibus. In tertio ordine, scilicet principatum, collocavit illos qui sibi servierunt in operibus misericordie. In quarto ordine potestatum, illos qui sibi servierunt cum magna patientia in adversitatibus. In quinto ordine virtutum, collocavit pacificos, qui pro nullo habuerunt malam voluntatem alicui. In sexto ordine dominationum collocavit dominos, rectores ac iudices, qui cum magna iustitia, etc. Septimo, in ordine thronorum collocavit illos qui, amore sui, tenuerunt vitam pauperem. Octavo, in ordine cherubimorum collocavit contemplativos, qui habuerunt sapientiam divinam. Nono, in ordine seraphim, collocavit caritativos || ardentes in Dei amore. Ecce quomodo intelligitur «Vado parare vobis locum».

Quantum ad realem possessionem, Christus super omnes ordines angelorum sedet in solio suo ad dexteram Patris, qui clare videtur ab omnibus.

Patet tertius punctus et per consequens totus sermo.

Explicit.

in ordinibus angelorum iuxta merita uniuscuiusque, quia nunquam antea intravit aliquis usque hodie, scilicet, ante Christi ascensionem.

Dicatur practice, quomodo quando fuit in celo cum sanctis patribus, tot milia collocavit in prima platea, scilicet, angelorum. Collocavit enim ibi illos qui in hoc mundo servierunt sibi in penitentia, quemlibet in sua cathedra. Iam erat ibi nomen cuiuslibet scriptum, et cuilibet imponendo suam coronam in capite. In ordine archangelorum collocavit eos qui sibi servierunt in operibus spiritualibus. In tertio ordine, scilicet, principatum, collocavit illos qui sibi servierunt in operibus misericordie. In quarto ordine, scilicet, potestatum, illos qui sibi servierunt in magna patientia in adversitatibus. In quinto ordine, scilicet virtutum, illos qui sibi servierunt in patientia, non habendo malam voluntatem alicui, etc. In sexto ordine, scilicet, dominationum, collocavit dominos terrenales: rectores et iudices, qui cum iustitia magna rexerunt communitates, etc. In septimo ordine, scilicet, thronorum, illos qui amore sui tenuerunt vitam pauperem. In octavo ordine, scilicet, cherubin, contemplativos, qui habuerunt sapientiam divinam. In nono ordine, scilicet, seraphim, caritativos ardentes in Dei amore. Ecce quomodo intelligitur: «Vado parare vobis locum», quantum ad realem possessionem.

Christus vero super omnes ordines angelorum sedet in solio suo ad dexteram, qui clare videtur ab omnibus.

Et sic patet tertius punctus et, per consequens, totus sermo.

Deo gratias, etc.

ÍNDEX DE MOTS

- a 66, 86, 406, 703, 704, 708, 709, 717, 735, 737, 772, 775, 780, 788, 790, 802, 806, 807, 812, 821, 822, 824, 829, 839, 841, 847, 848, 851, 866, 867, 869, 871, 872, 878, 883, 890, 891, 908, 909, 913, 817, 920, 924, 925, 931, 946, 947, 951, 962, 963, 974, 975, 976, 999, 1004, 1013, 1025, 1037, 1049, 1055, 1058, 1066, 1068, 1070, 1073, 1074, 1077, 1081, 1082, 1092, 1102, 1132, 1155, 1164, 1167, 1171, 1172, 1186, 1187, 1191, 1195, 1203, 1206, 1207, 1215, 1223, 1232, 1245, 1253, 1254, 1255, 1261, 1279, 1280, 1283, 1284, 1285, 1291, 1292, 1299, 1308, 1311, 1312, 1315, 1327, 1337, 1339, 1341, 1349, 1368, 1374, 1375, 1383, 1398, 1411, 1438, 1440, 1442, 1457, 1459, 1460, 1474, 1476, 1484, 1487, 1488, 1489, 1494, 1497, 1504, 1505, 1509, 1512, 1521, 1524, 1529, 1530, 1541, 1542, 1543, 1544, 1547, 1549, 1556, 1569, 1589, 1600, 1602, 1612, 1624, 1628, 1632, 1654, 1667, 1668, 1688, 1696, 1702, 1708, 1709, 1710, 1714, 1721, 1759, 1797, 1807, 1845, 1847, 1851, 1857, 1863, 1883, 1884, 1891, 1893, 1898, 1958, 1961, 1966, 1967, 1972, 1976, 1979, 1981, 1983, 1986, 1988, 1997, 1999, 2012, 2014, 2021, 2030, 2042, 2051, 2052, 2058, 2067, 2075, 2076, 2082, 2094, 2113, 2114, 2137, 2141, 2144, 2165, 2166, 2168, 2169, 2192, 2202, 2205, 2209, 2216, 2217, 2231, 2252, 2298, 2299, 2321, 2329, 2351, 2359, 2364, 2366, 2379, 2380, 2381, 2391, 2393, 2394, 2407, 2410, 2411, 2416, 2425, 2438, 2444, 2445, 2454, 2456, 2468, 2469, 2474, 2475, 2486, 2492, 2497, 2499, 2500, 2501, 2525, 2551, 2566, 2567, 2573, 2579, 2581, 2592, 2594, 2616, 2623, 2624, 2626, 2631, 2632, 2636, 2639, 2640, 2641, 2643, 2646, 2661, 2672, 2673, 2683, 2696, 2697, 2699, 2716, 2726, 2727, 2754, 2772, 2775, 2777, 2783, 2785, 2789, 2792, 2794, 2809, 2810, 1812, 2815, 2824, 2826, 2827, 2829, 2830, 2831, 2837, 2848, 2855, 2862, 2865, 2870, 2895, 2900, 2915, 2917, 2918, 2943, 2945, 2955, 2958, 2965, 3225, 3628, 3629; a (*interj.*) 928; al 285, 417, 585, 788, 857, 892, 937, 956, 971, 1020, 1068, 1076, 1077, 1129, 1211, 1253, 1278, 1283, 1312, 1317, 1325, 1373, 1425, 1438, 1457, 1489, 1502, 1594, 1605, 1608, 1609, 1620, 1621, 1627, 1680, 1800, 1801, 1861, 1874, 1880, 1881, 1882, 1891, 1970, 1994, 2021, 2053, 2069, 2076, 2077, 2104, 2106, 2131, 2233, 2333, 2359, 2375, 2446, 2479, 2484, 2501, 2536, 2634, 2720, 2756, 2769, 2799, 2848, 2850, 2858, 2890, 2897, 2903, 2905, 2965, 2972; als 257, 260, 552, 734, 376, 737, 867, 870, 913, 914, 918, 994, 997, 1064, 1078, 1146, 1305, 1353, 1511, 1535, 1624, 1625, 1652, 1699, 1745, 1848, 1854, 1869, 1925, 2047, 2061, 2167, 2445, 2556, 2567, 2636, 2672, 2682, 2693, 2706, 2708, 2759, 2862, 2863.
- ab 63, 705, 830, 836, 849, 881, 900, 923, 925, 927, 930, 944, 956, 965, 971, 973, 976, 977, 1004, 1022, 1053, 1090, 1093, 1194, 1221, 1262, 1294, 1393, 1482, 1497, 1531, 1538, 1593, 1706, 1825, 1826, 1827, 1832, 1848, 1884, 1927, 1930, 1933, 1935, 1937, 1939, 1941, 1944, 1946, 1949, 1985, 1987, 1989, 1997, 2001, 2014, 2017, 2039, 2041, 2079, 2083, 2103, 2133, 2139, 2140, 2204, 2215, 2223, 2224, 2226, 2232, 2263, 2278, 2279, 2283, 2316, 2343, 2365, 2371, 2372, 2378, 2380, 2384, 2479, 2480, 2486, 2509, 2572, 2673, 2700, 2713, 2718, 2757, 2765, 2778, 2782, 2784, 2788, 2796, 2797, 2800, 2804, 2805, 2808, 2813, 2819, 2823, 2828, 2838, 2868, 2873, 2899, 2910, 2920, 2925, 2926, 2931, 2932, 2935, 2939, 2944, 2949, 2954.
- abans 778, 808, 809, 821, 834, 1018, 1292, 1296, 1468, 1475, 1545, 1546, 1557, 1718, 2057, 2317, 2322, 2528; ebans 2375.
- abats 1466.
- abdues 2321.
- abhominació 2383.
- àbit 876, 1008.
- (abnegar) abnegat 2955.
- (abraçar) abraçà 1065; abraçant 1792.
- Abram 1230.
- Absalom 1939; Absalon 971, 974.
- (absentar) absentat 2934.
- abstenir 912, 1594; abtingué's 857; abstenín 1039; abstinent 2744.
- abstinència 1540, 2373, 2729, 2734-2735, 2754, 2772, 2819, 2828, 2829; abstinències 2814; abstinències 1379, 2745, 2750, 2758, 2823.
- (abundar) habunde 2138.
- acabament 1903, 2091.
- (acabar) acabades 2942-2943.
- acaptar 1610; acaptant 1612.
- accidentalment 2287.
- ací 739, 755, 793, 797, 807, 882, 913, 947, 957, 984, 1012, 1020, 1038, 1079, 1139, 1150, 1158, 1268, 1279, 1280, 1310, 1391, 1398, 1401, 1531, 1532, 1533, 1755, 1758, 1902, 2091, 2303, 2319, 2509, 2513, 2538, 2677, 2725, 2753, 2793, 2829, 2894; aci 850; -ci 1648; ci 2276.
- açò 711, 712, 763, 775, 777, 786, 788, 791, 794, 803, 813, 817, 822, 857, 865, 871, 887, 918, 927, 937, 966, 973, 984, 1000, 1013, 1105, 1127, 1141, 1148, 1196, 1211, 1218, 1222, 1223, 1233, 1237, 1239, 1242, 1244, 1249, 1265, 1270, 1283, 1286, 1303, 1351, 1352, 1358, 1425, 1433, 1444, 1460, 1467,

- 1470, 1498, 1508, 1513, 1562, 1569, 1598, 1609, 1615, 1628, 1629, 1633, 1669, 1686, 1821, 1904, 2147, 2169, 2175, 2197, 2209, 2281, 2288, 2360, 2412, 2467, 2571, 2574, 2620, 2719, 2758, 2790, 2801, 2806, 2811, 2904, 2959.
- acompanyar 2503; acompanya 1681, 1232; acompayàs 1678; acompayat 2225.
- acompte 1497.
- aconseguir 1689, 2016; aconseguí 2339; aconseguesquen 2613; aconseguít 2353.
- aconsolador 2578.
- acte 2536; actes 2130, 2552.
- activa 908, 1073.
- actoritat 889-890, 904, 966, 1834, 2156, 2174, 2193, 2232, 2694; actoritats 2147.
- actuals 2835.
- acusar 1124.
- (acostumar) acostumat 1738.
- Adam 1161, 2030.
- (administrar) adminstre 2155; adminstrat 1432.
- adminstració 1476; 1529, 1560, 1568; administracions 2153.
- administrador 1429; adminstrador 1431, 1567.
- adoctrinair 1231; adoctrinats 2120.
- adoptius 2022.
- adoració 32, 1838.
- adoradors 1835, 1902; adoradós 1814.
- (adorar) ador 1837; adoram 1826; adoren 1812, 1813; adorenar 2246; adorem 1832; adorat 1834.
- adulteri 2382.
- adveniment 2684, 2800.
- adversitats 2003.
- advocar 2240.
- advocat 2455; advocats 1931.
- (afalagar) afalaga 2366.
- afays 1397.
- (afectar) afectada 2736.
- afectuall 2730, 2820; affectuall 2829
- afeccions 1511.
- aflaquir 2741.
- aflicció 1378.
- agabelen 1843.
- (agenollar) agenolant 2932; agenolada 2939; agenolats 2869, 2926.
- Agostí 885; Agustí 1788, 2189, 2226.
- aguaytar 2362.
- (ajudar) ajudes 2444; ajudats 2004.
- ajustament 2840.
- (ajustar) ajusta 889; ajustant 1793; ajustats 1729, 2869.
- alanguiment 1559-1560.
- albarans 678.
- alcandora 1506.
- (alçar) alçant 2920.
- algun 802; alguna 1292, 2270, 2476; alguns 1282, 1851, 1883, 2465, 2805, 2844.
- alegrament 3587.
- (alegrar) alegres 2279; alegren 2278.
- alegria 2934, 2950.
- alenda 2680, 2700, 2701.
- (alendar) alenda 2787.
- (aletar) aletat 944.
- algú 1439, 1654, 1870, 2475, 2813.
- algun 888, 1122, 1272, 1452, 1473, 1482, 1646, 1661, 1664, 2201, 2414, 2476, 2838, 2960;
- alguna 708, 1123, 1246, 1247, 1317, 1482, 1532, 1562, 1648, 1704, 1757, 2381, 2402, 3223; alguns 876, 1013, 1037, 1041, 1114, 1117, 1267, 1356, 1512, 1927, 2282, 2334; algunes 704, 1634.
- (allegar) allegada 2230.
- allegorical 1324; allegoricall 1329.
- allegòrich 967.
- allí 1431, 1442.
- almenys 1298; almeys 1299.
- almitra 1208.
- almoyna 871, 1626, 1628, 1637, 1946-1947, 2479, 2484, 2488, 2492; aymoyna 2482; almoynes 903, 1248, 1629, 1685, 2615.
- almoynés 1947.
- als 1137, 3639.
- alt 1083, 1129, 2030, 2283, 2503, 2899, 2926;
- alta 902, 905, 1803, 2010, 2211, 2241;
- alts 1254; altes 2307.
- altament 1784.
- altar 1193.
- altea 1760, 1764, 1769, 1772, 1775, 1780, 1904; altees 2930.
- altesa 1772.
- altre 714, 859, 1034, 1068, 1140, 1165, 1262, 1283, 1341, 1351, 1390, 1406, 1494, 1497, 1533, 1552, 1654, 1662, 1864, 2101, 2234, 2352, 2382, 2587; atre 2115; autre 973; aytre 1340; altra 792, 829, 872, 905, 915, 926, 999, 1068, 1069, 1229, 1258, 1462, 1469, 1550, 1551, 1647, 2163, 2316, 2319, 2372, 2441, 2529, 2596, 2630, 2779, 2947;
- altres 723, 735, 737, 766, 812, 844, 853, 868, 877, 879, 906, 907, 908, 910, 973, 991, 993, 996, 998, 999, 1002, 1017, 1019, 1041, 1064, 1073, 1075, 1115, 1116, 1121, 1123, 1134, 1137, 1191, 1223, 1249, 1260, 1285, 1379, 1383, 1465, 1473, 1483, 1582, 1686, 1707, 1713, 1728, 1915, 1918, 1927, 1937, 1956, 2168, 2190, 2219, 2286, 2419, 2615, 2618, 2672, 2757, 2797, 2808, 2833, 2862, 2865, 2868, 2910, 2923, 2924, 2925, 2931, 2932, 2948; atres 1133.
- amadora 2931.
- (amagar) amagava 1350; amegave 1352; amegat 1357; amagats 2307.
- (amagrir) amagrex 2745.
- amar 2367, 2417; am 2309; ama 1901; ame 1094; hameu 1064; amen 2614; amant 3225; amat 2527, 2706, 2707; amada 3224.
- amargues 785, 883.
- amergor 2650.
- Ambròs 1780, 1806.
- amdós 1776.
- amén 1689, 2977.
- amich 738, 1058, 1659, 1686, 1688; amichs 1636, 1643, 1645, 1652, 1654, 1656, 2337, 2687, 2925.
- amíga 2660.
- (amonestar) admonesta 2079; amonest 2096.
- amor 830, 945, 952, 1188, 1226, 1227, 1785,

- 1792, 1795, 1822, 1824, 1829, 1830, 1831, 1832, 1866, 1995, 2014, 2017, 2511, 2514, 2518, 2524, 2526, 2529, 2537, 2562, 2625, 2666, 2700, 2702, 2743, 2777, 2789, 2811, 2835, 2848, 2860, 2874, 2883, 2891, 2900, 2905, 2906, 2907, 2914, 2933, 2954, 2976.
 amorós 1800; amorosos 2669.
 Amós 2575.
 ampla 2625; amples 1276.
 anans 1540.
 anar 793, 802, 806, 918, 921, 1144, 1223, 1591, 1650, 1879, 2299, 2308, 2420, 2433; va 540, 866, 1059, 1065, 1142, 1253, 1254, 1606, 1608, 2232, 2626, 2628; van 748, 1474, 1846, 2442; anava 1442, 1612; anave 1070; anaven 890; anats 1656 2339; anets 2144; vaya 1844, 2298; vaja 1842; anasen 1275, 1320; hirria 824; anant 2257; anat 1340, 1341.
 (anelar) anelant 2695, 2705.
 anganosament 257.
 àngell 890, 1544; àngels 718, 1613, 1808, 1927, 2225, 2285; àngells 2218, 2383, 2866.
 angelicall 1063; angelical 1216, 1975; engelical 1760; angelicals 2279, 2285.
 ànima 715, 717, 1066; 1329, 1423, 1556, 2136, 2169, 2175, 2278, 2379, 2383, 2407, 2430, 2478, 2501, 2520, 2660, 2790, 2836, 2882; ànimes 909, 911, 1030, 1042, 1045, 1047, 1412.
 animals 725.
 Anoch 1013.
 ans 808, 986, 1013, 1699, 1738, 1798, 2232, 2384, 2402; 2445, 2508, 2511, 2683, 2824.
 antichrist 257, 769, 771, 962, 1014; anticrist 961.
 Antiocenus 1944.
 antrò 1280.
 (anullar) anulades 1005.
 anys 857.
 (aparèixer) apar 887, 2634; aparech 1057, 1544; aparà 1018; aparagés 1271; aparague-ren 1709, 2672, 2944.
 aparellar 1560; aparelaren 2581; aparalaren 2828; aparela 2579; aparalau 1460; aparalats 2572; aparallat 2559; aparellat 2352; aparalat 1966; aparalada 2078; aparellats 2567; aparalats 2973; aparalats 2012.
 (apartar) aparte 1890; apartant 2336.
 (apellar) apella 1396, 1436, 1535; apellava 1206; apellà 1059, 1142; apellant 1349; apellat 891, 898, 1437, 1799; apellada 875; apellades 1001, 1003.
 apendre 2267.
 apetit 1846; appetit 2016.
 aplicar 2165; aplica 2165.
 aportar 812, 1194; aportare 1351; aportat 945.
 apòstata 1949.
 apòstol 1974, 2071, 2493; apòstoll 2465, 2497; apòstols 737, 764, 789, 793, 809, 939, 1142, 1146, 1147, 1148, 1268, 1276, 1304-1305, 1306, 1306-1307, 1308, 1353-1354, 1355, 1393, 1444, 1609, 1706, 1732, 1745, 1943, 2130, 2143, 2167, 2404, 2553, 2580, 2664, 2672, 2682, 2693-2694, 2706, 2708, 2770, 2771, 2804, 2808, 2813, 2827, 2856, 2859, 2863, 2868, 2887, 2897, 2909, 2917, 2953; apòstolls 2755.
 apostolat 1941.
 apostolical 735, 737, 789-790, 798, 1062, 1217.
 appetit 2347.
 (aprendre) après 1126; apresà 1129.
 après 749, 764, 765, 771, 790, 802, 960, 961, 1397, 1411, 1439, 1525, 1606, 1613, 1707, 1757, 1809, 1834, 1989, 2024, 2266, 2355, 2398, 2406, 2506, 2516, 2694, 2706, 2775, 2795, 2831, 2856, 2925, 2936, 2949.
 (aprofitar) aprofiten 1982, 1996.
 (apropiar) apropié 2903.
 apropiadament 2901, 2908.
 aquell 714, 724, 747, 770, 771, 892, 896, 1036, 1039, 1040, 1094, 1203, 1349, 1349, 1357, 1362, 1389, 1406, 1471, 1556, 1628, 1656, 1802, 1806, 2015, 2137, 2199, 2231, 2308, 2357, 2424, 2425, 2460, 2488, 2534, 2535, 2782, 2788, 2828, 2837, 2849; aquel 1345, 1701, 1754, 1844, 1863, 1890, 2039, 2773; aquella 734, 748, 752, 841, 863, 867, 917, 1226, 1227, 1347; 1393, 1548, 2039, 2163, 2270, 2280, 2281, 2285, 2322, 2325, 2326, 2391, 2517, 2599, 2600, 2657, 2826, 2872, 2974; aquels 714, 868, 1309, 1644, 1654, 1711, 1812, 1829, 1830, 1831, 1840, 1850, 1854, 1857, 1859, 1879, 1958, 1986, 1996, 2075, 2099, 2626; aquells 1392, 1444, 1468, 1506, 1958, 2013, 2025, 2033, 2076, 2141, 2166, 2405, 2564, 2566, 2610, 2623, 2636, 2641, 2643, 2649, 2655, 2672, 2688, 2702, 2711, 2767, 2768, 2828, 2871, 2881, 2898; -quells 820, 2697; -quellas 1847; -quel 1807; -quels 2626; -aquelles 726, 1001, 1793, 1821.
 aquest 710, 787, 799, 813, 819, 827, 834, 837, 860, 895, 920, 974, 1031, 1038, 1055, 1060, 1139, 1365, 1405, 1433, 1451, 1523, 1555, 1578, 1583, 1616, 1670, 1802, 1837, 1891, 1894, 1953, 1957, 1977, 1987, 2020, 2026, 2042, 2085, 2101, 2120, 2213, 2233, 2267, 2275, 2308, 2314, 2316, 2317, 2331, 2351, 2511, 2556, 2585, 2637, 2841, 2953; aques-ta 610, 749, 756, 767, 830, 854, 875, 877, 886, 894, 916, 917, 985, 1018, 1024, 1029, 1045, 1048, 1053, 1056, 1065, 1072, 1075, 1106, 1142, 1165, 1168, 1261, 1324, 1328, 1329, 1330, 1339, 1408, 1420, 1464, 1529, 1543, 1635, 1637, 1651, 1656, 1682, 1700, 1751, 1808, 1835, 1837, 1908, 2131, 2162, 2174, 2191, 2213, 2223, 2228, 2230, 2271, 2275, 2296, 2309, 2317, 2356, 2358, 2363, 2366, 2385, 2390, 2399, 2401, 2422, 2427, 2429, 2449, 2453, 2465, 2481, 2493, 2502, 2504, 2518, 2525, 2529, 2531, 2532, 2535, 2554, 2593, 2597, 2608, 2621, 2629, 2631, 2690, 2698, 2703, 2710, 2714, 2732, 2755, 2795 2856, 2906; aquests 907, 908, 909, 910, 922, 944, 949, 950, 953, 1182, 1225, 1249, 1275, 1304, 1336, 1350, 1364, 1393, 1408, 1455, 1481, 1486, 1500, 1868, 1875,

- 1880, 1885, 1892, 1960, 2005, 2018, 2026, 2029, 2034, 2047, 2070, 2102, 2116, 2360, 2411, 2768, 2771, 2803, 2844, 2845, 2896, 2923, 2942; -quests 2058; aquestes 779, 782, 900, 905, 914, 925, 944, 957, 965, 978, 1129, 1174, 1235, 1365, 1731, 1777, 1960, 2217, 2218, 2367; aquestas 2425, 2938.
- aquexa 1455.
- aquí 1533, 1728, 1742, 2119, 2225, 2278, 2799, 2869, 2919; -quí 953, 2712, 2722, 2798.
- ara 127, 742, 753, 767, 777, 786, 799, 817, 897, 910, 934, 935, 941, 946, 957, 972, 987, 1029, 1076, 1077, 1078, 1122, 1145, 1169, 1206, 1269, 1275, 1304, 1310, 1361, 1364, 1497; 1507, 1535, 1546, 1560, 1578, 1613, 1651, 1653, 1656, 1816, 2345, 2378, 2690, 2895, 2923; are 1494; hara 1645.
- arbre 2137; arbres 2144.
- arca 89.
- arch 1018.
- Architiçlí 1348.
- ardent 2014, 2210, 2714, 2777, 2784; ardents 2800.
- ardentment 3224.
- ardor 1725, 2036, 2074, 2788, 2954.
- àrdua 902.
- argiïa 1162.
- Aristòtill 2261.
- armes 687, 1595.
- arogància 1951.
- arquebisbes 1466, 1942.
- (arrapar) arrapades 3735-3736.
- arròs 444.
- arts 2402.
- article 2213; articles 2219, 2409.
- ascensió 2896.
- ase 2042, 2422.
- asedeyats 913.
- aspòs 2277; asposa 2277-2278.
- asprament 1372.
- aspres 1243; aspra 2324, 2326, 2333; aspres 2338.
- aspremat 1241.
- (assaborir) asaborasen 2351.
- assensió 2769.
- (asseure) asch 2674; esaguesen 1273.
- (assignar) asigne 1171.
- (assuaujar) asuaujam 1828.
- Àtanasi 1772.
- (atendre) atengau 984; atès 2336, 2536.
- (atorgar) atorgat 1649; atorgadas 1916.
- atràs 1885.
- atribuir 2104; atribuex 2536, 2903, 2905, 2908.
- auctoritat 1322, 1533, 2196, 2230; autoritat 2786; actoritat 2790.
- audàcia 2712.
- aur 1071.
- (avallar) avalla 2318.
- (avançar) avançats 419.
- avant 953, 970, 1844; havant 1920.
- avarícia 649, 859, 991.
- avariciosos 864.
- avinensesa 1988.
- (avisar) avisat 1561.
- (avorrir) avorrits 1857.
- axí 702, 711, 715, 723, 724, 750, 779, 780, 804, 805, 817, 818, 835, 836, 844, 853, 867, 879, 899, 910, 915, 929, 930, 932, 945, 948, 969, 990, 992, 993, 997, 1015, 1040, 1049, 1054, 1067, 1073, 1126, 1129, 1131, 1133, 1134, 1137, 1144, 1154, 1156, 1164, 1186, 1197, 1230, 1240, 1246, 1253, 1277, 1284, 1285, 1295, 1339, 1341, 1346, 1355, 1372, 1374, 1376, 1447, 1460, 1465, 1483, 1485, 1510, 1515, 1519, 1520, 1521, 1536, 1543, 1589, 1591, 1594, 1595, 1596, 1607, 1609, 1619, 1620, 1621, 1622, 1636, 1642, 1644, 1646, 1652, 1654, 1664, 1670, 1672, 1681, 1731, 1774, 1776, 1795, 1805, 1807, 1822, 1894, 1954, 1956, 1956, 1974, 1980, 1983, 2042, 2058, 2137, 2159, 2163, 2166, 2176, 2219, 2247, 2269, 2275, 2308, 2323, 2339, 2393, 2394, 2402, 2410, 2416, 2422, 2427, 2447, 2448, 2509, 2518, 2557, 2560, 2579, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2610, 2619, 2627, 2643, 2646, 2649, 2655, 2673, 2701, 2722, 2741, 2742, 2748, 2749, 2760, 2788, 2822, 2825, 2829, 2835, 2839, 2873, 2901, 2906, 2912, 2916, 2934, 2948, 2975.
- aximpli 1445.
- axò 1523, 1630, 2524.
- ay (*interi.*) 1012, 2933, 2941.
- ay 862, 1591, 2042; ayns 406, 809, 857, 896, 1018, 1133, 1518.
- ayell 2277.
- aygua 752, 752, 858, 1319, 1321, 1593, 2262; ayga 1318, 1347, 2742; aygües 750, 757, 777, 779, 782, 784, 818, 883.
- Aymó 1894.
- ayre 2787, 2944.
- aytal 989, 1667, 1708, 1844, 2202; aytall 1045, 2511, 2667, 2721, 2839; aytals 1474, 1814, 1852, 2018, 2846; aytalls 2847.
- aytant 2200, 2269, 2765, 2965.
- baptisma* 2679; babtisme 840.
- baptista 2759.
- balança 1188.
- balesta 3544.
- bandoses 1938.
- barat 2370; barats 1003, 2368.
- barataries 992.
- baraters 1839.
- barba 1532.
- baró 2455; barons 1454, 1736, 1745-1746.
- (bastar) basta 1144; basten 1807; bastave 972; bastara 1503; bastaria 1504, 1509; bastant 1183.
- bastonades 2514.
- batalla 1595; batales 914.
- (batejar) bateig 1749; batayaren 1753; batanzant 2638.
- (batre) batia 881; batent 881.
- bax 634; baix 2032; baxos 1253.
- bé 363, 418, 857, 865, 952, 1043, 1233, 1340, 1364, 1431, 1446, 1519, 1546, 1593, 1858, 1893, 1924, 2238, 2325, 2448, 2525, 2539;

- ben 1012, 1336, 1339, 2400, 2427, 2443, 2452, 2516, 2742.
 bé 1510, 1541, 1562, 1596, 1597, 1645, 1653, 1787, 2471, 2525; béns 1424, 1452, 1453, 1454, 1456, 1464, 1465, 1473, 1474, 1477, 1500, 1501, 1505, 1515, 1523, 1618, 1619, 1624, 1626, 1686, 2475.
 (beatificar) beatificant 1792.
 Beda 1114, 1927, 1954, 2611.
 beemot 545.
 belea 1836, 1939.
 bell 1057, 1346, 2274, 2559, 2563; bel 1940; bella 791, 1277, 1310, 1940, 2273, 2661; bells 755, 2566, 2620.
 bellesa 2563.
 benedició 2811.
 benefici 1472; benefici 1473; beneficis 1467, 1516; benifices 2647; beneficis 1470, 1511, 1516.
 (beneir) beneim 1826.
 Benet 1074.
 beneventuraça 1801.
 beneventurat 1038; beneventurats 2025.
 beneyt 1145, 1163, 2206, 2215; beneyts 2405, 2873.
 benigne 2070, 2097, 2854; benigna 2906; benignes 2097, 2649, 2653, 2834, 2850.
 benignitat 874, 2075, 2613.
 Bernat 1074, 1407, 1410, 2627, 2664.
 (besar) basar 1065; besant 2480.
 bèsties 2254; bèstias 836, 1845, 1918.
 bestials 1512.
 bestialment 2031.
 beure 752, 857, 913, 1312, 1313, 1593, 1625, 2738; beura 1150, 1311, 1315, 1320, 1738; bevets 1327, 1918; bèc 2378; begut 418, 1338.
 bisbe 1207; bisbes 1041, 1466, 1942.
 blanc 714, 812; blanques 417.
 blancor 2221.
 bo 2652, 2951.
 boca 1210, 1216, 1299, 1371, 1372, 1871, 2482, 2483, 2700, 2792.
 bocf 1299.
 bon 803, 880, 1153, 1210, 1245, 1358, 1368, 1376, 1446, 1661, 2144, 2209, 2439, 2513, 2835; bona 709, 750, 838, 845, 854, 860, 873, 1025, 1031, 1046, 1050, 1053, 1055, 1214, 1361, 1365, 1411, 1460, 1561, 1645, 1653, 1696, 1702, 1705, 1758, 1827, 1832, 1902, 1970, 2069, 2078, 2096, 2116, 2129, 2133, 2145, 2162, 2173, 2178, 2199, 2209, 2243, 2268, 2303, 2309, 2314, 2339, 2358, 2396, 2401, 2434, 2447, 2504, 2507, 2525, 2538, 2551, 2625, 2627, 2677, 2716, 2725, 2726, 2735, 2749, 2753, 2758, 2776, 2786, 2793, 2835; 2854, 2895, 2942; bons 1167, 1877, 2119, 2653; bones 703, 909, 1031, 1036, 1091, 1487, 1637, 2057, 2121, 2154, 2192, 2315, 2343; bonas 1039, 2049, 2053, 2155.
 bondat 1775, 1777, 1899, 2527.
 bordell 990.
 bossa 1672; bossa 1674.
 boscatge 1593.
 bou 2422.
 braços 945.
 braçoll 847; breçol 848; breçoll 850.
 breu 1258, 2895.
 breument 1012, 2095.
 (brogir) brogirem 2645.
 burla 610.
 ca 931; cans 2058.
 cabestre 1846.
 caçar 1223.
 cadell 823, 826.
 cadenes 881.
 cadira 1071.
 cafiç 2368.
 calces 2474.
 caldeus 1932.
 caldor 2788.
 calents 2701.
 (caldre) calrà 2239.
 calt 2701, 2787.
 calze 1328.
 cambra 804; cambres 794.
 camí 1144, 1267, 2043.
 camisa 1246; camissa 1585, 2319, 2324, 2329, 2330.
 candela 849.
 canònica 1867, 2101.
 cant 2643; cants 2284, 2286.
 (cantar) canta 2591, 2806, 2883; canten 2286.
 cantell 1606, 1608; cantel 1607; cantels 1371, 1382, 1385, 1388, 1399; cantells 1366, 1378; quantels 1363, 1380.
 cap 848, 2374, 2375, 2946, 2947; caps 2945.
 capa 812; capes 801.
 capella 1240.
 caperó 2474.
 capitalls 2575.
 capítoll 795; capítol 1697, 1739, 1863, 2130, 2591, 2820, 2850; capítols 963, 1132, 2552, 2620.
 capitosa 1849.
 capon 413.
 captivitat 911.
 cara 2017.
 car 713, 779, 785, 804, 808, 817, 821, 833, 847, 872, 874, 880, 887, 889, 890, 895, 906, 917, 947, 961, 987, 989, 991, 993, 1005, 1007, 1024, 1030, 1035, 1104, 1118, 1124, 1128, 1148, 1159, 1203, 1207, 1239, 1242, 1261, 1262, 1267, 1283, 1310, 1325, 1329, 1336, 1340, 1342, 1397, 1430, 1438, 1459, 1466, 1475, 1488, 1502, 1536, 1555, 1567, 1580, 1599, 1612, 1626, 1627, 1661, 1670, 1677, 1678, 1738, 1795, 1814, 1817, 1830, 1947, 1855, 1866, 1876, 1880, 1890, 1894, 1898, 1923, 1957, 1962, 1969, 1975, 1992, 2039, 2053, 2056, 2068, 2097, 2121, 2231, 2233, 2239, 2244, 2254, 2257, 2264, 2316, 2327, 2335, 2340, 2353, 2372, 2388, 2402, 2441, 2453, 2456, 2468, 2474, 2479, 2481, 2484, 2489, 2498, 2499, 2523, 2536, 2571, 2574, 2494, 2597, 2606, 2627, 2642,

- 2652, 2688, 2741, 2755, 2779, 2823, 2829, 2835, 2841, 2849, 2853, 2862, 2871, 2901.
 (car) (*adjectiu*) cares 2490.
 cara 1166; cares 2695.
 Carcasona 875.
 cardanals 901, 1942; cardinals 1465.
 càrech 2441.
 carer 1609; carrés 1276.
 caritat 1064, 1115, 2523, 2531, 2537, 2714, 2891, 2905.
 caritativus 1633.
 carn 711, 835, 888, 988, 1154, 1243, 2359, 2373, 2381, 2741.
 carnal 1104; carnals 716, 1511, 1813, 2436.
 carnicer 3606.
 (carregar) carregat 1591.
 carrera 2028, 2579.
 cars 1518.
 cartoxans 1073.
 cas 1670, 2317.
 casa 363, 1439, 1441, 1442.
 (casar) casada 1239, 1242.
 cascu 713, 1192, 1350, 1966, 2166, 2168, 2674, 2946; cascun 1476, 1492, 2106, 2916; cascuna 1129, 1478-1479, 1484.
 casta 1622, 2529, 2534; casts 1209.
 castedat 790, 797, 1063, 1215.
 castel 1492; castell 1599; castells 1130, 1479, 1491, 1601; castells 2684.
 Catalunya 1488.
 cathòlica 2409, 2847, 2966; catòlics 2555.
 catius 910, 1383, 1504, 2461.
 (caure) cau 1468; caen 2457; caygué 1548; cauria 2477; caurets 1956; cayga 2389; cayguts 1990.
 causa 1661, 1668, 1674, 2261, 2311, 2484.
 causídichs 1883.
 cautament 1503.
 cavalaria 971, 976.
 cavalcadures 1044.
 cavaler 1589, 1595-1596, 1600, 2455; cavaller 1599; cavalers 1938; cavallers 1454.
 caixa 1247.
 cayment 2574.
 cebes 1137.
 (celebrar) celebrant 1222.
 cel 1729, 2203, 2216, 2972; cell 776, 956, 1069, 1077, 1078, 1291, 1601, 2213, 2561, 2706, 2756, 2796, 2858, 2920, 2940.
 celestiall 36, 2616, 2824; celestial 214, 2008, 2017, 2285; celestials 1440, 2307.
 cenacle 1710, 2673, 2677, 2758, 2869, 2887, 2898-2899, 2911, 2919, 2954, 2957; senacle 1707, 1799.
 censals 1883.
 cent 896, 1667, 1710, 2910, 2939, 2945, 2946.
 centenas (centenàs?) 1275; centenes 1277.
 cercar 1797; cerquen 1820; cerquem 1363; cercam 1364.
 cerimònias 812, 1008; cerimònies 413, 1050, 1215, 1281; serimònias 812-813.
 cert 2078, 2323, 2380, 2517, 2755, 2765, 2816, 2856; certa 1282, 1284, 1286, 1343, 2735; certes 1884.
 certament 493-494, 504.
 certes 1340.
 (cessar) cessaran 2238.
 cetletes 2918-2919.
 cherubins 1807, 3735.
 christians 770, 772, 1450, 2570, 2604, 2840.
 christiandat 781.
 ciball 303; cibal 453, 474.
 Cicília 2262.
 cilici 1243, 1246; scilici 1242.
 cinc 1479, 1491; cinch 1663.
 cinquagesma 2769, 2916.
 cinquanta 1503, 1629, 2877.
 cinquantèn 1707.
 cintilla 2394.
 citació 1530.
 (citar) cita 1531.
 ciutadà 2455; ciutadans 1454.
 ciutat 748, 750, 756, 760, 794, 804, 862, 864, 867, 870, 890, 1480-1481, 1485, 1863, 2330; ciutats 825, 1130, 1477, 1479, 1480, 2684.
 (clamar) clamara 1874.
 clar 889, 1283, 2306.
 clarament 718, 887-888, 1010.
 claus 934.
 clemència 1098, 1104, 1151, 1265, 1419, 1632.
 clergue 2273, 2455; clergues 1818, 2271-2272.
 clero 1211.
 ço 718, 727, 734, 736, 761, 773, 781, 801, 837, 883, 896, 902, 917, 922, 947, 951, 976, 1030, 1033, 1044, 1046, 1060, 1061, 1074, 1083, 1085, 1135, 1162, 1164, 1165, 1168, 1186, 1189, 1199, 1205, 1208, 1221, 1228, 1236, 1238, 1245, 1248, 1252, 1259, 1279, 1293, 1302, 1327, 1346, 1350, 1352, 1355, 1381, 1425, 1444, 1463, 1490, 1545, 1547, 1561, 1580, 1601, 1618, 1633, 1658, 1702, 1708, 1723, 1733, 1751, 1760, 1761, 1763, 1765, 1812, 1835, 1840, 1843, 1847, 1862, 1868, 1872, 1886, 1901, 1907, 1916, 1921, 1922, 1981, 1987, 1998, 2007, 2009, 2030, 2031, 2077, 2079, 2081, 2089, 2092, 2104, 2112, 2138, 2140, 2141, 2144, 2157, 2169, 2170, 2178, 2179, 2198, 2218, 2227, 2237, 2245, 2247, 2255, 2260, 2278, 2330, 2340, 2341, 2351, 2352, 2363, 2374, 2389, 2395, 2424, 2430, 2434, 2437, 2440, 2442, 2443, 2445, 2447, 2448, 2456, 2460, 2475, 2485, 2491, 2499, 2501, 2567, 2573, 2575, 2577, 2580, 2582, 2592, 2607, 2609, 2611, 2613, 2614, 2633, 2656, 2662, 2666, 2668, 2670, 2672, 2678, 2691, 2698, 2699, 2700, 2706, 2707, 2710, 2712, 2713, 2723, 2748, 2754, 2793, 2803, 2815, 2819, 2820, 2827, 2832, 2836, 2840, 2861, 2863, 2865, 2874, 2875, 2879, 2883, 2916, 2937, 2946, 2962, 2968.
 cobejar 2421.
 coes 1505.
 cofins 1358.
 cofre 1369.
 cogitació 1490; cogitacions 1424, 1487, 1890, 2045, 2252-2253, 2889-2890.

- cogitar 1768, 2688; cogitant 1959, 2405.
 collació 2913-2914.
 (collir) colien 1355.
 colloqui 1860.
 coloma 1255, 2640, 2642, 2648, 2654, 2661,
 2679; colomes 2647.
 color 714.
 colp 972; colps 1596.
 colre 2418.
 coltelada 1661.
 com 702, 711, 716, 723, 729, 740, 750, 779,
 804, 811, 817, 839, 846, 849, 850, 855,
 861, 867, 874, 880, 902, 910, 926, 930,
 931, 986, 1020, 1029, 1036, 1045, 1067,
 1104, 1107, 1150, 1152, 1186, 1230, 1245,
 1253, 1254, 1255, 1293, 1295, 1302, 1304,
 1313, 1328, 1336, 1337, 1338, 1339, 1340,
 1341, 1349, 1352, 1355, 1372, 1374, 1388,
 1423, 1424, 1436, 1457, 1465, 1500, 1521,
 1522, 1536, 1544, 1586, 1644, 1648, 1652,
 1663, 1668, 1670, 1671, 1708, 1721, 1731,
 1775, 1777, 1797, 1822, 1864, 1886, 1893,
 1894, 1896, 1899, 1975, 1988, 1989, 1991,
 1992, 1994, 1999, 2001, 2003, 2004, 2008,
 2009, 2012, 2014, 2016, 2042, 2057, 2069,
 2137, 2144, 2147, 2163, 2166, 2167, 2169,
 2173, 2178, 2200, 2210, 2214, 2221, 2223,
 2240, 2251, 2252, 2263, 2269, 2282, 2288,
 2296, 2308, 2314, 2362, 2363, 2368, 2374,
 2393, 2410, 2416, 2436, 2440, 2447, 2448,
 2461, 2484, 2486, 2491, 2504, 2557, 2580,
 2582, 2588, 2589, 2592, 2608, 2609, 2610,
 2611, 2618, 2619, 2626, 2627, 2646, 2667,
 2673, 2683, 2688, 2694, 2698, 2708, 2720,
 2721, 2737, 2748, 2760, 2765, 2808, 2836,
 2863, 2865, 2866, 2876, 2902, 2904, 2910,
 2965.
 (comanar) comenat 1477; comanats 1624; co-
 manades 2438.
 comares 835, 1471.
 combregar 1241, 1325.
 començar 902; comencen 1981, 1986; comen-
 cem 1292; comença 2333; començaren
 1336-1337; comenseren 2954-2955; començam
 1337; comensades 2050.
 comensament 1787.
 cometre 2381; cometats 2099; comès 1745.
 comiat 1066.
 (cominar) cominà 1869.
 companajar 1189.
 companyó 2370; compayons 923, 2334.
 compare 1340; compara 1341; compares 835.
 compasió 865-866, 1106, 1142.
 compayia 467.
 complaura 1851; complaure 1861, 1863; com-
 plau 2169; complagut 1857-1858.
 complidament 3582-3583, 3624.
 complir 2423, 2579; complim 2426; complex-
 quen 1848; complit 1401; complida 1741;
 complits 2716, 2876.
 comprar 866, 1665, 2068, 2370.
 comprendre 1771; comprèn 2959.
 comptar 1278.
 compte (*comes*) 2454; comptes 1453-1454.
 compte 1133, 1422, 1431, 1457, 1460, 1475,
 1476, 1488, 1494, 1528, 1530, 2439; comte
 1044, 1363, 1484, 1967.
 compunició 2062; conpunció 2057.
 (compungir) compunt 2332.
 comú 1491; cumú 2369.
 comunament 1312, 2357.
 (comunicar) comunicas 2565; comunicada 2556;
 comunicades 2636.
 comunitat 2472.
 (concebre) conceben 2027-2028; concebut 2904.
 (concernir) concernents 2410.
 conciença 998.
 concloure 2539; conclonent 2096.
 conclusió 1755, 2085.
 (concordar) concorda 795.
 concordes 2891.
 concòrdia 2731, 2832, 2834, 2860, 2874, 2882.
 (concorrer) concorren 1405; concorrents 2423,
 2425.
 condició 1009, 1172, 2819; condicions 1173,
 2034-2035, 2642.
 condicional 982; condicional 985.
 conexença 2213, 2406-2407, 2711.
 conèixer 731, 1984; coneys 1558; conex 1160;
 conexia 1163; conexeren 2245, 2255; conega
 1229; conegam 726; conegan 1959; conegues-
 sen 2251; conexent 2209; conexents 1962;
 conegut 768-769; coneguda 2103.
 confemar 900.
 confessar 770, 1877; confesar 1239, 1875; con-
 fassar 1589; confasàs 1549; confessant 2214.
 confessió 1371, 1375, 1555, 2410-2411; confe-
 sió 1989.
 confessor 738, 1406, 1584, 1587, 1590; confe-
 sós 940-941.
 confiança 2108.
 (confiar) confiu 1090; confiats 1928, 1931,
 1933, 1936, 1938, 1939, 1942, 1945, 1947,
 1950.
 (confirmar) confirmats 2935; confirmant 2914;
 confirmats 2722.
 conflagratió 252.
 conformar 925.
 confregació 959.
 confusos 1855.
 (congoixar) congoixa 1649.
 (congregar) congregant 1647.
 congruent 2558, 2560.
 conjugal 1228.
 (conjugat) conjugats 1179.
 consciència 1734-1735, 2022, 2025-2026, 2034,
 2441.
 consegüent 1021, 1294, 1330, 2523, 2894.
 conselar 1862.
 consell 1620, 1860, 1863, 1935, 2172, 2183,
 2314, 2318, 2325, 2336, 2340, 2344, 2346,
 2347, 2350, 2354, 2475, 2962; consells 1871.
 consellers 1936.
 consentiment 1260.
 conservar 2507; conserva 897; conservat 897.
 consideració 2646.
 còsols 1936.
 consolació 1035, 1412, 2578; consolacions 2008.

- consolar 1621.
 (consumir) consumé 2888.
 contemplació 1075, 2211, 2223-2224, 2242;
 contemplació 2010.
 contempladors 1929.
 (contemplar) contemplam 1827; contemplen
 906; contemplant 2656.
 contemplativa 1072; contemplatius 2861.
 (contenir) conté 1101, 1102; continent 1711,
 2443; contenguts 2409.
 (continuar), continuen 1991.
 continuu 2000, 2016; continua 2778.
 contra 851, 915, 933, 978, 1124, 1852, 1857,
 2037, 2070, 2099, 2348, 2356, 2833.
 contradir 2359; contradien 2069.
 contrària 2612; contraris 1886, 1890, 2075;
 contràries 1879.
 (contrastar) contrasta 2372, 2380, 2384; con-
 trestant 2924.
 contrets 1121.
 contricció 1366, 1753, 1989.
 contristar 2081.
 contumèlia 2076.
 (convenir) cové 1144, 1472, 1811, 1831, 1834,
 2736, 2776; convenia 2860; convenient 3210,
 3371.
 conversar 2434; conversant 1222-1223.
 conversió 2106.
 convertir 949; convertex 952, 1735, 2210; con-
 vertexen 950, 953; convertia 982-983; con-
 vertien 1048, 1053; convertí 1347.
 convit 1313, 1314, 1362, 1365, 1400; convits
 1679.
 copiosa 2964.
 copiosament 2959.
 (copular) copulant 1792.
 cor 924, 971, 1004, 1144, 1216, 1301, 1595,
 1725, 1804, 2158, 2224, 2333, 2483, 2566,
 2613, 2653, 2835, 2857, 2923, 3225.
 coratge 1894, 2253, 2600, 2879, 2882; coratges
 1120, 1978, 2572, 2641, 2889.
 cordial 1226, 1228, 1001, 2186, 2509; cordiall
 2465, 2493.
 coresa 996.
 corporal 114-115, 1033, 1241, 2819; corpporal
 1378; corporall 300, 740, 1441, 2498, 2633,
 2729, 2735, 2754, 2766, 2771, 2772, 2828-
 2829; corporals 716, 2311, 2737, 2751; cor-
 poralls 731, 736, 2609, 2744.
 corpus 1325.
 correcció 1004, 2475.
 (corregir) coregia 2477; corregia 986, 1010;
 coregian 838; corregit 986.
 córrer 2299; corria 969.
 (correspondre) coresponen 1759.
 corrompre 895, 1674-1675.
 corrupció 744, 831, 833, 837, 886, 887, 1021.
 corrupuda 1734; corumpudes 751.
 corruptes 757, 777.
 corruptibles 2346-2347.
 cors 762, 1330, 2478, 2846.
 cortines 86.
 cos 109, 717, 1246, 1369, 1423, 1581, 2382,
 2501, 2520, 2663, 2749, 2836, 2837, 2839,
 2841; coses 1917; cosos 2692.
 cosa 901, 902, 999, 1218, 1317, 1341, 1736,
 1752, 1847, 2058, 2201, 2210, 2472, 2473,
 2735, 2843, 3224; coses 703, 710, 716, 726,
 729, 731, 733, 746, 1054, 1137, 1295, 1343,
 1415, 1481, 1495, 1509, 1520, 1542, 1578,
 1701, 1702, 1735, 1820, 1882, 1914, 1978,
 2155, 2217, 2218, 2307, 2315, 2346, 2400,
 2408, 2415, 2417, 2423, 2425, 2501, 2821,
 2822.
 (cosir) cosireu 1245.
 (costar) costarà 1502; costaran 1506; costàs
 1503.
 costum 2042.
 cotes 1508.
 creació 1516.
 creador 1149, 1161, 1823, 1897, 2134, 2212,
 2215, 2519, 2530, 2561.
 (crear) crea 2922; creat 2216, 2486, creats
 2942.
 creatura 740, 1438, 1897, 1898, 2158, 2599,
 2632; creaturas 725, 730, 732, 736, 1149;
 creatures 709.
 credo 2592.
 creença 2212, 2223, 2411, 2571.
 cremar 826; cremà 2888; cremera 960; cre-
 mant 824.
 cretà 2414, 2453, 2577, 2616; crestians 1877.
 creu 1299, 2365, 2377.
 creure 821, 941, 2408, 2456, 2592; creura 939,
 2412, 2447; creem 2447; creets 2221; creen
 2051, 2064; creyan 2881; cregam 1921; cre-
 gau 1429-1430; creufian 942; creent 2214;
 creguts 2863; cregudes 2866.
 créxer 2106; crex 2286, 2287; crexia 1307,
 1309; crequeren 1718; cresca 1398; crexent
 762, 764.
 (cridar) criden 1842; credaren 1271, 2950; cri-
 daren 2645.
 crits 1873.
 croça 1208.
 (crucificar) crucificat 2972.
 cruels 1011.
 cubertament 258.
 culpa 1715, 2090, 2098, 2604, 2616, 2958;
 culpas 2629.
 cura 1041, 1047, 1231.
 (curar) cur 2192; curam 2066; curen 1847,
 2063, 2345, 2353; curave 1539; curasen
 2692.
 curat 1211, 2437.
 curiositat 1122.
 curossos 1820, 1992.
 curositat 1115.
 corruptible 1033.
 costumes 785.
 cuyta 930.
 dampnables 2063.
 (damnar) dampnen 1946, 1961; dampnà 1932,
 1935, 1937, 1939, 1941, 1944; dampnaren
 1927; 1930, 1949; dampnarets 1956; dampna-
 da 1751; dampnats 1878, 1926, 1946, 2070.
 dampnós 856, 1847; dampnosos 2846.

- Daniell 963, 2658.
 dar 746, 1291, 1316, 1795, 1970; darà 1196,
 1211, 1233; don 802; dat 1914, 1921, 1976.
 dararia 1350.
 darrer 1457; darrera 1420; darera 2894.
 dart 3628.
 David 773, 967, 968, 972, 1084, 1609, 2385.
 de 64, 89, 127, 285, 362, 363, 401, 406, 410
 413, 461, 467, 545, 550, 552, 657, 659,
 687, 702, 704, 708, 710, 713, 715, 733,
 739, 743, 744, 746, 748, 749, 752, 756,
 766, 768, 769, 771, 772, 775, 777, 781,
 782, 784, 785, 788, 793, 795, 797, 800,
 810, 811, 819, 820, 826, 829, 830, 831,
 833, 837, 843, 844, 851, 853, 854, 857,
 859, 861, 862, 863, 865, 867, 868, 870,
 872, 873, 880, 883, 884, 886, 887, 891,
 892, 895, 898, 903, 909, 912, 916, 923,
 924, 946, 949, 950, 952, 953, 961, 962,
 966, 976, 979, 981, 983, 985, 988, 990,
 991, 992, 993, 995, 996, 997, 998, 1000,
 1004, 1005, 1013, 1018, 1025, 1029, 1030,
 1031, 1039, 1041, 1042, 1045, 1046, 1047,
 1050, 1056, 1057, 1070, 1071, 1073, 1075,
 1078, 1083, 1090, 1091, 1096, 1105, 1106,
 1128, 1129, 1142, 1146, 1149, 1150, 1153,
 1161, 1162, 1163, 1165, 1182, 1190, 1196,
 1198, 1200, 1209, 1210, 1213, 1216, 1232,
 1245, 1251, 1263, 1267, 1268, 1281, 1285,
 1296, 1299, 1301, 1309, 1314, 1318, 1320,
 1321, 1328, 1345, 1348, 1357, 1358, 1364,
 1365, 1369, 1370, 1371, 1377, 1381, 1383,
 1386, 1387, 1389, 1392, 1393, 1399, 1400,
 1406, 1408, 1410, 1411, 1412, 1415, 1420,
 1422, 1423, 1438, 1443, 1444, 1446, 1447,
 1450, 1459, 1474, 1477, 1478, 1479, 1481,
 1483, 1485, 1487, 1489, 1494, 1495, 1496,
 1502, 1505, 1506, 1515, 1516, 1517, 1519,
 1521, 1529, 1540, 1542, 1560, 1568, 1583,
 1584, 1587, 1591, 1593, 1595, 1596, 1606,
 1607, 1608, 1610, 1613, 1617, 1618, 1635,
 1636, 1641, 1643, 1644, 1645, 1646, 1647,
 1648, 1650, 1651, 1652, 1656, 1660, 1661,
 1664, 1668, 1669, 1673, 1677, 1682, 1683,
 1684, 1688, 1689, 1698, 1707, 1708, 1709,
 1711, 1720, 1721, 1722, 1725, 1727, 1728,
 1729, 1730, 1732, 1733, 1734, 1738, 1739,
 1742, 1749, 1750, 1751, 1752, 1769, 1772,
 1775, 1784, 1796, 1798, 1800, 1803, 1808,
 1817, 1820, 1821, 1822, 1823, 1824, 1837,
 1844, 1848, 1854, 1857, 1861, 1862, 1863,
 1874, 1880, 1882, 1889, 1890, 1891, 1892,
 1894, 1897, 1899, 1903, 1908, 1913, 1922,
 1923, 1928, 1930, 1933, 1935, 1936, 1937,
 1939, 1941, 1946, 1947, 1949, 1952, 1954,
 1962, 1967, 1969, 1979, 1981, 1986, 1988,
 2005, 2010, 2014, 2015, 2016, 2018, 2022,
 2034, 2037, 2039, 2040, 2043, 2046, 2047,
 2052, 2054, 2058, 2061, 2062, 2077, 2081,
 2085, 2104, 2105, 2108, 2109, 2111, 2114,
 2116, 2119, 2120, 2121, 2137, 2147, 2153,
 2158, 2166, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174,
 2179, 2189, 2192, 2193, 2197, 2198, 2202,
 2213, 2215, 2219, 2224, 2225, 2227, 2233,
 2237, 2238, 2239, 2241, 2260, 2264, 2276,
 2279, 2280, 2289, 2301, 2307, 2308, 2315,
 2318, 2319, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326,
 2331, 2332, 2334, 2338, 2340, 2343, 2345,
 2347, 2353, 2661, 2369, 2372, 2378, 2379,
 2380, 2383, 2391, 2394, 2398, 2424, 2425,
 2426, 2441, 2443, 2446, 2449, 2450, 2451,
 2453, 2458, 2460, 2461, 2470, 2471, 2472,
 2473, 2475, 2476, 2482, 2485, 2489, 2490,
 2493, 2498, 2501, 2502, 2503, 2512, 2513,
 2514, 2515, 2424, 2527, 2529, 2531, 2533,
 2534, 2536, 2537, 2541, 2553, 2555, 2556,
 2561, 2564, 2566, 2570, 2573, 2574, 2575,
 2580, 2583, 2585, 2588, 2589, 2592, 2595,
 2600, 2605, 2613, 2617, 2620, 2621, 2633,
 2634, 2636, 2641, 2650, 2654, 2655, 2657,
 2662, 2668, 2675, 2679, 2680, 2683, 2692,
 2694, 2700, 2703, 2709, 1712, 2714, 2719,
 2722, 2726, 2737, 2738, 2739, 2740, 2744,
 2745, 2750, 2756, 2765, 2769, 2770, 2771,
 2773, 2785, 2787, 2788, 2789, 2797, 2798,
 2799, 2801, 2804, 2806, 2810, 2811, 2813,
 2824, 2843, 2847, 2857, 2862, 2877, 2881,
 2892, 2896, 2897, 2899, 2900, 2902, 2903,
 2905, 2906, 2907, 2910, 2916, 2917, 2918,
 2923, 2929, 2934, 2938, 2945, 2946, 2947,
 2950, 2954, 2962, 2963, 2964, 2965, 2967,
 2970, 2971, 2973, 3544, 3628, 3737; d'
 842, 926, 1019, 1066, 1126, 1147, 1267,
 1345, 1349, 1649, 1707, 1718, 1744, 1753,
 1787, 1802, 1860, 1893, 1946, 2035, 2066,
 2136, 2247, 2255, 2372, 2377, 2422, 2516,
 2519, 2626, 2629, 2657, 2674, 2879, 2962,
 3639; del 551, 702, 717, 726, 775, 801, 814,
 830, 853, 950, 959, 980, 1014, 1044, 1101,
 1152, 1193, 1246, 1260, 1266, 1293, 1321,
 1346, 1359, 1369, 1409, 1467, 1482, 1500,
 1523, 1569, 1610, 1616, 1623, 1625, 1626,
 1629, 1631, 1697, 1712, 1716, 1743, 1744,
 1750, 1755, 1758, 1759, 1760, 1761, 1763,
 1764, 1765, 1780, 1788, 1803, 1804, 1809,
 1824, 1837, 1842, 1874, 1899, 1904, 1906,
 1907, 1908, 1913, 1920, 1922, 1925, 1944,
 1962, 1970, 1971, 2028, 2036, 2043, 2045,
 2063, 2074, 2084, 2092, 2095, 2117, 2170,
 2174, 2178, 2228, 2265, 2266, 2270, 2303,
 2310, 2311, 2318, 2330, 2336, 2340, 2343,
 2346, 2347, 2350, 2353, 2354, 2358, 2360,
 2368, 2384, 2388, 2395, 2397, 2413, 2450,
 2461, 2463, 2479, 2486, 2505, 2539, 2540,
 2554, 2563, 2584, 2586, 2598, 2617, 2631,
 2663, 2723, 2743, 2756, 2765, 2777, 2800,
 2806, 2837, 2839, 2843, 2846, 2888, 2914,
 2915, 2930, 2949, 2953, 2962, 2975, 3225;
 dell 924, 962, 1350, 1405, 1439, 1616,
 1619, 1658, 2188, 2267, 2313, 2345, 2464,
 2506, 2508, 2523, 2531, 2555, 2561, 2588,
 2593, 2596, 2669, 2684, 2689, 2701, 2743,
 2789, 2841, 2890, 2893, 2901, 2904, 2907;
 dels 545, 647, 713, 724, 764, 765, 766,
 780, 793, 824, 883, 912, 915, 980, 1043,
 1127, 1148, 1306, 1424, 1465, 1467, 1483,
 1510, 1515, 1516, 1589, 1608, 1609, 1613,
 1618, 1619, 1624, 1626, 1650, 1731, 1751,

- 1752, 1753, 1873, 1883, 1917, 1932, 1933, 1942, 1952, 2005, 2030, 2031, 2050, 2065, 2095, 2100, 2106, 2107, 2130, 2178, 2260, 2306, 2382, 2552, 2554, 2573, 2579, 2675, 2692, 2693, 2840, 2889, 2936, 2948, 2949, 2956, 3734; dells 2646, 2850.
- deçà 1085, 1187, 2122, 2242, 2541, 2976.
- (decantar) decanta 1187.
- dècimas 1195.
- declaració 708, 2585; declaracions 2192.
- declarar 1169, 1807; declar 2509, declara 1096, 1415, 2156-2157; declarà 827; declarat 2176, 2725; declarada 732; declarats 2538.
- decontinent 1919.
- decrepitat 299; decrepitat 308.
- (dedicar) dedicats 1882.
- deèn 2130.
- defaliment 713, 2476.
- (defalir) defalgueren 2252; defaliran 1144; de falaria 1267.
- defensar 1195.
- defora 1442, 2429, 2432.
- degans 1466.
- deguns 1267.
- deïtat 1778.
- dejunados 1948.
- dejunar 1586, 1592, 2379, 2764; dejuns 2373; dejunes 1582; dejunave 857; dejunaven 2760; dejunà 2376; dejunaren 2768; dejunaran 2767; dejunant 2758.
- dejuni 995, 1946; dejunis 996, 2379, 2615, 2746, 2750, 2814, 2823, 2826, 2899; jejunis 1378.
- dejús 2430, 2437.
- delà 1085, 1187, 1685, 2122, 2237, 2239, 2242, 2542, 2976.
- delicament 2337-2338.
- delicat 2331, 2335, 2337, 2374; delicades 2738. delicte 2321.
- delits 1800, 2311, 2737, 2744, 2750.
- (delitar) delita 745, 1024.
- delmes 1386.
- demà 2094.
- demanar 1154, 1155, 2783, 2813; deman 1153; demana 1607, 1608, 2782; demanam 1167, 2390; demanen 1153, 1820; demanaven 868, 1151; demanà 2257, 2259, 2863; demanaren 2760, 2814, 2861, 2864-2865, 2870; demanaré 1528; demanarets 2087; demanaren 865; demanant 2491-2492; demanat 2190.
- demanda 2830.
- dementre 1299.
- demoni 2104; demonis 1917.
- demonstrar 733, 2631, 2640-2641, 2664, 2701; demostra 1906; demonstra 1150; demostràs 2668; demostrat 822; demostrades 2634-2635.
- demunt 2709.
- denunciar 2666, 2955; denunciaren 2864; denunciant 2866.
- (departir) departits 2846; departida 1898; departides 2152-2153, 2154, 2673; despartides 2151.
- deprés 1410.
- des 804, 805.
- (desconèixer) desconegats 1951; desconexent 2516; desconexents 1960.
- descubert 262.
- descupertament 261.
- (desemparar) desempara 1677, 2009; desemparrant 2872; desemparat 2956.
- desert 1136, 1148, 1269, 1319; deserts 1130.
- desig 2014, 2016; desigs 2661.
- (designar) designades 2635.
- (desitjar) desiya 1522, 2735; desiyava 2296; desiyant 2917; desiyat 2793.
- desliurar 2573.
- desmemoriades 2867.
- desmenjament 1551, 1559.
- desonestats 1223.
- (desparar) desparà 2943.
- (despendre) despenga 1667; despès 1137, 1457.
- desperació 2115.
- (despertar) despertava 849; despertà 825.
- desplaer 2068; desplaers 2515, 2517.
- desplaire 1861, 1864.
- despuxes 1550.
- despuys 827; despuy 961.
- desrobar 1191.
- destruir 927, 928; destruen 1858; destruïrà 2075; destruïda 2239; destrouïdes 1005.
- desús 977, 2429, 2434.
- (desviar) desvian 1838.
- determinació 2956.
- (determinar) determinat 2590.
- detràs 2299, 2420, 2429, 2442.
- Déu 703, 738, 775, 813, 830, 870, 1066, 1090, 1097, 1119, 1232, 1233, 1249, 1291, 1398, 1446, 1452, 1489, 1544, 1554, 1594, 1688, 1700, 1767, 1771, 1775, 1782, 1783, 1784, 1799, 1811, 1822, 1829, 1830, 1831, 1837, 1854, 1855, 1856, 1880, 1882, 1891, 1935, 1966, 1969, 1971, 1976, 1981, 1982, 1986, 1991, 1992, 1997, 2000, 2004, 2022, 2037, 2039, 2040, 2046, 2064, 2081, 2104, 2109, 2114, 2121, 2134, 2155, 2170, 2171, 2212, 2222, 2245, 2251, 2252, 2255, 2343, 2351, 2387, 2391, 2417, 2428, 2435, 2439, 2446, 2485, 2516, 2519, 2530, 2534, 2561, 2571, 2578, 2605, 2606, 2637, 2648, 2651, 2707, 2713, 2751, 2810, 2821, 2822, 2825, 2848, 2850, 2882, 2904, 2907, 2922; 2963; Déus 545, 827, 839, 855, 861, 874, 896, 924, 1981, 1196, 1223, 1263, 1317, 1320, 1538, 1545, 1624, 1740, 1768, 2047, 2383, 2444, 2489.
- deu 857, 1518, 2768, 2770, 2771, 2828, 2863, 2896, 2898, 2913.
- (deure) deus 1643, 2308; deu 803, 965, 1228, 1239, 1241, 1258, 1263, 1284, 1297, 1622, 1623, 1672, 1966, 1974, 2429, 2432, 2434, 2437, 2439, 2442, 2443, 2445, 2453, 2594, 2744; devem 1601, 1817, 2400, 2415, 2447, 2448, 2449; deuen 1192, 1194, 1196, 1207, 1209, 1220, 1225, 1235, 1251, 1285, 1683, 2351, 2456, 2457, 2764; devia 895, 975, 977, 980, 1056, 1515, 2900, 2937; devian 1047; devien 2408; deveu 1538; devets 1705, 1757, 2585, 2677, 2726, 2895.

- deval 969, 1246.
 (devallar) devalan 2032; devallà 2810; devalà 2639.
 devan 1152; devant 1875, 1877, 2324, 2429, 2440.
 (devinar) devinà 2260.
 devoció 781, 829, 1079, 1117, 1194, 1236, 1439, 1696, 1991, 2129, 2200, 2204, 2211, 2214, 2241, 2246-2247, 2254, 2551, 2788.
 devota 1237, 1605, 2024, 2223, 2660, 2778, 2792; devots 1813, 1947; devotes 1884, 2274, 2748, 2800.
 devotament 499, 1222, 1282, 3584, 3648; devota(ment) 1412.
 dexebles 1441, 1444, 1945, 2580, 2757, 2759, 2760, 2797, 2804, 2889.
 dia 702, 922, 967, 1012, 1140, 1214, 1252, 1283, 1405, 1543, 1708, 1754, 1874, 1970, 2167, 2404, 2439, 2582, 2667, 2681, 2708, 2756, 2769, 2916; die 2721; dies 858, 881, 960, 962, 1252, 1593, 2376, 2766, 2767, 2768, 2769, 2771, 2828, 2877, 2898.
 diable 1554, 1594, 2359, 2361, 2461.
 diabolical 1975; diabolical 2366.
 dida 848, 849; didas 1387.
 difamar 1375; diffamats 1855.
 diferència 1983; diferència 2243, 2473, 2478, 2483, 2487-2488, 2507, 2597; diferències 2468.
 difícil 902.
 difinició 254, 281.
 difunts 1387.
 digmenge 1406, 1409, 2418, 2595.
 digna(ment) 2025; dignament 2559, 2567, 2581, 2754, 2827, 2859.
 digne 2208, 2601; digna 2467, 2527; dignes 1362, 1814, 2874.
 dignificar 2599.
 dignitat 1778; dignitats 2367.
 (dilatari) dilatan 1850.
 dilecció 1824, 2017, 2667, 2702, 2883, 2907, 2934.
 diligència 1221-1222, 1999.
 diligent 2040, 2045; diligents 1003.
 diligentment 1221.
 dimoni 2347; dimonis 915, 2692.
 dinar 1410.
 diner 1438, 1457; dinés 419, 1200, 1464, 1654, 1673.
 dins 753, 1709, 1783, 2269, 2276, 2280, 2429, 2430, 2636, 2670, 2752.
 dir 748, 761, 792, 884, 915, 916, 1142, 1148, 1153, 1166, 1284, 1285, 1298, 1314, 1344, 1451, 1537, 1552, 1589, 1791, 1862, 2169, 2199, 2200, 2303, 2571, 2574; dic 746, 813, 1103, 1327, 1475, 1556, 1615, 1906, 2188, 2206, 2313, 2355, 2398, 2399, 2464, 2506, 2507, 2596, 2630, 2734, 2766, 2856; dich 1228, 1342, 1368, 1468; diu 747, 773, 794, 884, 1015, 1025, 1105, 1114, 1131, 1135, 1156, 1162, 1168, 1169, 1174, 1358, 1381, 1397, 1425, 1434, 1449, 1513, 1569, 1584, 1592, 1616, 1633, 1686, 1733, 1760, 1761, 1763, 1765, 1767, 1768, 1773, 1781, 1789, 1805, 1810, 1816, 1819, 1822, 1834, 1835, 1844, 1852, 1866, 1876, 1885, 1894, 1904, 1907, 1909, 1920, 1927, 1953, 1957, 1963, 1973, 1980, 1993, 2018, 2050, 2053, 2059, 2071, 2081, 2085, 2088, 2092, 2100, 2117, 2119, 2159, 2163, 2176, 2193, 2230, 2232, 2234, 2251, 2266, 2268, 2304, 2305, 2328, 2356, 2497, 2539, 2611, 2664, 2675, 2703, 2714, 2716, 2723, 2751, 2783, 2790, 2820, 2853, 2878, 2881, 2892, 2911; diem 1337; dieu 1145; deïts 2226; dien 907, 1013, 1017, 1132, 1302, 1430, 1468, 1648, 1651, 1843, 1865, 2040, 2466, 2767, 2816, 2861, 2897; deya 727, 791, 1123, 1305, 1351, 2297, 2385, 2567, 2576, 2758; deïa 1339, 1341, 1356, 1439, 1498, 1523, 1524, 1555, 1562, 1611; deyan 870, 1652; deïan 1044, 1052; deyen 1127; deïen 1355, 1551, 1645; diguí 1755, 1757, 1903, 2092, 2831; dix 734, 736, 752, 753, 937, 942, 1031, 1033, 1054, 1266, 1269, 1273, 1430, 1557, 1558, 1699, 1736, 1810, 2685, 2695, 2746, 2920, 2932, 2940; digueren 928, 1138, 1549, 1731, 1745, 2335, 2926; diré 1004, 1361, 2709; dirà 1212, 1219, 1224, 1234, 1238, 1239, 1250, 1590, 1665, 1667; direu 1326; diran 1474, 1615, 1645, 1653; digues 2375; diga 905, 1258, 1299; digam 1275, 1292; digau 1497; digats 2760; diguen 1221, 1282, 1597; digués 946, 1206, 2204; dirien 1471, 1472; dient 706, 826, 932, 1022, 1046, 1057, 1094, 1349, 1351, 1354, 1367, 1376, 1544, 1550, 1565, 1604, 1606, 1614, 1635, 1875, 2024, 2079, 2202, 2262, 2391, 2458, 2493, 2515, 2583, 2601, 2780, 2851, 2903, 2950; deint 1525; dients 1584, 2253, 2870; dit 811, 882, 978, 1159, 1286, 1581, 1709, 1771, 1799, 1888, 1900, 1973, 2024, 2209, 2214, 2228, 2281, 2402, 2570, 2617, 2707, 2775, 2811, 2839, 2911; dita 1130, 1160, 1641, 1660, 1669, 1677, 1683, 2162, 2223, 2358, 2465, 2500, 2518, 2530, 2534, 2608, 2609, 2629, 2630, 2818, 2841, 2870, 2906, 2908, 2919; dits 1453, 1753, 1925, 2006, 2846, 2859, 2909; dites 1701, 1795, 2943.
 diputats 1884.
 disciplina 1889; disciplines 1379.
 discipulat 1944.
 discreció 1620.
 (disipar) disipen 1522, 1858; disiparà 1854; dissapats 1853.
 dispensar 1452; dispensam 1462; dispensarien 1470; dispensats 1464.
 dispenser 1451, 1452, 1467, 1525, 1526, 1530, 1578, 1616; dispensers 1453, 1455, 1465; dinspensers 1510.
 dispondre 1602; dispon 2579; disponien 2819; dispondrien 2581; disponeren 2771; disponent 2899, 2911; disposta 2825.
 disposició 2734, 2753, 2755, 2775, 2794, 2795, 2811, 2831, 2855, 2894; disposicions 2557, 2728, 2732.
 disputar 2239; disputen 907; disputat 2191. (distribuir) distribuïssen 1504.

- diversas 2136; diverses 1436, 2135, 2556, 2557, 2664, 2826.
 (dividir) divises 2154; divisas 2151.
 divina 1797; divines 1777, 1795.
 divinal 32, 981, 1099, 1185, 1192, 1265, 1417, 1422, 1423, 2181, 2189; divinall 2537; divinals 726-727, 1001, 1520, 2008, 2892, 2909, 2936; divinalls 731.
 divinitat 2410.
 divisió 2845; divisions 2847.
 divitat 1330.
 do 1722, 1750, 1786, 1798, 1799, 1928, 1930, 1933, 1935, 1937, 1939, 1941, 1944, 1949, 1954, 1962, 1966, 1967, 1976, 1977, 2188, 2228, 2237, 2265, 2266, 2267, 2303, 2313, 2314, 2318, 2339, 2353, 2355, 2358, 2360, 2372, 2380, 2384, 2388, 2397, 2398, 2405, 2413, 2449, 2462, 2464, 2504, 2506, 2508, 2523, 2531, 2714, 2962, 2963, 2967; dons 1191, 1201, 1713, 1716, 1743, 1922, 1925, 1946, 1952, 1955, 1958, 1960, 1969, 1972, 1984, 2095, 2141, 2146, 2153, 2157, 2174, 2538, 2541, 2564, 2579, 2600, 2647, 2669, 2675, 2752, 2890, 2949, 2961, 2975.
 dobra 2597; dobles 1890.
 doctor 1406, 1763, 1791, 1953, 1980, 2024, 2240; doctors 765, 940, 2190, 2555, 2768, 2898, 2956; doctós 1931, 2040, 2817, 2861.
 doctressa 2912.
 doctrina 732, 734, 819, 838, 845, 854, 860, 1046, 1051, 1053, 1118, 1125, 1889, 2117, 2197, 2554; doctrines 909-910, 1091.
 doctrinal 1231.
 dolç 2070, 2578, 2806; dolch 2952; dolça 1082; dolços 2649.
 dolçament 2282.
 dolçor 1076, 1078, 1119, 1836, 2079, 2224, 2227, 2281; dolçós 2284.
 doldra 1817.
 dolents 2047.
 dolor 1004, 1373, 1744, 1854, 1989, 2374; dolors 286.
 dominacions 1806.
 Domingo 702, 735, 737-738, 739, 741, 766, 778, 786, 791, 799, 803, 817, 818, 834, 838, 845, 851, 862, 865, 869, 894, 896-897, 899, 922, 948, 979, 1006, 1020, 1029, 1038, 1046, 1059, 1075.
 dona 285, 1229, 1237, 1239, 1242, 1476, 1482, 1667, 2273, 2282; dones 1131, 1134, 1180, 1194, 1235, 2272, 2797, 2804, 2931.
 donar 708, 841, 867, 869, 1044, 1150, 1155, 1164, 1191, 1261, 1279, 1382, 1422, 1457, 1460, 1474-1475, 1475, 1484, 1489, 1497, 1512, 1530, 1547, 1623, 1630, 1704, 1797, 2338, 2479, 2480, 2484, 2485, 2489, 2521, 2716, 2818, 2900, 2906; do 1280; dons 2690; dones 2468, 2469, 2474, 2929; donas 2469; dóna 1025, 1077, 1398, 1431, 1446, 1616, 1626, 1628, 1799, 1983, 2021, 2135, 2152, 2473, 2482, 2483, 2484, 2488, 2837; done 913, 1154, 1959; donau 1355, 1630; donats 1327; donen 908, 909, 1510; donava 1048, 1051, 1317, 1321; donave 1076, 1318; donaven 1037, 1308; donà 1311, 1357, 2416, 2691, 2693, 2694, 2698, 2700, 2705, 2707, 2710; donaren 2909; donaré 889, 2306; do 1957, 2976; dons 1620, 1666, 2439; donem 1145; donam 1325, 1326; donàs 1311, 1445, 2114, 2565, 2682; donaria 1757; donarien 1471; donant 1276, 1624, 1643; donat 1440, 1722, 1971, 2444, 2566, 2718, 2721, 2924, 2967; donada 1720, 1725, 1897, 2388, 2556; donà 1390; donats 678, 1713, 1716, 1723, 1923, 1925, 1961, 2961; donades 730, 1004, 2137, 2141, 2636.
 donch 946, 979, 989, 1008, 1320, 1326, 1329, 1436, 1546, 1598, 1668, 1675, 1771, 1831, 1928, 1930, 1933, 1938, 1939, 1941, 1944, 1947, 1950, 1970, 1973, 2116, 2173, 2539, 2909, 2930; donc 2396, 2734.
 donzela 1253, 1257.
 dormir 1553, 1587; dormia 848.
 dos 899, 922, 947, 949, 953, 1052, 1492, 1493, 1494, 1598, 1786, 2111, 2340, 2588, 2683, 3364; dues 801, 824, 829, 900, 906, 925, 1067, 1071, 1076, 1338, 1405, 1408, 1492, 1578, 1702, 1879, 2315, 2423, 2425, 2586, 2589, 2717.
 dotze 1059.
 drap 1505.
 dreta 1188, 2430, 2443, 2514.
 dreturer 2924.
 dubitació 2719.
 duplicitat 1894.
 (duptar) duptaven 1148; duptant 1620.
 dupte 2500.
 dur 1055; dures 2332.
 (durar) dur 1227; dura 2233; durà 1444; durarà 2242; durant 1227.
 durfícia 2719, 2857.
 e 406, 466, 540, 579, 631, 657, 687, 703, 704, 708, 711, 714, 718, 723, 725, 730, 731, 732, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 742, 743, 746, 748, 751, 752, 753, 755, 756, 757, 758, 759, 761, 763, 765, 766, 768, 770, 771, 772, 773, 775, 780, 782, 785, 787, 788, 790, 791, 793, 794, 795, 797, 802, 803, 807, 812, 813, 820, 824, 825, 826, 828, 829, 830, 831, 833, 838, 839, 841, 844, 845, 846, 848, 849, 850, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 863, 864, 865, 867, 868, 870, 871, 873, 874, 877, 879, 880, 882, 884, 887, 889, 890, 892, 894, 895, 897, 901, 903, 905, 906, 907, 908, 910, 915, 917, 918, 920, 922, 923, 928, 929, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 944, 945, 948, 949, 950, 951, 955, 956, 959, 960, 966, 968, 970, 975, 978, 979, 981, 983, 984, 986, 987, 988, 989, 991, 992, 993, 998, 1002, 1003, 1005, 1008, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1019, 1020, 1025, 1031, 1033, 1037, 1038, 1039, 1040, 1044, 1045, 1047, 1048, 1050, 1051, 1052, 1053, 1054, 1056, 1058, 1059, 1060, 1061, 1062, 1063, 1064, 1065, 1067, 1068, 1069, 1070, 1075,

1076	1077	1078	1079	1081	1082	1090	2095	2096	2097	2098	2107	2108	2110
1092	1097	1098	1100	1103	1104	1105	2115	2116	2120	2130	2133	2134	2135
1114	1117	1118	1124	1125	1126	1127	2136	2137	2138	2140	2141	2142	2143
1129	1130	1131	1132	1135	1136	1137	2144	2145	2146	2147	2151	2152	2153
1139	1140	1141	1143	1144	1146	1149	2154	2155	2157	2159	2162	2165	2166
1150	1153	1156	1160	1163	1164	1166	2167	2168	2169	2171	2172	2175	2176
1167	1168	1170	1171	1173	1182	1184	2180	2188	2189	2190	2191	2197	2199
1187	1189	1191	1192	1195	1196	1209	2201	2202	2204	2205	2206	2209	2210
1210	1211	1212	1213	1214	1215	1218	2211	2212	2213	2214	2216	2218	2219
1222	1223	1225	1226	1228	1230	1232	2222	2224	2225	2226	2227	2228	2231
1233	1234	1235	1236	1248	1249	1251	2232	2234	2238	2241	2242	2243	2244
1252	1258	1261	1263	1264	1265	1268	2245	2247	2253	2254	2255	2256	2257
1269	1270	1271	1272	1273	1275	1276	2258	2260	2261	2263	2264	2266	2267
1282	1283	1285	1286	1290	1291	1293	2270	2271	2272	2276	2277	2278	2279
1294	1297	1302	1305	1306	1307	1311	2280	2281	2283	2285	2286	2287	2296
1312	1313	1314	1315	1316	1320	1325	2303	2306	2307	2308	2309	2310	2311
1327	1328	1330	1338	1342	1346	1348	2314	2317	2318	2319	2320	2324	2326
1350	1352	1355	1356	1357	1358	1363	2329	2331	2332	2333	2334	2336	2339
1364	1365	1366	1367	1368	1371	1372	2341	2343	2347	2350	2351	2352	2356
1375	1378	1379	1380	1382	1391	1393	2359	2360	2362	2363	2365	2366	2367
1401	1406	1409	1410	1411	1412	1420	2368	2369	2371	2374	2375	2376	2378
1424	1425	1429	1434	1436	1441	1442	2379	2382	2383	2393	2394	2399	2401
1443	1444	1454	1459	1460	1463	1464	2403	2405	2408	2410	2411	2412	2413
1467	1469	1470	1478	1479	1481	1482	2415	2418	2419	2424	2426	2427	2429
1483	1486	1487	1488	1491	1492	1493	2430	2433	2434	2436	2438	2442	2443
1494	1498	1499	1501	1503	1505	1507	2444	2446	2447	2448	2449	2451	2452
1508	1509	1511	1512	1513	1518	1519	2453	2454	2456	2457	2460	2461	2465
1521	1522	1526	1528	1539	1540	1543	2466	2472	2473	2477	2480	2481	2483
1545	1547	1548	1549	1550	1551	1552	2485	2486	2487	2488	2492	2493	2501
1553	1554	1555	1556	1558	1559	1560	2502	2503	2504	2507	2510	2512	2514
1561	1562	1568	1580	1590	1593	1596	2515	2516	2519	2520	2521	2523	2527
1598	1600	1601	1608	1609	1613	1614	2528	2529	2530	2531	2534	2535	2537
1616	1630	1633	1637	1643	1644	1645	2538	2542	2552	2553	2555	2556	2557
1650	1651	1652	1654	1658	1663	1665	2558	2559	2561	2563	2567	2571	2572
1668	1669	1675	1679	1681	1682	1685	2574	2575	2578	2579	2580	2582	2588
1686	1698	1699	1701	1702	1709	1711	2591	2592	2594	2596	2598	2599	2600
1712	1713	1714	1717	1720	1725	1727	2601	2604	2605	2607	2608	2609	2610
1728	1729	1732	1734	1735	1738	1740	2611	2612	2613	2614	2615	2616	2619
1742	1743	1750	1751	1752	1753	1755	2620	2621	2625	2626	2627	2628	2629
1758	1766	1769	1771	1774	1775	1776	2630	2631	2633	2635	2637	2639	2641
1787	1788	1791	1793	1794	1797	1798	2642	2644	2645	2646	2647	2648	2649
1799	1800	1801	1802	1803	1806	1807	2652	2653	2655	2661	2665	2666	2667
1808	1813	1817	1818	1820	1821	1822	2669	2670	2672	2674	2675	2683	2684
1824	1825	1830	1831	1832	1835	1836	2685	2692	2695	2697	2698	2699	2700
1838	1839	1841	1842	1843	1844	1846	2702	2709	2710	2711	2712	2713	2714
1850	1852	1853	1854	1855	1856	1857	2716	2719	2721	2722	2723	2725	2727
1858	1865	1866	1868	1871	1872	1873	2732	2736	2737	2738	2740	2743	2745
1879	1881	1882	1883	1884	1885	1886	2746	2748	2750	2751	2752	2753	2754
1889	1890	1891	1893	1897	1899	1901	2755	2757	2758	2759	2760	2767	2772
1902	1913	1915	1916	1918	1919	1920	2775	2777	2779	2782	2784	2785	2787
1921	1924	1928	1930	1931	1932	1933	2788	2789	2792	2793	2794	2796	2797
1934	1936	1937	1939	1940	1941	1942	2798	2799	2800	2801	2804	2806	2809
1944	1946	1947	1949	1950	1954	1955	2811	2814	2817	2819	2820	2823	2825
1956	1957	1958	1959	1960	1961	1963	2826	2827	2829	2830	2831	2834	2835
1965	1966	1968	1969	1972	1973	1975	2837	2841	2842	2845	2846	2847	2848
1977	1978	1979	1980	1982	1984	1986	2849	2850	2852	2854	2855	2857	2858
1988	1989	1991	1994	1995	1999	2000	2862	2864	2865	2867	2868	2873	2874
2001	2003	2008	2012	2014	2015	2016	2875	2879	2882	2883	2889	2890	2891
2017	2018	2021	2025	2026	2027	2028	2894	2895	2899	2904	2905	2906	2907
2029	2030	2031	2032	2033	2034	2036	2911	2912	2914	2915	2917	2918	2919
2039	2040	2041	2043	2035	2046	2047	2920	2923	2925	2926	2928	2930	2932
2049	2052	2053	2055	2058	2060	2061	2934	2935	2936	2938	2939	2941	2942
2063	2067	2069	2070	2074	2076	2077	2944	2947	2948	2949	2952	2954	2955
2078	2079	2082	2084	2088	2090	2091	2956	2958	2961	2962	2963	2965	2972

- 2973, 2975, 2976; he 1130, 1508, 2111, 2406, 2590, 2764, 2795.
- e bans 2377.
- ebraica 761.
- ebulliment 2261.
- eclesiàstich 1860; eclesiàstics 991; eclesiàs-tics 1176, 2842; eclesiàstica 1195.
- eclipsi 769.
- edificació 2434.
- egualment 1783, 2562, 2598.
- (eixir) ix 1374; hix 1784, 2579; ixen 1372, 2111, 2135; exia 848; axie 1442; axien 841; isqué 1319; axiren 2918, 2953; exirem 1648; axiria 842; exit 417; axits 1162.
- elecció 1201-1202, 2317, 2320.
- elegir 2317; elegeg 2315; elegí 2340; elegirem 2528; elegesquen 2612; elet 1935; elets 2826; elegit 813, 1200.
- elevació 36; elevació 2241.
- elevament 2262.
- (elevar) elevets 2283; elevets 1951; elevats 2939.
- Elies 1013.
- Eliseu 747, 749, 752.
- el 1980, 2852; ell (*article*=el) 897, 795, 1415, 1627, 1765.
- ell 821, 842, 847, 848, 853, 856, 873, 874, 877, 880, 1050, 1052, 1056, 1066, 1067, 1068, 1070, 1183, 1270, 1318, 1437, 1444, 1523, 1538, 1552, 1680, 1772, 1781, 1914, 2135, 2136, 2169, 2246, 2336, 2516, 2519, 2520, 2526, 2567, 2573, 2640, 2898; él 878, 881, 1207, 1314, 1787, 2066, 2088; l' 2930; ella 782, 823, 828, 847, 1094, 1681, 1682, 2916; le 2909; li 748, 856, 876, 877, 931, 1057, 1093, 1183, 1196, 1218, 1261, 1444, 1518, 1551, 1568, 1589, 1648, 1649, 1666, 1861, 1862, 2042, 2246, 2252, 2258, 2260, 2335, 2372, 2375, 2384, 2479, 2480, 2485, 2511, 2515, 2517, 2518, 2572, 2579, 2759, 2863, 2870, 2929; lo 856, 1114, 1115, 1117, 1120, 1121, 1123, 1124, 1130, 1151, 1166, 1680, 2961; l 1117, 1442, 1958, 2078, 2246, 2251, 2299, 2477; ll 2526, 2528, 2787; se 770, 803, 838, 848, 849, 863, 867, 871, 881, 895, 912, 913, 918, 918, 952, 956, 969, 982, 984, 986, 998, 1009, 1037, 1039, 1048, 1051, 1053, 1070, 1101, 1102, 1119, 1126, 1132, 1140, 1151, 1187, 1239, 1263, 1266, 1283, 1294, 1299, 1303, 1316, 1320, 1330, 1348, 1358, 1375, 1377, 1442, 1451, 1500, 1501, 1504, 1515, 1517, 1519, 1522, 1528, 1529, 1540, 1549, 1552, 1569, 1578, 1580, 1583, 1594, 1604, 1664, 1671, 1749, 1752, 1795, 1855, 1874, 1881, 1882, 1889, 1906, 1926, 1961, 1967, 1974, 1989, 2000, 2032, 2052, 2138, 2140, 2157, 2165, 2169, 2203, 2253, 2254, 2257, 2262, 2278, 2333, 2335, 2356, 2466, 2467, 2472, 2478, 2483, 2487, 2530, 2536, 2553, 2565, 2581, 2586, 2618, 2626, 2628, 2629, 2631, 2706, 2720, 2737, 2756, 2771, 2796, 2797, 2798, 2823, 2835, 2890, 2899, 2902, 2908, 2911, 2919, 2932, 2938; sa 2452; s' 1007, 1273, 1600, 1637, 1841, 1843, 2062, 2068, 2113, 2132, 2175, 2425, 2540, 2740, 2819, 2828; s 768, 825, 1519, 2260, 2581, 2829; s 467, 654, 730, 898, 1485, 1518, 1549, 1551, 1795, 1838, 1859, 1889, 1922, 1927, 1930, 1935, 1937, 1939, 1941, 1944, 1946, 1949, 1951, 2113, 2262, 2414, 2453, 2484, 2565, 2594, 2616, 2617, 2639, 2677, 2678, 2681, 2739, 2743, 2745, 2821, 2852, 2896, 2903, 2905, 2944, 2945, 2959; si 1070, 1798, 2203, 2269, 2745, 2777, 2787, 2788, 2789, 2844, 2971, 3224; la 1129, 1666; ells 925, 929, 943, 1015, 1047, 1127, 1227, 1753, 2007, 2233, 2247, 2253, 2358, 2351, 2406, 2557, 2582, 2611, 2618, 2629, 2667, 2670, 2673, 2674, 2718, 2756, 2760, 2765, 2779, 2796, 2819, 2849, 2887, 2915, 2918, 2969, 2973; éls 891, 892, 927, 1066, 1267, 1336, 1355, 1649, 1718, 1727, 1864, 1866, 1893, 1984, 1985, 1987, 1997, 2255; les 2865; los 880, 1015, 1149, 1154, 1155, 1164, 1318, 1425, 1712, 1746, 2078, 2611, 2718, 2719, 2816, 2866, 2889, 2914, 2915; 'ls 854, 874, 1051, 2257, 2583, 2860, 2888, 2891; 'ls 864, 1059, 1065, 1142, 1144, 1279, 1720, 1851, 1858, 1877, 1959, 2232, 2363, 2440, 2721, 2810, 2863, 2888, 2967; 'l's 869, 2143, 2858, 2964.
- (embraçar) embraçada 2014; embrasada 2777.
- embriachs 1733, 1737.
- emoliments 1042.
- (empatxar) empatxe 973.
- emperadós 1933.
- emperò 958, 1374, 1376, 2525, 2959.
- empetrar 2823; empetren 2822.
- (empènyer) empeyn 2381.
- (emprestar) emprestant 1655-1656; enprestada 1657; emprestats 1655.
- en 109, 442, 579, 610, 709, 714, 725, 742, 745, 748, 762, 763, 764, 765, 769, 770, 773, 776, 781, 782, 784, 791, 794, 799, 800, 804, 806, 818, 820, 823, 830, 834, 847, 850, 856, 862, 863, 875, 877, 879, 882, 898, 899, 900, 922, 923, 926, 933, 934, 944, 958, 971, 972, 979, 988, 989, 991, 995, 1000, 1002, 1006, 1008, 1009, 1010, 1011, 1018, 1019, 1024, 1030, 1034, 1036, 1050, 1053, 1057, 1060, 1065, 1071, 1072, 1081, 1083, 1085, 1101, 1102, 1126, 1128, 1131, 1133, 1136, 1144, 1147, 1148, 1173, 1193, 1222, 1232, 1237, 1246, 1263, 1267, 1269, 1295, 1303, 1305, 1306, 1309, 1319, 1328, 1329, 1330, 1343, 1347, 1348, 1351, 1362, 1370, 1375, 1391, 1397, 1398, 1399, 1400, 1405, 1407, 1409, 1423, 1425, 1433, 1441, 1443, 1451, 1460, 1462, 1464, 1468, 1469, 1470, 1478, 1480, 1501, 1502, 1508, 1509, 1520, 1537, 1548, 1554, 1555, 1595, 1633, 1637, 1644, 1647, 1651, 1656, 1669, 1675, 1678, 1679, 1684, 1688, 1697, 1700, 1702, 1707, 1716, 1718, 1719, 1726, 1735, 1737, 1739, 1741, 1749, 1750, 1754, 1755, 1760, 1761, 1762, 1764, 1765, 1772, 1781, 1791, 1805, 1812, 1816, 1818, 1822, 1823, 1829, 1830, 1831, 1832,

- 1834, 1837, 1857, 1859, 1860, 1863, 1867, 1871, 1880, 1881, 1885, 1904, 1906, 1907, 1916, 1920, 1928, 1930, 1933, 1935, 1936, 1938, 1939, 1941, 1945, 1950, 1951, 1954, 1955, 1971, 1974, 1975, 1978, 1982, 1983, 1987, 1992, 1996, 2000, 2003, 2004, 2005, 2007, 2018, 2020, 2022, 2027, 2029, 2032, 2036, 2037, 2041, 2042, 2043, 2046, 2049, 2053, 2057, 2087, 2092, 2101, 2106, 2110, 2121, 2130, 2135, 2136, 2138, 2139, 2140, 2141, 2143, 2146, 2147, 2148, 2156, 2157, 2158, 2159, 2168, 2190, 2191, 2197, 2199, 2200, 2214, 2222, 2233, 2234, 2241, 2252, 2254, 2262, 2273, 2274, 2283, 2284, 2308, 2309, 2316, 2320, 2333, 2338, 2346, 2351, 2352, 2361, 2362, 2364, 2370, 2371, 2377, 2383, 2390, 2395, 2400, 2404, 2405, 2409, 2410, 2415, 2423, 2427, 2430, 2438, 2441, 2452, 2457, 2466, 2473, 2476, 2477, 2478, 2499, 2502, 2503, 2518, 2520, 2522, 2528, 2531, 2534, 2541, 2552, 2553, 2556, 2557, 2558, 2559, 2562, 2564, 2582, 2591, 2592, 2599, 2600, 2605, 2607, 2608, 2610, 2611, 2615, 2617, 2620, 2628, 2640, 2641, 2642, 2643, 2647, 2648, 2649, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2662, 2664, 2668, 2673, 2677, 2678, 2679, 2680, 2683, 2690, 2695, 2702, 2703, 2705, 2709, 2710, 2719, 2722, 2726, 2727, 2732, 2736, 2740, 2744, 2755, 2758, 2766, 2767, 2770, 2771, 2778, 2779, 2784, 2788, 2796, 2797, 2798, 2799, 2809, 2818, 2826, 2834, 2836, 2838, 2848, 2860, 2872, 2877, 2882, 2887, 2891, 2896, 2898, 2899, 2907, 2910, 1914, 2915, 2919, 2920, 2921, 2923, 2926, 2938, 2952, 2958, 2959, 2961, 2969; n 987, 1258, 2439; en (*pronom*) 1940, 1950, 2221, 2339; em 1364; n 545, 801, 1214, 1455, 1721, 2647; 'n 956, 1059, 1294, 1319, 1442, 2042, 1344, 2384, 2628, 2706, 2720, 2756, 2796, 2797, 2798, 2799, 2919; n' 1374, 2441, 2454.
- (enamorar) anemores 2280; anemorat 1664, 2331.
- enaxí 2810.
- (encalçar) encalçats 1917.
- encallar 804; encallada 805.
- encara 859, 887, 889, 897, 941, 1073, 1079, 1146, 1476, 1662, 1668-1669, 1671, 1673, 1994, 2435, 2718.
- encarcelar 803.
- (encarnar) encarnat 1119.
- (encepegar) encepega 442.
- (encendre) encessa 824, 829.
- enclinar 1974; enclina 1841, 1846; enclinaren 871.
- (encloure) encloueren 2799; enclosos 2898; enclosos 1707, 2757.
- encontinent 1554.
- endemoniats 1121, 1301.
- endesemps 2805.
- endorocar 2360.
- (endregar) endrega 2842.
- endurar 2375, 2379.
- enemich 1592, 1994; enemich 1621, 1655; anemich 1679; enamichs 1197, 1644, 2446, 2973; enemics 1726.
- (enfleccionar) enfleccionats 844.
- enfirmatat 1537.
- (enflamar) enflamaria 830.
- engan 1245; engans 992.
- enganar 1245; enganau 1326; enganat 1557.
- (engendrar) engenrat 2515.
- ensemps 956, 973, 1022, 1891, 2396, 2508, 2862, 2873, 2877, 2891, 2944.
- (ensenyar) ensenyarà 1701.
- entalamar 540.
- entega 1063.
- entendra 736; entendre 760, 842, 932, 1520, 1701, 1770, 2202, 2267, 2270, 2711, 2717; entén 1330, 1521, 1580, 1637, 2094, 2113, 2201, 2210, 2594, 2959; entenem 2029, 2614; entenia 827; entenien 2698; entengam 1107; entenesen 2352; entesa 2969; entesos 2969.
- enteniment 705, 966-967, 1479, 1770, 1794, 2171, 2283, 2306, 2361, 2962.
- enterpretar 2238.
- enterrogar 1146.
- entigament 1206.
- entrades 401.
- entrar 1879, 2726; entres 2273; entre 1201, 1203, 1204, 1493; entrats 1302.
- entre 807, 1063, 1064, 1227, 1307, 1550, 1713, 1726, 1792, 2217, 2243, 2376, 2844, 2972.
- (entremetre) entremetets 1269.
- entristair 2081.
- (entuxegar) entuxegada 1293.
- (enujar) enuge 1542.
- (envergonyar) envergoyits 1855.
- envers 1070; envés 1291, 1633.
- enveya 993, 1430, 2105.
- (enviar) enviava 1266; enviàs 942.
- (envirinar) envirinades 1295.
- (envolcar) envolcat 986.
- epístola 1020, 1730, 2168, 2553.
- (errar) erren 1127, 1467; errets 1737.
- error 2476.
- (esforçar) esforcen 1841.
- església 2275, 2419.
- esperit 1700, 1767, 1771, 1811, 1888, 1972, 2009, 2056, 2059, 2062, 2064, 2100, 2139, 2224, 2289, 2403, 2571-2572, 2577, 2582, 2598, 2610, 2623, 2639, 2641, 2689, 2701, 2708, 2754, 2792, 2918, 2952; espirit 1899-1900, 1921, 2033.
- essencial 2240; essencials 788, 810; essencials 918.
- ésser 921, 1061, 1127, 1209, 1211, 1228, 1437, 1452, 1456, 1727, 1967, 2015, 2017, 2110, 2206, 2429, 2432, 2434, 2437, 2439, 2442, 2443, 2445, 2516, 2520, 2527, 2535, 2649, 2860; so 2204, 2205; son 1153, 1376, 1615, 2337; est 2061; és 91, 94, 702, 709, 713, 714, 717, 740, 743, 744, 745, 750, 756, 757, 759, 761, 767, 768, 777, 781, 786, 787, 788, 791, 799, 801, 804, 805, 806, 807, 811, 817, 837, 871, 876, 882, 883, 896, 902, 916, 917, 920, 922, 935, 947, 957, 976, 978, 993, 997, 1000,

- 1006, 1007, 1009, 1010, 1014, 1029, 1030,
 1045, 1046, 1055, 1061, 1074, 1083, 1085,
 1098, 1099, 1100, 1103, 1104, 1159, 1160,
 1161, 1165, 1167, 1171, 1186, 1189, 1198,
 1199, 1201, 1204, 1205, 1208, 1213, 1214,
 1215, 1217, 1221, 1226, 1228, 1229, 1231,
 1236, 1238, 1241, 1248, 1252, 1254, 1255,
 1256, 1258, 1259, 1262, 1279, 1286, 1297,
 1298, 1321, 1322, 1324, 1329, 1336, 1342,
 1343, 1356, 1366, 1369, 1371, 1374, 1378,
 1380, 1382, 1385, 1388, 1422, 1433, 1434,
 1444, 1447, 1448, 1450, 1451, 1467, 1469,
 1471, 1477, 1480, 1485, 1490, 1528, 1539,
 1555, 1580, 1581, 1585, 1605, 1632, 1641,
 1642, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665,
 1666, 1668, 1669, 1677, 1681, 1683, 1700,
 1702, 1708, 1723, 1730, 1733, 1739, 1741,
 1751, 1766, 1767, 1771, 1772, 1774, 1775,
 1781, 1785, 1786, 1792, 1798, 1806, 1811,
 1812, 1816, 1817, 1822, 1830, 1831, 1832,
 1835, 1836, 1837, 1840, 1844, 1846, 1847,
 1860, 1862, 1865, 1866, 1873, 1888, 1892,
 1897, 1899, 1913, 1916, 1920, 1921, 1922,
 1970, 1976, 1977, 1979, 1981, 1985, 1987,
 1997, 1998, 2007, 2009, 2017, 2025, 2026,
 2028, 2030, 2031, 2032, 2033, 2037, 2038,
 2043, 2060, 2062, 2065, 2066, 2073, 2077,
 2081, 2089, 2097, 2103, 2104, 2108, 2110,
 2112, 2130, 2140, 2146, 2152, 2153, 2154,
 2166, 2169, 2170, 2171, 2175, 2176, 2180,
 2188, 2191, 2196, 2198, 2199, 2203, 2209,
 2212, 2213, 2217, 2218, 2222, 2223, 2225,
 2227, 2228, 2230, 2237, 2245, 2247, 2265,
 2266, 2268, 2276, 2278, 2280, 2281, 2289,
 2303, 2309, 2314, 2319, 2323, 2327, 2338,
 2340, 2341, 2348, 2350, 2353, 2355, 2358,
 2360, 2368, 2369, 2374, 2384, 2388, 2389,
 2396, 2398, 2402, 2413, 2416, 2424, 2430,
 2432, 2437, 2440, 2442, 2443, 2445, 2449,
 2450, 2452, 2454, 2462, 2465, 2466, 2467,
 2469, 2470, 2471, 2472, 2475, 2477, 2478,
 2480, 2481, 2485, 2486, 2487, 2491, 2492,
 2499, 2500, 2501, 2503, 2504, 2506, 2508,
 2518, 2522, 2523, 2525, 2527, 2530, 2531,
 2532, 2534, 2535, 2536, 2540, 2553, 2556,
 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2573, 2577,
 2578, 2582, 2593, 2594, 2596, 2597, 2605,
 2607, 2608, 2609, 2617, 2619, 2629, 2630,
 2631, 2632, 2633, 2637, 2641, 2652, 2655,
 2656, 2658, 2663, 2666, 2667, 2670, 2672,
 2681, 2689, 2701, 2708, 2721, 2729, 2730,
 2731, 2732, 2734, 2735, 2736, 2737, 2743,
 2748, 2754, 2770, 2776, 2783, 2801, 2803,
 2811, 2819, 2820, 2825, 2831, 2831, 2836,
 2837, 2838, 2840, 2841, 2875, 2879, 2880,
 2904, 2906, 2907, 2916, 2938, 2946, 2952,
 2962, 3224; som 742, 1167, 1361, 1363,
 1461, 1463, 1738, 1741, 2022, 2310, 2871;
 sots 1149, 1561, 2570, 2605, 2607, 2608,
 2688, 2750, 2934, 2935; sou 739; són
 127, 678, 709, 710, 715, 716, 757, 777,
 784, 785, 905, 914, 947, 957, 959, 991,
 1001, 1003, 1004, 1019, 1030, 1073, 1199,
 1208, 1267, 1295, 1344, 1363, 1365, 1366,
 1371, 1378, 1380, 1385, 1388, 1453, 1455,
 1465, 1473, 1480, 1481, 1486, 1490, 1491,
 1534, 1583, 1613, 1629, 1634, 1696, 1698,
 1776, 1815, 1820, 1821, 1840, 1850, 1855,
 1859, 1863, 1879, 1881, 1882, 1884, 1886,
 1923, 1925, 1926, 1962, 1982, 1986, 1990,
 1992, 1998, 2005, 2034, 2036, 2049, 2053,
 2063, 2075, 2099, 2101, 2129, 2137, 2141,
 2152, 2153, 2154, 2174, 2409, 2417, 2426,
 2434, 2440, 2460, 2461, 2551, 2554, 2566,
 2584, 2635, 2723, 2728, 2821, 2822, 2825,
 2838, 2845, 2849, 2849, 2893; era 833,
 837, 859, 872, 1035, 1119, 1137, 1226,
 1277, 1345, 1348, 1349, 1443, 1538, 1610,
 1678, 2336, 2815, 2818, 2864, 2867; ere
 780, 822, 989, 2827, 2881; érem 1163;
 éran 844, 879, 1121, 1134, 1278, 1302,
 2805; eren 778, 800, 820, 853, 864, 868,
 879, 978, 1040, 1130, 1276, 1302, 1344,
 1392, 1729, 1732, 1733, 2406, 2673, 2809,
 2869, 2879, 2910, 2939, 2957; fou 763,
 2707; fo 789, 822, 1478, 1554, 1720; fonch
 763, 765, 839, 989, 990, 1290, 1328, 1722,
 1725, 2721; fonc 764, 765, 813, 974, 2167,
 2253, 2331; fon 1437, 1709, 2858; fons
 2964; foren 808, 809, 891, 1280, 1712,
 1714, 1716, 1723, 2254, 2264, 2721, 2768,
 2770, 2948, 2958, 2961; serà 703, 771, 773,
 775, 959, 960, 1090, 1257, 1261, 1518,
 1622, 1893, 2047, 2077, 2239, 2393, 2767;
 serem 1474; seran 1511, 1667, 1855, 1919,
 2046, 2697, 2942; sies 2436; sia 889, 916,
 986, 990, 1078, 1200, 1257, 1410, 1526,
 1622, 1669, 1768, 1769, 1771, 1797, 1834,
 1897, 1900, 1976, 1994, 2064, 2133, 2139,
 2208, 2209, 2326, 2389, 2401, 2422, 2742,
 2811; si 2203; siam 1737; siams 1633; siats
 2207, 2216; sian 958, 1313, 1777, 1878,
 1915, 1960; sien 1205, 1464, 1480, 1813,
 1922, 2010, 2443, 2617, 2634, 2833, 2845;
 saria 2517; seria 828, 842, 856, 1313, 1315,
 1408, 1434, 2516, 2557, 2560; fos 969, 1123,
 1126, 2162, 2558, 2566, 2706, 2707, 2868;
 fossen 809, 900, 981; fosen 2713, 2874,
 2876.
 (estar) està 2452, 2498; sta 1610.
 estopa 2319.
 (estrènyer) estreynets 2740.
 et 1221, 1749, 1849, 1952, 2276, 2330, 2383,
 2395, 2400, 2405, 2653.
 eterna 2503-2504.
 eternal 1689, 1874, 2075, 2082, 2215, 2522,
 2586, 2824; eternal 2587, 2593, 2824, 3739.
 eternalment 1786, 1799, 2563, 2587.
 eternitat 1778.
 etimologia 2267.
 (evacuar) evacuades 2236-2237.
 evangeli 795-796, 1026, 1090, 1096, 1101, 1266,
 1310, 1335, 1359, 1415, 1425, 1569, 1632,
 1698, 1993.
 evangelicall 1063, 2183, 2314, 2340, 2354,
 2908.

- evangelista 1766, 2117; evangeliste 1687.
 eveniment 2806, 2915.
 exactius 1211.
 (exausir) exausits 1815.
 excellentment 1803.
 excés 2009, 2655.
 excessiva 1712, 1726.
 (excitar) excitant 2914.
 excel·lència 1101, 1103, 1335, 2527; accellència 1809; excellències 1096.
 excellent 1325, 2936; excellent 1766, 2279, excellent 1785.
 exercitació 2498.
 exercitar 2356; exerciten 2000; exercite 2497.
 (exigir) exhigit 1647.
 exempli 747, 880, 1210, 1635, 2637, 2749; aximpli 1291, 1445.
 (expedir) expedient 3207-3208, 3368.
 experiència 2786.
 extàtics 2009.
 (extendre) extén 2138, 2140.
 excessivament 2279-2280.

faç 1263.
 facial 1252.
 facultat 2424.
 fadrins 1132, 1134, 1251; fradins 1504.
 fadrina 1259; fadrines 1181.
 falcó 1254.
 falda 1306, 1309.
 falla 824, 828, 830.
 fallir 2815; falega 1218.
 fals 2420.
 falsaris 1838.
 fam 863, 870, 1107, 1141, 1625, 1628, 2260, 2461.
 familiars 1511.
 famós 1940.
 fanc 877.
 fantasia 1490-1491.
 fariseus 1752; phariseus 1753.
 favilla 2394.
 favor 1187.
 fe 772, 2212, 2571, 2857, 2872, 2965, 2973.
 febra 1559.
 feeltat 1228.
 felicitat 1778.
 fell 1526, 2648, 2650; fells 2840.
 fembres 1536.
 feynt 1889; fenchs 1886.
 (fenir) fenia 782.
 (fènyer) fents 1814, 1835.
 fer 781, 803, 864, 871, 879, 937, 1146, 1207; 1223, 1237, 1238, 1239, 1242, 1244, 1263, 1274, 1377, 1505, 1509, 1540, 1546, 1547, 1605, 1623, 1643, 1649, 1683, 1702, 1851, 2333, 2351, 2368, 2370, 2415, 2420, 2424, 2425, 2457, 2491, 2515, 2611, 2619; faç 910, 1133; fas 1502, 1582, 2474, 2477; fa 711, 762, 972, 1160, 1196, 1310, 1311, 1344, 1580, 1596, 1597, 1605, 1615, 1626, 1628, 1803, 1830, 1892, 2021, 2024, 2039, 2041, 2055, 2106, 2199, 2234, 2362, 2482, 2509, 2510, 2512, 2601, 2618, 2631, 2649, 2653, 2655, 2701, 2783, 2784; fem 1462; fan 751, 907, 909, 915, 1211, 1218, 1223, 1249, 1263, 1471, 1685, 1882, 2136, 2457; faya 1302, feya 1040, 1125, 1343, 1541, 1544, 2335; feyam 1036; feyan 2057; féu 803, 917, 945, 950, 1154, 1271, 1291, 1338, 1598, 1652, 2889, 2913; fets 1749, 2328; faeren 2246, 2256, 2798; feeren 2252; faré 1598; farás 1665, 2323, 2343, 2364, 2380; farà 1122, 1529, 1596, f597, 1701, 2007, 2068; farem 1685, 1746; faran 1521; fes 1314, 1446, 1551, 2342, 2517; fe 2299; faces 1543, 2372, 2373; faça 805, 1216, 1236, 1298, 1299, 1674, 2138; façam 1021, 1248, 1362, 1688; façats 2099, 2144; fariem 1461; fessen 1273; faent 804, 923, 1614, 2758; fet 725, 938, 974, 1140, 1482, 1525, 1709, 1781, 1846, 2208; feta 1009, 1518, 2060, 2106, 2631, 2632, 2915; feyta 1643; fets 1496, 1508, 1547, 2254, 2264, 2461; fetes 1481.
 (ferir) farís 1318.
 ferma 1995, 2212; ferms 2049, 2056.
 fermament 2413.
 fermar 1954; fermaré 2309; fermat 805.
 ferre 881, 2325; ferro 1591; ferra 2320, 2322.
 fervent 2012.
 fervor 1725, 2971.
 festas 2419; festes 471.
 festival 1703, 1756.
 fet 1314.
 fetges 1151.
 fexugues 2479-2480.
 fi 775, 962, 1018, 1102, 1132, 1358, 1755, 1902, 2091, 2232, 2256, 2894, 2895.
 (ficar) ficà 971; ficants 2919; ficats 1237.
 ficció 1893.
 ficte 1228.
 figment 1159.
 figura 776, 974, 1324, 1328; figuras 718; figures 724.
 filiall 2187, 2507, 2518, 2525, 2530, 2534; filial 2507.
 fill 828, 931, 932, 935, 942, 945, 946, 951, 955, 968, 974, 1126, 1153, 1351, 1776, 1792, 1800, 1802, 2078, 2084, 2134, 2140, 2208, 2209, 2342, 2513, 2563, 2570, 2588, 2598, 2743, 2873, 2903, 2914, 2941; fil 2084; fils 1104, 1167, 1741, 2022, 2030; fills 1152, 1231, 2490, 2567, 2764.
 filla 2421; filles 1104, 1232, 1244, 2490.
 final 1801, 2113.
 finalment 1066, 1357, 1554, 1587.
 finir 966, 977, 980.
 fins 962, 1457, 1547, 2223, 2377, 2769.
 flac 2374.
 flat 2680.
 flum 2639.
 flor 1804.
 florins 1043, 1503, 1507, 1647, 1663, 1667.
 (florir) florida 1532.
 floronque 1372.
 foc 824, 825, 829, 960, 2395, 2396, 2668; foch 829, 2074, 2330, 2673, 2680, 2709, 2741,

- 2743, 2888, 2945.
 fogar 1439.
 (foguejar) fogagant 2322, 2325; foguegant 2320;
 fogaiant 31; fogajant 2666; fogajants 1711,
 2665.
 foll 1446, 2253; fol 1619; fols 1127, 2254,
 2264; folles 2867.
 font 840, 1315, 1804, 1899.
 fora 1797, 2634.
 foradures 1507.
 (foragitar) foragita 2534; foragiten 2033-2034.
 forans 2010.
 forats 1493, 2654, 2656, 2662.
 força 2321.
 forma 1040, 1057, 1065, 1081, 1688, 2372,
 2634, 2640, 2709; formes 1710.
 (formar) formà 1161; format 2217.
 formatges 1137.
 forment 1345, 1616, 1617, 1623, 1626, 1627,
 1630, 2368.
 fornicació 2382.
 fornicar 2420.
 fort 807, 879, 1006, 1539, 1596, 1784, 2014,
 2078, 2231, 2357; forth 2003; forts 1938.
 fortalesa 1725, 1937-1938, 2358, 2360, 2372,
 2384, 2385, 2387, 2390, 2393, 2395, 2396,
 2712, 2963.
 fortalesa 2172, 2356, 2381.
 fortalesa 2366.
 (fortificar) fortificats 2722.
 fortitut 2184.
 fortment 881.
 fortuna 1923.
 fràgill 1537; fràgills 1536.
 França 875.
 Francesch 766, 899, 923, 947-948, 1007; Fran-
 cesc 983.
 frare 802; frares 949, 1059, 1177, 1213, 1746,
 1912, 2080.
 fraternal 1419; fraternal 1632, 2731, 2832,
 2860, 2874, 2883.
 frau 2371; fraus 992, 2368.
 fre 1846.
 freqüents 2008.
 fresch 546, 2787.
 fretura 2489.
 freturós 2047.
 frigiditat 300.
 front 841.
 fructificar 779.
 fruyt 751, 781, 1002, 1804, 2144, 2145, 2615;
 fruyts 2139, 2142.
 (fugir) fugig 1682; fuyg 1889; fugen 1988; fo-
 gia 1680; fugirets 1872.
 fulla 1872.
 (fundar) fundaran 949; fundada 2907
 furt 1396, 1642; furts 859, 992.
 furtrar 2420.
 fust 89.
 fuster 1126.
 galeres 687.
 galina 999.
 galtada 1390.
 (gastar) guastan 1500; guasten 1501.
 gemechs 2643, 2778, 2782, 2784, 2926.
 gemegar 2643-2644; gemegarem 2647.
 generació 1751.
 general 251, 255, 301, 710, 1185, 1186; gene-
 rall 274.
 generalment 732, 2970.
 genol 1974; genols 1237, 2919.
 gent 687, 709, 949, 982, 1106, 1114, 1130,
 1141, 1143, 1147, 1165, 1290, 1308, 1357,
 1361, 1365, 1376, 1393, 1696, 1705, 1758,
 1832, 1970, 2069, 2078, 2096, 2116, 2129,
 2133, 2145, 2243, 2303, 2310, 2314, 2339,
 2350, 2358, 2447, 2585, 2677, 2716, 2725,
 2727, 2735, 2758, 2786, 2793, 2854, 2895;
 gents 777, 785, 1172, 1173, 2345; gens 830,
 831, 839.
 Gericó 748.
 germà 1389.
 gigants 1937.
 (girar) gira 767, 768; girant 763, 767, 768.
 gitar 1294; gita 1798, 2787, 2788; gitats 1246;
 giten 363, 474; gitave 849, 1306; gitàveu
 1509, gitaven 877; gitarets 1917; gitaren
 893; gitàsem 2692; gità 1370.
 glòria 1058, 1070, 1083, 1085, 1392, 1689,
 2031, 2122, 2276, 2280, 2285, 2503, 2521,
 2542, 2616, 2824, 2977.
 (glorificar) glorificaren 2251-2252.
 gloriós 837, 1400, 1406, 1697, 1802, 1833,
 1953, 2033, 2084, 2519, 2637, 2922, 2941,
 2953; gloriosa 1791, 2871, 2959; gloriosos
 1078, 1976; glorioses 1793.
 glossa 1894, 2781; glosa 2783; gloses 1132.
 gola 853, 995.
 golós 1298.
 (gosar) gòs 2205; gosats 1871; gosen 1862,
 1864; guasarà 1662; gosaran 770; gosat 1875,
 1876.
 governador 1488.
 governar 2400, 2427, 2452; governa 2520;
 governam 2448; governas 2438.
 goyg 2287.
 gràcia 1085, 1543, 1600, 1648, 1743, 1914,
 1923, 1962, 2021, 2077, 2108, 2121, 2146,
 2158, 2188, 2207, 2209, 2228, 2264, 2289,
 2310, 2313, 2318, 2340, 2355, 2397, 2398,
 2405, 2413, 2449, 2463, 2464, 2505, 2506,
 2508, 2531, 2536, 2540, 2542, 2555, 2565,
 2583, 2625, 2627, 2703, 2722, 2742, 2785,
 2789, 2900, 2906, 2914, 2976; gràcias 1291,
 1718, 1952, 1955, 1957, 1960, 1969, 2066,
 2136, 2140, 2152, 2157, 2174, 2580, 2635,
 2648, 2669, 2675, 2752, 2892, 2949; grà-
 cies 2957.
 graciosa 2912.
 (grair) grahiria 2114.
 gramàtica 2401.
 gramatical 2131.
 gran 705, 725, 865, 871, 892, 1093, 1106,
 1118, 1148, 1193, 1194, 1350, 1376, 1408,
 1476, 1480, 1485, 1489, 1599, 1600, 1709,
 1716, 1744, 1760, 1761, 1763, 1764, 1766,
 1772, 1775, 1780, 1808, 1860, 1904, 1907,

- 1941, 1971, 1991, 1999, 2078, 2092, 2207, 2225, 2240, 2338, 2357, 2441, 2647, 2810, 2919, 2967; grans 1186, 1191, 1405, 1477, 1505, 1506, 1507, 1830, 1928, 1931, 1948, 2022, 2647, 2648, 2758, 2861.
- grat 1358.
- grau 2967.
- grechs 1932.
- Gregori 1823, 1963, 2054, 2081-2082, 2703, 2830, 2912.
- greus 987, 1010, 2099, 2332.
- grossa 1585, 2322; grosa 2319.
- groseria 1148.
- guardar 1194, 2433; guardem 2116; guardava 849; gordaven 1470; guardaré 2388; guarda 1449; guardat 1361; guart 2068; guardats 2098, 2099.
- guarir 1374; gorir 1377; guaria 845; guarie 854; goría 874, 880; guarí 860; guarits 1302; gorits 1919; guarides 800, 818, 819, 883.
- guay 2371.
- guayar 1445; guyar 1636; guayareu 1653; guayats 1756; guayut 1659.
- guissa 2067, 2438, 2441, 2779; guissa 2529.
- gust 1800.
- (gustar) gustades 1495.
- gustus 1493.
- ha (=a) 858, 866, 935, 1052, 1091, 1171, 1190, 1383, 1411, 1599, 1625, 1731, 2406, 2442, 2491.
- habitació 749, 2007, 2056, 2601.
- habitadors 1481, 1486.
- habitar 2565, 2656; habita 1866, 1886, 1985, 2020, 2599, 2605, 2607, 2610, 2654, 2702; habitats 1736; habitaven 2873; habit 2572 2736; habitàs 2665; habitaria 2779.
- habundància 2046.
- habundanment (=abundantment) 1925, 2975.
- habunde 2138.
- halà (=allà) 2623.
- (havallar) havalen 2111.
- havant (=avant) 1920, 2119, 2313, 2464.
- haver 1047, 1079, 1171, 1172, 1192, 1262, 1901, 2105, 2108, 2271, 2829; he 746, 826, 938, 943, 944, 945, 1020, 1043, 1044, 1060, 1106, 1142, 1367, 1657, 2143, 2200, 2212, 2213, 2330, 2338, 2462, 2516, 2709, 2726, 2775, 2791, 2792, 2793, 2911; è 939, 940, 1525, 1663, 2308; has 1431, 1475, 1618, 1620, 1658, 2374, 2387; às 1644, 1681, 2321; ha 418, 725, 800, 805, 818, 819, 826, 886, 894, 897, 949, 987, 1020, 1024, 1045, 1055, 1104, 1106, 1143, 1158, 1261, 1296, 1312, 1328, 1329, 1340, 1356, 1374, 1377, 1381, 1389, 1397, 1423, 1424, 1425, 1433, 1472, 1481, 1486, 1492, 1520, 1545, 1551, 1553, 1558, 1559, 1589, 1591, 1628, 1643, 1655, 1657, 1670, 1671, 1672, 1673, 1755, 1781, 1797, 1853, 1890, 1902, 1966, 1971, 1973, 1994, 1996, 1999, 2069, 2084, 2091, 2105, 2137, 2169, 2243, 2284, 2356, 2370, 2444, 2466, 2469, 2500, 2509, 2511, 2513, 2514, 2518, 2573, 2579, 2590, 2648, 2727, 2836; à 730, 1005, 1008, 1341, 1489, 1554, 2172, 2361, 2425, 2515; havem 723, 957, 966, 1025, 1159, 1459, 1475, 1487, 1495, 1738, 2156, 2172, 2390, 2411, 2454, 2520, 2526, 2592, 2648, 2786, 2801, 2872; avem 1702, 2391; haveu 1357, 1653, 1670, 2829; havets 1440, 1456, 1457, 1484, 1494, 1495, 1496, 1497, 1684, 1952, 2147, 2168, 2208, 2216, 2217, 2761, 2936; han 710, 733, 912, 939, 940, 941, 1143, 1365, 1430, 1454, 1473, 1512, 1625, 1686, 1840, 1857, 1861, 1875, 1876, 1881, 1962, 1991, 2001, 2003, 2004, 2008, 2009, 2010, 2012, 2014, 2016, 2036, 2050, 2056, 2059, 2078, 2121, 2190, 2191, 2231, 2353, 2456, 2461, 2462, 2823, 2826, 2848; àn 938, 1013, 1955, 1956, 2441; havia 840, 847, 851, 967, 1036, 1037, 1038, 1051, 1054, 1128, 1129, 1141, 1146, 1270, 1271, 1438, 1541, 1547, 1710, 2816; havie 1049; havies 1644, 2062; havíem 1164; havíen 1041, 1136, 1721, 2057; havien 1718, 1727, 1745, 2258, 2406, 2665, 2829, 2866, 2955; hac 1810, 2339, 2385, 2960; àc 1552, 2857, 2858; hagueren 2971; agueren 749, 892, 1140, 1147, 2245, 2246, 2254, 2720, 2795, 2856, 2953; hauré 1546; hauràs 1545, 1645; auràs 1482; haurà 1214, 1646, 2240; aurà 770; haurem 703, 1091, 1416; haureu 2329; hauran 2122; ayas 2924; haya 1063, 1668; aya 962, 1064, 1192, 1375, 1472, 1473, 1476, 1488, 2316, 2511, 2844, 2894; aga 905; aja 792; hajam 2396; ayam 753, 1081; hajau 1653; haiats 1951; ayau 1646, 1649; àjan 1218, 1231; àyan 1190, 2144, 2844; ayen 903, 2833; agués 2201, 2718, 2817; aguessen 1455, 2699, 2710, 2712; hauria 1312, 1557; hauríen 2406; havent 2501; havents 1744; agut 1060; aguda 894; hàida 2057, 2062, 2462; agudes 1424.
- he (=e) 2111, 2406, 2590, 2764, 2795.
- hen (=en) 1327.
- heretés 1684.
- hi 888, 896, 905, 987, 1005, 1008, 1046, 1051, 1118, 1133, 1145, 1196, 1271, 1295, 1302, 1446, 1482, 1672, 1673, 1721, 2240, 2426; hi (=i) 1826, 1827, 1828, 1959, 2329, 2383, 2521, 2581, 2590, 2610, 2651, 2709, 2721, 2784, 2843, 2858, 2903, 2944, 2951.
- ho 846, 855, 861, 874, 877, 1015, 1052, 1107, 1131, 1154, 1156, 1316, 1430, 1457, 1652, 1658, 1776, 1865, 1992, 2068, 2469, 2509, 2590, 2591, 2592; ho (=o) 888, 2476.
- hobediènts 1062.
- hoc 972, 2171, 2617, 2713, 2755, 2843, 2856.
- hoir (=oir) 941; hoyts 1561; hoyen 1541; hoy 2331.
- hom 767, 890, 972, 1010, 1072, 1206, 1229, 1295, 1296, 1368, 1372, 1373, 1374, 1375, 1376, 1381, 1385, 1397, 1398, 1434, 1446, 1623, 1636, 1670, 1671, 1672, 1674, 1837, 1889, 1940, 2113, 2114, 2170, 2201, 2210, 2222, 2273, 2282, 2315, 2356, 2361, 2442, 2473, 2489, 2491, 2492; om 1537.

- home 1476, 1538, 2205; ome 1537; hòmens 80, 748, 780, 784, 801, 820, 825, 836, 911, 980, 1120, 1131, 1135, 1589, 1732, 1808, 1838, 1854, 1876, 1938, 2031, 2154, 2272, 2556, 2693, 2970; òmens 2657.
- homenets 1873.
- hon (=on) 935, 1007, 1128, 1319, 1493, 1569, 1841, 2133, 2285, 2332, 2500, 2585, 2623, 2949.
- honest 2434.
- honestament 1222.
- honor 1411, 1836, 2446, 2514, 2524, 2526; honors 2367.
- honrar 2419; honrat 2527.
- hora 1708, 2380, 2917; ora 2041, 2377; hores 1052; oras 1368.
- hòstia 1328, 1329, 2222.
- hospitals 1383.
- hoste 2026.
- hoy (=odi) 2383.
- hufanes 2002.
- humà 2652; humans 2653.
- humanall 33; humanal 106-107, 1418, 1567, 1770, 1975, 2836.
- humanitat 551, 2410.
- humelia 1823, 2053; omelia 1963; humilia 2703-2704.
- humiditats 2789.
- humil 1965; humill 2853; humils 1062, 1962, 2628.
- (humiliar) humiliat 1953.
- humilitat 705, 851, 1061, 2480, 2612, 2869.
- humilment 1092-1093, 1412, 1482-1483.
- humit 1321, 2787.
- hun (=un) 1585; huns 1191.
- huy 1090, 1502, 1599.
- i* (=hi) 834, 836, 988, 995, 1037, 1270, 1721, 2068, 2819; *i* 2713.
- ia 678, 1982.
- igneas 2665.
- ignorància 1455.
- ignorant 1627; ignorants 1512.
- il·luminació 704, 1091.
- (il·luminar) il·lumina 2277; il·luminà 2888, 2891; il·luminaven 841; il·luminarien 843; il·luminat 2575; il·luminats 2948-2949; il·luminades 2451.
- impenitència 2113.
- imperfet 1314.
- imperi 1932.
- (implicar) impliquen 1881; implicada 1897.
- impotència 1578.
- improperi 2458.
- impugnar 2103.
- imputar 2103-2104.
- inafable 2594.
- incarnació 2902.
- (inclinat) inclinat 872.
- incomprehensible 1794.
- incomprehensibilitat 1769.
- incomprehensible 1775; incomprehensible 2593.
- inconvenients 1461.
- inconstant 2061; incostants 2049; incostans 2052.
- increada 1086, 2562.
- incredulitat 2719, 2857.
- (increpar) increpant 2334.
- indecentment 2481.
- indigents 2445.
- indivisible 2134.
- (indurair) indurait 2111.
- inextimable 2905.
- (infamar) infamat 1431.
- infants 1131.
- infantar 826; infantaria 823.
- infecció 743, 746, 833, 854, 859, 872; infeccions 800, 820.
- (infeccionar) infeccionats 853.
- infern 1293, 2332, 2338; inferns 2032.
- infernal 2325-2326; infernall 2330; infernals 2325; inferals 2048.
- infels 2107; infells 1463.
- infinit 1795; infinida 935, 1775, 1795, 2527, 2564, 2976; infinita 2625; infinits 1728; infinides 1487.
- infirmat 301.
- (inflamar) inflam 2214; inflamant 1793; inflamada 2899.
- (informar) informa 2842.
- informació 1411.
- infusa 1720; infuses 2636.
- infusió 2662.
- inich 1681.
- iniquitat 1635-1636, 1641, 1642, 1652, 1660, 1669, 1677, 1683, 1689, 1961.
- injúria 1207, 1390, 1517, 1662; injúrias 1620-1621, 2067; injúries 1517.
- injuriados 2365.
- (injuriar) injurien 998; injuriat 2362.
- injurioses 1843.
- inliterals 2272.
- inmaculat 2277.
- inonesta(ment) 2482.
- inpartible 2134.
- (inquirir) inquirit 2190.
- insaparable 2714.
- inspiració 2589; inspiracions 2589.
- inspirada 2403, 2563.
- instable 2061; instables 2049, 2052, 2056.
- (instituir) instituiren 2408; instituit 789.
- instrucció 1704, 1757.
- instruir 2308; instruex 1627; instruesques 1619.
- instruments 2282.
- insuflament 2700.
- (insuflar) insuflant 2695.
- intellectual 2837.
- intelligència 1485, 2182, 2266, 2269, 2271, 2281, 2289, 2303; intelligències 1091-092.
- intenció 1732, 1742, 1848, 2488, 2489.
- intercessió 1079.
- interiós 1490.
- (interpretar) interpretat 1920.
- (interrogar) interogem 1824; interogat 1257.
- (interpretar) interprete 1735.
- interpretació 761.
- (intricar) intricada 2196-2197.
- introducció 708.

- (introduir) introduït 2725.
 inútil 2217; inútils 2846.
 invídia 994.
 invisiblement 2599, 2607, 2669, 2674.
 invisible 2598, 2621; invisible 2608, 2630, 2632; invisibles 711, 729, 733.
 io (=jo) 712, 742, 746, 2088, 2214, 2389.
 ir (=ahir) 2167, 2178, 2404.
 ira 872, 936, 997, 2383.
 irat 927.
 Israell 2567, 2570, 2571, 2577.
 istòria 1703, 1756, 2710; istòries 2274.
 Itàlia 2331.
 ítem 811, 872, 913, 914, 995, 1000, 1062, 1238, 1241, 1309, 2212, 2221, 2366, 2373, 2415, 2470, 2472, 2478, 2483, 2487.
 judici 265.
 judicial 254, 281.
 ja 749, 788, 990, 1005, 1025, 1106, 1143, 1145, 1311, 1325, 1327, 1337, 1553, 1561, 1831, 2005, 2119, 2786, 2815.
 jamechs 1367.
 jamès 1342.
 (jaquir) jaquesch 1060; jaquexen 1850; jaquían 780; jaquien 779, 846; jaquí 955, 1625, 1629; iaquí 2260, 2333; iaquí 2335; jaquesca 1144; jaquit 1684; jaquida 2056.
 jardí 1800.
 jatsesia 1078, 1270, 1375, 1957, 2133, 2161-2162, 2677, 2717, 2817.
 jatsia 889, 942, 958, 1488, 2139.
 Jericó 756; Zericó 760.
 Jerònim 1733.
 Jherusalem 1728, 1737, 2797-2798.
 Jhesuchrist 725, 772, 789, 793, 797, 916, 917, 937, 958, 976, 978, 1031, 1057, 1066, 1069, 1141, 1166, 1170-1171, 1173, 1182-1183, 1184, 1199, 1212, 1213, 1220, 1225-1226, 1235-1236, 1252, 1266, 1269, 1279, 1290, 1304, 1307, 1310, 1315, 1329, 1335, 1343, 1347, 1369, 1399, 1434, 1512-1513, 1523, 1524, 1556, 1698-1699, 1708, 1727, 1743, 1750, 1809, 1821, 1874, 1913, 1916, 1945, 2014, 2017, 2027, 2075-2076, 2088, 2100, 2163, 2222, 2277, 2278, 2328-2329, 2375, 2491, 2541-2542, 2581, 2622, 2639, 2679, 2682, 2691, 2693, 2708, 2717, 2720, 2756, 2759, 2761, 2765, 2769, 2796, 2804, 2815, 2816, 2856-2857, 2862, 2864, 2870, 2897, 2925-2926, 2931, 2955; Jesuchrist 1097.
 Jhesús 1142, 1920, 1974, 2364, 2705, 2867; Jhesús 1300.
 jo 791, 826, 894, 910, 943, 987, 1020, 1043, 1044, 1057, 1058, 1059, 1060, 1142, 1153, 1244, 1301, 1351, 1353, 1368, 1376, 1525, 1550, 1550, 1586, 1598, 1657, 1701, 1877, 1893, 2143, 2212, 2213, 2337, 2388, 2690, 2727, 2751; me 712, 946, 953, 955, 1059, 1107, 1368, 1376, 1560, 1585, 1615, 2208, 2387; m 363, 952, 1143, 1368, 1667, 1893; m' 363, 2299, 2515; mi 945, 1667, 2217, 2298, 2390, 2892, 2923.
 Joab 970.
 Job 1562.
 jochs 2739.
 Joel 1739.
 Johan 782, 1015, 1697, 1766, 2759; Joan 1867, 2117, 2638.
 Jordà 2639.
 jorn 1141, 1227, 1248, 1256, 1548, 1699, 1707, 1803, 2106, 2332, 2799, 2897; jorns (*singular*) 1138, 1140; jorns 1106, 1136, 1143, 1173, 1184, 1220, 1236, 1237, 2896, 2913.
 jove 1057, 1259, 1539, 2339; jóvens 1562.
 jovencell 2331.
 joyell 1094.
 Judas 1941.
 Judea 2684.
 judici 1423.
 judicial 965.
 jueus 1728, 1731, 1736, 1738, 1744, 1752, 1869; juheus 257, 772, 2973.
 Julià 1949.
 juments 2031.
 jurar 2417; juraren 810; juren 1232.
 jurisdicció 1195.
 jus 1133, 1729.
 just 1446, 1661, 1673, 2558, 2560; justa 1669; justs 2030.
 justament 1924.
 justícia 1037, 1185, 1186, 1190, 1417, 1422, 1555, 1728, 1851, 1857, 1862, 1871, 1877, 2012, 2441, 2613.
 (justificar) justificat 2535.
 justificació 2536.
 jutge 2455; jutges 2440.
 juy 1554, 1874, 1970, 2074, 2439.
 karitat 830, 864, 1117, 1776, 1777, 1866, 2465, 2500, 2625, 2906.
 à 1841, 1846.
 labroses 1121.
 ladres 66.
 làgremes 2814; làgrimes 2224, 2778, 2789, 2920; làcrimes 914, 1367.
 lança 959, 965, 973, 1011; lance 972; lances 933, 934, 955, 957, 965, 971, 976, 978.
 lançol 1247.
 languiment 1553.
 larchs 2620.
 larguea 1717, 1763.
 las 1012, 2204, 2276, 2376.
 latrina 1370.
 Lätzer 2925.
 laugerament 1884.
 launes 63.
 lavòs 752, 773, 825, 827, 870, 871, 929, 942, 950, 951, 955, 970, 980, 1054, 1218, 1269, 1272, 1338, 1686, 2218, 2228, 2279, 2449, 2685, 2767; lavors 1556, 1583, 1643.
 lech 2221, 2273; lechs 1179, 1883, 2272.
 legir 1531, 2239, 2269; lig 2201, 2280, 2288, 2681, 2895; leig 2756; lix 918; legim 961, 967, 2638; ligen 2586; lige 2677; legida 1730.
 legitima 1201.

- legítimament 1200.
 leig 2382.
 lengua 1825; lenga 2969; lengas 2945; lengües
 1711, 1723, 1724, 1808, 1917, 2664-2665,
 2668, 2673, 2681, 2709, 2711, 2968.
 letra 1637, 2202, 2273.
 letrat 2273.
 (levar) leva 2352, 2660; leve 1283; leu 1368;
 levava 848; levàveu 1505; leu 1252; levats
 1507; levasen 1315; levant 1291, 2926; levat
 1077; levades 713, 717.
 levietan 545.
 lexes 1386, 1666.
 (lexar) lexes 2326; lexa 1829; lexen 1885; le-
 xaré 2094; lexada 2872.
 ley 1124, 1752, 1841, 2666, 2900, 2906, 2908.
 liberalitat 861, 1908.
 liberals 2402.
 libre 898; libres 868, 1807.
 liçons 2219.
 (ligar) ligaven 876; ligats 2713.
 linatge 2470; linatges 1723, 1838, 1980.
 liquor 2558.
 literal 1699, 2131, 2553.
 literats 2272.
 (litigar) litigans 2440.
 litigiosa 807.
 lo (*article*) 89, 91, 94, 109, 610, 702, 703,
 724, 756, 757, 758, 759, 762, 763, 764,
 768, 769, 773, 776, 786, 788, 790, 794,
 795, 802, 805, 806, 818, 822, 823, 827,
 834, 840, 841, 842, 843, 847, 848, 850,
 856, 876, 882, 890, 897, 898, 900, 901,
 906, 918, 920, 924, 927, 928, 933, 934,
 943, 948, 592, 960, 966, 969, 970, 975,
 977, 979, 980, 985, 986, 988, 989, 991,
 997, 1000, 1009, 1010, 1018, 1021, 1025,
 1035, 1055, 1056, 1068, 1070, 1076, 1078,
 1084, 1101, 1102, 1105, 1136, 1137, 1139,
 1140, 1141, 1144, 1145, 1147, 1154, 1156,
 1159, 1160, 1161, 1165, 1166, 1173, 1193,
 1198, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230, 1236,
 1238, 1240, 1241, 1246, 1248, 1250, 1252,
 1257, 1261, 1263, 1267, 1269, 1271, 1291,
 1298, 1299, 1305, 1306, 1307, 1310, 1319,
 1325, 1326, 1327, 1328, 1335, 1345, 1346,
 1349, 1351, 1369, 1385, 1420, 1423, 1425,
 1429, 1430, 1433, 1436, 1447, 1450, 1451,
 1454, 1463, 1466, 1468, 1469, 1480, 1488,
 1491, 1492, 1493, 1518, 1520, 1530, 1554,
 1559, 1568, 1581, 1584, 1587, 1589, 1591,
 1592, 1595, 1599, 1600, 1601, 1610, 1617,
 1619, 1622, 1623, 1632, 1633, 1655, 1678,
 1682, 1684, 1697, 1698, 1699, 1700, 1702,
 1705, 1707, 1709, 1727, 1729, 1739, 1740,
 1742, 1750, 1755, 1760, 1761, 1763, 1765,
 1766, 1768, 1772, 1774, 1775, 1776, 1781,
 1791, 1798, 1799, 1800, 1803, 1804, 1815,
 1816, 1832, 1834, 1852, 1860, 1865, 1872,
 1874, 1875, 1880, 1886, 1891, 1896, 1903,
 1904, 1912, 1914, 1915, 1916, 1927, 1930,
 1932, 1933, 1935, 1937, 1939, 1941, 1944,
 1949, 1954, 1956, 1957, 1971, 1973, 1974,
 1975, 1976, 1977, 1981, 1983, 1984, 1987,
 1992, 1993, 1994, 1997, 2000, 2001, 2005,
 2077, 2081, 2083, 2084, 2087, 2088, 2089,
 2077, 2081, 2983, 2084, 2087, 288, 2089,
 2091, 2092, 2094, 2103, 2105, 2106, 2108,
 2110, 2120, 2122, 2130, 2133, 2139, 2140,
 2144, 2147, 2148, 2153, 2155, 2156, 2158,
 2161, 2170, 2171, 2172, 2176, 2177, 2181,
 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188,
 2189, 2190, 2198, 2202, 2203, 2237, 2240,
 2253, 2255, 2265, 2266, 2283, 2287, 2288,
 2304, 2306, 2308, 2310, 2315, 2333, 2339,
 2347, 2353, 2355, 2361, 2366, 2368, 2369,
 2370, 2371, 2372, 2380, 2382, 2394, 2397,
 2398, 2409, 2417, 2418, 2422, 2428, 2433,
 2435, 2436, 2439, 2452, 2458, 2460, 2462,
 2464, 2465, 2471, 2475, 2478, 2486, 2493,
 2497, 2499, 2504, 2506, 2513, 2514, 2518,
 2520, 2539, 2560, 2575, 2576, 2583, 2587,
 2591, 2592, 2594, 2600, 2605, 2607, 2616,
 2632, 2643, 2649, 2652, 2653, 2655, 2673,
 2675, 2679, 2682, 2684, 2689, 2691, 2694,
 2696, 2702, 2705, 2706, 2713, 2715, 2718,
 2720, 2723, 2725, 2728, 2732, 2734, 2736,
 2741, 2744, 2749, 2750, 2752, 2758, 2772,
 2776, 2779, 2794, 2796, 2798, 2799, 2800,
 2806, 2809, 2810, 2812, 2814, 2818, 2820,
 2827, 2832, 2836, 2840, 2849, 2853, 2855,
 2858, 2860, 2869, 2872, 2874, 2887, 2892,
 2894, 2898, 2899, 2902, 2903, 2910, 2911,
 2916, 2917, 2920, 2923, 2929, 2935, 2937,
 2938, 2939, 2941, 2944, 2946, 2947, 2955,
 2957, 2975, 3225, 3606; la 89, 285, 363,
 406, 427, 467, 495, 550, 552, 659, 705, 708,
 709, 711, 715, 717, 732, 739, 740, 742, 743,
 744, 745, 748, 749, 751, 759, 760, 761, 762,
 767, 769, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 779,
 780, 786, 791, 792, 795, 797, 799, 800, 802,
 804, 810, 811, 814, 816, 819, 823, 829, 831,
 833, 837, 840, 843, 845, 848, 849, 851, 853,
 860, 862, 866, 868, 870, 883, 884, 886, 889,
 890, 895, 898, 901, 911, 913, 916, 920, 923,
 926, 927, 930, 932, 935, 936, 940, 942, 949,
 950, 952, 955, 957, 959, 961, 962, 965, 971,
 973, 976, 981, 982, 983, 985, 1009, 1011,
 1018, 1019, 1024, 1025, 1030, 1035, 1037,
 1040, 1046, 1050, 1053, 1055, 1058, 1062,
 1063, 1066, 1067, 1068, 1069, 1070, 1077,
 1081, 1082, 1083, 1085, 1098, 1099, 1100,
 1101, 1102, 1107, 1114, 1118, 1119, 1124,
 1125, 1128, 1132, 1138, 1139, 1141, 1151,
 1152, 1154, 1160, 1162, 1163, 1166, 1188,
 1190, 1191, 1195, 1201, 1203, 1205, 1208,
 1214, 1215, 1222, 1229, 1237, 1239, 1242,
 1243, 1246, 1247, 1257, 1258, 1259, 1263,
 1273, 1277, 1279, 1281, 1290, 1293, 1297,
 1299, 1306, 1308, 1309, 1316, 1318, 1319,
 1320, 1321, 1324, 1328, 1330, 1321, 1324,
 1328, 1330, 1335, 1339, 1350, 1357, 1358,
 1366, 1370, 1371, 1372, 1374, 1378, 1380,
 1382, 1385, 1386, 1391, 1396, 1405, 1408,
 1413, 1422, 1423, 1434, 1438, 1440, 1441,
 1447, 1485, 1502, 1515, 1516, 1517, 1521,
 1522, 1529, 1531, 1532, 1545, 1549, 1553,
 1556, 1568, 1569, 1580, 1583, 1585, 1586,

1587, 1595, 1605, 1612, 1613, 1621, 1622, 1706, 1713, 1714, 1716, 1723, 1726, 1728,
 1641, 1647, 1672, 1674, 1681, 1682, 1685, 1731, 1732, 1743, 1752, 1758, 1806, 1807,
 1688, 1689, 1703, 1707, 1721, 1728, 1730, 1808, 1812, 1818, 1850, 1854, 1871, 1873,
 1735, 1736, 1739, 1743, 1752, 1755, 1756, 1876, 1879, 1882, 1917, 1919, 1921, 1925,
 1760, 1761, 1763, 1764, 1772, 1780, 1797, 1927, 1930, 1946, 1955, 1958, 1959, 1972,
 1803, 1804, 1823, 1824, 1825, 1826, 1829, 1975, 1978, 1984, 1987, 1997, 1998, 2005,
 1830, 1831, 1834, 1836, 1842, 1847, 1861, 2010, 2022, 2029, 2031, 2032, 2036, 2037,
 1862, 1865, 1867, 1868, 1871, 1872, 1885, 2040, 2049, 2052, 2056, 2063, 2070, 2074,
 1894, 1897, 1904, 1907, 1954, 1962, 1971, 2102, 2119, 2153, 2157, 2174, 2180, 2219,
 1988, 2012, 2016, 2021, 2027, 2028, 2030, 2244, 2251, 2259, 2278, 2285, 2286, 2309,
 2053, 2057, 2058, 2064, 2073, 2074, 2075, 2348, 2365, 2379, 2404, 2405, 2409, 2416,
 2077, 2092, 2103, 2105, 2106, 2108, 2116, 2417, 2438, 2440, 2442, 2460, 2541, 2552,
 2121, 2122, 2130, 2145, 2147, 2158, 2168, 2564, 2572, 2580, 2615, 2628, 2641, 2647,
 2169, 2173, 2175, 2188, 2193, 2198, 2200, 2654, 2656, 2661, 2664, 2683, 2692, 2694,
 2202, 2207, 2210, 2213, 2219, 2221, 2222, 2697, 2740, 2748, 2757, 2760, 2764, 2767,
 2226, 2227, 2230, 2232, 2233, 2234, 2237, 2768, 2770, 2771, 2793, 2795, 2797, 2803,
 2241, 2261, 2267, 2270, 2276, 2279, 2289, 2804, 2808, 2813, 2817, 2822, 2824, 2826,
 2299, 2307, 2309, 2313, 2316, 2324, 2326, 2827, 2842, 2843, 2849, 2855, 2859, 2861,
 2327, 2329, 2330, 2335, 2340, 2341, 2347, 2864, 2866, 2868, 2873, 2875, 2887, 2889,
 2350, 2355, 2364, 2373, 2377, 2379, 2380, 2897, 2898, 2909, 2917, 2919, 2925, 2926,
 2381, 2383, 2387, 2388, 2389, 2391, 2393, 2939, 2945, 2953, 2958, 2961, 2972, 2975;
 2395, 2397, 2398, 2400, 2404, 2407, 2409, les 86, 126, 127, 401, 710, 713, 715, 717,
 2410, 2413, 2414, 2419, 2421, 2427, 2430, 724, 725, 726, 729, 731, 732, 733, 740, 746,
 2436, 2443, 2445, 2450, 2462, 2464, 2468, 750, 757, 766, 777, 778, 780, 784, 785, 812,
 2471, 2472, 2473, 2478, 2481, 2482, 2483, 818, 825, 830, 831, 883, 884, 909, 911, 914,
 2484, 2487, 2488, 2498, 2500, 2501, 2503, 933, 934, 947, 949, 955, 958, 977, 978, 979,
 2504, 2506, 2508, 2509, 2512, 2520, 2522, 981, 983, 1001, 1002, 1004, 1019, 1025,
 2525, 2533, 2540, 2542, 2553, 2555, 2562, 1030, 1036, 1039, 1042, 1045, 1047, 1049,
 2583, 2586, 2587, 2590, 2591, 2595, 2598, 1050, 1132, 1136, 1189, 1194, 1204, 1215,
 2599, 2600, 2616, 2619, 2625, 2632, 2633, 1221, 1227, 1253, 1281, 1285, 1294, 1295,
 2642, 2648, 2654, 2657, 2658, 2662, 2672, 1305, 1307, 1313, 1338, 1343, 1344, 1348,
 2682, 2683, 2688, 2693, 2694, 2700, 2702, 1380, 1391, 1412, 1415, 1443, 1461, 1470,
 2705, 2707, 2710, 2726, 2727, 2729, 2730, 1481, 1483, 1487, 1490, 1505, 1507, 1508,
 2731, 2734, 2735, 2741, 2742, 2751, 2753, 1509, 1517, 1520, 1534, 1536, 1617, 1636,
 2757, 2769, 2770, 2775, 2777, 2783, 2785, 1651, 1696, 1698, 1701, 1718, 1720, 1729,
 2787, 2789, 2790, 2792, 2794, 2796, 2804, 1735, 1764, 1795, 1807, 1808, 1820, 1845,
 2806, 2810, 2811, 2816, 2818, 2823, 2824, 1873, 1881, 1906, 1915, 1917, 1919, 1952,
 2830, 2831, 2836, 2840, 2843, 2847, 2854, 1955, 1957, 1978, 1981, 1982, 2003, 2004,
 2862, 2870, 2872, 2881, 2883, 2894, 2895, 2037, 2039, 2041, 2045, 2049, 2053, 2057,
 2896, 2900, 2901, 2902, 2906, 2912, 2914, 2067, 2129, 2135, 2152, 2153, 2154, 2155,
 2915, 2919, 2930, 2936, 2937, 2938, 2943, 2174, 2189, 2192, 2236, 2239, 2285, 2307,
 2947, 2958, 2959, 2961, 2964, 2965, 2967, 2325, 2332, 2338, 2345, 2346, 2400, 2402,
 2968, 2971, 2973, 2976, 3628; Ila 1050, 2407, 2408, 2415, 2419, 2423, 2426, 2438,
 1607; I' 753, 890, 1018, 1068, 1069, 1140, 2451, 2467, 2498, 2551, 2618, 2628, 2633,
 1165, 1215, 1265, 1293, 1351, 1406, 1537, 2635, 2642, 2648, 2653, 2654, 2656, 2663,
 1627, 1675, 1700, 1721, 1734, 1767, 1771, 2668, 2684, 2692, 2695, 2698, 2699, 2717,
 1811, 1812, 1813, 1846, 1864, 1888, 1889, 2797, 2804, 2821, 2822, 2832, 2843, 2854,
 1899, 1921, 2009, 2033, 2042, 2056, 2059, 2909, 2910, 2920, 2929, 2931, 2932, 2939,
 2062, 2064, 2071, 2089, 2100, 2101, 2137, 2943, 2946, 2957, 2964; las 1042, 2776,
 2139, 2152, 2170, 2234, 2316, 2352, 2403, 2892.
 2422, 2502, 2571, 2577, 2582, 2596, 2598, lo (*pronom*) 474, 822, 827, 840, 847, 850,
 2610, 2623, 2689, 2701, 2708, 2732, 2742, 968, 972, 1077, 1079, 1114, 1115, 1308,
 2754, 2792, 2918, 2952; -l 1679, 2315; los 1423, 1591, 1680, 1798, 1812, 1826, 1827,
 579, 678, 715, 716, 717, 723, 725, 748, 769, 1828, 2334, 2362, 2370, 2475, 2502, 2503,
 788, 789, 800, 808, 810, 820, 824, 842, 863, 2518, 2522, 2707, 2829, 2924; la 540, 753,
 866, 867, 868, 870, 901, 906, 911, 948, 980, 767, 805, 1195, 1238, 1261, 1643, 1657,
 991, 993, 994, 1064, 1115, 1120, 1123, 1131, 1666, 1668, 1673, 2231, 2244, 2271, 2277,
 1142, 1147, 1151, 1152, 1184, 1191, 1209, 2321, 2390, 2424, 2431, 2449, 2453, 2479,
 1253, 1254, 1256, 1268, 1276, 1281, 1282, 2480, 2482, 2483, 2485, 2489, 2491, 2601,
 1285, 1290, 1291, 1304, 1308, 1355, 1363, 2700, 2710; le 2909; l' 749, 842, 1644, 2098,
 1366, 1371, 1378, 1380, 1382, 1385, 1388, 2482, 2589; -l 1055, 1369, 1442, 1770, 1798,
 1392, 1397, 1398, 1444, 1464, 1470, 1491, 1826, 1827, 1828, 2476, 2477, 2961; -ll 850,
 1492, 1501, 1507, 1510, 1523, 1548, 1562, 890, 1627, 2787; -lls 2697; se 734, 735,
 1596, 1597, 1601, 1613, 1633, 1683, 1686, 1150, 1266, 1294, 1330, 1451, 1721, 1744,

- 1764, 1768, 1771; s' 834, 836, 1207, 1730, 1741; s 730, 950, 953, 1795, 2616; los 790, 846, 877, 880, 938, 939, 941, 1015, 1206, 1211, 1223, 1233, 1263, 1266, 1268, 1306, 1311, 1319, 1355, 1356, 1425, 1584, 1588, 1616, 1644, 1645, 1647, 1712, 1714, 1716, 1722, 1723, 1725, 1746, 1846, 1855, 1856, 1858, 1960, 2078, 2079, 2121, 2179, 2440, 2611, 2674, 2685, 2691, 2698, 2710, 2718, 2719, 2767, 2815, 2816, 2817, 2857, 2866, 2889, 2891, 2900, 2913, 2914, 2915, 2958; les 971, 1296, 1446, 1512, 1885, 2152, 2155, 2865, 2867; ls 939, 940, 941, 942, 954, 1279, 1471, 1654, 1655, 1720, 1858, 1959, 2121, 2440, 2721, 2810, 2860, 2863, 2888, 2964, 2967.
- (loar) loam 1826.
- loch 1034, 2362, 2878; lochs 899, 1130.
- logaders 2442.
- lògica 2401.
- logre 1636, 1642; logres 859, 992, 1462.
- Lombardia 1303.
- lonch 1513.
- lop 1204.
- lovòs (=aleshores) 937.
- Luch 1706, 2130, 2552.
- (luir) luent 2889.
- lum 1803.
- luna 761, 762, 763, 767, 768, 769, 773, 775, 776.
- lur 940, 994, 1007, 1699, 1840, 1841, 1843, 1848, 1893, 1961, 1983, 1994, 1999, 2017, 2025, 2034, 2069, 2120, 2121, 2130, 2253, 2255, 2264, 2287, 2346, 2405, 2441, 2457, 2255, 2264, 2287, 2346, 2405, 2441, 2457, 2553, 2619, 2624, 2765, 2767, 2965, 2968, 2969; lurs 1820, 1883, 2628, 2629, 2644, 2699, 2707, 2847, 2918; lus 979, 2058, 2252, 2700.
- luy 1267.
- luyament 1891.
- (luyar) luye 2616; luya 1889, 2384, 2617, 2745; luyan 1838; luyaren 1752; luyats 1751; luyada 1899.
- luytar 2359; luyta 2357.
- mà* 927, 956, 958, 971, 1309; mans 933, 934, 1305, 1307, 1494, 1919, 2480, 2657, 2920, 2939.
- madrines 835.
- Magdalena 2865, 2931.
- magestat 1085, 1778, 2233.
- (magnificar) magnificam 1826; magnificent 1743.
- magres 2918.
- major 920, 1047, 1477, 1489, 1626, 1627, 2076, 2218, 2467, 2470, 2472, 2585, 2592, 2903; majors 1478, 1480, 1547, 1731, 1819, 1969.
- majorment 1598, 1818, 2098; maiorment 1373.
- mal 1462, 1635, 1645, 1651, 1652, 1673, 1840, 2325, 2650; mall 2371; mala 784, 994, 1045, 1367, 1671, 1732, 1734, 1742, 1840, 1844, 1848, 2083, 2090, 2256, 2316, 2833, 2845; mals 876, 1898, 2110, 2340, 2368; males 751, 777, 780, 785, 884, 1424, 1487, 2315.
- mala 1438.
- malauts 1249, 1919.
- malautia 1548, 1550, 1551, 1553; malautias 1534; malauties 820, 1537, 2692.
- malautices 779.
- malaventura 1893.
- malaventurats 2032.
- malestrucs 1873.
- maleyt 2038.
- maliçosa 2105.
- malignitat 1116, 1123.
- malvat 771, 1539, 1681, 2515; malvats 2112, 2871.
- mameles 944.
- (manaçar) manacen 1842.
- manament 1992; manaments 2416, 2517, 2793.
- (manar) manà 1318, 1353; manats 996, 2379, 2419.
- mànegues 1506.
- manera 877-878, 1040, 1048, 1053, 1065, 1081, 1258, 1330, 1398, 1438, 1462, 1464, 1709, 1710, 1712, 1726, 1794, 2029, 2478, 2663, 2944, 2945; maneres 884, 1451, 1637, 2137, 2556, 2678; maneras 2034.
- manifest 1271.
- manifestar 770; manifestada 2230.
- manne 1318.
- mansuetat 2612.
- mantenir 2013, 2367; mantinir 1876; mantenim 1827.
- mar 687, 2257, 2262.
- maravella 1119, 1342; marevelles 1731.
- (maravellar) marevellava 1348.
- maravellós 1980; meravelloses 1978.
- March 1274, 1916.
- mare 822, 839, 937, 996, 1022, 1041, 1260, 1406, 2279, 2419, 2436, 2555, 2804, 2862, 2870; mara 951.
- Maria 705, 930, 932, 942, 955, 956, 982, 985, 1069, 1093, 1413, 2757, 2796, 2865, 2913, 2937, 2947; Marias 2865, 2931.
- maridar 1383, 1505; maridada 1237.
- marit 1229, 1230, 1238, 1240, 1242, 1247, 1259, 1262, 1622; marits 1245.
- Marta 1442.
- Martí 1018.
- màrtir 2015; màrtirs 765, 771, 939, 1609.
- martiri 2013.
- mas (*conj. adv.* = però) 705, 716, 724, 750, 769, 827, 837, 896, 953, 966, 1004, 1013, 1014, 1036, 1044, 1071, 1073, 1075, 1092, 1138, 1146, 1154, 1188, 1192, 1194, 1201, 1204, 1206, 1207, 1210, 1243, 1255, 1270, 1311, 1337, 1407, 1447, 1450, 1467, 1472, 1529, 1583, 1590, 1592, 1594, 1595, 1597, 1600, 1601, 1613, 1625, 1634, 1648, 1658, 1661, 1662, 1667, 1671, 1773, 1682, 1683, 1738, 1757, 1821, 1836, 1877, 1906, 1953, 2096, 2138, 2152, 2153, 2154, 2193, 2207, 2214, 2223, 2230, 2234, 2241, 2244, 2246, 2247, 2252, 2266, 2313, 2345, 2352, 2355, 2359, 2375, 2388, 2391, 2398, 2399, 2464, 2469, 2471, 2474, 2480, 2482, 2491, 2500,

- 2506, 2513, 2514, 2524, 2559, 2589, 2596, 2624, 2630, 2677, 2689, 2720, 2726, 2739, 2766, 2775, 2813, 2816, 2822, 2831, 2833, 2888, 2897.
- masa 1257, 1671, 2737, 2738.
- matar 968, 972, 998, 1680, 2363, 2419; maten 998; mataven 999; meterà 1015; mataria 2511.
- matèria 709, 742, 1408, 1610, 2594, 2726.
- material 2741.
- matex 702, 750, 835, 844, 948, 992, 993, 997, 1040, 1049, 1198, 1241, 1246, 1285, 1339, 1341, 1346, 1483, 1485, 1497, 1510, 1515, 1519, 1520, 1521, 1589, 1591, 1607, 1620, 1621, 1622, 1646, 1654, 1664, 1980, 2203, 2270, 2276, 2280, 2288, 2364, 2370, 2376, 2422, 2427, 2745, 2878; mateys 2082, 2670; matexs 2777.
- Matheu 1132.
- matí 1233, 2917; matins 1541.
- matines 417, 1283, 1284, 1286, 1368-1369.
- matrimoni 1262.
- malestrugues 2345.
- melodies 2284.
- melodiosament 2283.
- membre 2838, 2839; membres 2838, 2846.
- memòria 1479, 1480, 1515.
- menaces 1873.
- mendicar 921, 1614; mendicàre 1614.
- menestral 2456.
- menjar (*substantiu*) 1035, 1493.
- menjar 867, 869, 908, 909, 993, 1025, 1140, 1143, 1150, 1164, 1167, 1279, 1281, 1296, 1311, 1313, 1362, 1400, 1440, 1624, 2737; mengar 1138, 1155, 1292, 1337; menjan 2027; menjaven 1309, 1444; mengé 1340; mengí 1342; menjà 2377; menjaren 892, 1140, 1391; menjarà 1855; menja 1296; menjem 1139, 1364; menjam 1399; menjat 1336, 1339, 1353; menjades 1495.
- menor 2341.
- mensió 1310, 1311; mensió (=mansió) 2055.
- meravells 1508.
- meravellats 1124, 1730.
- meravellosa 2913.
- meravellosament 2581, 2755.
- mercadets 411; mercadés 1454.
- (merèixer) merex 2040; merexen 1858; merescam 1400; merescquam 1082; merescuen 943; merescut 1914.
- mèrit 1973, 2470, 2472, 2493; mèrits 980, 1398, 1976, 2029, 2046, 2047, 2084, 2108, 2207, 2628.
- meritori 2481, 2487; meritòria 2512; meritòries 2611.
- més 787, 811, 906, 910, 937, 986, 987, 998, 999, 1003, 1308, 1309, 1321, 1501, 1512, 1625, 1627, 1666, 1920, 1969, 2040, 2287, 2313, 2320, 2466, 2477, 2481.
- mes (*conj. adv.*=ans) 713, 889, 1062.
- meses 1443.
- mesos 943.
- mesquí 1367; mesquina 826; mesquins 1870, 1959.
- mester 892, 1038, 1164, 1312, 1670, 1720, 2388, 2469.
- mestra 2912.
- mestre 1409, 1439, 1698, 2189, 2225; mestres 1752, 1928.
- mesura 2371; mesures 1630.
- mesurar 1485.
- metges 1549.
- metre 1247, 1297; mets 2374; met 888, 1299, 2361; metets 1508; mateu 753; meten 2320; matia 1045; metia 847; metie 1039; meté 969; mes 2333, 2938; metrè 2752; metent 825; mesa 2558.
- metzinas 1918.
- meu 944, 1058, 1369, 1525, 1700, 1875, 1916, 2087, 2088, 2216, 2342, 2387, 2460, 2752, 2853, 2941; mia 1441, 2227, 2309, 2387, 2661; mies 947, 2854; meus 2309.
- (menysprear) meypreen 2001; meypreant 2059, 2077, 2083; meypresats 1856.
- meys 2315, 2815.
- meytat 1139.
- mig 1068, 1071, 1102, 1266, 2938.
- mijançant 2541.
- mil 406; mill 1647; mília 406, 1131, 1134, 1135, 1663, 1754.
- miles 2301.
- (militar) militant 2840.
- millor 972, 1107, 1324, 1470, 2315; milor 2477; millors 1344, 1629.
- milorament 704, 1092, 1411-1412.
- milós 126.
- mils 2043.
- mínima 999.
- (minvar) minvant 763, 765.
- miracle 1122, 1271, 1344; miracles 1744, 2618. (mirar) miraren 1166.
- misatgé 1531; misatger 1533, 1558; misagés 1534; misatgés 1535, 1546; misatgers 1545-1546, 1557-1558.
- miserable 2217.
- miseració 1248.
- misèria 2205.
- misericòrdia 861, 935, 1105, 1171, 1384, 1606, 1617, 1618, 1624, 1626, 2108-2109, 2389, 2423, 2426, 2466, 2467, 2469, 2471, 2473, 2474, 2480, 2485, 2490, 2498, 2614.
- misió 2077, 2631; missió 2593, 2596, 2597, 2608, 2621, 2629, 2630; missions 2586.
- missa 1193, 1222, 1253; misses 1539.
- misteri 2902; misteris 2197, 2307.
- místich 2841, 2847.
- mitigar 936.
- moço 2204.
- modèstia 1185, 1189.
- Moisés 1318; Moysès 2416.
- molí 2043.
- molt 750, 755, 966, 1094, 1233, 1255, 1340, 1461, 1539, 2111, 2142, 2336, 2337, 2477, 2481, 2487, 2922, 2941.
- molts 771, 784, 858, 908, 1049, 1051, 1104, 1301, 1397, 1481, 1486, 1519, 1583, 1614, 1706, 1713, 1743, 1744, 1924, 1956, 2138, 2139, 2140, 2146, 2168, 2190, 2231, 2255,

- 2825; moltes 703, 751, 800, 820, 925, 1019, 1249, 1260, 1338, 1856, 1868, 2191.
 món 710, 726, 775, 788, 790, 794, 800, 801, 802, 806, 822, 827, 834, 841, 843, 895, 897, 918, 927, 928, 933, 934, 937, 948, 950, 952, 959, 960, 975, 977, 979, 980, 981, 985, 986, 988, 997, 1000, 1009, 1010, 1014, 1021, 1060, 1077, 1173, 1346, 1438, 1447, 1480, 1610, 1880, 1881, 1891, 2001, 2089, 2101, 2106, 2120, 2144, 2234, 2333, 2350, 2351, 2359, 2366, 2499, 2557, 2694, 2750, 2809, 2843.
 mon 932, 935, 942, 945, 946, 951, 955, 1351, 1352, 1471, 1668, 2337, 2515; mia 937, 951, 1056, 1058, 2309, 2688, 2792; mos 2080, 2207; mes 1243.
 monarquia 1014.
 moneda 1635, 1641, 1643, 1651, 1656, 1660, 1663, 1668, 1669, 1673, 1677, 1681, 1683, 1684, 1688.
 monoya 1641-1642.
 mont 2899.
 montaya 611.
 montayona 635.
 monument 1369.
 moral 1159, 1165, 2095, 2399, 2403, 2423; morall 2399, 2415, 2449, 2462, 2538; morals 1092.
 moralitat 1299.
 moralment 2179.
 ordre 931.
 morir 975, 2015, 2016, 2260, 2317, 2528; moren 752, 870; moria 1067, 1552; morian 863; morí 1554; muyre 1546; muyres 1545; muyra 1543; morís 1557, 1699; morts 784. moros 772.
 mort 631, 771, 961, 1389, 1529, 1543, 1555, 1682, 1685, 1727, 2082, 2461, 2521, 2683; morts 938, 940, 1686, 2010.
 mortall 1555-1556, 2316, 2476, 2502-2503, 2509, 2528, 2605, 2617; mortal 2098; mortals 1988, 2575.
 mortalitat 2490.
 mortalment 2317, 2427, 2713, 2718, 2723.
 (mortificar) mortificat 2839; mortificats 2845.
 mosènyer 1206, 1207, 1407, 1697, 1706, 1736, 1742, 1746, 1766, 1780, 1788, 1822, 1963, 2018, 2054, 2079, 2130, 2189, 2226, 2552, 2601, 2638, 2703, 2780, 2820, 2912, 2920, 2947.
 most 1733.
 mostrar 1772, 1774, 1780, 1997, 2179, 2467, 2473, 2478, 2483, 2487, 2619; monstra 1103, 1280; mostra 1335, 1425, 1632, 1730, 1830, 2023, 2634; mostre 1567, 1766; mostren 1859; mostrava 850; mostrà 846, 855, 861, 874, 2639; mostraren 2945; mostraré 1244; mostraria 1904, 2092; mostrat 839, 2678.
 moure 805, 1171; mogut 865, 1105.
 moxalet 2394.
 (mudar) mudat 1007.
 mul 969, 970.
 muler 1259, 2421; muller 1621, 1622.
 multiplicar 1955; multiplica 2287; multipli-
- cava 1309; multiplicà 1304; multiplicada 2146.
 multitut 2225, 2881.
 (mundar) munda 743, 746.
 mundanal 252, 266, 2090, 2244; mundanals 1003, 1814, 1882.
 munde 2923; munda 2601; mundes 2566, 2889.
 mundícia 2613, 2692.
 munt 2417, 2797, 2798.
 (muntar) munta 1074; muntaven 1071; muntaren 1070.
 muts 1121, 1859.
 na 1684, 1940.
 nació 2969, 2970; nacions 1729, 2665.
 naips 3629.
 narills 1493.
 natura 1321, 1344, 1922.
 natural 1159.
 naturalment 1782.
 nau 804.
 ne 752, 794, 941, 996, 1033, 1052, 1139, 1154, 1187, 1193, 1210, 1308, 1352, 1462, 1770, 1804, 1808, 1815, 1829, 1846, 1851, 1866, 1876, 1924, 2056, 2081, 2099, 2101, 2261, 2389, 2390, 2402, 2420, 2422, 2512, 2815, 2848, 3629; ne (=en) 880, 889, 941, 1457, 1533, 1606, 1607, 1608, 1652, 1653, 1656, 1685, 1825, 2111; n' 1037, 1270, 1301, 1653, 2441, 2454.
 necessari 1897; necessària 1172, 2753, 2775, 2794, 2811, 2831, 2855; necessàries 1415; necessàries 1510, 1915.
 necessitat 1115, 2424, 2425, 2592; nessesitat 1120-1121.
 (negar) negà 2262.
 negocis 1002.
 negre 714; negra 812.
 negú 905, 1008, 2298.
 negun 787, 929, 2453, 2690; neguna 864, 1005, 1217, 1540.
 neligent 2046; neligents 879; neligens 2036.
 neligentment 2039.
 Nembrot 1937.
 nét 1352.
 net 2923; nets 2566; netes 2889.
 ni 768, 781, 794, 835, 996, 1065, 1187, 1188, 1193, 1195, 1196, 1200, 1211, 1216, 1218, 1223, 1229, 1368, 1438, 1439, 1462, 1467, 1471, 1473, 1475, 1539, 1540, 1813, 1814, 1835, 1862, 1877, 1951, 1952, 1956, 1962, 2037, 2064, 2066, 2090, 2101, 2113, 2191, 2206, 2239, 2246, 2252, 2268, 2346, 2358, 2362, 2373, 2401, 2406, 2420, 2421, 2422, 2453, 2454, 2455, 2462, 2508, 2514, 2517, 2524, 2528, 2565, 2566, 2618, 2626, 2688, 2742, 2743, 2764, 2779, 2833, 2849, 2867, 2959.
 Nicholau 1944.
 nit 1586; nits 2376.
 no 363, 545, 712, 716, 718, 723, 730, 735, 767, 768, 770, 779, 780, 803, 805, 806, 809, 827, 834, 836, 864, 887, 903, 905, 921, 928, 939, 941, 942, 943, 946, 950,

- 953, 955, 959, 961, 981, 984, 986, 988, 989, 990, 995, 998, 1005, 1007, 1008, 1011, 1018, 1021, 1033, 1041, 1044, 1049, 1052, 1061, 1072, 1119, 1127, 1138, 1139, 1140, 1143, 1151, 1153, 1187, 1190, 1191, 1195, 1200, 1201, 1203, 1204, 1205, 1207, 1210, 1216, 1217, 1218, 1223, 1228, 1229, 1237, 1239, 1240, 1242, 1243, 1244, 1247, 1257, 1258, 1259, 1261, 1262, 1279, 1283, 1298, 1302, 1311, 1313, 1314, 1315, 1326, 1327, 1337, 1342, 1356, 1361, 1368, 1392, 1429, 1430, 1434, 1438, 1442, 1446, 1449, 1455, 1461, 1463, 1466, 1468, 1471, 1473, 1474, 1475, 1476, 1478, 1485, 1497, 1517, 1521, 1522, 1530, 1543, 1547, 1552, 1553, 1558, 1560, 1561, 1585, 1586, 1590, 1592, 1594, 1596, 1597, 1598, 1601, 1614, 1629, 1630, 1648, 1655, 1657, 1662, 1665, 1670, 1672, 1674, 1685, 1738, 1741, 1770, 1797, 1803, 1807, 1813, 1814, 1831, 1835, 1842, 1846, 1847, 1862, 1864, 1866, 1871, 1872, 1875, 1886, 1918, 1927, 1930, 1932, 1935, 1937, 1939, 1941, 1944, 1946, 1949, 1951, 1956, 1959, 1962, 1973, 2010, 2036, 2041, 2043, 2049, 2053, 2055, 2056, 2063, 2066, 2080, 2082, 2090, 2098, 2099, 2101, 2113, 2137, 2139, 2205, 2207, 2230, 2231, 2234, 2237, 2239, 2244, 2246, 2247, 2251, 2254, 2260, 2261, 2264, 2298, 2299, 2321, 2327, 2328, 2329, 2335, 2344, 2345, 2352, 2353, 2358, 2371, 2372, 2373, 2375, 2377, 2378, 2390, 2399, 2401, 2402, 2406, 2414, 2417, 2419, 2420, 2425, 2426, 2428, 2435, 2453, 2454, 2461, 2478, 2499, 2508, 2509, 2510, 2512, 2513, 2516, 2522, 2523, 2535, 2557, 2588, 2589, 2609, 2616, 2618, 2624, 2626, 2628, 2648, 2681, 2688, 2712, 2716, 2722, 2741, 2743, 2760, 2766, 2779, 2783, 2816, 2821, 2832, 2848, 2853, 2863, 2865, 2888, 2924, 2929, 2959, 2960; non 1232, 1876.
- nobla 750, 2558; nobles 2460.
noblea 1761, 1907, 1908, 1913, 1971, 2092.
noces 1227, 1253, 1348.
nodriça 847.
(nodriir) nodrit 2516; nodrits 2662.
Nohè 989.
nom 869, 1553, 1558, 1559, 1742, 1750, 1875, 1913, 1916, 1920, 1971, 1974, 1975, 2087, 2198, 2203, 2268, 2418, 2921.
nombre 2287.
nomenar 2205; nomenaven 1133.
nona 2378, 2380.
nonbre 2910.
nos 1096, 1326, 1335, 1355, 1364, 1415, 1425, 1440, 1567, 1817, 1914, 1915, 1921, 1923, 1971, 1973, 1976, 2068, 2083, 2304, 2454, 2520, 2934, 2935, 2976; nós 915, 1388; ns 730, 1103, 1280, 1281, 1327, 1356, 1445, 1601, 2117, 2208, 2490, 2520, 2521, 2524, 2935.
nosaltres 1036, 1167, 1275, 1292, 1327, 1337, 1361, 1474, 1685, 1737, 1822, 1915, 2023, 2168, 2177, 2390, 2521, 2652, 2782, 2783, 2785, 2871, 2952.
nostre 703, 704, 730, 738, 813, 839, 855, 861, 874, 928, 1035, 1054, 1057, 1079, 1081, 1083, 1090, 1096, 1103, 1154, 1167, 1219, 1273, 1305, 1353, 1398, 1410, 1411, 1688, 1824, 1909, 1913, 2021, 2067, 2091, 2203, 2224, 2323, 2518, 2519, 2525, 2534, 2752, 2853; nostro 924, 1067, 1401, 1903, 2096, 2105, 2416; nostra 704, 715, 871, 1082, 1092, 1412, 1825, 1826, 1827, 1972, 2021, 2067, 2411, 2934; nostres 1091, 1746, 2067, 2646.
notar 2677; nota 1764; notan 1758; notats 2716.
nou 758, 786, 787, 811, 882, 943; nova 762, 763, 771.
(noure) nouran 1918.
novell 2148, 2923; novella 2286, 2900; novells 2286; novelles 1917.
noves 1339.
novi 553.
nòvia 550, 552, 553.
nòvio 551.
nul 1829, 2231.
nunqua 945; nunque 990, 1125-1126.
- o 115, 495, 620, 621, 804, 847, 999, 1006, 1014, 1033, 1075, 1117, 1135, 1204, 1215, 1240, 1257, 1259, 1277, 1297, 1363, 1386, 1387, 1389, 1390, 1437, 1452, 1456, 1476, 1497, 1521, 1529, 1582, 1642, 1646, 1647, 1661, 1664, 1736, 1793, 1850, 1851, 1857, 1859, 1860, 1861, 1862, 1863, 1864, 2132, 2137, 2158, 2221, 2228, 2273, 2282, 2285, 2309, 2357, 2371, 2374, 2381, 2382, 2388, 2397, 2437, 2462, 2464, 2474, 2475, 2476, 2489, 2490, 2597, 2617, 2631, 2633, 2651, 2708, 2824, 2837, 2839, 2845, 2969, 3364, 3628.
o (pronom = ho) 363, 750, 1126, 1207, 1600, 1959.
o (interjecció) 826, 932, 1127, 1367, 1585, 1586, 1645, 1870, 1912, 2215, 2226, 2376, 2577, 2748, 2922, 2928, 2951.
obediència 412, 790, 798, 1216.
obedient 2437.
obeir 946; obeint 1215.
oblació 34, 145.
(obligar) obligat 1967.
oblivió 782.
(obmetre) obmeten 1850.
obra 1160, 1210, 1216, 1366, 2901, 2904; obre 2104; obras 1039, 2041, 2049, 2953; obres 879, 1001, 1031, 1249, 1366, 1383, 1617, 1618, 1884, 2037, 2039, 2498, 2518, 2654; hobres 2057, 2497.
obrar 2400, 2415, 2448, 2457, 2741; obra 1830, 2155; obre 2641; hobre 1831; obres 1978; obrà 1743, 2902; obram 2448; obrant 1216.
obrir 1871; obriu 1306; hobre 2492; oberta 2792.
observància 1005.
(obstinar) obstinat 2110.
(obtenebrar) obtenebrat 2253.

- obtenir 2821; obtengué 982.
 obturitat 302, 434.
 ocasió 1664.
 ocel 1254, 1255.
 ociosa 1829; ocioses 879, 1002, 1829.
 ociositat 1000.
 ociure 2420.
 odor 2296, 2299.
 odoraments 1496.
 ofendre 2515; offenam 2428; ofanats 2098.
 offensa 2364; offenses 2835.
 offici 702, 710, 733, 788, 806, 902, 1721, 2965;
 ofici 793, 907, 1052, 1282.
 oficiar 1221.
 oir 1118; ous 2282; hoyts 1561; oyts 2751;
 hoyen 1541; hoïnt 1165, 1752; oydes 1495.
 oler 1159; oller 1160, 1161.
 oli 1616, 1625, 1627, 1629, 1631; holi 1617.
 olivet 2797.
 om 1537, 2089, 2502.
 ome 1537, 1675; òmens 2035, 2657.
 omelia (=homilia) 1908, 1963.
 (omplir) umpliren 1358.
 on 1147, 1349, 1705, 1744, 1757, 1767, 1780,
 1846, 2626; hon 1128, 1569, 2500, 2623.
 onze 2864.
 operacions 2136, 2154.
 or 64, 1650.
 ora (=hora) 1283, 1284, 1285, 1286, 1548,
 2041, 2809, 2937, 2938; ores 1285.
 oració 923, 1233, 1237, 1238, 1292, 1294,
 1297, 1302, 1380, 1542, 1544, 1545, 1605,
 1614, 1991, 2246, 2730, 2776, 2778, 2785,
 2788, 2792, 2798, 2809, 2819, 2829; ora-
 cions 2615, 2800, 2814, 2823, 2826, 2899.
 oradós 1947.
 oradures 1522.
 (orar) oram 1827.
 orats 2264.
 orbs 1121.
 orde 787, 842, 883, 920, 1075, 1284, 1286,
 1315; orda 1281; ordes 901, 984; òrdens
 979, 1613.
 ordi 1345.
 ordinació 1277.
 ordonament 2238.
 ordonar 1273; ordonà 917; ordonaren 2408;
 ordonem 1281; ordonant 1856; ordonada
 1290, 2825; ordonats 1178, 1220, 1280.
 oreles 1493.
 ores 1221.
 òrfanas 1383.
 originalment 2550-2551.
 ósos 2646.
 ossets 3364.
 ossos 1854, 2748, 2749.
 ovelles 1204, 2438.
 oy 1188, 1857, 2833, 2845; oys 1064.
 oyment 1492.
 pa 858, 866, 1147, 1268, 1272, 1305, 1306,
 1307, 1321, 1345, 1350, 1593, 1606, 1607,
 1608, 1628, 1629; pans 1270, 1272, 1290,
 1304.
 paciència 873, 876, 878, 2003.
 pacients 2650.
 pacientment 877.
 pacífich 2853-2854; pacífics 2850.
 padrins 836.
 pagar 1655, 1657; paguen 1851; pagats 2443.
 pagès 2456.
 palau 1607, 2274, 2275.
 pahuruguesa 1869.
 Palència 862.
 paor 1218, 1726, 1861, 2338, 2510, 2513, 2521,
 2956.
 papa 768, 900, 901, 925, 1020, 1465, 1466,
 1468, 1469; papes 1942.
 par (=apar?) 1052.
 paradís 406, 1070, 1078, 1083, 1400, 1801,
 2276, 2491, 2503.
 paraula 708, 884, 1118, 1119, 1123, 1554,
 1635, 2688, 2751; paraules 1380, 1696, 1698,
 1764, 1843, 1906, 2479, 2551, 2628, 2653,
 2665, 2854, 2943.
 parçaitat 855.
 pardalets 1507.
 pare 738, 813, 856, 1152, 1154, 1167, 1260,
 1261, 1389, 1774, 1775, 1802, 1915, 2077,
 2133, 2140, 2202, 2205, 2206, 2212, 2419,
 2436, 2514, 2515, 2519, 2563, 2588, 2598,
 2689, 2743; para 968, 974, 1104, 1700, 1799,
 1800, 1875, 1971, 2083, 2088.
 (parèixer) par 713, 1448, 2010; paria 714; parrà
 1431.
 parent 1472; parents 1260, 1511, 2334, 2444,
 2805.
 parets 1204.
 (parir) paria 823.
 parlaments 2739.
 parlar 1193, 1258, 1337, 1447, 1510, 1724,
 2238, 2433, 2458, 2594, 2665, 2711; parla
 782, 1420; parle 1083, 2391, 2493, 2657,
 2690, 2850; parlats 2689; parlava 1393;
 parlaven 2968; parlarets 1917, 2688; parlant
 1216, 1610, 1788, 1908, 2892, 2969.
 parler 1257.
 part 285, 926, 1068, 1140, 1246, 1569, 1755,
 2370, 2424, 2430, 2443, 2445, 2634, 2636;
 parts 824, 829, 1759.
 (participar) participades 2636.
 (partir) partir 1059; partex 1897, 2138, 2629;
 partexen 2052; partí 467; partiré 1893; pa-
 tit 2062.
 pas 1033, 1678, 1682, 1684, 2512, 2624.
 passar 1056, 1276, 1685; passaven 867; passà
 970; passaren 2896; passàs 2517; passat 2617;
 passats 896.
 passió 2683.
 (pastar) pastat 80.
 pastor 1204; pastors 1205, 1208.
 pastoral 1205.
 paternal 1098, 1104, 1105, 1151, 1259, 1265.
 patriarques 1608.
 Pau 723, 727, 1974, 2018, 2079, 2234, 2497,
 2602, 2658, 2780.
 pau 2614.
 peccador 1539, 2089-2090; pecadors 2107.

- peccar 1664, 1674, 2421, 2524, 2713; pecar 2317; pec 2390; peccam 2426; peccaren 2718, 2722-2723.
- peccat 834, 837, 844, 851, 853, 859, 860, 872, 995, 997, 1000, 1371, 1469, 1482, 1519, 1555, 1661, 1668, 1675, 1744, 2034, 2098, 2316, 2382, 2476, 2502, 2509, 2528, 2531, 2535, 2605, 2616, 2960; peccats 780, 784, 822, 832, 912, 980, 1010, 1547, 1714, 1750, 1898, 1988, 2058, 2061, 2099, 2110, 2111, 2116, 2324, 2334, 2356, 2574, 2629, 2644, 2646, 2745, 2845; peccats 2697, 2958.
- pedra 2655; 2657, 2662; pedres 3653.
- pedreta 442.
- pegès 2240.
- peix 891.
- pena 1714, 2074, 2076, 2078, 2321, 2323, 2457, 2513, 2521, 2958; penes 2325, 2332, 2338.
- pendre 873, 2744.
- penedir 2113, 2114; penediràs 2344.
- penitència 880, 1244, 1396, 1397, 1398, 1400, 1540, 1580, 1580-1581, 1582-1583, 1588, 1597, 1602, 1749, 2058, 2324, 2326, 2328, 2333-2334, 2335, 2615.
- penitencials 1366.
- penitenciat 2918.
- (penjar) penjat 2377; pengat 970.
- pensa 1825, 1826, 2158, 2227, 2600, 2656; penses 1808; pensas 1978.
- pensament 3225; pensaments 1381, 1890.
- pensar 2362; pensas 2288; penses 1525, 2275, 2284; pensats 2224; pensets 1456, 1737; pensaven 1126; pensa 2364, 2375; pensàs 2204; pensant 1216, 2214-2215; pensants 2647.
- Pentecostè 2877.
- per 35, 80, 106, 145, 191, 213, 610, 708, 711, 715, 718, 724, 726, 727, 729, 731, 734, 736, 740, 752, 760, 773, 788, 789, 790, 794, 802, 806, 809, 813, 814, 819, 825, 829, 831, 838, 839, 844, 845, 853, 856, 859, 860, 865, 866, 873, 876, 888, 906, 911, 913, 914, 918, 929, 931, 934, 948, 950, 952, 956, 968, 972, 974, 975, 976, 985, 994, 995, 996, 1001, 1017, 1019, 1021, 1033, 1036, 1038, 1045, 1050, 1061, 1071, 1072, 1074, 1076, 1079, 1085, 1107, 1115, 1116, 1117, 1120, 1122, 1123, 1127, 1129, 1130, 1135, 1147, 1164, 1168, 1169, 1170, 1187, 1188, 1190, 1200, 1201, 1203, 1204, 1208, 1209, 1236, 1244, 1271, 1291, 1292, 1293, 1294, 1316, 1317, 1319, 1321, 1322, 1324, 1330, 1343, 1344, 1346, 1350, 1351, 1352, 1368, 1372, 1398, 1407, 1408, 1410, 1430, 1436, 1439, 1443, 1445, 1452, 1463, 1467, 1471, 1493, 1498, 1506, 1513, 1519, 1523, 1535, 1537, 1538, 1561, 1562, 1578, 1579, 1580, 1590, 1593, 1594, 1601, 1604, 1609, 1613, 1618, 1625, 1628, 1629, 1630, 1642, 1644, 1645, 1649, 1651, 1655, 1657, 1659, 1663, 1667, 1669, 1674, 1680, 1682, 1686, 1696, 1708, 1712, 1741, 1793, 1794, 1797, 1811, 1815, 1835, 1841, 1843, 1851, 1863, 1864, 1868, 1871, 1876, 1877, 1885, 1893, 1901, 1914, 1916, 1921, 1961, 1966, 1975, 1984, 1989, 2004, 2009, 2013, 2015, 2016, 2021, 2022, 2029, 2034, 2042, 2043, 2069, 2084, 2085, 2088, 2090, 2094, 2106, 2120, 2122, 2129, 2141, 2167, 2173, 2178, 2179, 2207, 2210, 2225, 2247, 2255, 2260, 2261, 2321, 2326, 2330, 2337, 2341, 2365, 2367, 2369, 2371, 2374, 2376, 2378, 2379, 2382, 2395, 2403, 2404, 2419, 2446, 2451, 2457, 2460, 2467, 2483, 2484, 2485, 2488, 2489, 2491, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2517, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2529, 2564, 2567, 2571, 2575, 2576, 2580, 2582, 2585, 2592, 2599, 2600, 2609, 2611, 2613, 2614, 2616, 2618, 2624, 2625, 2627, 2628, 2629, 2633, 2640, 2642, 2643, 2655, 2663, 2668, 2670, 2681, 2684, 2694, 2698, 2699, 2700, 2702, 2706, 2707, 2708, 2710, 2712, 2713, 2714, 2721, 2723, 2726, 2732, 2734, 2745, 2746, 2749, 2750, 2752, 2760, 2766, 2782, 2785, 2792, 2793, 1813, 2815, 2820, 2825, 2826, 2827, 2828, 2845, 2847, 2848, 2849, 2855, 2860, 2863, 2865, 2874, 2875, 2882, 2883, 2894, 2901, 2904, 2917, 2932, 2942, 2493, 2955, 2968, 2969, 2973, 2976, 3739.
- (percebre) perceben 2027.
- perdó 2861, 2863, 2865, 2870.
- (perdonar) perdons 2446; perdoneu 1658; perdonats 2871; perdonaria 954; perdonats 1714, 2101, 2958.
- perdre 895, 2382; perden 2231; perdia 1553; perduts 1926; perduda 1818.
- Pere 723, 923, 1525, 1742, 1747, 2920, 2948; Pera 1356.
- pererós 2041.
- peresa 2039.
- perfet 1313; perfeta 773, 792, 915, 916, 1061, 1797; perfeyta 775; perfets. 2005; perfetes 1314, 1982.
- perfetament 2741-2742.
- (periclitat) periclitada 1818.
- perillós 1678; perilós 1891.
- (perir) periran 2395; perirets 2329.
- perles 1651.
- (perllongar) perllonguen 1850.
- (permetre) permetent 1856.
- però 1959, 2135, 2140, 2165, 2466, 2681, 2718, 2818, 2908.
- Perpinyà 1478.
- perquè 1898.
- persecució 251, 255; persecucions 977, 2003.
- perseguidors 2365.
- perses 1932.
- perseverar 2784; perseveraren 2719; perseverants 2053, 2805.
- persona 1182, 1469, 1497, 1605, 1798, 2018, 2061, 2064, 2163, 2468, 2469, 2470, 2562, 2735, 2744, 2787; persones 751-752, 926, 1001, 1002, 1634, 1710, 1793, 1795, 2343, 2451, 2490, 2748, 2776, 2832, 2909, 2910, 2938; personas 1981.
- personal 1185, 1189, 1209; personals 1453, 1515.
- (pertanyer) pertay 1796; pertanyia 1721; per-

- tayia 2965; pertayents 2410.
 pervenir 2826.
 pes 2357, 2371.
 pescadors 2257; pescadós 2259.
 petit 920, 1593; petita 1666; petits 1873.
 peus 579, 848.
 pex 545, 888, 1346; peix 2258, 2259; peys 1291.
 pexets 1272.
 phariscus 2759; pheriseus 1949.
 philisteu 2574; philisteus 2573.
 philosophs 1930, 2244, 2251.
 philosophical 2243.
 piadoses 1249, 1884.
 pietat 935, 1105, 1152, 1858, 2172, 2186, 2279, 2465, 2466, 2467, 2470, 2472, 2473, 2477, 2481, 2492, 2493, 2498, 2500, 2504, 2963.
 pijor 1735.
 pilota 3628.
 (pintar) pintà 724; pintat 725, 2274; pintada 1940; pintats 2275.
 pintor 724, 725.
 plaça 866, 868.
 (placar) placam 1828.
 plaer 1483, 2041, 2067; plaers 1679, 2311, 2737; plaés 1681; ples 2751.
 plaga 1868; plagues 2657, 2663.
 plaitut 1717.
 Plató 2257, 2259.
 (plaure) plau 703, 952, 955, 1261, 2169; plaen 1854; plaurà 951; plàcia 1081, 1398, 1440, 1588, 1688, 2320; plàcie 2208; plagués 2351; placent 2209.
 ple 822, 993, 997, 1000; plena 762, 765, 1801, 2197; plens 991, 1732.
 plegar 1883.
 plenament 497, 622.
 plenitut 2961.
 pleyts 404.
 ploma 1218.
 plos 2784.
 plorar 1817, 2644.
 poble 1318, 2460.
 pobre 802, 1437, 1661, 1662, 1664, 1665, 2474, 2478, 2484; pobra 1434, 2470; pobres 863, 867, 870, 2500; probres 1187.
 pobrea 797, 920, 1062; probrea 789, 801, 921.
 pobresa 1217; probresa 1854-1855.
 pobretà 2489.
 pobretat 2612.
 poch 936, 957, 984, 1585, 1594, 2599; poc 1002, 2499; poca 1006, 1821, 1884, 2052, 2374, 2848, 2857; pochs 1186, 1272, 2231; poques 1542.
 (poder) puch 937; puix 1043, 1586; pusch 1546; pot 806, 921, 1127, 1172, 1237, 1239, 1242, 1262, 1294, 1316, 1437, 1451, 1485, 1531, 1537, 1587, 1594, 1636, 1770, 2090, 2165, 2414, 2424, 2453, 2467, 2472, 2478, 2483, 2487, 2508, 2521, 2616, 2741, 2743; pots 2327, 2373, 2382; podem 718, 760, 807, 1314, 1344, 1636, 2271, 2539; podeu 884, 932, 1630; podets 930, 1150; poden 716, 730, 2764, 2783, 2821; podia 736, 1553, 2511, 2815; podien 1148; póc 2261; poguessen 1276, 2711, 2712; poguesen 1124; porà 1268, 1591, 1592, 2535; poràs 1665, 2362, 2378; porets 1245; puxa 1518, 1518, 1519, 1768, 2618; puxas 2363; puxam 731, 1746; pugam 1689; poria 1590, 2335, 2813; porias 2375; poriam 1364; poríau 1584, 1586; pugut 1362.
 poderós 1610; poderoses 1937.
 poeruchs 1870.
 pols 2204.
 pols 1650; polls 2260.
 polet 999.
 ponpa 988; pompa 1191; pompas 401-402; pompes 649, 657, 846, 2001.
 pomposament 2738-2739.
 porrogació 982, 1009; porrogació 985.
 porta 406, 1201, 1203.
 portar 1241, 1584, 1590, 1650; porta 1254, 2357; portan 1208; port 1242; portaria 824, 1586; portant 822; portat 943; pordada 1643 portades 1136.
 porteles 1201.
 porter 585.
 possossos 579.
 posar 1538; posa 2661; possa 1108; possem 2201; posem 2844; possem 2346; posaren 1711; possaren 2945; posarets 1918-1919; posat 818, 882; possat 799, 1030; possats 2143; posada 818, 2319; posades 2191.
 possessió 1061; possessió 3739.
 possible 1976.
 post 1247.
 potència 1099, 1265, 1933.
 potestat 1778.
 pràctica 1317, 3370-3371.
 (precedir) precedents 2717.
 prechs 1200.
 preciós 2486-2487; preciosa 2558; precioses 1392; preciosos 2656, 2738.
 (predestinar) predestinats 2825; predestinades 2822, 2822-2823.
 predicació 911, 983, 1721; predicacions 914.
 (predicar) predicant 854.
 (pregar) prech 929, 984, 1542, 1658, 2096; prega 2782; pregunen 1851; pregà 2365; pregaré 2088; prec 929; pregàs 946; pregàsseu 953; pregant 924, 1542, 1544.
 pregàries 947, 981; pregàries 2084.
 preicació 828, 902, 913, 950, 952-953, 1125, 2968.
 preicador 803, 805, 828; preicadors 793, 842, 883; preicadós 906.
 preicar 788, 790, 794, 821, 851, 907, 918, 1013, 2094, 2331, 2594, 2667, 2684, 2694, 2726, 2963; prehicar 802, 806, 2955; preica-va 875, 1128; preicaiven 2972; preicaiven 1726; preicaré 1409; preicarà 1410; preicaria 2178; preicasen 2897; preicant 873, 984, 1742, 2144, 2687, 2691, 2915.
 prelat 1215, 2435, 2437, 2455; prelats 1041, 1176, 1198, 1470, 2842.
 premi 2240.
 (prendre) prens 1483, 2326; pren 1787, 2042,

- 2198, 2839, 2841; prenen 1635; prenián 1442; prenién 1443; prengués 934; pres 891, 1290, 1549; pendràs 2322; prengua 1259, 1446; prenguen 1210; prengues 2320; presa 2131; presos 1654; preses 933.
 (preparar) preparat 2559.
 près (= després) 2720.
 presciència 495.
 presència 2227, 2555, 2766, 2770.
 present 702, 1082, 1405, 1702, 1730, 2094, 2179-2180, 2192, 2500, 2502.
 (presentar) presentant 1093; presentada 2319.
 preservar 2502; preserva 744, 886, 887; preservat 1021.
 (presidir) presidex 2277.
 presidència 1199.
 prestament 1989.
 prestar 903; preste 1654; prest 2490.
 presumir 930, 2108.
 presumpció 1952.
 presumptuoses 1960.
 preu 2369, 2486.
 prevere 1368, 1950, 2221; preveres 807, 808, 809, 1052, 1178, 1220, 1282, 1882.
 (prevenir) previnga 2389.
 prima 1284-1285, 2917.
 prima (*adjectiu numeral*) 1417.
 primer 756, 795, 1138, 1226, 1236, 1252, 1262, 1433, 1705, 1760, 1903, 2103, 2181, 2188, 2265; primera 732, 743, 954, 1011, 1098, 1101, 1103, 1293, 1366, 1755, 2188, 2683, 2729, 2734, 2753, 2958; primers 1840, 2036.
 primerament 705, 746, 763, 801, 833, 1092, 1317, 1422, 1500, 1641, 1764, 2468.
 primerench 2068.
 primícias 1196; promícias 1386.
 príncep 970, 975; prínceps 1453, 1934, 2033, 2842.
 principall 34, 145, 2935; principal 1903, 2091.
 principats 1806.
 principi 764, 1101, 1425, 2589; principis 2588.
 prior 1215; priors 1466.
 probalets 1363.
 principats 1806.
 (proceir) proceex 1776; proceix 1802, 1821, 2537, 2587, 2598; proceexen 2135; procehint 2563.
 processió 2593, 2596; processions 2586.
 procuradós 1883, 1936.
 procurar 2082, 2470-2471, 2471; procuren 2121; procurada 2121.
 prodicionalment 1727.
 (produir) produex 1798; produït 1798.
 (profetar) profetarién 1740-1741.
 profit 2216, 2379.
 profitosa 2499, 2501.
 profunda 1999.
 prohisme 831, 1994, 2428, 2435, 2471, 2702, 2706, 2714, 2848, 2907; proisme 1994, 2106, 2421; prohismes 1633, 2699.
 proligitat 1408; prolixitat 2192.
 (prometre) promet 1601; prometí 2178; prometeren 789; promès 2816, 2817, 2827, 2858, 2918, 2936.
 promissió 2501, 2751, 2818, 2824, 2915.
 prompte 1966.
 (pronunciar) pronunciat 1973.
 prop 1012.
 prophécia 1722, 2162, 2967; prophécies 2234, 2699.
 propheta 747, 2575, 2746; prophetas 938.
 prophetar 2619; prophetaran 2237.
 prociatori 64.
 (proposar) proposat 1758, 1759, 1764, 1906, 2176, 2539, 2675, 2715, 2892; proposada 708; proposades 1696, 2129, 2551.
 propòsit 912, 2053, 2323, 2519, 2890.
 propri 2525; pròpia 1007; pròpria 966, 1218, 1739, 2969; propis 1042; pròpies 797; pròprias 1820.
 pròpriament 2839-2840, 2900.
 propietat 886, 895, 1024; propietats 740, 742, 2633, 2642.
 (proseguir) proseguint 1705.
 protèrvia 2103.
 prou 1055.
 provehir 2407; proveirà 1249; provehirà 1196, 1224, 1264; proveysen 2352.
 (provenir) provenient 3212.
 providència 1100, 1205, 1336.
 provissió 1172; provisió 1183, 1212, 1214, 1516; provissions 1136.
 (provocar) provocave 878.
 proximal 1248.
 prudència 1418, 1567, 1999, 2350, 2452.
 psalmista 1156, 1852.
 pública 1848, 2472, 2843.
 públicament 1263.
 pucés 1650.
 pudrimer 2205.
 (pujar) pugén 2030; pugà 2720; puyà 2756; puyaren 2798; pugat 2707; puyat 2796, 2972; pujat 2858.
 punt 1009, 1705, 1903, 2085, 2091, 2094; punts 1759.
 pura 797, 2411.
 (purgar) purgaria 831.
 puruguesa 1876.
 pus 791, 792, 905, 915, 916, 920, 962, 986, 987, 1010, 1262, 1265, 1325, 1345, 1346, 1361, 1392, 1437, 1440, 1463, 1475, 1610, 1621, 1678, 1768, 1802, 1803, 1965, 1967, 1976, 2467, 2487, 2594; puyés 1667.
 putana 427, 1261.
 puy 1865; puyés 2369.
 qual 91, 814, 823, 842, 843, 851, 882, 897, 969, 1012, 1055, 1083, 1119, 1162, 1319, 1321, 1658, 1700, 1727, 1736, 1739, 1752, 1755, 1765, 1772, 1773, 1798, 1903, 1919, 1977, 2029, 2083, 2084, 2089, 2091, 2122, 2155, 2255, 2304, 2320, 2359, 2382, 2387, 2391, 2404, 2450, 2475, 2503, 2508, 2513, 2522, 2606, 2632, 2637, 2657, 2658, 2689, 2785, 2824, 2900, 2902, 2907, 2955, 2960, 2976; quall 2310, 2327, 2362, 2414, 2852; quals 731, 777, 948, 958, 977, 978, 1415, 1698, 1925, 1984, 2029, 2037, 2050, 2065,

- 2071, 2100, 2102, 2135, 2192, 2348, 2411, 2413, 2417, 2541, 2564, 2615, 2618, 2675, 2766, 2770, 2850, 2892.
- qualque 1315, 1598, 1606, 1607, 1608, 1675, 2321.
- qualsevol 1390; qualsevule 1182.
- quan 1584, 1605, 3223.
- quant 418, 610, 717, 767, 787, 789, 791, 839, 855, 888, 890, 891, 892, 911, 913, 918, 920, 1014, 1056, 1139, 1152, 1165, 1243, 1257, 1266, 1290, 1301, 1304, 1308, 1317, 1318, 1353, 1438, 1439, 1497, 1528, 1529, 1530, 1531, 1532, 1562, 1582, 1641, 1679, 1681, 1682, 1765, 1766, 1958, 1967, 1970, 2024, 2032, 2060, 2076, 2157, 2217, 2342, 2512, 2561, 2626, 2652, 2951, 2952; quanta 2280; quants 1270, 1496, 2957; quantes 709, 1423, 1478, 1495, 2157.
- quantels 1363.
- quar 888.
- quarta 1380.
- quaranta 1017-1018, 1277.
- quaranta-cinc 960, 962.
- quarantenas 1278.
- quart 759, 1523, 2110, 2184, 2355, 2397, 2552; quarta 1335, 2355, 2397, 2967; quarts 1879.
- quartament 1220.
- quaterzèn 1697.
- quatre 755, 848, 996, 1131, 1432, 1490, 1838, 2111.
- quatrecents 1278.
- quax 1153, 1166, 1375, 1552, 1729.
- que (*pronom relatiu*) 127, 734, 735, 737, 740, 756, 757, 758, 759, 761, 762, 777, 786, 788, 799, 800, 807, 817, 821, 828, 841, 844, 847, 869, 870, 876, 884, 903, 910, 915, 917, 946, 949, 951, 960, 1001, 1002, 1004, 1020, 1025, 1035, 1036, 1041, 1049, 1052, 1060, 1068, 1069, 1070, 1071, 1074, 1076, 1094, 1103, 1114, 1117, 1123, 1125, 1128, 1136, 1140, 1143, 1145, 1146, 1148, 1160, 1167, 1169, 1170, 1171, 1185, 1199, 1201, 1226, 1253, 1254, 1255, 1295, 1296, 1297, 1301, 1321, 1343, 1344, 1347, 1355, 1357, 1361, 1369, 1372, 1385, 1389, 1397, 1424, 1425, 1446, 1456, 1468, 1473, 1474, 1480, 1487, 1502, 1505, 1506, 1508, 1510, 1517, 1520, 1522, 1531, 1533, 1534, 1535, 1537, 1538, 1541, 1547, 1551, 1553, 1556, 1557, 1558, 1559, 1561, 1562, 1581, 1583, 1585, 1586, 1588, 1609, 1610, 1614, 1622, 1623, 1624, 1625, 1633, 1635, 1665, 1666, 1667, 1673, 1678, 1683, 1701, 1705, 1710, 1718, 1728, 1741, 1744, 1746, 1759, 1760, 1761, 1763, 1765, 1768, 1788, 1811, 1817, 1847, 1848, 1862, 1869, 1877, 1891, 1904, 1907, 1928, 1931, 1933, 1935, 1938, 1939, 1942, 1945, 1947, 1950, 1952, 1962, 1966, 1976, 1981, 1986, 1996, 2022, 2050, 2057, 2061, 2092, 2101, 2105, 2155, 2163, 2175, 2191, 2193, 2198, 2199, 2200, 2201, 2210, 2213, 2222, 2241, 2268, 2303, 2316, 2335, 2351, 2352, 2364, 2400, 2405, 2408, 2415, 2416, 2444, 2447, 2448, 2456, 2458, 2476, 2477, 2484, 2511, 2518, 2526, 2536, 2557, 2594, 2626, 2630, 2640, 2642, 2643, 2648, 2669, 2688, 2726, 2759, 2760, 2768, 2789, 2813, 2816, 2822, 2840, 2844, 2848, 2935, 2937; qu' 1056.
- que (*conjunció*) 89, 126, 363, 545, 709, 710, 715, 726, 732, 734, 743, 744, 745, 746, 747, 767, 768, 769, 772, 778, 787, 791, 792, 793, 799, 801, 804, 805, 808, 809, 813, 820, 821, 823, 824, 827, 828, 834, 836, 840, 841, 842, 856, 863, 964, 965, 969, 882, 886, 898, 899, 900, 903, 904, 905, 915, 916, 920, 921, 922, 931, 942, 944, 954, 957, 959, 961, 967, 968, 972, 973, 974, 977, 894, 988, 990, 995, 997, 998, 999, 1001, 1004, 1008, 1009, 1010, 1011, 1013, 1017, 1021, 1024, 1047, 1055, 1056, 1058, 1059, 1061, 1062, 1063, 1064, 1066, 1067, 1076, 1078, 1081, 1082, 1090, 1103, 1107, 1114, 1119, 1123, 1124, 1225, 1126, 1127, 1132, 1133, 1143, 1144, 1147, 1151, 1155, 1159, 1163, 1164, 1166, 1171, 1186, 1188, 1189, 1190, 1192, 1199, 1201, 1205, 1209, 1216, 1217, 1218, 1221, 1226, 1227, 1228, 1229, 1231, 1232, 1236, 1238, 1242, 1243, 1244, 1247, 1248, 1252, 1259, 1266, 1267, 1270, 1271, 1272, 1273, 1275, 1276, 1277, 1280, 1281, 1282, 1284, 1292, 1295, 1296, 1298, 1308, 1317, 1318, 1325, 1327, 1335, 1337, 1343, 1344, 1345, 1347, 1348, 1349, 1353, 1361, 1362, 1363, 1367, 1373, 1375, 1381, 1391, 1392, 1398, 1399, 1400, 1407, 1410, 1422, 1431, 1434, 1437, 1440, 1445, 1446, 1448, 1449, 1454, 1456, 1460, 1462, 1463, 1468, 1469, 1471, 1473, 1475, 1476, 1477, 1478, 1480, 1485, 1488, 1497, 1501, 1503, 1515, 1517, 1518, 1519, 1525, 1530, 1532, 1534, 1538, 1541, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1551, 1552, 1553, 1557, 1568, 1587, 1590, 1592, 1594, 1597, 1605, 1615, 1616, 1619, 1620, 1621, 1625, 1627, 1628, 1632, 1635, 1636, 1642, 1648, 1660, 1666, 1669, 1670, 1674, 1679, 1681, 1685, 1688, 1689, 1699, 1714, 1716, 1718, 1720, 1723, 1726, 1732, 1735, 1737, 1739, 1740, 1744, 1746, 1757, 1758, 1770, 1771, 1774, 1781, 1787, 1791, 1803, 1805, 1807, 1810, 1811, 1812, 1834, 1837, 1841, 1843, 1858, 1861, 1865, 1866, 1872, 1885, 1897, 1906, 1912, 1914, 1915, 1957, 1960, 1980, 1984, 1987, 1990, 1997, 2007, 2009, 2010, 2022, 2040, 2041, 2043, 2064, 2094, 2098, 2099, 2113, 2114, 2119, 2120, 2133, 2138, 2139, 2141, 2162, 2178, 2188, 2198, 2201, 2202, 2208, 2209, 2212, 2218, 2221, 2224, 2230, 2232, 2247, 2251, 2266, 2269, 2313, 2315, 2317, 2318, 2320, 2322, 2336, 2337, 2351, 2352, 2353, 2361, 2373, 2375, 2377, 2378, 2389, 2398, 2401, 2405, 2428, 2430, 2432, 2435, 2437, 2439, 2440, 2442, 2444, 2446, 2447, 2466, 2467, 2478, 2489, 2490, 2491, 2509, 2513, 2514, 2517, 2525, 2528, 2558, 2560, 2562, 2571, 2577, 2586, 2596, 2605, 2611, 2612, 2613,

- 2614, 2617, 2618, 2630, 2633, 2638, 2641, 2664, 2668, 2677, 2682, 2691, 2699, 2701, 2705, 2706, 2710, 2712, 2713, 2716, 2717, 2720, 2722, 2727, 2734, 2735, 2736, 2737, 2739, 2742, 2756, 2766, 2768, 2775, 2776, 2778, 2787, 2795, 2801, 2817, 2823, 2825, 2831, 2832, 2833, 2834, 2838, 2844, 2856, 2858, 2859, 2864, 2866, 2867, 2874, 2879, 2881, 2895, 2896, 2898, 2903, 2912, 2924, 2953, 2958, 2967, 2968, 2971.
- quescú 1352, 1489, 1711, 1749.
 qüestió 807, 1310.
 qui 714, 715, 805, 826, 868, 879, 929, 1037, 1104, 1120, 1149, 1153, 1161, 1203, 1268, 1433, 1451, 1512, 1525, 1552, 1580, 1596, 1624, 1625, 1626, 1627, 1628, 1644, 1649, 1654, 1657, 1665, 1711, 1728, 1736, 1741, 1766, 1812, 1813, 1820, 1821, 1822, 1830, 1831, 1837, 1940, 1844, 1846, 1850, 1851, 1854, 1857, 1859, 1866, 1871, 1879, 1881, 1882, 1883, 1888, 1890, 1899, 1958, 1969, 1979, 1981, 1982, 1996, 2017, 2020, 2025, 2026, 2033, 2036, 2039, 2041, 2058, 2059, 2061, 2063, 2068, 2070, 2074, 2075, 2076, 2078, 2099, 2104, 2117, 2137, 2141, 2144, 2152, 2153, 2156, 2159, 2166, 2175, 2203, 2204, 2205, 2207, 2216, 2257, 2262, 2264, 2273, 2303, 2309, 2338, 2352, 2361, 2362, 2364, 2369, 2370, 2384, 2385, 2394, 2396, 2424, 2425, 2442, 2449, 2452, 2462, 2468, 2469, 2481, 2482, 2488, 2498, 2500, 2510, 2526, 2529, 2534, 2535, 2536, 2539, 2560, 2561, 2563, 2564, 2566, 2570, 2577, 2578, 2604, 2610, 2624, 2632, 2634, 2635, 2641, 2642, 2649, 2653, 2655, 2672, 2689, 2696, 2697, 2702, 2743, 2745, 2748, 2765, 2769, 2770, 2777, 2783, 2788, 2808, 2810, 2811, 2814, 2821, 2827, 2831, 2837, 2854, 2869, 2871, 2877, 2881, 2888, 2896, 2905, 2906, 2910, 2928, 2934, 2935, 2937, 2939, 2961, 2964.
- quin 1009; quina 930, 2028, 2243, 2276; quins 2284; quines 2284; quinas 2285.
 quint 2185, 2398, 2462; quinta 1382, 2398, 2463, 2967.
 qüestió 2830.
 quitació 1192.
- Rabanus* 1816.
 rabat 1204.
 Rabeca 1230.
 rabell 974; rebell 968; rabel 975.
 rabins 1753.
 rabiós 931.
 racionall 2836.
 racons 1865.
 (radicar) radicata 994-995.
 rael 2139.
 Rages 891.
 rahó 1322, 1324, 1409, 1459, 1488, 1489, 1494, 1528, 1538, 1560, 1683, 1794, 1808, 1841, 1966, 1968, 2481, 2484; rahons 1019, 1129, 1316, 1338.
 raig 1803; raigs 841, 843.
 raigar 1954.
 raíl 1374.
 rams 2138, 2140, 2157.
 ramandada 1940.
 rampagols 794.
 rancor 1188, 2833; rancós 1065.
 rapaços 1363.
 Raphaell 890.
 rapina 1255, 1386, 1642; rapinas 992, 1201.
 rates 66.
 raubiment 2009.
 rebre 1441, 2090, 2582, 2727, 2734, 2754, 2772, 2775, 2812, 2828, 2829, 2855, 2860, 2874, 2900, 2911, 2917; rebra 2567, 2831; reebre 2794; reebre 2777; reb 1661, 1969; reben 2025, 2849; rabien 2670; reberen 2971; reheberen 2956, 2975; rebrets 1750; rehebets 2696; rebut 1967, 2720, 2953; rebuda 1962; rebuts 1952; rebudes 1953, 1969, 2648.
 recapte 1145, 1150.
 recitar 1703; recita 963; reciten 2553; rescitaria 1756; recitades 1019.
 (recoldre) recolien 1442.
 recomplir 2171; recumpleni 2175; recomplí 2583, 2810; recomplints 2674, 2891; recomplits 1712, 2554, 2584, 2715, 2772-2773, 2893, 2949.
 recomptar 2783; recompte 898.
 recordació 35, 191; recordacions 1481, 1483.
 recordar 1515; recorda 1482, 1517, 1519; recordarà 1518.
 (recórrer) recorrent 2236.
 rectós 1942; retors 1466.
 redempció 1517.
 redemptor 1149, 1913, 2225.
 redonesa 2222.
 refecció 33, 106, 745, 1024, 1441, 1443.
 (refrescar) refresca 2790.
 (regar) regade 780.
 regidós 2843.
 regiment 1477, 1935, 2841.
 regina 1607.
 regir 2427, 2431, 2449; ragir 2452; regex 2520, 2849; ragex 2842; regim 2448; regit 1423; regits 2849.
 regla 795, 1050, 1215, 1283, 1343.
 regne 1601, 2685.
 (regonèixer) regonexent 1047-1048.
 reheberen 2404.
 religió 786, 791, 792, 800, 806, 810, 811, 819, 905, 915, 916, 917, 1006, 1007, 1050, 1072, 1075, 1949; religions 766, 901, 925, 1004.
 religiós 1240, 1950; religiosos 766-767, 809, 1049, 1177, 1213; religiosos 808, 906, 1073, 1818, 1881; religiosos 1881.
 rembre 1383; reembre 1504; remben 910, 911; remut 2486.
 (remembrar) remembre 943.
 (remetre) remetem 1389; remateu 1389; remetrets 2697; remetent 2835; remesos 1714, 2101, 2697.
 remiscència 1491.
 remissió 1620, 1750.

- (remoure) remoguts 2310.
 renda 461; rendes 1042, 1047, 1189, 1470.
 renga 1277.
 renovelament 2942.
 (renunciar) renunciat 1881.
 reonable 2558, 2560.
 (reparar) reparan 1989.
 repentí 2944.
 reposar 2169; reposarà 2852; repòsan 2120.
 reprendre 1124.
 representar 724, 733; representa 741; representave 1120.
 representadores 710.
 (reprovar) reprovat 2063, 2070, 2074; reprovides 1019.
 (reptar) reptà 2719; reptats 2857.
 (repugnar) repugnen 2069.
 (reputar) reputaren 2867; reputans 2254.
 res 946, 1153, 1192, 1357, 1475, 1596, 1597, 2377, 2422.
 respects 1437.
 respondre 807; repon 808; responían 1356; responien 868; respòs 951, 955, 1429, 1746, 2237, 2761; respongueren 1146-1147, 1268, 2258, 2260; respondrà 1592; respost 2829-2830.
 resposta 1316.
 respuítat 303, 453, 475.
 (restar) resta 990, 1011; reste 1021; restant 892.
 (restituir) restituint 1386; restituin 1673.
 (restrenyer) restreyet 1508.
 resurrecció 253, 1707, 2694.
 (resuscitar) ressucitat 1727, 2864, 2867, 2972.
 retenir 2090, 2754, 2775, 2794, 2832, 2855; retenem 1827; retindrets 2697; retengut 2732; retenguts 2698.
 retre 1044, 1459, 1488, 1494, 1967; red 2021; reten 1859; reté 1066; retrà 1528; retrets 2934; ret 1560.
 retaulos 725-726.
 (revelar) revelaren 2866; revelada 2403.
 reverent 2914.
 reverentment 2025.
 reverhència 1093, 1185, 1192, 1193, 2378; reverhència 1194, 1411, 2446, 2526, 2529.
 rey 969, 1489, 1591, 1599, 1610, 2454; reys 1453, 1934.
 riales 2734.
 riba 2257, 2262.
 ribalt 1376.
 rich 1433, 1436, 1437, 1448, 1523, 1539, 1662, 1666; richs 1187.
 rigor 981.
 riqueses 1445, 1636, 2367; riqueses 1461.
 riu 610, 891, 1804.
 riure 1521, 1549.
 robes 1651.
 robust 2045.
 roca 1319, 1320, 2654.
 (rocegar) rocega 1505.
 roges 417.
 Roma 900, 922, 924, 1478.
 romana 2590; romans 1933.
 romanç 2197.
 (romandre) romàs 970; romanent 2872.
 roure 969.
 roya 1162, 1615.
 royna 2574.
 rústichs 552.
 saber 781, 1076, 1538, 1705, 1758, 1981, 1987, 2007, 2400, 2412, 2452, 2454, 2585, 2726, 2895; ssaber 709, 717, 883, 917, 947, 976, 1074, 1632, 2456; sap 2043; sabem 1139, 1265; sabets 749, 1311; sabeu 1325, 2359, 2604; sabia 1145, 2937; sabien 1125; sabé 2201; saberem 2245; sabrà 2929; sàpies 1544; sapiam 1921; sapiats 1738, 1912, 2431; sapiau 808; sàpian 1189, 1959; sabés 1270; sablesen 1723; sabent 856, 2859; sabut 2430.
 sabor 1025, 1045, 1049, 1051, 1054, 1055, 1076, 1077, 1118, 1350, 2215.
 saborós 1345, 1346; saborosa 1040, 1082, 1342, 1348, 2200, 2211, 2219, 2228.
 sadolar 1147, 1364.
 sagnar 1672; satgnar 1671, 1672; satnar 1674.
 sagnia 1670.
 sacrament 1193; sacraments 1467.
 sagrat 1698, 1802, 2663; sagrada 1093, 2027, 2222, 2700, 2727, 2757, 2796, 2804, 2870, 2913, 2937; segrada 2162, 2862, 1943, 2947.
 sal 739, 740, 742, 746, 817, 882, 886, 889, 895, 1025, 1030, 1031, 1038, 1039; sall 753, 759, 799, 817, 888, 893, 896, 1024, 1029, 1046, 1050, 1053, 1055.
 sala 2919.
 salada 1082.
 Salamó 1927.
 salm 773.
 salmiste 1084.
 Salomó 2296.
 (saltar) salte 2394.
 (saludar) saludem 1413; saludarem 705, 1093.
 salut 1972, 2226, 2406, 2935.
 salvació 1924, 1961, 1972, 2457, 2965.
 salvador 1097, 1761, 1907, 1909, 1913, 1920, 1971, 2092.
 salvar 934, 1746, 2327, 2373, 2414, 2454; salva 988; salvava 835; salvats 2288.
 Samuell 2567.
 (sanar) sanats 1919.
 sanc 940; sanch 1326, 1328, 1330, 1671, 2487.
 sacratíssimes 2656-2657.
 sanctadat 1779, 2619, 2624.
 sancta(ment) 1924; sanctament 2610.
 sanctificació 2632.
 (santificar) santificat 2203.
 sanctimònia 1208-1209.
 sanguis 1327.
 sant 702, 723, 727, 735, 738, 739, 741, 766, 778, 782, 786, 791, 799, 803, 811, 817, 818, 821, 834, 837, 838, 845, 862, 865, 882, 884, 890, 894, 899, 922, 923, 929, 979, 983, 1006, 1015, 1018, 1020, 1026, 1029, 1038, 1046, 1058, 1074, 1075, 1090, 1096, 1132, 1274, 1335, 1356, 1406, 1407, 1409, 1410, 1415, 1498, 1524, 1598, 1697,

- 1700, 1712, 1716, 1733, 1736, 1743, 1747,
1751, 1765, 1766, 1767, 1771, 1774, 1776,
1780, 1781, 1788, 1791, 1799, 1802, 1805,
1809, 1811, 1815, 1833, 1834, 1837, 1865,
1867, 1886, 1888, 1892, 1899, 1900, 1914,
1921, 1922, 1925, 1953, 1957, 1963, 1972,
1974, 1977, 1981, 1987, 1997, 2007, 2018,
2020, 2028, 2033, 2054, 2056, 2059, 2062,
2066, 2070, 2077, 2079, 2081, 2083, 2089,
2095, 2097, 2100, 2120, 2130, 2132, 2133,
2139, 2145, 2152, 2157, 2158, 2166, 2170,
2175, 2179, 2188, 2189, 2226, 2229, 2234,
2265, 2266, 2271, 2289, 2304, 2306, 2310,
2314, 2318, 2336, 2340, 2343, 2346, 2353,
2355, 2359, 2360, 2384, 2388, 2348, 2403,
2413, 2418, 2450, 2452, 2463, 2464, 2505,
2506, 2508, 2523, 2531, 2536, 2539, 2540,
2552, 2556, 2560, 2564, 2572, 2576, 2577,
2586, 2587, 2593, 2596, 2598, 2601, 2602,
2605, 2606, 2607, 2610, 2623, 2627, 2631,
2632, 2637, 2638, 2639, 2641, 2643, 2649,
2652, 2655, 2658, 2662, 2668, 2669, 2674,
2678, 2682, 2689, 2691, 2693, 2696, 2701,
2703, 2705, 2708, 2716, 2718, 2720, 2724,
2728, 2733, 2734, 2736, 2743, 2754, 2759,
2772, 2776, 2778, 2779, 2780, 2782, 2789,
2792, 2794, 2800, 2806, 2810, 2812, 2814,
2818, 2820, 2827, 2832, 2841, 2849, 2853,
2855, 2858, 2860, 2862, 2875, 2888, 2890,
2893, 2901, 2903, 2904, 2905, 2908, 2911,
2912, 2915, 2918, 2920, 2924, 2930, 2937,
2941, 2948, 2949, 2952, 2953, 2962, 2975;
sent 896, 1706, 1822, 2117; sancta 772,
810, 814, 819, 831, 838, 845, 854, 860,
996, 1022, 1041, 1050, 1066, 1209, 1343,
1406, 1442, 1613, 1889, 1954, 2064, 2147,
2193, 2219, 2276, 2278, 2307, 2403, 2409,
2529, 2555, 2562, 2590, 2595, 2883, 2965;
santa 1118, 1128, 2901, 2902; sants 723,
724, 1758 2030, 2167, 2285, 2405, 2554,
2661, 2664, 2767, 2772, 2793, 2813, 2817,
2822, 2856, 2859, 2887, 2897, 2898, 2909,
2917, 2953, 2956; sanctas 1720; sanctes 901,
925, 926, 2136, 2155, 2451, 2699, 2748,
2910, 2932, 2938, 2964; santes 2285, 2407.
(santificar) santificar 2599, 2624; santifica
2564; santifica 2626.
sàpida 2228.
sapiència 2171, 2181, 2188, 2191, 2197, 2198,
2199, 2210, 2218, 2227, 2228, 2230, 2232,
2233, 2241, 2245, 2247, 2264, 2962.
Sarra 1230.
savi 1526; savis 2254.
sàvia(ment) 1504.
saviesa 1568, 1928.
scala 1069, 1074; scales 1067, 1071, 1076.
scalfament 1725, 2954.
(scalfar) scalfàs 2203; scalfat 2012, 2040; scalfada 2210, 2785; scalfhada 2666; scalfats 2669.
(scampar) scampa 2158; scamparia 1740; scampada 940, 2132, 2146, 2540-2541.
scapolari 812.
Scariot 1941.
scarns 876.
(scarnir) scarnia 1541; scarnie 1550.
scasos 864.
sciència 1619, 1720, 1930, 2172, 2185, 2200,
2201, 2211, 2214, 2219, 2223, 2228, 2234,
2238, 2243, 2246, 2247, 2255, 2256, 2264,
2399, 2401, 2403, 2404, 2406, 2413, 2415,
2423, 2427, 2429, 2449, 2451, 2453, 2462,
2963, 2964.
scientment 2507.
scilenci 1256.
scilici 1242, 1584-1585, 1586.
sclau 2206, 2510.
scola 1128.
(scoltar) scoltats 2751.
scoreyades 2513.
(scorxar) scorxa 1585.
scriptura 814, 1434, 1739, 1885, 2147, 2193,
2220, 2307, 2727; scriptures 2239, 2699;
scripturas 1720, 2407, 2964.
scripturall 1322.
(scriure) scrit 1740, 1892, 1916, 2037, 2043,
2065, 2247, 2327, 2341, 2348, 2450, 2532,
2670, 2801, 2875, 2880; scrita 1739, 2162;
scrites 1696, 2129, 2551.
scuder 1678, 1680.
(scurar) scurat 2253.
scusar 2453; scusa 1604; scusen 1583; scusa
1578; scuseu 1244; scusat 2454.
(sdevenir) sdevenç 1303.
seca 2742; sechs 2748, 2750.
(secorir) secórrgues 2444; secorirfeu 931.
secret 1158, 1169, 1386, 1451, 1499, 1500,
1528, 2929; secrets 755, 1433, 2306; secrets
2936.
secret 1642.
secular 1860.
secundàriament 1307.
seda 1650.
sedolar 1268.
sedulitat 1231.
segles 2825.
segon 757, 1129, 1198, 1228, 1241, 1256, 1451,
1499, 1559, 2091, 2094, 2182, 2266, 2552;
segona 744, 1099, 1101, 1205, 1322, 1371,
1418, 1569, 2693, 2698, 2730, 2775, 2794,
2811, 2961; segons 2049.
segonament 886, 1567, 1579, 1604, 1623, 1660,
1906.
segons 760, 898, 962, 966, 977, 980, 981, 1189,
1705, 1730, 1768, 1771, 1850, 1866, 1983,
2168, 2234, 2267, 2270, 2465, 2468, 2488,
2554, 2587, 2597, 2658, 2664, 2709, 2727,
2760, 2800-2801, 2858, 2861, 2956; segon
984, 1183, 2198.
(seguir) seguex 1771, 2032, 2890; sequesch
2193; seguexen 1117; seguia 1114, 1130,
1319; seguien 1115, 1117, 1120, 1122, 1123;
saguien 1114; seguí 1744; seguiscam 2116;
seguesquen 2612; seguint 2347; següents
1713, 1998, 2180, 2468, 2957.
segurament 1345.
semblança 2486, 2668; semblances 711.
(semblar) semblarfeu 712; semblant 1847,

2663.
sens 1491.
senacle 1707, 1799.
sengles 2946; senchlos 2675.
sens 718, 751, 1002, 1131, 1151, 1154, 1155,
1313, 1555, 1726, 1845, 1858, 1872, 1973,
2108, 2326, 2350, 2414, 2500, 2531, 2535,
2604, 2615, 2650, 2657, 2690, 2954, 2971.
sensual 302, 434.
sensualitat 2347-2348.
sentència 965, 1699, 2131, 2553; sentències
2190.
sentiment 109, 1491, 2011, 2283; sentiments
3227.
sentir 1804; sent 1967; sentia 2296; senta
2226; sente 1373.
seny 1846, 2929; seyn 2131; senys 2010; seyns
2740.
senyal 1865; seynals 2022, 2619.
(senyar) senya 2363.
sènyer 1585, 1646, 1657.
senyor 730, 839, 855, 861, 874, 924, 926, 928,
933, 1035, 1054, 1057, 1067, 1077, 1081,
1083, 1096, 1103, 1129, 1145, 1149, 1154,
1163, 1167, 1219, 1268, 1273, 1305, 1353,
1399, 1411, 1429, 1430, 1447, 1450, 1463,
1467, 1500, 1542, 1555, 1556, 1558, 1568,
1586, 1600, 1605, 1617, 1619, 1623, 1646,
1653, 1678, 1679, 1684, 1688, 1697, 1760,
1765, 1772, 1859, 1861, 1875, 1904, 2033,
2105, 2153, 2173, 2204, 2207, 2208, 2215,
2226, 2298, 2323, 2387, 2389, 2416, 2436,
2437, 2510, 2519, 2530, 2534, 2651, 2791,
2853, 2922, 2928, 2930, 2951; seyor 1170,
1680; senyors 1175, 1184, 1200, 1206, 1456,
1461; seyors 1455.
senyora 2871.
senyoria 1014, 1447.
(separar) separ 2739; separat 2839; separada
717.
seraphins 1807, 3737.
sermó 703, 1090, 1141, 1165, 1266, 1401,
1407, 1410, 1439, 1541, 1702, 1755, 1816,
1903, 2091, 2096, 2894; sermons 1540.
scrps 1918.
serpent 1293, 1294.
servar 797, 888, 1992, 2416, 2793; serva 887,
995, 1008; servava 836; servaven 1049; ser-
vey 1062; servant 1214, 1281.
servent 2206; servents 1387, 1740.
serventa 2422; serventes 1387.
servey 1880, 1882, 1982, 1983, 1997, 2000,
2005, 2037, 2216.
servil 2508; servill 2512, 2522.
servidor 2040, 2042, 2045, 2047; servidors
1902, 2442; servidós 947, 1511, 1813.
servir 1591, 1880, 1891, 1966, 1982, 1986;
servex 2499; serviren 2246; servit 2573; ser-
vesca 1238; servint 1880; servit 1472, 1512.
set (*nombre*) 1173, 1272, 1290, 1304, 1358,
1366, 1391, 2095, 2402, 2538, 2541, 2890,
2961.
set 1312, 1625, 1716, 2378.
setanta-dos 2868, 2925.
setè 2187; setèn 2506; setena 2506.
setmana 1590.
seu 1317, 1581, 1697, 1740, 1773, 1816, 1874,
1971, 1975, 1984, 2084, 2469, 2418, 2601,
2914; sua 2400, 2810, 2976; seus 866, 1151,
1699, 1740, 1814, 1922, 1955, 1958, 1972,
1975, 2334, 2365, 2760, 2805.
sexta 2377.
seyal 1298; seynal 2690; seynals 1987, 1996,
2005.
sforç 1598, 2394, 2395.
sforçar 1864; sforats 2722.
Sglésia 363, 761, 775, 923, 926, 997, 1022,
1041, 1195, 1263, 1407, 1647, 2274, 2555,
2590, 2591, 2806, 2840, 2847, 2883.
(sguardar) sguardant 1125.
sguart 2233, 2485; sguarts 1437.
si 703, 711, 801, 906, 907, 908, 910, 930,
950, 952, 953, 981, 982, 985, 1009, 1172,
1182, 1184, 1196, 1213, 1218, 1238, 1252,
1263, 1266, 1271, 1280, 1283, 1314, 1320,
1364, 1374, 1377, 1441, 1443, 1446, 1447,
1460, 1462, 1469, 1503, 1505, 1510, 1585,
1591, 1592, 1596, 1597, 1606, 1608, 1614,
1618, 1620, 1630, 1646, 1649, 1654, 1661,
1662, 1664, 1666, 1678, 1825, 1826, 1827,
1831, 1842, 1847, 1859, 1862, 1922, 1923,
1924, 2236, 2237, 2238, 2258, 2299, 2328,
2457, 2468, 2469, 2526, 2819, 2838, 2859,
2929.
sí 907, 908, 1051, 1052, 2517.
sí (*substantiu*) 1351.
(significar) significa 759, 974; signifie 756,
758, 1617, 1623; signifiquen 757.
silici 1590; silicis 1379.
símbol 1773.
simonia 1468, 1469; simonies 991.
simoníques 401.
simple 2134; simples 2646.
Sinay 2417.
singular 1719, 2021, 2310, 2404, 2537, 2565,
2600, 2905, 2954; singulars 2843; singlars
1848; singulas 2752.
sinó 711, 716, 736, 792, 903, 985, 990, 1011,
1021, 1230, 1257, 1439, 1517, 1531, 1630,
2137, 2139, 2268, 2346, 2566, 2682, 2742,
2744, 2853.
Sion 2799, 2899.
sisèn 2186, 2464, 2504; sisena 2464, 2505,
2971.
so 1709, 1872; sons 2284.
soberch 1709.
sobergament 2367.
sobirana 2241, 2816.
sobiranament 1797.
sobitament 2809.
(sobrar) sobrat 1356, 1365; sobrats 1363.
sobre 1125, 1247, 1710, 1711, 1740, 1785, 1794,
1800, 1806, 1868, 1894, 1919, 2056, 2074,
2169, 2417, 2639, 2674, 2852, 2853, 2887,
2945, 2946, 2947.
sobredits 1956, 1997-1998.
(sobvenir) sobvendrà 2074.
sofarir 2013, 2335, 2973; sofaria 877; soferré

363.
 sol 417, 1312, 1803, 2152; soll 2573.
 sola 2872; sols 2027.
 solament 887, 1042, 1072, 1074, 1172, 1210,
 1409, 1450, 1508, 1593, 1670, 1672, 2399,
 2435, 2482, 2849.
 soldades 1387.
 (soldre) sol 1671.
 solempne 1362; solempnes 2274.
 solemnament 2275.
 solemnitats 1405, 1408.
 sol·licit 1992.
 (somniar) somià 823.
 (somore) cemogueren 1152.
 son 856, 968, 974, 1183, 1242, 1282, 1284,
 1478, 1550, 1592, 1678, 2510, 2529; sa 714,
 822, 839, 847, 873, 1160, 1192, 1284, 1285,
 1321, 1914, 2090, 2523, 2526, 2627; sua
 467, 819, 828, 831, 838, 845, 853, 860, 911,
 1046, 1050, 1053, 1066, 1077, 1118, 1125,
 1447, 1728, 1954, 2077, 2122, 2145, 2158,
 2329, 2428, 2542, 2625, 2683, 2694, 2700,
 2702, 2703, 2784, 2785; sos 923, 1196, 1231,
 1647, 1649, 2334, 2517, 2838; sues 740, 984,
 2628, 2695; suas 1039, 1955, 1957, 2041,
 2066; sas 1232; ses 2001.
 sonar 2281.
 (sopar) sope 1585.
 soportar 1621, 1622.
 soptosament 2943.
 soptós 2944; soptosa 2742.
 sorts 1121.
 sostenir 1190, 1198, 1220, 1225, 1235, 1251;
 sosté 985, 1182, 1213; susté 1172; sostenits
 2749-2750; sostenen 1107, 1143, 1184, 2749;
 sostenguere 1316.
 (sotmetre) sotmès 2205.
 sots 1284, 2221; sot 1328.
 (sotsriure) sotsria 1552.
 sous 2369, 2371.
 sovén 1239, 1241; sovent 1240.
 spantada 825.
 (spaordir) spaordiran 1873-1874.
 (spargir) spargida 2132.
 (spatxar) spatxen 2440.
 spècia 2633, 2678, 2680, 2709; spècies 2678.
 speciall 35; special 191, 1722; spacials 1984.
 specialment 735, 737.
 especulacions 704.
 specular 957.
 especulativa 2399; especulativas 1091.
 speranza 2073, 2346.
 spera 420, 2369.
 sperar 936, 952; spera 1518; speram 2541;
 sperant 983, 1592, 1598, 2800, 2806.
 experiència 888.
 sperit 1712, 1716, 1740, 1743, 1751, 1765,
 1774, 1776, 1780, 1799, 1802, 1809, 1812,
 1815, 1832, 1833, 1834, 1837, 1866, 1886,
 1888, 1892, 1899, 1900, 1914, 1922, 1925,
 1953, 1957, 1977, 1981, 1987, 1997, 2007,
 2020, 2021, 2028, 2936, 2063, 2066, 2069,
 2076, 2077, 2081, 2083, 2089, 2095, 2097,
 2119, 2120, 2131, 2133, 2145, 2157, 2158,
 2166, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2179,
 2188, 2215, 2229, 2241, 2265, 2266, 2271,
 2288, 2304, 2306, 2310, 2313, 2318, 2337,
 2340, 2343, 2346, 2353, 2355, 2358, 2360,
 2384, 2388, 2398, 2403, 2413, 2450, 2452,
 2463, 2464, 2505, 2506, 2508, 2523, 2531,
 2536, 2539, 2540, 2554, 2555, 2560, 2576,
 2586, 2587, 2593, 2596, 2605, 2607, 2631,
 2632, 2637, 2643, 2649, 2652, 2655, 2662,
 2668, 2669-2670, 2674, 2678, 2682, 2689,
 2691, 2693, 2696, 2705, 2716, 2718, 2721,
 2723, 2728, 2732, 2734, 2736, 2743, 2753,
 2772, 2776, 2778, 2779, 2789, 2794, 2800,
 2806, 2810, 2812, 2814, 2818, 2827, 2832,
 2836, 2841, 2849, 2853, 2855, 2858, 2860,
 2874, 2888, 2890, 2893, 2901, 2903, 2904,
 2905, 2908, 2911, 2915, 2918, 2924, 2930,
 2935, 2937, 2941, 2949, 2953, 2963, 2975;
 sperits 2029-2030, 2278-2279, 2283; sperits
 2031.
 spiar 2362.
 spigues 1443.
 spileras 717; spileres 715.
 spirar 924; spira 2623.
 spirituall 115, 734, 2182, 2289, 2942; spiritual
 1044; spirituall 2267, 2306; spiritual 1199,
 1233, 1236, 1380, 1704, 1757, 1817, 2269,
 2271, 2281, 2303, 2384; spirituals 730, 731,
 733, 1452, 1465, 1477, 1510, 1617, 1619,
 1626-1627, 1813, 1902, 1984, 2475, 2635;
 spirituals 726, 1424, 1473, 2436.
 spiritualment 1832, 2270.
 (splugar) splugaven 2257.
 sporta 1371, 1378, 1380, 1382, 1385, 1388;
 sportes 1391.
 spos 1349, 2765.
 sposa 2661.
 (sposar) sposada 1262.
 sprémer 1373; sprem 1372; asprament 1372.
 squena 1585.
 squerra 2430, 2445.
 squivar 1999-2000, 2192; squivarfem 1461.
 stament 1183, 1190, 2431, 2608, 2617; sta-
 ments 1182.
 star 1194, 1666, 1829, 2509, 2784; sta 1009,
 1012, 1312, 1537, 1596, 1829, 2078, 2191,
 2232, 2241, 2352, 2399, 2411, 2415, 2422,
 2427, 2611, 2765, 2788; stats 2608; stan
 1152, 2026; stava 1068, 1165; staven 1124,
 1729, 2873, 2877; stec 2377; stiguieren 1136,
 1729, 2757, 2799, 2898; starà 1139, 1593;
 stam 2524; stiga 2145; stiguen 2778; sti-
 gués 1007; stiguessen 2809; stant 875, 2364,
 2705, 2717; stants 922, 929, 1706, 2426,
 2887, 2909; stat 1766, 2721, 2904; stats
 1361, 1925, 2641; stada 2904.
 stella 840, 842.
 stèrill 751.
 stopa 2322, 2394.
 (stoyar) stoya 2047; stogat 1349; stoyades 958.
 straya 2469; strays 2445.
 (strényer) strey 889; stret 1423.
 studi 856, 1999.
 studiar 857; student 862, 869.

- suau 1255, 2070, 2097, 2652, 2952; saus 2097, 2649, 2653, 2833.
 sub 1009.
 súbdits 1210.
 (subentendre) subentesa 2818.
 subiran 1768, 1976; subirana 1791, 2578, 2882, 2912.
 súbita 1543.
 súbitament 1708.
 subjecció 1259.
 sublevació 213-214.
 subsistent 2562.
 substància 2134.
 subtils 2931.
 successors 1943; successós 1945.
 sufficient 1171.
 sumàriament 1781, 2538.
 summa 1134.
 sumptuosos 1507.
 supèrbia 844, 852, 987, 1655, 1657, 1951, 1961; supèrbies 2847.
 superbiosos 1061-1062.
 supèrflua 1502; supèrflues 1509.
 superfluïtats 846.
 sus 930, 932, 1280, 1672.
 sospirs 2779, 2932.
 sustencial 2837.
 sutze 2559; sutza 2060.
 sutzura 1217.
- tabernacle* 2601.
 tactus 1494.
 tall 726, 729, 1036, 1072, 1445, 1519, 1643, 1680, 2361, 2582, 2818; tal 869, 916, 968, 1045, 1081, 1209, 1261, 1721, 1398, 1399, 1407, 1410, 1472, 1597, 1674, 1688, 1774, 1797, 1898, 2167, 2404, 2438, 2681, 2708; tals 1003, 1629, 2043.
 talaye 663; telaya 660.
 (tallar) tallat 2838; tallada 2657; talats 2846.
 tan 864, 902, 1341, 1348, 1361, 1485, 1808, 2033, 2240; tamb 1055, 1367.
 (tancar) tancats 715.
 tant 781, 811, 901, 1006, 1011, 1012, 1147, 1240, 1308, 1342, 1352, 1362, 1472, 1598, 1721, 1726, 1737, 1805, 1859, 1861, 1864, 1965, 2200, 2268, 2286, 2375, 2608, 2838, 2904; tanta 833, 836, 862, 988, 989, 990, 995, 1114, 1147, 1328, 1393, 1769, 1860, 1913, 2971; tants 1043, 1134; tantes 1043, 1134.
 tantost 716, 1655, 2637, 2952.
 tarrtes 260.
 taula 1056, 1058, 1077, 1082, 1152, 1391, 1679, 2027.
 tèbeu 2041, 2046; tèbeus 2036.
 tell 3628.
 tema 2539.
 (tèmer) temps 1596, 2051, 2052; tem 1597, 2518, 2859; temem 2522, 2523, 2526; temen 1846; tements 2343, 2628; temens 2850; temut 2528.
 temeritat 1456.
 temor 1188, 1822, 1954, 2172, 2187, 2507, 2508, 2511, 2515, 2518, 2522, 2529, 2530, 2533, 2535, 2848, 2954, 2963; themor 2512, 2971-2972.
 temperall 299; temporall 1591, 2436, 2522, 2587, 2596; temporal 2438, 2609, 2630; temporal 308, 1233-1234; temporals 1175, 1184, 1424, 1452, 1453, 1454, 1456, 1473, 1501, 1618, 2311.
 temperància 854-855.
 temple 2601, 2605, 2606, 2798.
 temporalment 2667.
 temps 764, 765, 769, 770, 936, 979, 989, 1037, 1040, 1056, 1227, 1391, 1443, 1472, 1478, 1513, 1735, 1817, 1829, 2114, 2231, 2405, 2499.
 temptació 1885, 2052, 2363, 2366, 2380; temptacions 1396, 1397, 2004.
 (temptar) tempta 2373, 2381.
 tenir 1043, 2418, 2728; té 545, 801, 1072, 1368, 1376, 2590; tenia 712, 958, 1069, 1305; tenien 735, 737; tendrà 1014; tinga 1189, 1217; tingau 1243; tingan 1190; tendria 1207; tingué 1272; tendríeu 1680; tengut 1422, 1970; tenguda 1367; tenguts 1474.
 terç 1763, 2108; terch 1140, 1500, 1559; terça 745, 965, 1100, 1102, 1208, 1217, 1258, 1324, 1378, 1419, 2064, 2707, 2731, 2831, 2894, 2964; terços 2063.
 tercer 758, 1141, 1231, 1248, 1739, 2183, 2190, 2313, 2353; tercera 2313; tercés 1859.
 tercerament 1024, 1632, 1677.
 tèrcia 1708, 1738, 2809, 2938.
 terrible 2073.
 terra 739, 751, 779, 781, 850, 863, 1163, 1237, 1506, 1580, 1581, 1583, 1584, 2213, 2216, 2561, 2705, 2870, 2920.
 terrenal 1164; terrenals 2347, 2842.
 terrible 1622; terribles 2111, 2332.
 tertio 1552.
 test 2820; tests 2620.
 testament 1551-1552, 2148.
 testimoni 2021, 2420.
 teu 2203, 2283, 2388, 2433, 2652, 2923, 2929, 2930, 2941, 2952; ta 1560; tua 1545, 2389; teus 2446, 2661, 2793.
 teulagia 1128; teulegia 1409; theologia 1343, 1928.
 thema 1105, 1250, 1420, 1633, 1758, 1759, 1764, 1904, 1906, 2092, 2176, 2177, 2583, 2585, 2675, 2715, 2723, 2725, 2892.
 Theophilus 1973; Teófill 1980; Teófil 2024.
 Tigris 891.
 tirannia 1038.
 tirar 2777; tirs 2475; tira 2298, 2366, 2789; tire 2787; tiram 2785; tirant 1070; tirat 2792; tirats 2310.
 Tobias 890, 891.
 tocar 1407, 1421; toch 1243; toca 811, 1266, 1569, 1706; toue 1633; tocarà 2491; tocat 2333, 2575.
 tocament 1496.
 tolra 1568; tol 1889; tolt 2767.
 Tomàs 2862.
 ton 2370, 2470; tua 2299, 2379; tos 2323,

2444.
 (torbar) torba 1664; torbat 1315.
 (tòrcer) torch 654.
 torçons 286.
 tornar 1520; torna 1532, 2364; tornen 1885;
 tornava 850; tornaren 956, 2797; tornaran
 772; tornau 1652; tornada 2061; tornades
 785.
 torts 647.
 tost 1012.
 tot 702, 788, 790, 802, 803, 806, 822, 841,
 843, 877, 918, 948, 960, 990, 993, 997,
 998, 1000, 1007, 1060, 1137, 1262, 1319,
 1447, 1450, 1459, 1504, 1509, 1783, 1794,
 1974, 2094, 2216, 2274, 2342, 2405, 2434,
 2510, 2512, 2535, 2561, 2564, 2573, 2574,
 2620, 2838, 2869, 2894, 2973; tota 1138,
 1171, 1254, 1407, 1587, 1726, 1817, 1836,
 1899, 2263, 2276, 2574, 2790, 2901, 2902,
 2907, 2969, 2970; tots 712, 772, 881, 928,
 1065, 1162, 1227, 1232, 1236, 1286, 1353,
 1505, 1541, 1712, 1714, 1723, 1735, 1800,
 1817, 1819, 1898, 1921, 1988, 2219, 2271,
 2323, 2329, 2368, 2395, 2408, 2409, 2453,
 2456, 2554, 2583, 2584, 2645, 2672, 2716,
 2723, 2744, 2745, 2757, 2772, 2803, 2808,
 2828, 2862, 2864, 2873, 2877, 2879, 2890,
 2893, 2898, 2921, 2941, 2958, 2975; totes
 732, 750, 778, 1005, 1149, 1294, 1483, 1487,
 1637, 1701, 1724, 1729, 1735, 1777, 1915,
 2001, 2155, 2417, 2501, 2665, 2835, 2908,
 2938, 2968.
 total 2115; totall 2520.
 tothom 872, 1367-1368.
 tòpoderós 2212.
 totstemps 2242.
 tractables 2654.
 (tractar) tractant 900.
 trametre 2817.
 tranquil·litat 2614.
 transedents 1978.
 (transfigurar) transfigurat 2679.
 traure 866, 1316; trahen 1758; traïen 840;
 trahían 1308; traurà 1606, 1607, 1608; tra-
 gues 2476; trets 994.
 traydor 968, 975, 1557.
 trebals 2120.
 (treballar) trebàlan 1002.
 trefagaries 1003.
 (trametre) tremets 2929; tramet 1959, 2135;
 tremès 790, 856, 896, 2708; tremetrà 1700;
 tremete 1958; trametà 2088; tramet 2923,
 2941; tremet 2930; tremès 2078, 2084, 2566,
 2633, 2637, 2683, 2721; tramès 1979, 2166,
 2655; tremesa 1020; tremesos 938, 939, 940;
 tremesas 2137, 2141.
 trebals 2047, 2826.
 tremoloses 928.
 trencament 1584.
 trencar 1580; trenques 1583; trenca 1581; tren-
 quave 1306; trencades 959.
 trenta 1506.
 trenta-tres 1445.
 tres 742, 809, 810, 880, 927, 965, 971, 976,
 977, 978, 1096, 1106, 1136, 1143, 1173,
 1184, 1185, 1199, 1220, 1226, 1236, 1252,
 1316, 1451, 1477, 1479, 1545, 1546, 1557,
 1637, 1753, 1759, 1777, 2034, 2682, 2728,
 2732, 2909, 3364.
 trescents 1503.
 tresorera 2936.
 tret 3544.
 trevés 1278.
 triaga 1295, 1297.
 tríduo 1182, 1214.
 Trinitat 1129, 1613, 1792, 2064-2065, 2277,
 2562, 2595, 2901, 2902.
 (triomfar) triuhfant 1085.
 trist 1621.
 tristícia 2082.
 tro 1709, 2379, 2756, 2799, 2897, 2943.
 trobar 1587; trop 742, 762, 894, 895, 987,
 1173; troba 2557, 2896; trobaven 1118;
 trobaren 1272; trobà 2891; trobarets 1270;
 trobareu 2620; trobarían 1007; trobant 850;
 trobat 2727; trobats 1301.
 troç 1246; troces 1355.
 (trossejar) troceyats 940.
 (tronar) tronà 2809.
 tronch 2138.
 trons 1806.
 (trufar) trufava 1540.
 tu 750, 1341, 1530, 1531, 1532, 1542, 1558,
 1560, 1618, 1643, 1645, 1665, 1681, 2061,
 2062, 2273, 2276, 2280, 2282, 2288, 2298,
 2299; 2322, 2324, 2364, 2369, 2371, 2376,
 2378, 2438, 2578, 2662, 2929; te 1340, 1341,
 1342, 1532, 1624, 1666, 2279, 2288, 2306,
 2320, 2324, 2344, 2361, 2363, 2366, 2373,
 2374, 2381, 2384, 2444, 1579; t' 750, 1525,
 1681, 2061, 2308, 2309, 2321, 2381; d
 1525; t 1525, 1531, 1533, 1560, 1658, 1668,
 1682, 2272, 2319, 2327, 2361, 2372; t 2318,
 2363, 2497, 2579, 2660.
 turment 2973.
 u (=ho) 827, 1207, 1240, 1766, 1858, 1959,
 2234, 2372, 2402, 2509, 2590.
 ubert 1069.
 ull 2634; uls 713, 715, 716, 914, 994, 1253,
 1254, 1291, 1492, 2309, 2609, 2926, 2939.
 uleres 712, 713, 1531.
 ultra 857, 1997, 2005.
 (umplir) umplits 2890.
 un 710, 922, 936, 968, 969, 984, 1057, 1214,
 1283, 1531, 1532, 1533, 1543, 1544, 1589,
 1591, 1816, 2034, 2153, 2154, 2261, 2331,
 2332, 2474, 2510, 2588, 2787, 2841, 2877,
 2879, 2882, 2943, 2944, 3543; hun 1599;
 una 379, 442, 610, 635, 804, 806, 807, 840,
 972, 973, 1069, 1074, 1405, 1590, 1777,
 1778, 1779, 2034, 2316, 2330, 2402, 2561,
 2586, 2589, 2631, 2703, 2818, 2882; un-
 802; uns 993, 994, 997, 999, 1272, 2861;
 unes 712.
 únich 2591.
 (unir) units 2713, 2838.
 universal 253, 265, 274, 761, 1214, 2215,

- 2695; universall 798.
 universitats 2843-2844.
 urina 1549.
 us (=vos) 946, 1244, 1430, 1456, 1657, 1701,
 1918, 1951, 1956, 2088, 2709; u (=us) 1657,
 2096.
 (usar) usam 1924, 2449; usà 1568; usariem
 1462.
 usual 1317.
 usuras 2368; usures 1462.
 usurpar 1195.
 usus 2216.
 uy (=avui) 1096, 1708, 2667, 2799, 2900,
 2957, 2975.
- va* 2331; *vans* 2739; *vanes* 2252.
 (valdre) val 1627, 1666; valria 1512.
 valor 1836, 1908, 1913.
 vanaglòria 1961.
 vanament 2418.
 vanitat 845, 1122; vanitats 649, 657, 846, 1521,
 1522, 2740; vantats 1501.
 vasals 1647, 1649, 1650, 2438-2439.
 vegada 2690, 2693, 2698, 2710, 2714; vagada
 1843; vegades 881, 1338, 1856, 1868, 2717.
 veí 2485.
 vell 787, 2147; velly 2156.
 (vèncer) venç 2365; vençudes 914.
 vendre 866, 1190, 2368; ven 869.
 venir 929, 1013, 1082, 1400, 2406, 2578, 2616,
 2815, 2937; ve 1279, 1682, 1868, 2166, 2314,
 2318, 2598, 2607, 2610, 2618, 2626, 2627,
 2633, 2637, 2642, 2643, 2649, 2653, 2655,
 2702, 2732, 2848, 2849; venim 2525; vénen
 913, 1338, 1857, 2153; venia 610, 927, 931,
 932, 1006, 1679; venien 1037; venc 748,
 837, 1056, 2582, 2887, 2925, 2930, 2936;
 vinch 2916; vench 862, 970, 2639; vingue-
 ren 1548; vengueren 2919; vendrà 2852;
 vindrà 769, 960, 1391, 1589; vendran 2766;
 vinga 1011, 1530, 2572; vingue 2736; ving-
 gam 2895; vengues 1058, 2565; vingués 778,
 821, 834; vindria 2779; vengut 1000, 1349;
 venguda 1642, 1660; venguts 1267.
- venjança 873.
 venjar 1518, 1663; venges 2361.
 vent 1494.
 ventre 823, 944.
 ventura 1314, 1443.
 venyar 1662; veniar 2068.
 ver 1014, 1782, 2222, 2337, 2561.
 verbals 2835.
 verbi gràcia 2318, 2360-2361.
 verga 1319.
 verge 705, 930, 932, 942, 955, 966, 982, 985,
 1069, 1093, 1413, 2796, 2913, 2937, 2947;
 verges 941, 2285-2286.
 vergoya 871, 1252, 1375, 1579, 1604, 1615.
 vergoyosa 1254.
 verinosas 1918.
 veritat 1698, 1812, 1835, 1837, 1857, 1862,
 1865, 1871, 1876, 1900, 2012, 2089, 2103,
 2816.
 vermitxol 2204.
- vers 1994, 2514, 2525, 2702, 2939; ves 2435.
 vert 714; verts 712; verdes 712.
 vertader 768; vertadera 1838, 2571; vertaders
 1902, 2570; vertadés 1813, 1835.
 vesals 1191.
 vespre 1233.
 vestidura 1502.
 vestir 2321, 2330, 2433; vestits 2329, 2738;
 vestits 1650.
 (vetllar) vellaven 926.
 veus 2949.
 veure 716, 718, 730; veus 732, 739, 755,
 793, 850, 882, 884, 922, 1020, 1056, 1059,
 1076, 1107, 1150, 1156, 1352, 1391, 1499,
 1530, 1531, 1548, 1648, 1658, 1970, 2069,
 2145, 2172, 2243, 2303, 2504, 2509, 2513,
 2538, 2753, 2793, 2854; veu 717, 767, 1401,
 1967; vey 1010; ves 797; ve 1522, 1525,
 1531, 1532, 1533, 1658, 1668, 2272, 2318,
 2577; veets 1494, 2222, 2571, 2786; véu
 840; veeren 929; veheren 1067, 1068, 1549;
 veurem 1122; veyam 777, 817, 855, 1145,
 1422, 1535; vejiam 786, 799, 1029, 1304,
 1825; vejau 839; veyau 846, 861; veyats
 874, 880, 1067; veyeu 931; veent 865, 925,
 927, 1141, 1350, 1568, 1731, 2275; veents
 901; vist 768, 994; vista 2609; vists 724;
 vistes 1496.
 veylls 1561.
 vexell 758, 786, 800, 818, 819, 2559; vaxell
 811, 813; vexell 882.
 vi 856, 857, 1347.
 via 2028, 2308, 2421; vias 1879.
 vianda 89, 114, 1033, 1040, 1045, 1054, 1138,
 1164, 1277, 1293, 1342; viandes 127, 909,
 1025, 1030, 1049, 1294, 1296, 1392, 1393,
 1440, 2738.
 (vibrar) brivave 978.
 vicaris 1942; vicaris 1466.
 vici 1039, 2356; vicis 1519, 1898, 2575, 2745.
 victòria 1196, 2004.
 vida 89, 631, 704, 735, 737, 785, 797, 831,
 838, 845, 854, 873, 898, 908, 1031, 1051,
 1057, 1072, 1073, 1081, 1092, 1367, 1412,
 1646, 1653, 1804, 1817, 1825, 1827, 2083,
 2090, 2401, 2428, 2448, 2502, 2521, 2613,
 2692, 2749, 2839, 2841, 2942; vides 777,
 780, 785.
 vídua 1239; vídues 1180.
 viduals 1235.
 vigllias 2746; vigillies 1378.
 vil 2060; vill 2559.
 vila 1646; villa 875; viles 825, 1130, 1601;
 villes 1478, 1490, 2684.
 vint 1133, 1135, 1506, 1630, 1710, 2945,
 2946.
 virginals 1181, 1251.
 virtual 1336, 2356, 2360, 2365, 2381, 2390;
 virtuall 2184, 2358, 2372, 2396.
 virtuós 2175; virtuosos 2136, 2156.
 virtuosament 1924.
 virtut 873, 875-876, 1205, 1208, 1217, 1899,
 2619; virtuct 860; virtuts 740, 781, 1185,
 1199, 1596, 1718, 1952, 2461, 2752.

- (viscerar) viscerant 1793.
 visiblement 2634; visiblement 2673.
 (visitar) visita 1979, 1981; visitem 1248; visitu 1240; vissitat 749.
 visible 2597, 2631, 2640, 2667; visible 2690; visibles 2678.
 vista 2309.
 viu 1329.
 viure 884, 903, 1438; viura 2067; vius 2383; viuen 2610; viurets 2753; vivits 1954, 2604; visquen 2834; vivents 2031.
 vocació 1529.
 vocal 1257.
 (volar) volant 1872.
 volentat 1840.
 volentàriament 1357-1358.
 voler 1840, 2067, 2879; vul 1055, 1059, 1243, 1430; vull 1058, 1240, 2179; vols 1649; vuls 1877; vol 761, 888, 928, 1238, 1247, 1298, 1320, 1463, 1538, 1655, 1791, 1890, 1901, 1922, 1923, 1958, 2113, 2169, 2197, 2200, 2236, 2237, 2258, 2564, 2571, 2574, 2578, 2623, 2624, 2735, 2743; voll 1242, 1463, 2303; volem 1278, 1447, 1510, 1650, 2067, 2454; volets 1244, 2570; volen 821, 1153, 1614, 1795, 1841, 1847, 1864, 1879, 1880, 2777; volia 1568; volien 864, 903, 1117, 2859; volguist 1560; volch 1164; volgué 1146, 1155; volgueren 1138; vulla 792, 1547; vullés 787; vulau 935, 946, 1061; vullats 2081; vulats 2082, 2687; volgués 900, 924, 1552, 1680; volguessen 1166; volrien 994; volent 968, 1772, 1774, 1780, 1858, 2407, 2827; volgut 941, 1657; volguda 2462; volguts 939.
 voluntària(ment) 2418.
 voluntat 1479-1480, 1842, 1843, 1849, 2270, 2624, 2625, 2627, 2650, 2833, 2834.
 (volupar) volupat 1010.
 (vomitar) vomitada 2059.
 vós 739, 930, 933, 945, 950, 951, 1149, 1326, 1440, 1441, 1651, 1684, 1940, 2207, 2216, 2223, 2872, 2935; vos 746, 889, 943, 944, 945, 984, 1003, 1012, 1060, 1243, 1244, 1325, 1326, 1327, 1410, 1468, 1497, 1561, 1615, 1656, 1658, 1685, 1701, 1751, 1873, 2096, 2098, 2099, 2178, 2179, 2206, 2209, 2339, 2856, 2911, 2934.
 vosaltres 712, 1063, 1064, 1326, 1561, 1680, 1749, 1871-1872, 1874, 1954, 2082, 2087, 2088, 2570, 2572, 2604, 2606, 2607, 2687, 2688, 2690, 2749, 2752.
 vostre 931, 1247, 1658, 1684, 2394, 2395, 2431, 2689, 2872, 2935; vostro 2206; vostra 935, 936, 952, 1696, 2083, 2129, 2208, 2226, 2227, 2393, 2395, 2551, 2749; vostres 933, 934, 947, 1245, 1441, 1741, 1750, 2572.
 vots 788, 810, 918, 1282.
 vuy 997, 1000, 1006, 1415, 1469, 1993, 2054, 2168, 2178, 2582, 2681, 2708, 2721, 2770, 2806, 2874, 2883, 2917.
 y (=hi) 827, 903, 1481, 1486, 1710, 2239, 2352.
 ya 995, 2351.
 yamés 988, 2960; yaymay 989.
 ymage 2486.
 ymagina 1521; ymaginàveu 1460.
 yo 761, 938, 2305.
 yoya 379, 1666.
 ypòcrits 1814, 1946.
 Ysach 1230.
 Ysayas 2174, 2391; Ysayes 2458.
 Ysidorus 1768.
 zell 2012.